

A TŰZEMBER

Bélteczky József

nyugalmazott tűzoltó ezredes

Tartalom

I. RÉSZ

Életrajz, arspoétika

Korok, korszakok.....	1. oldal
1953 év őszén, 17 évesen.....	13. oldal
1956!.....	17. oldal
Most már igazán 1956.....	29. oldal
Tizennyolc hónap a seregben.....	35. oldal
Pénzünk, lakásunk nem lévén.....	39. oldal
Pártkapcsolatom.....	48. oldal
Vissza a tűzoltói hétköznaphoz.....	52. oldal
Emlékezés előjáróimra.....	60. oldal
A tűzoltók lélektana.....	63. oldal
Tűzoltó és család.....	68. oldal
A tűzoltók egészségügyi helyzete.....	73. oldal

II . R É S Z

Élet és halál

Járőröző tűzoltó.....	75. oldal
Tűzoltás – falomlással.....	78. oldal
Bátorság, példamutatás.....	81. oldal
Felelőtlen bátorság.....	84. oldal
Mentés a Duna jegéről.....	87. oldal
Épülő városközpontok.....	88. oldal
Rendőri segítségkérés.....	91. oldal
Életmentés magasfeszültségű oszlopról.....	94. oldal
Ember a nyomdai hengerek között.....	98. oldal
Gyermek a ciszternában.....	100. oldal
Életmentés roncsok közül.....	102. oldal
A halál villamosa.....	104. oldal
A biztonsági rács – tűz ellen nem véd.....	106. oldal
A hidegháború szele.....	108. oldal
Faipari tüzek, porrobbanás.....	114. oldal
Újpesti festékgyárban robbanás, tűz és halál.....	117. oldal
Dunai műszaki mentések.....	120. oldal
Halálos újítás.....	125. oldal
Életmentés az Operaház felújításánál.....	127. oldal

III . R É S Z

Küzdelem az elemekkel

Operaház tüze.....	130. oldal
Vízszívás, víztelenítések.....	131. oldal
Gázcsőtörés.....	133. oldal
Gázömlés, kilakoltatás.....	135. oldal
Úttörővasút tüze, némi intermezzoval.....	138. oldal
Szénsavgáz – ömlés Kőbányán.....	140. oldal
Lakóház, méhkasként.....	142. oldal
Tűzvihar a Budaörsön.....	144. oldal
Ég a Magyar Televízió!.....	146. oldal
Tűz a Magyar Nemzeti Bankban.....	147. oldal
Körúti Keravill raktártüze.....	150. oldal
Panelház, lakástűz.....	152. oldal
Újpalotai lakótelep, panellakás tűz.....	154. oldal
MÁV pályaudvari raktártűz.....	157. oldal
FÜSZÉRT raktár tűz, pályaudvaron.....	163. oldal
Egy bérház, két tűzzel.....	166. oldal
Ég a Budafoki textilgyár.....	169. oldal
Légi katasztrófa Ferihegyen.....	175. oldal

IV . R É S Z

A kör bezárul.

180. oldal

MENTŐK kérnek segítséget.

Állatok mentése, befogása.....	182. oldal
Ha megbomlik az elme.....	187. oldal
Tanulságok.....	190. oldal
Egy követségi rezidencia tűz, némi humorral.....	193. oldal
Kazaltűz, oltatlanul.....	195. oldal
Gyakorlat teszi a mestert.....	197. oldal
Taxis blokádnak, kárelhárítás.....	200. oldal
Extrém események.....	203. oldal
Még egy lehetőség.....	210. oldal
Sisakomat szögbe akasztom.....	211. oldal
Fotók sorrendje.....	214. oldal

- BÉLTECZKY JÓZSEF -

Előszó

Kedves olvasó, mielőtt bele mélyedne könyvem olvasásába, szenteljen néhány percet bevezetőm elolvasására. Igen lassan születő könyvemnek, - nem tartalmi nem is annyira szerkezeti - sokkal inkább a hangnem megválasztása okozta a nehézséget.

Mielőtt sorolnám az indokokat, azt szeretném, hogy jusson el könyvem a kollegáimhoz – a tűzoltóhoz, a mentőshöz, a rendőrhöz, az óvó nénihez és a tanító bácsihoz, a közalkalmazottól a kétkezi munkásig és a minisztertől a közjogi méltóságig.

Azért volt nehéz megválasztani a stílust, mert egyrészt szakmai műszavakkal bosszantom a civil olvasót, pongyola megfogalmazással a tűzoltót, mégis azt szeretném, hogy mindannyian okuljanak, tanuljanak történeteimből, s így más kárán okosodjanak.

Nehézséget okozott számomra, hogy az elmúlt öt évtizedben négyszer változott például a megszólítás: bajtárs, elvtárs, újra bajtárs és uram. Áthidalva, ezek valamennyiét távol tartva, maradhattak rossz kifejezések, ezekért elnézést kérek. Végezetül arra törekedtem, hogy igazságtalanul ne dicsérjek, és ne marasztaljak el. Az abszolút igazságot nem garantálom, a tényszerű valóságot annál inkább. Előbbi relatív, utóbbi naturális.

I. RÉSZ

ÉLETRAJZ, ARSPOÉTIKA

1.fejezet

Korok, korszakok

Korok múlnak, korszakok követik egymást, századok úgy illannak el, mint parfüm a légben. Civilizációk fejlődnek és omlanak össze. A társadalmak hirdetik igazságukat és hullnak a porba. Az ősközösséget követi a rabszolgartató majd a feudális. A legfejlettebbnek hirdetett kapitalizmus eljutott az imperializmusba, ahol az ember – az embernek farkasává válik. Jön az újabb eszmeáramlat, alapigazságokat hirdet, megteremti az egyenlősdiséget. Elveszi az ember legdrágább kincsét, az alkotó vágyat, a jobbra törekvést, a kreativitást. Ezt neveztük szocializmusnak; kommunizmusnak. Halála csak idő kérdése volt. A humanizmus fel, fellélegzik, de nem tudhat teret magának. Így értünk el a XX. századhoz, s magyarságunkhoz.

1914. I. világháború, 1919. Tanácsköztársaság és bukása. Közben egy világgazdasági válság. Jön Trianon, ahol szétszabdadják hazánkat, kitelepítések – áttelepítések és már készülünk a II. világháborúra. Ide, oda csapódik nemzetünk a nagyhatalmak között, s végül a legrosszabbat választja. Százezreknek ontják vérüket és juttatják koncentrációs táborokba őket, ahol füstbe száll testük és szellemük. Az Urál túlsó oldalán szintén százezrek lesznek a győztes hordái. Még fel sem riadtunk már is 1956, újabb sorsforduló. Századunk megosztotta népünket és hullatta vérünket. A mi hibánk, hogy élni sem tudtunk lehetőségünkkel. A világ közben haladt a maga útján valamerre?! Népünk sok energiát fektet az újjáépítésbe. Jönnek a tervek, három éves az első, második stb. ötéves tervek. A békekölcsönök sorozata. A hárommillió koldus szám

tízmillióra duzzad. Megzsugorodik test és lélek. Elnyomorodik a parasztság. Bekebelezi őket a kolhozi sablon. Megalakulnak a termelőszövetkezetek, szakképzetlen párthű kommunista vezetőkkel. Beindul a gyapottermesztés. Tönkre mennek a földek, és bele rokkannak nem csak az úgy nevezett kulákok, de a verejtékkel szerzett néhány holdas gazdák is. Kialakul egy igen szűk tapasztalatlan vezetői réteg és szovjet mintára tönkre is teszi az országot. A vezetői réteg élén létrehozzák az ÁVH – t és inentől kezdve koncentrációs táborra vált Magyarország. Rabságra lett ítélve, akik nem hódolt be és persze új gazdáiknak, kik uralkodtak fölöttük. A kikiáltott munkásosztály csak látszat volt, hiszen itt ezen belül is volt egy elvhű mag, akiből sztahanovistákat varázsoltak. Megjelent a lumpen proletárizmus, de ha hűek maradtak az eszmékhez, érvényesültek és részesültek a közasztaláról. Világos volt, hogy öntudatos nép nem tűri sokáig. Elkeseredését fokozta, hogy a központi hatalom mind kegyetlenebbül számolt le a vélt vagy igazi ellenségeivel. Betelt a pohár! Küszöbön 1956. október 23.- a. Az emberi agy alkot és többre vágy! A tudományok elképesztő szintre nőttek, a technika robbanásszerű fejlődése teret adott a jobb emberi élet feltételeinek és szélesebbet a pusztításnak. Feltalálja az emberi agy (Teller Ede és mások) az atomot korunk csodáját mely alkot és megsemmisít, utóbbi hatását kipróbálják Hirosima és Nagaszaki városok népén. A következmény megdöbbentő. Intő jel is lehetne az emberiségnek! Helyette megindul a hidegháború, földrészek – országok – népek között. Ismét a kreatívalme terméke a népek ellen fordul, hiszen a világ elit a totális hatalomra tör és a békés jobb élet helyett mindent a haditechnikába öl. Jobb célokra is jut némi erő! Kilép a világűrbe földi emberünk! Megjárja útitársát földünknek – ember a Holdon, s tucat számra követik bolygónkat a különböző űrhajók. A baj ebben is csak az, hogy hódítunk, meghódítunk. Miért kell bármit meghódítani?

Inkább megismerni kellene, mint Saint Exupéry Kishercege a sivatagi rókával: megismerni, csak azután megszelídíteni. Nem a hatalomért

- 3 -

kellene küzdeni, hanem szolgálni, ellátni földünket, népeinket s mennyivel szebb lenne a világ. A XX. Század szülötte - magán, és magában viseli az összes hatást még az örököltet is. Talán ebből is ered, hogy korunk embere mind kreatívabb és alkalmazkodóbb is egyben. A mezei nyúl is minden pillanatban ugrásra kész, mert sosem tudja hol az ellenség. A legfejlettebb és legkegyetlenebb lény az ember. Lénye két meghatározó tulajdonságot hordoz, az egyik az örökölt – genetikai, benne a generációk érdemei és kudarcai. A másik a környezeti hatások amelyek igazán formálják az embert, de előbbi meghatározza asszimilálódásunkat vagyis elsődleges. Sorsunk elsősorban bennünk van. A határokat jó és rossz irányban jellemünk szabja meg. Az igaz, hogy nem születünk jónak vagy rossznak, de a hajlamokat, hogy zseni lesz e vagy bűnöző, a gének határozzák meg. Ha nem így lenne, akkor két azonos környezetben és helyzetben lévő ember egyike miért lesz mártír, s a másik áruló. Hiszek a génekben és hiszek a világegyetemben, hiszek fogantatásunk pillanatában, kevésbé a születésünkében.

1935. Március – Április fordulóján foganhattam egy angyalföldi szegényes bérházban. Ez az időpont a Kos és a Bika jegye az asztrológiában. A jegyek önmagukért beszélnek, egyik sem vall könnyed egyéniségre. Születésem a kilenc hónapot alapul véve a Bak jegyére esik, ez sem sorolható a rendkívül alkalmazkodó jegyek közé. Magamat ismerve mindhárom jegyet viselem, a jókat és rosszakat egyaránt, meghatározók voltak életem során.

1936. Január 5. hideg télben, füstös dermedt és vizes angyalföldi lakás a Reitter Ferenc utca újpesti oldalán. Nem ígérhetett sokat szülő Anyámnak. Apám csak nemzett de nem nevelt, később ugyan adta nevét. Nem kértem életet, de a szél fújta mag egyike kikel, míg másik az ősködben némul el. A serkenő palánta

megkapaszkodik, küzd életben maradásáért, asszimilálódik, gyökeret ver és még terebélyes fa is lehet. A nehéz élet, a nem kellő szeretet, a ragaszkodás hiánya az

- 4 -

övéihez, talán együtt valamennyi. Okozója, hogy hat hónapos koromtól a kiskunhalasi árvaházba kerültem. Anyám szült még utánam egy húgot és két öcsköt, de húgomon kívül velük soha nem találkoztam. Mindezekért haláláig szemrehányást nem tettem, de nem is szerettem.

Mikortól tudom mindezt?

Emlékeim az árvaházban kezdődtek. Szigorúság, kérdőre vonás, drill fegyelem és szegényes élelem. Még ma is öklendezhetném, ha a véres tészta jut eszembe. Úgy készülhetett, hogy külön megfőzték a metélt tésztát, külön a vágóhídon összegyűlt marha vagy sertés vért és íztelenül rögekben rárakták a tésztára. Ez emlékeim szerint a mindennapos fő eledel volt. Kikerültem az árvaház közelében lévő szobafestő Császár családhoz. Onnan az ugyancsak közeli Kiskunhalasi Felsővárosi óvodába jártam. Egy nagyon aranyos óvó - néni emlékei maradtak meg bennem. Kedves, mosolygós arcát még ma is látom előttem. 1942 őszén egy újabb családhoz kerültem, Subáékhoz egy tanyára. Akik eleve egymással is igen rossz viszonyban éltek. Az úgynevezett élettárs nehezen járó csípőficamos nő volt, az ember meg erőszakos, Én apró gyermekként cselédként szolgáltam. Ütés – verés, szerény ennivaló, de az iskola első osztályát itt kezdtem. Emlékezetem szerint már ekkor hat évesen, nagy önállóságra törekedtem. Bementek a gazdáék a városba és a tanyát állatállományával, időjárás viszontagságával rám bízta. Feladatul rótták, hogy tragaccsal, alomszalmával lássam el a lóistállót. Én viszont ezt úgy oldottam meg, hogy befogtam a parasztkocsiba két lovat, gyeplő nélkül és elvezettem a kocsirúd előtt a lovakat a kb. 100 méterre levő szalmakazalhoz és így láttam el alommal az istállót. Dicséret helyett verés!

Más alkalommal, avval bíztak meg, hogy az anya pulykát és egy alom kispulykát eső érkezése előtt tereljem be, hogy ne ázzanak meg. A vihar gyorsan jött, mire felocsúdtam már sehol nem találtam a pulykacsaládot. Kétségbeesésemben a szakadó esőben villámlás és mennydörgés alatt is azokat

- 5 -

kerestem, amikor is hazaérkeztek és kérdőre vontak. Tovább űztek és lökdöstek, hogy ha már hibáztam, most korrigáljam. Remegve sírva bukdácsoltam, mindhiába. Eközben a gonosz ficamos nő meghallotta, hogy a tanya közelében lévő másfél méteres csalánba bujt meg az okos pulykamama kicsinyeivel. Több sem kellett a szívtelen mostohának, bezavart a csalánerdőbe. Kis rövidnadrágom fedte területet kivéve feldagadt az egész testem a csípő csalántól. Természetes, hogy könyörületet, ápolást nem érdekelttem, gyógyult az magától. Csoda, hogy nagy önállóságom, szuggesztív akaratom nem vitt rá, hogy világgá menjek. Talán nagyobb volt önfegyelmem és sorsom iránti elkötelezettségem.

Igazi nehéz munkát nem bíztak Rám, de az iskolai órákat kivéve az állatok ellátásán túl az összes házimunka az én feladatomból volt, s annak irgalmatlan számonkérése nem maradt el. Ruházatom, élelemmel való ellátásom a legminimálisabb szinten történt. Fekhelyül egy konyhai nyoszolya, ha büntetni kellett, akkor az istálló volt. Ez utóbbi örömeimre is szolgált, mert a lovakat nagyon szerettem és társaimnak tekintettem. Időnként a hat – nyolc ló legeltetését bízták rám, aminek én nagyon örültem. Ez a tanya két – három kilométerre volt. Legeltetésre indulás előtt csentem madzagot, melyből kengyelt fabrikáltam, a másik feléből zablát a kötőfékkal és így nyergeltem szőrén a pej kancát. Egy kiszáradt fatönk mellé állítottam és a nemes állat megvárta, hogy felmásszak rá. Ezt a gyönyört rendszeresen gyakoroltam, míg nem a szomszéd réten legeltető kamaszosabb fiú fel nem ajánlotta, hogy ő majd felsegít a lóra. Feltuszkolt és szőrén ülve a sörényébe kapaszkodva lépésbe indultam. Igen ám, de a csibész kamasz gulyásbotjával végig vágott lovamon mire az vágatába kezdett és rúgott a levegőbe nagyokat, amit Én persze nem sokáig bírtam.

Emlékezetem szerint hanyatt estem a mezőre és nem tudom mennyi ideig fekve - világos nappal - sötét eget láttam, csillagokkal. Mintha mi sem történt volna adott időpontban a rám bízott állatokkal megjelentem a tanyán.

- 6 -

Negyven évvel később egy influenza a gerincemre húzódott és mozdulatlaná váltam. A sokrétű orvosi vizsgálat megállapította, hogy az alsó négyes – ötös csigolyám elkülönülve van, és abba kell hagynom imádott hivatásomat. A hideg is kilelt. Az influenza elmúlt, megszakadt gerincemmel panasz nélkül szolgáltam még vagy tizenöt évet. Viselnünk kell sorsunkat!

A kiszolgáltatott helyzetem feltűnt a környékbeli jobb érzésű embereknek és panaszt tettek az útba bocsátó intézménynél. Kapóra jött a panasz, hogy elvegyenek, mert eközben az ugyancsak árvaházban lakó másfél évvel fiatalabb Judit húgomat kiadták egy jobb akaratú családnak és húgom folyamatosan sírt utánam és könnyölgött, hogy az ő drága bátyját miért nem lehet őhöz oda vinni... Így történt, hogy drága jó nevelőszülőknél együtt nőttünk és nevelkedtünk fel.

Miközben becsületes, őszinte és szorgalmas emberekké próbáltak formálni bennünket. Ők egyszerű, jó szándékú, hat hold földön gazdálkodó paraszt emberek voltak. Volt egy tíz évvel idősebb fiúk és mellé vitték ki Húgomat, hogy legyen egy kislányuk is. Nevükre – a fiúk miatt is – sosem vettek, de szeretve neveltek. Ebben az új otthonunkban is elsődleges volt a munka és csak másodlagos az iskola. Tanulni csak a napi földeken elvégzett munka és az állatok esti ellátása után lehetett, petróleumlámpa fénye mellett. Hamar rájöttem, hogy ha az iskolában figyelek az elég nekem. Játékszerként az általam rongyból eszkábált labda és a küllők nélküli bicikli abroncs jutott. Utóbbi egy fa pálcikával toltam, gurítva magam előtt és közben futottam. De vasárnaponként volt az asztalon rántott hús és kalács. Ezen új otthonomban is megnyertek a lovak, hiszen itt is kellett libákat, marhákat, lovakat legeltetni. Itt is madzaggal

nyergeltem, de nem kaptam ki érte. Egyszer útban a legeltetésből háttas pacim megugrott és saját istállójának jászóljáiig meg sem állt. A Mindenható adott lélekjelenlétet, hogy az utolsó pillanatban a lovacsám nyakába hajolva le nem sodort az alacsony istálló ajtótokja. Más alkalommal az árendába vett hús

- 7 -

holdas dinnyés közepén ágaskodó gémeskutat céloztam meg húgommal, hogy a hiányzó gyerekhinta helyett azt próbáljuk ki. Természetesen a húgomat küldtem az ostorfa végén lévő vödörhöz - míg Én a gém másik végén. Az öt méter mély vízoszlop felett, így libikókáztunk. Lélekszakadva rohant mamánk és jól elnáspángolta főleg az én fenekemet, miközben megkérdezte, hogy vízbe akarom fojtani féltett testvéremet?

Tekintettel a konyhakertészetre nem csak kapálni kellett megtanulni, de a termést leszedni és a portékát piacra előkészíteni is. Történt egyik alkalommal, hogy a dinnyeföldről leszedett dinnyét készletenként kihordták az országútra, hogy ott a nagyobb mennyiséget úgynevezett stráfkocsira rakva vigyük a piacra. A növekvő dinnyerakást, hogy meg ne dézsmálják, rám bízta. Hét – nyolc éves lehettem. Hallottam, hogy talán jó piac ígérkezik, mert egy pengő a dinnye ára. Magam maradván mind több úti vándor érdeklődött, hogy eladó – e a dinnye?

Persze, mondtam – és mennyi az ára kisfiú? – Hát egy pengő! Lett ám vevő gyorsan és gyűltek a pengők, fogyott a rakás. Vitték a görögdinnyét, egy pengőért darabját. Jöttek a szülők s kérdőre vonták a felnőtteket, tudhatták, hogy kilója annyi. Én csak dorgálást kaptam és szegények halálukig jókat nevetve mesélték leleményességemet, „talpraesettségemet”. Én viszont már ekkor kezdtem megtanulni a hibák elkerülésének fontosságát az információk összegyűjtését és szelektálását, a racionális gondolkodás értékét. Ez a nyár már a háború előszeleit hirdette. Megmondták az akkori – régi öregek az elsuhanó, hosszú farkú vörös üstökös megjelenése és északra száguldása, amit Magam is láttam – az elkerülhetetlen háború hírnöke.

A mi kis tanyánk kiskunhalastól keleti irányban hat kilométerre Felsőszálláson állott. Innen vittük a portékát lovas kocsival a halasi piacra, vagy a huszonöt kilométerre lévő Jánoshalmára. Az egész nap leszedett paprika, paradicsom, hagyma, retek, borsó, uborka és dinnye a stráfkocsira gondosan felrakva, majd naplementénél indultunk, Jánoshalmára. Hajnalban érkezvén a portékát leraktuk.

- 8 -

A kocsikkal a piactól pár száz méterre fekvő térre kellett menni és az ott kifogott lovakat őrizetem alatt abrakoltatni. A piac tizenkét – tizennégy óráig tartott és ezután a megmaradt áruval ballagtunk hazafelé. Igen ám de dél körül megszólaltak a légvédelmi szirénák. Mindenki fogta be a lovakat és igyekezett el felé. Az Én szüleim csak nem akartak odaérni, gondolom ekkor még sokan megakarták venni amiért jöttek, talán olcsóbban is kapták. Látom ám, hogy lassan a Rám bízott fogat marad már csak a placcon. Több se kellett felmálháztam a két muraközi lovat Ketrit és Kacért, a rúd elé álltam (már volt gyakorlatom) és irány a portékák között be a piac közepébe, ahol a termelők és kofák nem győzték félre kapkodni áruikat, de az emberek is menekültek összkomfortos fogatom elöl. A szülők kétségbe esve rohantak elém, hogy bajom ne essen. Én meg mondtam ezt kellett tennem, mert jelezték a szirénák, hogy itt a háború. Megnyugtattak és szerencsésen haza is értünk, de a neheze még hátra volt.

1944 őszén a Battonyai front igen csak beindult, a szovjet csapatokat nem tudta feltartóztatni a Magyar – Német közös haderő. Ősszel hangos bemondós katonai járműből közhírré tették, hogy pár kilométerre van az orosz front, aki csak teheti, hagyja el lakhelyét. A szülők úgy döntöttek, hogy lovas kocsikkal, ökrösszekérrel, hajtott marhákkal és disznókkal a körülbelül tíz kilométerre lévő Pirtói távoli rokonhoz megyünk. A zajos menekülési dűlő utat tűz alá vette a szovjet hadsereg, azt hitték, hogy haderő átcsoportosítási útvonalat támadnak. A mindkét oldalon sudár jegenyefasort derékon csonkolták a lövedékek, de nekünk nem esett bántódásunk. Húgom ugyan a sírógörcs miatt rosszul lett, de

ezt is túl kellett élni. Itt kell említenem, annak ellenére, hogy emlékezetem szerint akkor ott nem féltem, felnőtt koromig éjszakánként őrjögve menekültem. Húgomat mindig megrémítettem, egy szobában, s egy ágyban aludtunk. A szülők pedig nagy nehezen lefogtak, tejjel és paradicsomlével itattak.

- 9 -

Sem az orvosok, sem soha senki nem adta igazi magyarázatát ily kitöréseimnek. Csak feltételezhető, hogy akkor ott elszakadt – megszakadt valami bennem. Egy hétig voltunk menekültek a távoli rokonnál, addig csak egy lovat, egy marhát, és vagy tíz disznót zabráltak el a felszabadító erők. Visszaérkezve kis tanyánkra: megszabadítottak teljes állatállományunktól. Az utolsó választási malacot Húgom rimánkodására hagyták meg. A tanya körül kapirgáló baromfifarmot géppisztollyal, sorozatlövéllyel térítették fazékba. Némelyikből úgyszólván semmi sem maradt, cafatokká váltak. Kérlelhettük, hogy ne tegyék, már csak ezek az egyetlen élelmünk. Örülhettünk, hogy minket megkíméltek. Persze hagytak is valamit. Tetveket irgalmatlan mennyiségben, fejben és ruhában. Szegény mamánk ruháinkat fűtött kemencében fertőtlenítette, fejünket petróleummal! Az alomszalmát pedig elégettük. Fellelegeztünk, amikor tovább álltak. Ekkor még nem tudtuk, hogy minek nézünk elébe! Közben meg kellett szervezni a női személyek védelmét. A figyelő szolgálat húgomra és rám hárult. Bunker volt a palántás, üvegház alatt, a kamra alatt, a szobából a sublóton át az istállóból leválasztott egy méteres zugban, onnan létrán - a padláson át a szabadba lehetett menekülni. De bunker volt a gyümölcsösben is. A figyelő szolgálat jelzésére a Mama és menyé (közben fiuk elvette Gizikét) a legközelebbibe menekült. Egyszer egy nagyobb számú orosz alakulat telepedett a környékre és tanyánkra. Emiatt gyorsan kellett a legközelebbi bunkert elfoglalni, ami éppen az üvegház alatt volt és ennek bejáratát friss istállótrágyával raktuk be. Bent volt a két féltett nő, de a Papa is bekerült.

Éjszaka rosszul lettek, elfogyott a levegőjük és szegény Papának volt anyyi ereje, hogy kézzel lyukat képezzen a trágyarakásban, ezt is túléltek.

Aztán az oroszok szalmával bealmozták a szobáinkat. A bútorokat kirakták, már csak egy sublót volt hátra, aminek ajtóvá képezett hátuljából lehetett az ott lévő

- 10 -

bunkerba, illetve a szabadba menekülni. Mostohabátyám rákönyökölt és azt mondta – Ezt ne! Ki tudja miért, nem mozdították el, ott voltak a védettek bent. Újabb intermezzo; lányokat láttak messziről a „felmentő” sereg és számon kérték szegény Papát, hogy adja elő a „pályenkákat” (lányokat). Ő persze nem árulta el, hogy léteznek. Fegyvert fogtak rá és fenyegették, ez sem használt. A már másik tanyán rabolt fogatra feltuszkolták és elindultak vele, hogy megölik. Alig tettek meg háromszáz métert az országútig, hál Isten lerugdosták a tehetetlen védtelen parasztembert és haza botorkált. Újabb túlélés. Hasfal repedéséből sérv keletkezett, megoperálták, de haláláig küszködött a kijáró sérvével.

1945-ben felszabadultunk és megszabadultunk. A „kapott” szüleink béres, cseléd és napszámosként kezdték életüket. Két kezük munkájából volt Nekik, amit összespóroltak. Hat hold föld a tanyával. Kuláknak nyilvánította Őket az új megváltó hatalom. A nincstelenné vált parasztságot beadási kötelezettséggel terhelték. Megszabták, hogy hány tojást, hány liter tejet, sertést kell beszolgáltatni. Ezt tetézte, hogy aki teljesítette ott megjelentek a rekvirálók serege és lesöpörték a gabonát és kukoricát is a padlásról. A városi munkásság elindult a falvakba és a hozott drótot és szöget, érte élelmet vártak. Még ezzel sem volt elég. Újra nincstelenné lettek, lettünk. Szervezték a T.SZ.CSé-eket! Szüleink nem vállalták, pártokat sem! Kiskunhalasi felsővárosba vettek egy féltetős picit telkes házikót. Szoba – konyhával, ahol a szoba a szülőké, konyha a húgomé és az enyém volt. Bátyánk a feleségével, papucsos – iparos Apósa

házában lakott. A konyhakerti üvegház itt is a jövedelem forrása volt. Mielőtt beköltöztünk volna a városba, egy évet Felsőszállásról Eresztőre jártunk ugyancsak a húgommal iskolába, ami hat kilométerre volt. Erdőkön, mezőkön, járatlan utakon keresztül kellett járnunk, Én harmadikos, Húgom

- 11 -

másodikos lehetett. A Papa kétszer kísért el bennünket, miközben a vödörbe hozott mésszel festette a fákat, hogy haza találjunk. Sosem tévedtünk el. Egyszer iskolából hazafelé Húgom nagyon sírt, hogy fázik a keze, Én lehúztam a tehénszőrös csizmámat és felhúztuk húgom kacsójára. Így érkeztünk haza a szülők nagy derűtségére, ebből is anekdota szövődött.

A hátralévő iskolaéveket a felsővárosból az alsóvárosba jártuk, ami ugyancsak négy – öt kilométer lehetett, de nem úttalan utakon, hanem kerékpárral, aminek vázán hordtam húgomat is. Teltek a tanévek, nálam a megszokott iskolai tanulás bevált, nem forgattam füzetet, könyvet otthon. Segítő munkánk - állatok már nem lévén, palánták nevelésében és tragacson a piacra szállításából állt.

Tanulmányi eredményem kitűnő volt. Az általános iskolát befejezván a városi oktatási intézmény szervezett egy Miskolci továbbtanulási lehetőséget, ahol autószerelő, esztergályos és hegesztő szakot hirdettek. El is mentem és az autószerelői szakra jelentkeztem. Kétheti ott létünk alatt a diósgyőri hegyekben vesszőt szedtünk és kosárfonásra tanítottak mindenkit. Fellázdattunk, hárman elszöktek, majd engedékenyen felajánlották a hegesztési szakot. Döntöttem, azonnal haza akarok menni, hozzá járultak. Besokalltam e kilátástalan jövőtől és kerestem a megoldást. Tizenöt évesen elszegődtem a Kiskunhalasi Gépállomásra traktorosnak. Itt volt a bátyám brigádvezető. Élveztem a gépet, először csak segédvezetőként. De a következő nyáron felelős vezetőként tizenhat évesen csépeltem. A szérűkön csak a főmolnár diszponált felettem. Ma sem hiszem, hogy – az egyébként is későn érő – gyerekre hogy lehetett ekkora felelőséget bízni? Ősszel mikor jöttek a hideg esők, átáztunk a barázdákban

cammogó izzófejes - körmös traktorokon, amin persze még fedél nem volt. Egy ugyancsak tizenhét – tizennyolc éves leányt osztottak mellém segédtraktorosnak, aki nagyon gyámoltalan volt és féltem, hogy bajt csinál, ha ő

- 12 -

szántott. Így hát Én a többszörösét vállaltam. Nagyon kimerült voltam már amikor úgy döntöttem, hogy a brigádszállás közelében ő szántson. Lefeküdtem ruhástól a szalmás priccsre. Néhány perc múlva arra figyelek, hogy az erőgép egyhelyben pöfög, gondoltam valami nincs rendjén. Hát kifelé indultam, amikor a leány jön felém és egy ujja hiányzik. Az történt, hogy a nagy gaz bekerült a ventilátorhoz és kézzel ki akarta venni. Gaz a kezében, ujja a gépben. Elkötöttem csuklóját segítség nem lévén a brigád alkatrész ellátó motorjával a nyolc kilométerre levő Halasi kórházba szállítottam. Egyedül maradtam és még rosszabbak lettek a teljesítményeim. Az izzófejes traktor, ha széllel szemben szántottam és esett az eső lehült és leállt.

Petróleumlámpás melegítés, indítás, a következő hosszban ugyanez. Ruhám és bőröm átítatódott gázolajjal. Kereset semmi, élelmezésem cukros – zsíros kenyér és ez már ünnep volt. Haza menni a brigádszállásról csak hétvégeken lehetett, akkor jól laktam, lavórban jól lefürödtem (fürdőszoba, zuhany, angol wc még álmomban sem jelent meg, a fogalmát sem ismeretem) és kezdődött minden előlről.

Egy ismerősöm elmesélte, hogy ő hajón matróz és milyen csodálatos a vizeken élni és világot látni, de már tovább is utazott. Annyi maradt bennem, hogy Csepelen található ez a hajózási vállalat.

2. fejezet

1953 év őszén, 17 évesen!

1953 őszén tizenhét évesen elköszöntem a szülőktől, húgomtól és némi zsebpénzzel felutaztam szülővárosomba, Budapestre. A Keleti pályaudvaron érdeklődtem, hogyan lehet Csepelre eljutni, útbaigazítottak és neki vágtam. Megérkezve a Csepeli Nemzeti Szabad-kikötő felvételi irodájába, elmondtam, hogy honnan jöttem és, hogy hajós kapitány szeretnék lenni. Közölték, hogy ennek nincs különösebb akadálya, de előbb két évig a matróz ismereteket kell elsajátítani az élő hajózásban, és utána mehetek tengerészeti iskolába. Úgy döntöttem, hogy vállalom. Mondták rendben, de most egy ember elkísér a helyi tűzoltóságra, ahol a legfontosabb tűzrendészeti ismereteket elsajátítatják velem. Megérkeztünk az akkor nyolcvan – kilencven fős üzemi tűzoltósághoz, ahol egy Légrády Sebestyén nevű főtörzsőrmester vett kezei közé. Az első percekben kölcsönösen egymásba „szerettünk”. Olyan élménnyel beszélt a tűzoltóság munkájáról, kezében lévő technikáról, háború alatti helytállásáról, az ott elhelyezett tűzoltóhajóról, hogy máris víz – és tűz között kellett választanom. A tüzet választottam, hiszen az - vízzel is jár! Már vissza sem mentem útba indítóimhoz. Ez a dörzsölt Sebestyén bácsi kicsit az apám is volt. A falun nevelkedett suhancot sok mindenre megtanította, elemi és szakismeretekkel látott el. Örökké hálás maradok érte!

Őt közben rövidesen B – listázták, mert hiszen a múlt rendszer tüzeit oltotta, és lakosságát mentette. Arra is rájöttem közben, hogy ez csak egy helyi üzemen

belüli tűzoltóság a jól szervezetség ellenére. Küldöncként bejártam az állami kerületi tűzoltóságra és annak parancsnoka Kubinyi István százados szemet vetett rám. Erős fizikumú és jó izomzatú birkózó tűzoltót látott bennem. A

- 14 -

portéka emelgetésével megerősödtem, de eleve kötött izomrendszert örököltem. Ő egyébként a testvére volt az olimpiai bajnok, öklöző Kubinyinak, így a sportot felkarolta. Szolgálati helyemen gyorsan avansáltam, egy év alatt szakaszvezetői rangot kaptam és szerettek, értékelték. Egyik küldönc utamon asztala elé állított Kubinyi százados és azt mondta; Megbeszélte a Budapesti Parancsnok helyettessel – Szíjártó István alezredes volt (többszörös kötöttfogású birkózó bajnok), hogy jelentkezem szakosztályuknál, és ha szolgálatra esik az edzés vagy később a versenyre, elengednek szolgálatból. Így is történt, sőt a Csepeli tűzoltóság bentlakást biztosított a számomra és elindította felvételemet a BM állományába. Nacionálémat bekérve megindult felvételem az állami tűzoltósághoz. Mikorra az irataim felkerültek, érkezett az a Belügyminiszteri rendelet, hogy csak katonaviselt embereket szabad felvenni. Mivel eredményesen szerepeltem nem csak az edzéseken, hanem a főiskolai bajnokságon is, karkedvezményel 1955. Október 11.-én felvételt nyertem az életem fő hivatásául választott kötelékbe. Minél inkább lemondtam a hajóskapitánysági elképzelésemről, annál inkább bele mélyedtem a tűzoltóság különös, zárt egyedi és egyre izgalmasabbnak ígérkező világába. Tizennyolc évesen nyiladozott a világra néző tekintetem. Mind többet láttam a világból, közeli és távoli környezetemből. Falni kezdtem a könyveket, különösen a tudományok érdekelték. Első, szerény háromszáz-hatvan forintos keresetemből megrendeltem az Élet – és Tudomány, tudományos folyóiratot. Érdekelte mozgásában a világ. A politika csak annyira amennyire közvetlenül érintett. A múlt társadalmának csak a végéből volt némi ismeretem. Annál több a változásból. A lázadó fiatal korszak Engem is magával sodort, az

igazságtalanság, sablonosság és a kiszolgáltatottság, a szabadság hiánya lázba hozott, sokszor nem kívánt véleményemnek adtam hangot. Ekkoriban a párt kezdte behálózni az élet minden területét. Kimaradni belőle csak hátrányok árán lehetett. Agitáltak, hogy a pártban a helyem, (MDP. a D nem a demokratát

- 15 -

jelentette, hanem a dolgozót) tisztnek kell lennem. Közben a Szovjetunióból már megérkeztek a gyorstalpalót végzett, hat hónap alatt kiképzett és elvű hadnagyok és főhadnagyok. A múltban – azaz a háború előtt – gyökerezett tiszthelyettes állományt sokkal többre becsültem. Műveltebbek, képzetebbek, és sokkal, de sokkal bátrabbak voltak. Mondták is: Olyan akarok lenni Én is, mint ez az új tiszti állomány? Hozzájuk akarok tartozni? Hát nem! – mondtam. Ekkor már néhány tűzkeresztségen átestem. Megcsapott a mentés, a tűz igazi oltásának a szele. Semmiért el nem hagytam volna, de a többre vágyás is dolgozott bennem. Egyszerre három döntést is hoztam. Beiratkoztam az úgynevezett Szabadságharcosok Szövetségébe, ez talán a háború előtti, de alacsonyabb színvonalú levante szövetségnek lehetett az utódja. Jelentkeztem egy hivatásos gépkocsivezetői tanfolyamra. Felvételiztem a Csepeli Gépipari Technikumba, sikerrel. Megkezdtem mindkettőt. Nem voltam tisztában azzal, hogy mindezt csak testületi engedéllyel tehettem volna. Megfenyítették miatta, de a gépkocsivezetői tanfolyamot utólag engedélyezték. A technikumba töltött egy hónap örökre kárba veszett, pedig ekkor már gépészmérnök szerettem volna lenni. Eltiltásomat az iskolától, azzal indokolták parancsnokaim és a vonatkozó akkori jogszabályok, hogy szolgálatomhoz nem szükséges további iskolai végzettség. Nehezen ugyan, de a következő évben (megértő parancsnoki támogatással) a gimnázium levelező tagozatára beiratkoztam. A gépjárművezetői tanfolyam elvégzését követően tűzoltói szakismereteket elsajátítva, kineveztek tűzoltógépjármű-fecskendő képesített vezetőjének. Később garázmesteri képesítést és kishajó vezetői jogosítványt is szereztem. 1956 szeptemberében – a kordedvezményezett felvételem ellenére – megkaptam

a behívó parancsot tényleges katonai szolgálat letöltésére. Közben lazult a politikai hatalom nyomása, a szólásszabadság, a sajtószabadság kezdett mind több teret nyerni. A Pravda mintájára kiadott Magyar Ifjúságban már olyan cikkek jelentek meg, amit már nem tudtam összeegyeztetni a nap, mint nap

- 16 -

tartott szemináriumok demagóg tartalmával. Kezdett kinyílni a világ Magyarország számára. Még nem fogtam fel a mozgató erők irányát és alapját, de izgalomba és félelemben tartott. Részben örömet jelentett, hogy a központi hatalom enyhíti elnyomását, de féltő volt, hogy megtorlással jár.

Ilyen érzésekkel jutottunk el 1956. október huszonharmadikán a délután három órához. Ekkorra már a színházvizsgán is túl voltam, vagyis a színházi előadások biztosítására tűzoltó ügyeletet kellett adni. Én ezen az estén a Magyar Állami Operaház biztosítására voltam kirendelve, hátszínpad ügyeletesnek. Hét órakor kezdődő előadás előtt öt negyedórával előbb kellett jelentkezni. Az idősebb kollégák figyelmeztettek, hogy korábban induljak, mert a körúton már állnak a villamosok. Így is tettem, de a Rákóczi tértől már gyalog kellett mennem. Ha jól emlékszem ekkor már őrmesteri rangban szolgáltam. A színházi ügyeletes tiszt Totzl Károly a későbbi kárelhárítási főnököm, majd kollégám volt. Megkezdődött az előadás, semmi rendellenesség nem történt. Az első felvonás szünetében már összesúgtak a művészek, hogy baj van a városban. A második felvonás közben már magam is hallottam a Lázár utca irányából jövő lövéssorozatok hangját. Bénító félelemmel gondoltam a jövőnkre. A harmadik szünetben már mondták, hogy lövi az ÁVH a tömeget. Vége az előadásnak pánik nélkül, Nekünk újabb négynegyed órás utóvizsgálat a házban. Nincs rendellenesség. Nézők elhagyják a színházat. Ügyeletvezető tisztünk korrektül eligazítja hat fős csapatát, hogy kerüljük a veszélyes helyeket és igyekezzünk otthonunkba. Ekkor már huszonnegyedikre, éjjel egy óra lehetett. Csepeli lévén a legtávolabbi helyre kellett kijutnom, így a nagy körutat nem tudtam kikerülni.

3. fejezet

1956!

1956. Már rendelkeztem némi tapasztalattal és rutinnal az eltöltött tűzoltó évek alatt, de az igazi csak most kezdődött. A hihetetlen és elképzelhetetlen akciók számtalan sora és súlya. A tűzoltói munka nem kimondottan tűzoltásból áll. Szoktuk mondani, ahonnan az emberek menekülnek, intőjel a tűzoltóknak, hogy oda kell rohannia. Erről később bőven lesz lehetőség meggyőződni. Tehát a veszély vonzza tűzoltót és ez sok – sok év után lételemévé válik, ebből az aspektusból látja a világot.

Ahol az egyszemélyes megoldás a kívánatos vagy lehetséges, célszerű, ha önként jelentkezés alapján választjuk ki a végrehajtó személyt. Ez a módszer odavezet, hogy mindig több jelentkezőből lehet választani. A parancsnoknak viszont ismernie kell állományát, és tudni kell kiválasztani az adott feladat megoldására a legalkalmasabbat. A Csepeli királyerdő térségében köztudott volt egységünkénél, hogy nagyon mély ásott kutak vannak, tűzoltáshoz vízvételzésére alkalmatlanok. Csak néhány éves tűzoltó voltam, amikor egységünk e területre kapott riasztást. Kivételesen nem tűzhöz, hanem életmentéshez, miszerint ember van a kútban. A helyszín tájékozódásánál csak annyit lehetett konstatálni, hogy két papucs van a káva mellett és üres a családi ház. Szomszédok szerint az idős néni bele esett vagy bele ugrott. A kút kávája beton kupolával volt lezárva, csak a vödör kiemeléséhez állt rendelkezésre egy körülbelül negyven centiméterszer hatvan centiméteres nyílás. A parancsnok

úgy döntött, hogy a mentést így elvégezni nem lehet, vagyis a kupolát el kell távolítani. Ezt a hat – nyolc tűzoltó elvégezte. Lámpás felderítéssel nem lehetett eldönteni sem a kút mélységét, sem azt, hogy van – e benne valaki. Önként jelentkezőt keresett. Ketten jelentkeztünk, egy tapasztaltabb középkorú tűzoltó, s

- 18 -

jómagam. Nehezen döntöttem a jelentkezés mellett de mikor láttam, hogy nemigen van jelentkező, hát nem hagytam cserben parancsnokomat. Ekkor jelentkezett a másik tűzoltó is. Úgy döntött a parancsnok, hogy ideje próbára tenni a rutintalan tűzoltót, s kijelölt. Visszaemlékezve (volt később is ilyen) felszökhetett a pulzusom száz fölé, de már nem volt vissza út. Megszerelték a háromrészes dugólétra egy tagját mentőkötéllel kútból mentéshez. A behelyezett létrára ráálltam. Bekapcsoltam mászó – övem zárkapcsát a létrafokába és elindítottak lefelé, örökkévalóság volt, míg kézi erővel engedtek és elfogyott a harminckét méteres mentőkötél, pótolni kellett a következővel. Körülbelül negyven méternél értem el a kút vízszintjét. Látni jóformán alig lehetett, hiába volt világos nappal. Annyit észleltem, hogy egy test fekszik a vízben. Kítapogatva, a fejét megtalálva, kiemeltem a vízből. Egyértelműnek véltem, hogy halottat kell kiemelni. Tapasztalatlanságom következtében felnéztem a negyven méteres mélységből a nyolcvan centiméteres átmérőjű gyűrűs ásott útból. Az és az érzésem támadt, hogy szűkül, és összeomlik a kút fölöttem. Mintha csak gyűszűnyi nyílás lenne fölöttem. Azóta tudom mélységből föl, magasból le nézni nem szabad. Nehezen leküzdve félelmemet, kiemeltem a vízből a holttestet, megkötöztem a saját létrámhoz és megkezdtek felhúzni a kútból. Felérkezve megkönnyebbülve büszke voltam önmagamra. A parancsnokom meg rám és példaképül állított kollegáim elé. De hát térjünk vissza ötvenhat október huszonharmadika éjszakájához. Elindultam az Operaházból gyalog a nagykörúton a Boráros tér irányába. A körúton sok gyalogos ember közlekedett, de egyetlen közületi jármű sem. A Dohány utca

sarkához értem, amikor megállított egy középkorú járókelő férfi és ajánlotta, ha nem akarom, hogy bántódásom essék, akkor vegyem le a vörös - csillaggal ékesített sapkarózsámat. Előbb megdöbbsentem. Számba vettem, hogy felesküdtem egy hivatásra annak

- 19 -

egyenruhájára és most arra szólítanak, hogy csorbítsam meg azt. Döntöttem, levettem, zsebre tettem, de sapkás egyenruhában mentem tovább. Csak pár száz métert tettem meg, miközben növekvő és hangoskodó tömegbe ütköztem. Lassan értettem meg, hogy mi a szlogen: Itt a lángeszű Sztálin! Próbáltam a tömegbe közelebb férkőzni, s ekkor láttam, hogy a Felvonulási térről ledöntött és ide vontatott bronz szobrot sikk mindenkinek leköpni, nagykalapáccsal betörték koponyáját és a közeli Vörösszakra könyvesboltból kihordott politikai tartalmú könyveket benne égették. Kissé megborzongva de meditálásra nem hagyván időt magamnak tovább indultam a Blaha Lujza tér irányába, ahol akkor még ott állt a Nemzeti Színház. A tér másik oldalán a Szabad Nép és egyéb politikai szerkesztőségek székháza. Annak tetején körülbelül hat – nyolc méter átmérőjű kivilágított vörös csillag állt. Érkezésem pillanatában döntötték le a harminc – negyven méter magasból. Pont a körút és a Népszínház utca kereszteződését behálózó villamos áramvezetékein bukdácsolt lefelé nagy szikraesőt képezve és óriási éljenzést és tapsot kiváltva az itt nagyszámban összeverődött tömegből. Besodródtam a színház és a szerkesztőségek épületei közé, ahol lépésnyi üres terület nem volt. Ekkor megnyílt a szerkesztőség első vagy második emeleti francia erkélyes ajtaja és egy tetemet tettek oda nemzeti zászlóval letakarva közszemlére, és kiabáltak fentről, hogy most hozták honfitársunk tetemét a rádiótól (Bródy Sándor u.) akiket most is tucat számra lövi halomba az ÁVH. Egyesek kezdeményezték, hogy hatoljunk be a szerkesztőség irodájába és levelezési osztályára. Magam is velük tartottam. Akkor itt már irat halmazok között mentünk szobáról – szobára. Magam

beleolvastam néhány levélbe, Nekem nem mondtak semmit. Közben a bent lévő tömeg bizonygatta a hatalom kiszolgálóinak bűneit. Jobbnak láttam tovább állni, egyébként is így igazított el parancsnokom, a legrövidebb úton érkezzünk haza. Alig, hogy kiléptem a szerkesztőség székházából, több irányból gépfegyver sorozatok dördültek, jajgatás – kiabálás és eleső és vérző emberek. Első

- 20 -

reakcióm az volt, hogy menteni, segíteni a sérülteken. Volt, aki ezt tette, de a tömeg nagyobb része eszt - vesztve menekült. Halálfélelmet éreztem, s Én is menekültem. A ledöntött csillag közelében állt egy Csepel platós teherautó és kiabáltak, ki jön Csepelre fegyverekért és lőszerért. Gondoltam Csepelre kijutni úgy is aligha lehet könnyen. Felpattantam a platóra, senki nem követett és indult is a gépkocsi. Három, tizen éves fiú egy – egy karabéllyal hadonászott a vezetőfülke fölött, de nem használták fegyverüket, azt sem tudom be voltak – e tárazva. A platón rengeteg guruló karabély lőszer mozgott ide – oda. Aránylag jól elérkeztünk a Boráros térre, de az akkori keskeny villamossínekkel és villamosvezetékeket tartó oszlopokkal tűzdelt és sűrű köddel borított Soroksári úton olyan kacskaringózva haladtunk a Szabad – kikötő út irányába, hogy eldöntöttem, ha lelassít leugrom, mert előbb – utóbb karambolozunk. Nem lassított, nem karamboloztunk, szerencsésen megérkeztünk a csepeli Imre térre. Megálltunk, egy pillanat alatt leugrottam és a vezetőfülkét fürkészttem, ahol csak is részeg vezetőt kerestem. Helyette: tíz – tizenkét éves fiúcska, aki nem csak, hogy a pedálokat nem érte el, de a kormánynak is csak a küllői között láthatott ki. Itt már szintén nagy tömeg várt. Kiabáltak, hogy a Kiegészítő Katonai Parancsnokság (Imre tér) épületében, innen két – háromszáz méterre ávóósok vannak, és lövik az embereket. Utam a Csepeli tűzoltó laktanyába (Táncsics Mihály utca) ott vitt el, így hát hallottam magam is a lövéseket. Civil autókba rakták be a sérülteket és vitték csepeli SZTK - ba és a csepeli kórházba. Nem lehetett tudni hányan lehettek az épületben, de egy időben több irányból lőttek, taktikázva mozoghattak az épületben. Ekkor már egy épület ablakát

molotovkoktéllal bezúzták a felkelők és felgyújtották. Innen is tovább álltam. Fél öt lehetett, amikor a laktanyába megérkeztem. Ott csönd volt, tűzjelzés nem érkezvén vonulás sem történt. Jelentkeztem a készültség parancsnokánál és beszámoltam tapasztalataimról. Mondta, dőljek le (bentlakó voltam) mert hét

- 21 -

órákor ügyis készültségbe kell állni. Jelentettem, hogy felzaklatott lelkivilágom miatt úgy sem tudok aludni, inkább átöltözöm és készültségbe állok. Mondta, jól van, akkor váltsam le a kapuőr szolgálatot. Így is történt, még mindig csönd a laktanyában. Fél hat felé érkezik egy harminc – egynéhány éves férfi és ellentmondást nem tűrően belép a híradó helyiségbe, ahol a telefon ügyeletes teljesített szolgálatot. Erőszakosan utasította, hogy riassza le az egységet. Az ügyeletes és én is próbáltuk értésére adni, hogy ehhez nekünk nincs jogunk. Akkor azonnal legyen itt a parancsnok, mondta. Idősebb, tapasztalt (Fekete József) őrségparancsnokunkat már hívni sem kellett. Mert a hangoskodásra megjelent. Megismételte követelését, mire a parancsnok megkérdezte, de hát miért kívánja riasztani egységünket? Hát azért, mert a Kiegészítő Parancsnokságon az ávósok halomra lövik az embereket és velünk akarja elárasztatni a pincét, mert oda fészkelődtek be az ávósok. A parancsnok ismét azzal érvelt, hogy ezt nem tehetjük, mert ez nem a mi feladatkörünk. A telefonhoz lépett a parancsnokunk, hogy jelentse a rendkívüli eseményt a Budapesti parancsnokság központi ügyeletére. Erre már nem volt ideje. Szétnyílt a zöld lóden kabát ívtáras géppisztoly villant ki alóla. Felszólított az idegen: Akkor ennek tekintélyével riasszon! Megtörtént. Cím kiegészítő! körülbelül kétszáz méterre lévő tűzcsapra álltunk és onnan előrehúzott tömlőkkel közelítettük meg az épületet, Somodi Pali húzta előttem, Én körülbelül egy méterre utána. A pince szellőző nyílásán, ami hússzor negyven centis lehetett, kezdte Pali bedugni a tömlőt, amikor durranással azonos időben hátra tántorog

Pali és mondja, meglőttek. Én elkaptam és lefektettem. Kiabáltam, hogy sérülés történt. A parancsnok saját felelősségére és élete kockáztatásával elrendelte a további szerelés leállítását. A tömlőket is ott hagyva, fecskendővel szállítottuk el a jobb combján meglőtt sérültet. Ekkor már az idegen sem kényszerített a további beavatkozásra. Kórház után visszamentünk felszerelésünkért és megkezdődött az ostrom első fele.

- 22 -

A Kiegészítő Parancsnokság katonáit harcokcsik szabadították ki másnap vagy harmadnap. Mielőtt külön fejezetben összegezném ötvenhatot, engedje meg a kedves olvasó, hogy bevezessem az eltöltött három évem különleges közösségébe. Előre bocsátom, nem filozófiai tanulmányt írok, de szeretném ha megismerné az olvasó ezt a nem általános világot.

A tűzoltóságok általában nagy népszerűségnek örvendnek a nyugati világban. Elismerik és felnéznek munkájukra. Kevésbé mondható el ez már kelet, közép-kelet Európára, főleg és elsősorban a szocialista tábor országaira. Magyarázata: egyrészt szorosán beépítették a hatalomba, másrészt politikai tényezőnek tekintették. Igen szorosán kötődött a Belügyhöz és az sem elhanyagolható, hogy maga a Belügy is szorosán kötődött és részt is vett a hatalom birtoklásában. Hazánkban az állami tűzoltóság a Belügyminisztérium rendészeti szerve, katonai törvényekkel, rendfokozatokkal szovjet mintára. Így hát a háború utáni konszolidációs években mind inkább elveszítette arculatát a tűzoltóság, és már csak sablonos utánzó módszereket kellett átvenni a nálunknál fejletlenebb, de a térséget uraló hatalomtól. El kellett törölni azt a gyönyörű és kifejező szót is, hogy bajtárs. El elvtársiasították testületünket. Azt azért ki kell hangsúlyoznom, hogy a Magyar Mentőszolgálat megtartotta e gyönyörű kifejező megszólítást a háború után és ötvenhat után is, igaz nem tartoztak a Belügyminisztériumhoz. Nagy hiba volt, hogy a több évszázados magyar tűzoltó tapasztalatot, módszereket, tűzoltó taktikát, virtust helyettesíteni akarták a szovjettel. Óriási

hiba volt például, hogy a Budapest Székesfőváros Városi tűzoltóságát lefejezték. Nem csak a vezetőket de a nagy tapasztalatú, de osztályidegenné nyilvánított tiszthelyetteseket is béliaszták (elbocsátották). Megkezdtek a politikailag hűséges – elvű egyedelek felvételét és a Szovjetunióba történő hat hónapos kiképzését. Ezek a frissen végzett, rendkívül szerény szakmai tudással

- 23 -

rendelkező hadnagyok – főhadnagyok vették át az irányítást. Nagy szakadék keletkezett a tiszti – és tiszthelyettesi állomány között. A kiképzésben sem, de különösen nem állták meg helyüket a kárelhárításban. Már most szeretném leszögezni, hogy a kárelhárítási tudományt csak részben lehet irodalomból, iskolapadban elsajátítani, erről később többet. Természetesen nem megy könnyen a generációk bevált módszereinek megváltoztatása. Nagy volt a végrehajtó állomány ellenállása. A magyar tűzoltói virtus tovább élt, nem hagyta magát a reá húzott sablonokkal gúzsba kötni. Gyerek tűzoltó létemre formálódtak bennem is az igazi értékek és élmények. Betekintve a tűzoltás szervezésébe, bőrünkön is érezhető volt az új tisztek és a rutinos, dörzsölt tiszthelyettesek helytállása, megbízható, bátor és példamutató munkája közötti különbség. A kárelhárítás válogatja egyedeit, itt elhanyagolható a politikai hovatartozás. Nap, mint nap meg kell küzdeni az elemekkel, olykor a halállal. Itt csak a tudás szintje a tapasztalat gazdagsága díjazott, és persze az átlag feletti bátorság. Apropó: ki alkalmas tűzoltónak? Rangsorolás nélkül és nem teljes igényel néhány szempont: - elsősorban kitűnő idegállapot,

- jó fizikum,
- ép test és lélek,
- logikus gondolkodás,
- helyzet felismerő készség,
- szervező készség,
- egy időben több dimenziós gondolkodás, de minimum kettő,

- racionalitás,
- iszonyok nélkülség (nem lehetnek fóbiák),
- átmeneti rendkívüli teherbíró képesség,
- nélkülözés elviselése,
- és átlagon felüli bátorság.

- 24 -

Ezek ugyan fejleszthetők, de ha az alap génháztartás nem tartalmazza, soha nem tud kiteljesedni.

1953 – ban még több humor, játék jellemezte a testületet. Nagyobb volt a virtus egymás között. Engem úgy avattak az új helyemen, hogy az irodába vigyáz állásban és szalutálva jelentkezni kellett az asztal mögött ülő ügyeletes tisztnél, s eközben az asztal túl oldalán lévő kollega kirántotta alólam az előre oda terített pokrócot. Jót nevetett a közben ajtóba sereglett egész csapat a jól sikerült avatáson. Másik alkalommal egy Jánoshalmi falusi fiút pedig úgy avattunk, hogy éjszaka az ágya mellé tett csizmájába korom port tettek, a kapcáját szépen ráterítették a csizmaszárra (ekkor még kapca volt a divat, csak később lett zokni). Saját csajkáját kicsempészték szekrényéből, tele engedték a csapból hidegvízzel és a hálószoza kissé kinyitott ajtaja fölé helyezték. Az egész csapat úgy tett, hogy takarodó után gyorsan elalszik, persze már kuncogott magában a jó heccen. A kijelölt újonc csak nehezen szenderült, lehet, hogy még a háromszáz kilométerre hagyott babájára gondolt. Huszonhárom óra, megszólal a riasztócsengő, újonc zsupsz a csizmájába, száll a fekete por a nadrágszáron fel egészen a derékszíjig, de ki veszi ezt most észre, rohanás a fecskendőre, persze hagytuk elsőnek. Nyílik az ajtó, lendül a csajka tartalma az elsőnek rohanó nyakába, ez sem számít, már ül a fecskendőn, amikor közli a parancsnok: vissza, próbariasztás volt. Ekkor kezd leesni a tantusz emberünknél, hiszen ahányat lép annyiszor pumpálja felfelé a port. Erős fizikumú, magas fiú, kacagásunkra kezdett dühbe gurulni. Nem elég, hogy alul jön a korom, felül a vizes test le is

köti a port. Rohan a csajkához, hogy most aztán megtorolja gazdáját. Felkapta az edényt földhöz vágta és palacsinta laposra tiporta. Mondta, hogy most már ehét belőle viccelője. Amikor megtudta, hogy az is az övé volt, ágya szélén elmerengett majd megfürödve, nemsokára igazi tűzhöz száguldottunk a legnagyobb egyetértésben és barátságban.

- 25 -

Tömlő nyomáspróba a laktanya udvarán. Kismotorfecskendő – nyolc bárnyomás, motoros sugár, na ki mer öt méterre elé állni? Előbb csak egy - két jelentkező, majd mindenki. Már nem öt, hanem két méterre. A fenekünk majd kettérepedt a nagy ütőerejű vízszugártól, de bírni kellett a próbát. Sok – sok hasonló eset kovácsolta mind ütőképesebbé a csapatot. Sajnos ezek lassan feledésbe mentek. Már csak a kárelhárítási feladatok ötvözték és nemesítették a csapatokat. Visszatérve a képzéshez. Minden szolgálati napra, órarendes tematikába elő volt, van írva, hogy mennyi elméleti és mennyi gyakorlati foglalkozást kell tartani, ezen kívül üzemi, helyismeret és gyakorlat is gazdagította a képzést. Nem utolsó sorban élethű taktikai gyakorlatok. Sajnos politikai képzés is volt, nem kevés. A szemináriumok kissé zilálták a kollektívát, a viták örökre eldöntetlenek maradtak. Szükséges rossznak vélte a többség.

Magam új perspektívát láttam az új eszmékben, de vitára sarkallt a benne lévő sok ellentmondás. Nehezen volt érthető, hogy lyukas és foltozott tömlőkkel oltottuk a tüzet, szerény technikával és védő eszközök nélkül, de a politikai könyv kötetek százai megtalálhatóak a legkisebb tűzoltóságon is. Tekintettel arra, hogy a tűzoltóság egyedüli olyan szervezet, amely feladata során bejut az élet minden területére, s ha nyitott szemmel teszi, látta a gazdaság ellentmondásait. Azt, hogy milliárdos új gépsorok hevernek a gyár udvarán, beszerezték, de a technológiába nem tudták beállítani. A MODEX raktárban húszmillió pár női selyemharisnyát kínáltak fillérekért, mert nem tudták eladni a megrendelő külföldnek. Lassan kibontakozott és világossá vált, hogy a központi

irányított gazdaság pazarol, versenyképtelen és a csőd felé halad. 1968-ban a párt elit Politikai Bizottsága belátta a haladási irány kilátástalanságát és kísérletet tett az úgynevezett új gazdasági mechanizmus meghirdetésével, de ez csak kisebb sikereket hozott.

A tűzoltóság két fő szektorából az egyik: a tűz megelőzési szakág, a másik: a tűz oltási szakág. Előző, európai viszonylatban is magas szintű rendeletek,

- 26 -

jogszabályok alapján működött, de alternatív megoldások nélkül és pazarlóan. Igaznak vélem megfogalmazásomat a másik szakágra is! Jogszabályok előírták, hogy a kiemelten (definiált) veszélyes létesítményeknek jelentős anyagi ráfordításból oltóanyag készleteket kell fent tartani, saját költségen. A tűzoltó habokat ötévenként le kellett selejtezni, és újat vásárolni. A selejtes (országosan több ezer tonna) oltóanyag kis hányadát a tűzoltóság gyakorlatokon ugyan felhasználta, de kilencven százalékaival szennyeztük környezetünket. Ezeket az oltóanyag készleteket a tűzoltóság azért nem használta fel tűzoltásokhoz, mert bizonytalan volt a tárolása és ellenőrzése. Nem különben a tűzoltóság a különböző beavatkozásaihoz magával viszi az oltóanyagot, nem pedig az adott helyen időigényesen tölti be. Későbbi beosztásomban lehetőségem volt felhívni a figyelmet erre a pazarló gazdálkodásra. Körülbelül tíz éven át évértékelő jelentésemben szerepelt, aztán már nem. Indok nélkül is rá kellett jönnöm, hogy az Én felhasználási szintem és tapasztalatom nem ért el a jogalkotásig, akkor sem ha aranyból építünk szalma kazlakat, majd elégetjük azokat. Mindennek ellenére Magyarország szabványai így különösen a tűzvédelmi szabványok világviszonylatban is megállták a helyüket. Némely tárgyban erősebbek voltak a világ átlagánál. A gond elsősorban a végrehajtási utasítások kidolgozásában és végrehajtásában volt. Termelői és gazdálkodási szempontok nem tudtak beleépülni még csak a gondolkodásba sem. Elszakadt az élet az elmélettől.

Nem volt racionális az egyéb tűzoltó eszközök, anyagok és technikai berendezések beszerzése sem. Egy időben több típust, több helyről szereztünk

be. Nehéz volt rendszerbe állításuk, megismerésük és alkalmazásuk, nem utolsósorban taktikai bevetettségük, nem különben javításuk, alkatrész utánpótlásuk. Elsőbbséget élveztek a Szovjetunióból és a szocialista relációból történő beszerzések, de be is fejeződtek avval. A fejlett nyugat sajnos évtizedekkel állt előbb technikai ellátottságban és oltóanyag fejlettségét illetően is. A habágyúk

- 27 -

már nyolcvan – száz méterről ontották a habot a tűzre, míg mi háromszáz kilogrammos habárbocokat mozgattunk a földszíncokon és tűzveszélyes tartályok védőgödrein át, élő emberi erővel. Már régen tudtuk, hogy a halon gázok tűzoltáshoz használt csoportja szétzúzza földünk ózon pajzsát, de mi még ma is használjuk. Sokat szereztünk be és nincs pénzünk lecserélésére. Nem volt megfelelő magassági technikánk a szovjet házgyárok által ontott középmagas, később magas lakó és irodaházak tüzeinek oltásához, életek mentéséhez, de nőttek a városközpontok, a vidéki húsz – huszonöt emeletes hivalkodó épületek és eközben mi már elértük a tizedik emeletet. Az rendben van, hogy a tűzoltóság lépéshátrányban van, de ennyivel?!

Be kell látni, hogy az említett fogyatékok másirányból pozitívan hatottak, elsősorban a kárelhárítási szektorban. Már említettem, hogy lehetetlen nincs, csak hogyan. A szerény körülmények és a veszély fokozódása odaadóbb és fegyelmezettebb, tettekre később élő erői állományt igényelt. Kifinomulnak azok a módszerek, logikai gondolkodás és a megoldások célravezető módszerei melyek mindig a leghatékosabb beavatkozást igénylik és teszik lehetővé. Az eszköztelenség tettekre hívja a bátorságot, és edzésben tartja azt. A magyar tűzoltóság fő beavatkozási taktikája: ésszerűen, de minél gyorsabban és közelebb a veszélyhez. Ha a rám tartott éles fegyver kezét elérem van esélyem a lövés elhárítására. Ha az égő gázpalackot elérem, hogy hűtsem, van esélyem a robbanás elhárítására. Összevetve egy magyar, és egy nyugat-európai vagy amerikai tűzoltói beavatkozást, a bevetés veszteségét, megállapíthatjuk, hogy a

mienk a kisebb. Magyarázata, hogy a veszélyhely gyors elérésével időarányosan csökken egy újabb esemény bekövetkezése. Ha sok időt fordítunk az erők, eszközök felvonultatására és nem mindjárt a gócot támadjuk, belátható, hogy be is fog következni. Nem mindig a parancsnok megy elől, de ha nagy a veszély még is ő vállalja, mert önmagában bízik a legjobban, az ő felkészültsége a legmagasabb. A költő mikor írja leg drámaibb verseit? Amikor lelki válságban van. A tűzoltó

- 28 -

akkor a leginkább tette készebb, amikor a legrövidebb az idő az elhárításra. El kell ismerni, hogy nemzetünk tűzoltóságának munkája nem látványos.

Évtizedeken át, titkolni kellett munkánkat, úgy nyilatkoztak arról az „illetékesek”, ahogy a helyzet és politika kívánta. Igazából sem a sajtó, sem a kommentár vagy illetékes vezető közvetlenül nem látja a küzdelmet. Nagy ott a meleg és a füst, ahol névjegyünket letesszük. Utólag lehet sok elgondolás, vélemény egy – egy beavatkozás tartalmáról, a megoldás célszerűségéről. De akik akkor ott voltak (bent voltak) azok tudják igazán mit tettek. Ahol nap, mint nap kis hősként válnak, nem lát oda a kamera. Csak a jól képzett, rutinnal rendelkező irányító parancsnokok képesek reálisan értékelni. Még ekkor is előfordulhat érdem nélküli elismerés és indokolatlan elmarasztalás, felelősségre vonás.

4. fejezet

Most már igazán 1956!

Most már igazán 1956! A huszonharmadikát követő napok a lakosság döntő többségénél örömmámort hozott. Elsősorban azért, mert a Rákosi rendszere a teljhatalomra épült. A totális diktatúrát az ÁVO (Állam Védelmi Osztály) testesítette meg és uralt az élet minden területén. Válogatott, lelketlen és embertelen pribékeit igazolták, a kivételesen körmei közül kiszabadult nyomorékká tett emberek. A hatvanas években volt szerencsém egy BM telepen szolgálati lakásomban szomszédja lenni egy ÁVO - s főhadnagynak, akit Kádár mára már főrendésznek tett meg egy Angyalföldi jelentős gyárban. Persze ez jellemző volt, szinte valamennyi ávósra, ahol csak a vezérigazgató volt a főnöke, Aki természetesen ugyanazon a vizeken evezett. Ha szomszédom felöntött a garatra, sokat dicsekedett dicstelen tetteiről. Általa jobban beleláttam a könyörtelen módszereikbe. Vagyis a sok ellentmondást magában hordozó rendszernek bukásához jelentősen hozzájárult a totalitárius ÁVO. A másik ok a megszálló oroszok elleni gyűlölet. A lakosság kisebbik, főleg értelmiségi része várakozott és félt. Általában csodának tűnt a kis áldozatokkal járó fordulat. Az első kétséges jelek akkor mutatkoztak, amikor Maléter Pál (újonnan kinevezett honvédelmi miniszter) Tökölre ment a szovjet csapatok vezérkarával tárgyalni,

hogyan hagyják el Magyarország területét. Első gyanú az volt, hogy nem jött semmilyen hír sem a tárgyalásról, sem Maléterről. Ma már tudjuk, törbe csalták, lefogták, elhurcolták, majd kivégezték. Ilyen előzmények közepette a tűzoltóság élte a maga életét. Az ellátás nehézségei miatt a BM központi raktárából kaptunk naponta élelmet. Oltottuk a kisebb – nagyobb tüzeket. Az újonnan bontakozó változásoknak testületünkön alig voltak jelei. Legjelentősebbnek mondható, hogy Budapesti parancsnoknak visszahívták a régebben bélistázott

- 30 -

parancsnokát, de Ő sem tett radikálisabb intézkedéseket. Talán arra volt ideje, hogy áttekintse az elbocsátását követő változásokat. A november negyedikén történt változás megdöbbenetette az ország népét, szózatok a rádióban, fegyverropogás, harckocsik láncainak nyikorgása, lökhajtásos vadászrepülő zaja az égen. Eluralkodott a félelem és a fanatikus ellenállás.

A Csepeli tűzoltóság a Csepeli mentőkkel volt egy közös épületben és az ő vécéjükből csapódott egy repeszgránát, ami nem robbant fel. A laktanya palatetejét az alacsonyan repülő vadászgépek gépágyúinak töltényhüvelyei tördelték. Kigyulladt több ruhaüzlet. Elkezdtek a légópincék berendezésének gyors rendbetételét, beüzemelését, idejött a lakosságnak is egy töredéke. Jól jártunk velük, mert élelmet adtak össze, és főztek nekünk is. Negyedikén hajnalban szintén kapuőr voltam, amikor nyomjelzős lövedékek cikáztak a Táncsics Mihály utcán. A híradó berendezés a légópincébe került ügyelettel együtt, csak egy őrszem maradt a bezárt kapuk mögött és elkezdődtek a vonulások.

A csepeli Imre téren páncélautók égnek! A tér átlós két sarkán páncéltörő ágyúk voltak felállítva a felkelők (ma szabadságharcosok) kezén részben ezek készítették „megállásra” a támadó páncélkocsikat, másrészt az iskola első emeleti ablakából molotov – koktéllal. Az égő páncélautókból kiugró sérült és égő szerencsétlen katonáknak már csak tetemeit oltottuk, de a belsejében lévő

lőszeres folyamatos robbanása közben vízsugarakkal közvetlen közlelől támadtunk, égtek a jármű gumiabroncsai is. Nehezen ment az oltás. Fokozni kellett az oltóvíz nyomását, hogy az ütőerő nagyobb legyen, így növelve az oltóhatást. Sugárvezetőként csóvált a sugár, nehéz volt tartani. A feketére égett tetemek egyikének hasára estem, ruhám véres, bélsaras és húscafatos lett, közben jött az újabb támadás a II. Rákóczi Ferenc úton, Lakihegy irányából. Ismét a nyomjelzős lövedékek színes kavalkádja és golyófüty koncertje. Tompa

- 31 -

kábulat uralkodott rajtam. Hősiesen helytállni vagy meghalni, de oltani kell! Tisztálkodás, tiszta ruha, és újabb és újabb bevetés (ekkor központi ellátmányból kaptuk egyenruháinkat, sokat és többfélét, később már ruhapénzből magunk gazdálkodtunk). Huszonnégy – huszonnégyes készenléti rendszer helyett, aki bent maradt, az a béke helyre álltáig szolgálatban volt. Aki már nem tudta elérni szolgálati helyét, annak a legközelebbi parancsnokságra kellett bemenni. Így fordult elő, hogy parancsnokunk egy vidékről fent ragadt főhadnagy volt. Kölcsonösen nem ismertük egymást, nem volt helyismerete sem. Ránk hagyta a mentést és oltást. Jól tette. Este újabb támadás, újabb tüzek és oltás, élőt sehol sem találva. Újabb ruha és újabb és újabb. Arra sem volt idő, hogy kimossuk, megtisztítsuk, vége felé már civil és egyen keverékében vonultunk. Katona József utcai családi ház fundamentumába robbant a légi akna. Kilenc család maradt a romok alatt. Vonulásunk közben az úttesten fekvő találtunk egy tizennyolc – húsz éves gyönyörű leány holttestét, szép hosszú copfjai fejbőrnél leéggve és mellette, halott.

Három napig bányásztuk a huszonkilenc holttestet, élőt: egyet sem. Az akna behatolt a menedéket nyújtó pincébe ott robbant, megemelte az egy emeletes házat, majd visszaomlott. Italt, ételt úgy fogyasztottunk, hogy szánkba adták. Erősítést az intenzív támadás miatt nem kaptunk. Egyik családból az Apa kenyérért ment, s mire visszaért ezt találta. Eltávolíthatatlanul, kézzel kaparta a

törmelék, zokogva őrzöngött és hajtogatta; Drága kisfiam, kisleányom, egyetlen feleségem csak élve leljek reátok! A három éves kisfiút találtuk meg elsőnek. Leírhatatlan mit tett az apja a szilánkoktól szétszabdalt tetemmel, miközben bosszút esküdött. Nagyon megrázó képek rajzolódtak ki és a harmadik napon már állományunkból sem bírta a látványt és szagot mindenki.

A Boráros térről és a Soroksári úti lámpagyártól sorozatvetőkkel lőttek. Találat érte a Csepeli nyomdát, sérülés nem történt, de a jelentős nagyságú tűz nehéz feladat elé állította csapatunkat. Felrobbantották a Gubacsi híd alatt haladó

- 32 -

négyszáz milliméteres ívó és oltóvíz vezetéket, vele együtt megrongálódott az úttest és a HÉV sínek. Erzsébet felől megközelíthetetlen volt Csepel. Egyik éjszaka bejött személyesen a laktanyába egy lakos, hogy a felrobbantott vezetékből ömlő víz elárasztotta földszintes családi házát, gyerekei, felesége biztonságban, de az összes értékük egy méteres víz alatt volt. Könyörgött a parancsnoknak, hogy szívassuk ki a vizet. Nem volt vállalható, mert a helyszín Csepel szélén, a bolgár-földek területén volt. A sorozatvetők eközben folyamatosan ontották áldásukat a mindvégig ellenálló „Vörös Csepel” ellen. Hallván a problémát, kértem parancsnokomat, hogy személyesen felderíthessem a helyszínt, hogy biztos akkora – e a baj. Kerékpáron érkezett a bejelentő, magam is a testület küldönc kerékpárjára ültem, így indultunk a helyszín felé. Alig tettünk meg pár száz métert óriási fegyverropogás és ismét a nyomjelzős lövedékek füttyültek füleink mellett. Megtorpantunk mindketten. Leszálltunk kerékpárjainkról, s a fal mellett tolva azokat tovább haladtunk. Kerültük az egyenes utcákat és a papírgyár irányából érkeztünk a helyszínre. A látvány megdöbbenő volt. Három kiskorú gyermek és az édesanyjuk derékig vizesen álltak egy gátszerű nyúlvány tetején és várták az apát és férjet haza és jobb sorsukat. Valójában a lakásban ekkor már hetven – nyolcvan centiméteres víz volt. Áram és gáz nem lévén, további veszély nem állt fenn. Olyan megoldást kellett keresni, amihez két férfi elegendő. Bútorokat, egyéb ingóságokat

kihordani? Azt is hova és időigényes, ha ezt választanám, attól a ház biztos összedőlne. Segítséget (gépjárműfecskenőt) a folyamatos tűzharc miatt nem lehetett igénybe venni. Közben folyamatos terepszemlével látszott egy megoldás. A töltés másik oldalán mélyebb fekvésű terep lévén megszületett a megoldás. Volt ásó és kapa. Átástuk a töltést és a kiásott földet oda hordtuk, amelyik irányból az ár érkezett. Pirkadt mire készen lettünk. Amikor tíz – tizenöt centiméteres volt a víz, elbúcsúztam, megköszönték ötletemet és munkámat. Ma sem tudom mi lett e családdal. Beérkezésemkor már nagyon

- 33 -

aggódtak értem, hogy csak nem bajom esett – e. Örültek sikeremnek és megdicsért parancsnokom. Újabb támadások, újabb tüzek. Előfordult, hogy az utakon a fel nem robbant aknák farkai álltak ki az úttestből, olykor a járdán haladva sikerült kikerülnünk azokat. Újabb páncél és harckocsi tüzek oltása következett. A Szabad Európa rádióban visszahallhattuk munkánk látszatának tévedését. Bementék, hogy a csepeli tűzoltók benzinnel lövellik az égő harckocsikat. A látszat csalt, mert ahol a benzin és gumi égett, ott az első beavatkozásnál erős fellángolás történt és csak a víz hűtő hatása után következett be az oltás. Ekkor még a habbal oltás ilyen eseteknél nem volt gyakorlat. No persze ennek a Szabad Európa rádiónak beolvasott hírére később alapos vizsgálatot rendelt el a konszolidálódott hatalom. Szakmailag nem volt nehéz kivédeni ennek képtelenségét. Ha egy benzin rendszer egyik végét meggyújtjuk, az visszaég a kibocsátás helyéig.

Már említettem, hogy beléptem az MHSZ – be. Ennek kapcsán a helyi sportlövő – kör titkára lettem. Ezért három kispuskát tarthattunk a laktanyában,

lőgyakorlatra pedig a csepeli papírgyár pályájára jártunk. A színház kirendelésből huszonnegyedikén hajnalban beérve a laktanya, első ténykedésem az volt, hogy a három fegyvert felvittem a laktanya padlására és eldugtam. Senki sem tudott róla és az események alatt mindvégig ott is voltak.

Ennek ellenőrzésére ugyan csak satuba szorító karhatalmi vizsgálat lett a következménye, de retorzió nélkül maradt.

A Szolnoki Kádár kormány megkezdte működését! A volt ÁVH egységét átminősítették karhatalommá és társultak hozzájuk az úgynevezett pufajkások, ugyancsak megalkuvás nélküli párthú emberek. Megkezdődött a vérbe fojtott forradalom „ellenforradalmárainak” felderítése, begyűjtése. Sok koholt vád alapján ítétek halálra gyerekeket, nőket és felnőtteket egyaránt. Megkezdődött a tűzoltóság személyi állományának teljes átfésülése. Kérdőívek kitöltése, jelentések készítése, meghallgatások, faggatások. Persze el kellett számolni az

- 34 -

események alatti összes idővel. A bizonyíthatatlan, de kétes politikai hozzáállás elegendő volt az azonnali leszereltetéshez. Tudomásom szerint Budapesti állományból senki ellen nem született ítélet. Magamat könnyű volt ártatlannak igazolni. Egyet nem tudott megfejtteni az új hatalom, hogy mi van az emberek fejében, ezért nem lehetett börtönt vagy halált osztani. Lassan visszatért a nyugalom, a dolgos hétköznapi élet. Sajnos a politika dominált újra az élet minden területén. Elkezdődő koncepciós perek irritálták a nemzetet. Kádár igyekezett népszerűnek látszani és ez sokakat megtévesztett. Újra beálltak, beálltunk a sorba.

5. fejezet

Tizennyolc hónap a seregben

Az októberi behívóval 1957 tavaszán, húsvét napjára beköltöztettek a Szegedi önálló műszaki zászlóaljhoz katonának. Elsősorban műszaki végzettségűeket, magamat talán, mert tűzoltó voltam. Sok pesti srác érkezett. Alig várta a ránk kiéhezett törzs, hogy bebújtsanak az angyalbőrbe, már is a körletbe tereltek bennünket, mint a barmokat és atomriadót ordítottak. Álltunk bénán, nem tudtuk, hogy akkor most mi van? Elordították, hasra az emeletes ágyak alá és fejjel befelé. Gyorsabban, felpattanni, feküdj! Gyorsabban! Elkezdtek az ágyakat döntögetni ránk. Majd mi megtanítjuk magukat emberségre, rohadt ellenforradalmárok! Jó szándékú gazda soha nem tesz olyat állatával, mint ott akkor velünk tettek. Én ugyan már ismertem az emberséges fegyelmet, nem is voltam túl érzékeny, de sokszor könnyeztem. A három hetes karantén arra szolgált, hogy betörjenek minket, mint a barmokat. Az egyes harcos kiképzésnél sárba, vízbe, pocsolyába kúszattak bennünket, és ha nem lapult a boka a földhöz, letaposták a kegyetlen tiszthelyettesek. Ez is megalapozta későbbi énemet, nincs lehetetlen, és ha már kell, hát azt a legjobban csinálom. Hamar rájöttek előjáróim, hogy használható ember vagyok. Két szakaszt alakítottak ki az

újonnan bevonultakból tisztesiskolába. Egy utászt és egy technikait, én utóbbihoz tartoztam. Változatlan kemény maradt a kiképzés, de itt már a sok elméleti, katonai szakismeret érdekelt. A tisztesiskola utolsó heteiben fokozták az iramot. Éjjel – nappal riadókészültségi gyakorlatok teljes menetfelszerelésben és folytatódott a kiképzés és őrszolgálat is. A fáradtságtól kimerült és elkeseredett volt az iskola század. Ketten őrségben főbe lőtték magukat. Egyik éj hajnalán az éjszakai hatodik riadónál senki nem mozdult az ágyából (jártányi erőnk nem volt már) jött a zászlóalj ügyeletes tiszt. Ordított, elővette maroklőfegyverét, kibiztosította, rugdosta és felborította az első ágyat

- 36 -

katonástól. Zendülésnek minősítették ellenszegülésünket, fegyvereket elvették, fegyverszobát lezárták, lepecsételték, derékszíjat kihúzták. Fegyveres őrség körbe állt az alakuló téren körülöttünk. Berendelték az iskola parancsnokot és politikai helyettesét, megisméltődtek a fegyveres fenyegetések. Kutyáknak, ellenforradalmároknak, árulóknak, ellenségnek tekintették a körülbelül hetven katonát. Jött az elhárítás orosz GPU formáció. Kezdték adminisztráció elvén szelektálni az állományt. Származás, foglalkozás, munka, szülői közvetlen környezet. Bizonyítani akarták, hogy van közöttünk szervező, szervezők. Magam ma is világosan tudom, hogy senki nem mondta, hogy egyszerre ne teljesítsünk. Az igaz volt, ahogy nőtt a riadók száma úgy lett vontatottabb a végrehajtás. Az adminisztratív válogatással körülbelül felét zárkába tuskolták és hadbíróssággal fenyegették. A másik felét magammal együtt három napig tartották fegyveres őrizetben. Lassacskán szabadultak társaink is a zárkából. A kint lévöket „rehabilitálták”. Jó néhányan hetekig vallatás alatt álltak. Végül volt egy németes hangzású Palczér Miklós nevű katona, őt mindenképpen hadbírósságra akarta adni az elhárító tiszt. Mivel konkrét bizonyíték nem volt ellene, többed magával fogdafenyítést kapott.

Végül az iskolát többségünk elvégezte. Magam is örvezetői ranggal kiképző tisztessé léptem elő. Ősszel jött az újabb behívott állomány. Hatod magammal

kijelöltek az érkező tisztos iskola kiképzőinek. Nyugalmas nyarunk volt hatunknak. Felváltva konyha ügyeletet adtunk. Meghíztunk, mint a mangalica malacok.

1955 – ben megismerkedtem jövődöbeli első feleségemmel, Emesével. Menyasszonyként hagytam otthon. Nagyon szerelmesek voltunk és nehéz volt egymás nélkül, a levelek tömegét küldtem haza és néha már el is távozhattam. Jöttek a hallgatók az iskolába. Először iskolaírnoki beosztásba, de hamar szolgálatvezetői kinevezést kaptam, mert nem volt elég tovább szolgáló tiszthelyettes.

- 37 -

Mondhatnám innen kezdve arany – sorom volt. Csak az iskola parancsnok alá tartoztam három – négyhetenként utaztam haza a Szegedi gyorsal hétvégeken. Egyszer lekéstem a Keletiből induló vonatot, de kétségbeesve az akkor még közlekedő Ferihegy – Szeged repülőjáráttal jelentkeztem az előírt hétfő reggel nyolc órakor a laktanyában.

Az általunk irányított kiképzés már sokkal humánusabb és jobb hangulatú volt. Változott a tisztos és tiszthelyettesi szemlélet is. Rengeteg ismeretet és élményt gyűjtöttem. Gyakorlatainkon építettünk utat, hidat, cölöpöt vertünk a Tisza folyón, átkelést gyakoroltunk. Robbantottunk levegőben, földön és föld alatt. Lőgyakorlatok, gránátdobás, aknatelepítés és felszedés. Műszaki akadályok építése és leküzdése. A valamennyi anyag (hadi is) megrendelése, a raktárból történő elhozása az Én feladatomban volt. Egyik gyakorlatból megmaradt háromszáz kilogramm trotil (robbanóanyag) és száz darab indítógyutacs, valamint gyújtózsínór. A szabály az volt, hogy a gyakorlatból megmaradt éles anyagot napnyugtáig a Tisza parti robbanóanyag raktárba le kell adni. Ha sötétedésig nem érkezett haza az alakulat, úgy lakott területen kívül fegyveres őrséggel őriztetni kellett kivilágosodásig. Mi nem értünk haza. Az iskola parancsnokomnak jelentettem a szabályt. Ő úgy döntött, már éjfélnél elmúlt, helyeztessem el saját körletünkbe reggelig. Raktárunk a körletünk feletti

padlástérben volt. Belátható a veszélyessége, de a parancsot teljesíteni kell. A tisztek elmentek haza, mi nyugovóra tértünk. Pár óra alvás után öt órakor zászlóalj - riadó! A HM rendelte el és a végrehajtást ellenőrző stáb a helyszínen. Kiugorva az ágyból, bevillant, ha körletet is ellenőriznek, a robbanóanyag indítókkal hadbíróság! Gatyában rohantam a padlásra és a gyutacsokat az ott sorakozó kiskatonák köpenyeinek zsebeibe szétosztva elrejtettem. Gyújtózsínórt a köpenyek ujjain végig húzva semmisítettem meg a szemnek. A trotil (húsztíz, hét és fél dekás) ládában elrejthetetlen volt. Köztudott, hogy indító nélkül, önmagában nem közvetlenül veszélyes. Tehát enyhítettem a helyzeten és bíztam

- 38 -

abban, hogy elsősorban a rendet, tisztaságot ellenőrzik és nem nyúlnak az egyéni felszereléshez. Úgy is történt az ellenőrző bizottság az ugyan letakart robbanóanyagot megtalálta. Engem, mint közvetlen felelős szolgálatvezetőt őrizetbe vettek. Persze, hogy nem árultam el főnökömet, persze Ő sem vállalta magára. Őt is elmarasztalták, engem mentett amennyire volt hatásköre. Megúsztam öt nap fogdával, de az is csak papíron történt, mert egyenként letölthettem. Vagyis amikor az iskola adta az őrszolgálatot, őrsparancsnokként őriztem a papíron fogdában lévő önmagammat. Fanyar íz maradt számban, hogy parancsnokom leszerelésemkor még egy köszönömöt sem mondott felelőssége átvállalásáért.

Még egy epizódot katonaéletemből. Bugac pusztán volt egy gránátdobó gyakorlat bábukra. Túl jól sikerült, hamar elforgácsolódtak a furnérból készült bábuk, és még sok volt a kézigránát. Az úgynevezett magyar negyvennyolc mintájú, nyelesből és több darab is egyesíthető volt. Úgy döntöttem, hogy párosával dobják a katonák, árokból a szabadba, hadd fogyjon. Én a tároló láda egyik oldalán álltam a dobást végző katona a másikon. Kézbe adtam mindenkinek, hármat számolva kellett eldobni. Az egyik százötven centiméteres Andorka nevű hallgató kézbe vette a gránátot, számolt háromig hátravetette, hogy eldobja de a csappantyú hangja úgy megzavarta, hogy nem dobta el a

kibiztosított és elindított gránátot. Átesvén a ládán, kicsavartam kezéből és már lendítettem is, őt pedig magammal rántottam az árok aljába. Körülbelül a második méternél robbant, de minket nem ért. A gyakorlatot beszüntette a szakaszparancsnok.

Októberi leszerelésem előtt egy hónappal utolsó eltávozásom kapcsán megesküdtünk Emesével és már, mint férj érkeztem haza.

- 39 -

6.fejezet Pénzünk, lakásunk nem lévén

Lakásunk és pénzünk nem lévén (ami volt elköltöttük a repülőre) az ugyancsak laktanyában lakó feleségem szüleinél laktunk. Lakásigényünket benyújtottuk a helyi tanácsnál és a BM lakásosztályán. Feleségem gipszszobrászként a kőbányai porcelán gyárban dolgozott, jómagam tűzoltó gépkocsivezető lettem ugyancsak Csepelen. Kevés volt a kettőnk szerény fizetése, hogy lakáshelyzetünket megoldjuk és beláttuk, hogy többet kell tennünk anyagi javaink gyarapítására is. Elkezdtem szabadnapon dolgozni. Előbb a bolgárföldeken, aztán vagonok kirakodásával (szén és hasábfa) később, különböző fuvarozó vállalatoknál gépkocsivezetőként. Több lett a pénz, viszont hiányoztam feleségemnek. Aztán a békesség kedvéért váltogattam a munkát az otthonléttel. A szolgálat persze szent volt. Elkezdtem a színházszolgálati tanfolyamot, ami abból állt, hogy elméleti ismereteken túl valamennyi Budapesti színházat, annak berendezéseit, elhelyezkedését és valamennyi tűzvédelmi berendezését el kellett sajátítani. Ezt is szabadnapon kellett és sok – sok időt vett igénybe. A vizsga letétele után azonban tényleges színházszolgálatra vezényeltek hetente kétszer. Így teltek az évek. Családalapításra gondoltunk.

1964-ben áldott állapotba került feleségem. Gyermeünk, Adrián már a rákospalotai szolgálati lakásban született. Ekkoriban megkezdtem a gimnáziumot. Szolgálat, munka, iskola. Kevés idő jutott a családra. Kevés lett a pénz, újra munka, bútor, motorkerékpár vásárlás. Kezdődött előlről, újra család és munka. Közben elvégeztem egy autóvezető szakoktatói tanfolyamot. Megkezdtem az oktatást kicsit több pénzért, jobb körülmények között. A gimnázium harmadik évét végeztem, amikor úgy láttam, beláttam, hogy hivatásomban is előbbre szeretnék jutni. Felvételiztem a BM Akadémia Tűzoltó

- 40 -

Tagozatára. Naivan szintén azt gondoltam, hogy a gimnáziumot és az akadémiát párhuzamosan folytathatom. Felvételem jól sikerült, de mondták, hogy előbb fejezzem be a gimnáziumot, érettségizzek. Így is történt és a következő év őszén újabb felvételi nélkül megkezdhettem az akadémiát. Nem bent lakásos, de sok belső szolgálattal, a családtól elvont sok idővel, amely miatt újabb konfliktusok keletkeztek házasságomban. 1970-ben sikeresen elvégeztem az akadémiát. Egy epizód az akadémiáról. Első félév felénél Dr. Bendő Mihály tanszékvezető kétszer hat órában a magyar szabványok elsajátításához, csak azt taglalta: kell, nem kell, kell, nem kell. Három napot kaptunk a szigorlatokra. Nagy szórás követte. Aki lexikálisan tanult, beleőrült. Éjjel – nappal tanultunk, de nem volt mindegy hogyan. Itt is átsegített a logika. Fejezetek, oldalak, témakörökből egy – egy félmondatot volt szabad elolvasni, s erről döntenem mi a lényege és mi a töltelék. Ezen is sikerült túl lennem. Volt egy egészen fiatal, jó képességű és jó eszű hallgató (később jogi doktor lett) brilliánsan elmondott (majdnem szóról-szóra az egyik szabványban vázolt tárgyról) mindent. Tanár: hibátlanul teljesített, rajzolja le táblán, hogy csak körvonalazza miről beszélt. Nem volt képes. E két dologban utólag ismét a logika, a célszerűség a gyakorlatiasság játssza a főszerepet. Diplomaosztásra nem került sor, mert ekkor volt a nagy Tiszai árvíz. Románia felrobbantott egy nagy víztározót, hogy védje területét,

cserébe az egész nyírséget elöntötte az árvíz. Sok BM tanalakat és katonák mentettek e térségben. Hét hetet töltöttünk ott és haza érkezésünk után történt avatásunk.

Feleséget és gyermeket megviselte távollétem és boldogság volt a találkozás. Jöttek a hétköznapiak, szolgálat, munka, család, kiújult problémák. Tiszti színház vizsga, tiszti színház szolgálat. Feleséget vihettem vendégnek, de a hat éves gyereket nem hagyhattuk magára, egyszer – egyszer a szomszéd vállalta. Elkezdődött a féltékenység. Gépkocsi oktatásban női tanítványaim is voltak, ez is baj volt. Rosszabbodott a családon belüli helyzet. Adrián fiammal imádtuk egymást, de ez már kezdett kevésnek bizonyulni. A szerelmi házasság

- 41 -

megfeneklett. A kompromisszumok már nem voltak elegendőek. Beadtam a válókeresetet közös megegyezéssel. A feleség visszavonta. Újabb vergődő hónapok. Közös lakás, közös háztartás, elhidegülés. Hivatásom sokban kárpótolt. Minden igyekezetem ide összpontosult. Újabb válókereset, újabb megalkuvás Emese részéről, de már hajthatatlan maradtam. Válás, Adrián az Anyával a szolgálati lakásban, én albérletbe. A volt feleség megtagadta a láthatást, emiatt gyámhatóság, nem sok sikerrel. Mindennek levét első osztályos közös gyermekünk itta meg. Mi szülők, különösen én, könnyen kihevertük, de Adriánnak örök nyomott hagyott életében az apa hiánya...

Tiszti éveim kezdete.

Avatás után a Fővárosi állományba osztottak be a két operatív tiszti csoport egyikéhez. Totzl Károly őrnagy közvetlen irányítása alá, háttér parancsnoknak. Példátlan megtiszteltetés volt számomra, hiszen ez a beosztás magas szintű tudást, tapasztalatot, és ezer más sokoldalúságot igényelt. Hiába volt tizenhét év tapasztalat, és az akadémia mögöttem, bizony olykor botladoztam. Más volt egy kis csapatnál irányítottként helytállni, megint más az egész főváros állományát irányítani, ellenőrizni, példamutatóan helytállni. Háttér parancsnoki munkám, főleg a kárelhárításban reám háruló irányítási tevékenységből eredően nagy

idegi megterhelést jelentett. Sokkal több volt a számonkérés, elmarasztalás, mint a dicséret. Azért napról – napra, szolgálatról – szolgálatra bátorodtam, határozottabbá váltam. Tanítómesterem mindig mondta, ne akarj mindent tökéletesre, összességében kell jót alkotni. Igaza volt, én is rájöttem közben és nőttek is sikereim. Az operatív törzs Tűzoltási csoport nevet viselte, de elterjedt róla, hogy ők a Tűz Istenek. Létszáma öt fő volt. Csoportvezető, háttérparancsnok, hírvivő, gépkocsivezető és fényképész. A hierarchiában mindenkinek önálló fontos feladata volt, de összhangban kellett lenni. Nem volt a fővárosban (később az agomerációban sem) olyan jelentős kárelhárítási esemény, ahol e csoport ne lett volna a helyszínen. Ha irányított, akkor Volga

- 42 -

kombi gépkocsijuk volt a harcálláspont, ami később irányítási ponttá szelídült. Ha nem volt szükség az irányítás átvételére akkor felügyelte, segítette és tanította a felszámolási munka szervezését. A beavatkozásokat mindig értékelte. Elmarasztalt, dicsért, vagy tanácsokat osztott. Egyébként ez a csoport abban a huszonnégy órában, míg szolgálatban volt, az egész fővárosi készenléti szolgálatának előjárója volt. A csoportvezető felelt az egész állomány harckészültségéért, valamennyi káreset felszámolásáért. Alá tartozott a főváros teljes tűzjelzési és riasztási rendszere, amit a hírközponton, annak részlegvezetőjén keresztül gyakorolt. Minden bejelentés, tűzjelzés, rendkívüli bejelentés, kikerülhetetlenül el kellett jutni hozzá. Kidolgozott riasztási rendszerben meg volt határozva, hogy mikor kell automatikusan riasztani a csoportot. Ha nem volt érdekelt a káreset jellege miatt, a csoportvezető akkor is dönthetett, hogy a helyszínre megy, vagy külön jelentést kért a kárhely parancsnoktól.

Egyéb iránt a legkisebb káreset helyszínéről is minimum három visszajelzést kellett adni. Egyszer, hogy megérkezett, hogy mit talált, és hogy bevonul állomáshelyére. Valamennyi mozgó jármű ekkor már el volt látva URH rádióval. Ha akadályoztatva volt ennek használatában, bármi más módon kellett

visszajelzést adni. Közepes esemény helyszínéről már több mint egy tucat visszajelzést kellett látni a helyszínt a hierarchikusan felépített különböző szintű vezetőknek és felügyeleti szerveknek. Középső szintnek az országos Tűzoltó Parancsnokság tekinthető, amit követett a BM főügyelet. Szükség esetén a Kormányfőig illetve a legfelső méltósághoz is eljutottak ezek az információk, ide értve a pártbizottságokat is. Helyszínre kiszállást maguk a vezetők döntötték el. Jelentősebb tüzeknél gyakran megjelent a helyi vezetőkön kívül az országos Tűzoltó Parancsnok, BM miniszter, Rendőr Főkapitány, tanácsok vezetői és természetesen a kirendelt különböző szaktárcák vezetői. A hetvenes években a médiumok csak ritkán tudósíthattak közvetlenül a

- 43 -

helyszínről. A nyolcvanas években viszont már beépültek a kárfelszámolás valamennyi fázisába. Jó kapcsolatok révén, valós és élethű tudósítások, híradó felvételek tájékoztatták objektíven a lakosságot. Ennek következtében a lakosság is kezdte megismerni a tűzoltók munkáját, életmódját.

Azért ebből is adódott olykor probléma. Egy alkalommal az egyik kárhelyről beérkezve felhívott telefonon a Magyar Rádió egyik riportere, hogy hírként tájékoztassam a történetektől, ezt meg is tettem, mintegy két – három percben. Ezt az interjút előben hallgatták előljáróim. Nem kaptam dicséretet.

Visszatérve a fővárosi Tűzoltóság hírközpontjához. A részlegvezető alá rendelt öt fő látta el a teljes hírforgalmat. A 05-ös vonalak (tűzjelző) fogadását, a társszervekkel forródrótos kapcsolatot (BRFK, Mentők, Gázmű, Vízmű, Elmű, hogy a legfontosabbakat említsem) valamennyi parancsnoksággal diszpécser telefonon, később már teletex-en. Valamennyi parancsnokság, valamennyi gépjárművével rádiótelefonos kapcsolatot. A hat fős csapat hatóránként váltotta egymást. Nagy idegi megterhelés alatt álltak és csak kevesen bírták tartósan. Ide tartozott még egy tizenhat csatornás adattároló, amely tíz másodperces pontossággal felvett, rögzítette és tárolta a teljes hírforgalmat. Erre azért volt

szükség, hogy a munka pontossága, hiányossága dokumentálható legyen. Pontatlan tűzjelzés bizonyítása, késve érkezett tűzoltó egység kivizsgálása, de minden, ami ebben a jól működő fogaskerék rendszerben sántított, e szerkezet viszont megörökítette. Előfordult ügyészségi vizsgálat is. Ekkor lefoglalta az ügyészség az érintett szalagot. És az eljárásban felhasználhatta, felhasználta.

Szabványok, rendeletek és utasítások értelmében a területen levő összes veszélyes üzemre és intézményre beavatkozási, illetve tűzoltási tervet (RST) kellett készíteni, ami tartalmazta a technológiát, a veszély mértékét, helyszínrajzot a behatolási – beavatkozási helyekkel és vízforrások elhelyezkedésével és

- 44 -

teljesítményével. Volt (van) a tűzoltóságnak a főváros köz és magánterületen meglévő valamennyi oltóvízforrást regisztráló és teljesítményt jelölő vízkataszteri térképe. Mindezekkel rendelkezik a Hírközpont, az operatív csoport és valamennyi tűzoltó gépjármű.

Nem szóltam még a riasztás rendszeréről. A hetvenes évekig a fokozatok úgy működtek, hogy egyes riasztás két fecskendő, kettes riasztás négy fecskendő, plusz a járulékos szerek (habbal, porral oltó, létra, generátor, stb.) Ebben az időben például a Csepeli Kőolaj ipari vállalat habbal oltási tervében huszonhatos fokozat is lehetett. Aztán valami felső sugallatra írott tűzoltási szabályzatban tiltakozásunk ellenére megjelent az I. – V. fokozat, amire maradt a régi jellemző egyes két fecskendő, kettes riasztás négy fecskendő. Azonban ha nagyobb volt az igény, az ötször - kettes fecskendőnél újabb egységeket kellett kérni. Nem is volt logikus és csak bonyolította a tűzoltás irányításának rendszerét. Magyarázatra szorul, hogy ha nagyon kicsi az esemény, akkor miért kell két fecskendő. Ha az egyik vonuló fecskendővel történik valami, a másik még mindig oda érhessen. Szeretném bemutatni a roham egységet. Fő szerepe abban van, hogy válogatott, harcedzett, jól felkészült bátor egyedekből állt. Parancsnokuk nem különben. Az úgynevezett kiemelt riasztásoknál, közvetlen

az operatív csoport alárendeltségében oldotta meg a legveszélyesebb, legbonyolultabb, és legnehezebb feladatokat. Olykor szükség van azért is egy ilyen roham csoportra, mert például közvetlen robbanásveszéllyel megtorpanhat, tétovázhat egy egység. Ha itt bevetik a rohamot, magával ragadja a többi beavatkozót is. Ezeknél az eseteknél, aki időt nyer, az életet nyer. Aki tétovázik, elkapja az ár. Igaz néha nehezteltek a rohamra, mert leküzdve a veszélyt, kivontuk a rohamot az akcióból és ilyenkor az üszkös utómunkálatok ott maradtak. Igen ám, de amíg a kárhelyen működésben lévő csapatot nem lehetett kivonni, addig a rohamot igen, mert ők azonnal riszthatóak voltak egy újabb helyszínre. Sajnos a nyolcvanas évek vége felé a rohamok személyi

- 45 -

összetétele gyengült, de megmaradtak. A készenléti állomány képzése, tematikai ütemtervek alapján, reggel nyolc órától tizenhat óráig elméleti, gyakorlati, és helyismereti foglalkozások keretében történik. Azután szerkarbantartás, sport, és egyéni művelődés, szórakozás. Huszonkét órától reggel hatig takarodó. Ágyban, csizmát, zubbonyt levetve, nadrágban lehetett aludni. Éjjel – nappal a riasztásokat teljesíteni! Az éjszakai pihenőt csorbította a kapuőrszolgálat ellátása, amely egyébként éjjel – nappal kötelező volt és általában két órás váltásokkal teljesítették. A tiszti továbbképzés külön rendszerben és összevontan a Fővárosi Parancsnokságon történt és különböző szakterületi előadókkal, olykor külső tudományágak előadóival. Ezeken a továbbképzéseken a csoport két tisztje egyrészt hallgató, másrészt előadóként szerepelt. Már a nyolcvanas években kiütközött az operatív tisztek képzésének hiányossága. Számtalan bevetésnél szükség lett volna, elektromosság, vegyészeti, hő-technikai, gázipari, statikai és még ki tudja mennyi irányú szakismeretre. Ezeket főképpen a nagyszámú különböző bevetésnél szerzett tapasztalat pótolta. Kísérletezett a Fővárosi Parancsnokság a különböző egyetemeken történő beiskolázással. Nem vezetett eredményre, hiszen nagyon sokirányú és nem teljes, hanem általános szakismeretre lett volna szükség. Ezt nem vállalta egyetlen oktatási intézmény

sem. Maradt az autodidakta módszer. Magam azt a megoldást választottam, hogy volt a BM – nek egy szakismereti könyvtára, ahol a világ összes jelentős tűz – és káresetének tanulmányai megjelentek magyar fordításban. Ennek tanulmányozása, tapasztalat gazdagsága a jövőbeni sablonos alkalmazása gazdagította tudásszintemet is. Nyugdíjba vonulásomig innen gyűjtöttem és vettem össze saját tapasztalataimmal.

Kik, hogyan és miért lettek tűzistenek?

Az Istenek ugyebár mindenhatók, könyörületesek és könyörtelenek. Az emberek általában hisznek az igazságosságukban, alkalmazkodnak igényeikhez, és ha vétkeznek félnek is gyarlóságuk megtorlásától.

- 46 -

Az Istenek sem úgy teremtődtek egyik pillanatról a másikra. Részben kiválasztódtak, másrészt kivívták maguknak bölcsességükkel, hozzáértésükkel és hatásos tevékenységükkel tanítványaik bizalmát. Az 1950-es évek közepén lendületet kapott a háború alatt megsemmisült ipar, ennek különböző ágazatai, energia szektorok, új technológiák, építkezések, közlekedés, stb. A főváros határai kitolódtak, már XXII. kerülettel rendelkezett a főváros. A Csepeli Vas- és Fémművek és a Csepeli Kőolajipari Vállalat önmagában is kihívást jelentett az újjá szerveződő tűzoltóságnak. Megnőttek az igen jelentős és veszélyes tüzeknek a száma. A testület létszáma elégséges volt ugyan, de a technikai színvonal és felszereltség siralmas. Az oltó technika különbözősége és eltérő teljesítményi paraméterek, az oltóanyagok összehangolt alkalmazása. Az erők szervezése, összehangolt működtetése meghaladta a már említett új tisztek kvalitását. Eldöntötte a vezetés, hogy fel kell állítani egy tapasztalatokkal rendelkező olyan operatív csoportot, amely a kárelhárítás valamennyi területén teljhatalommal bír. A már említett öt fős csoportot megerősítették a már ugyancsak említett két, nyolc fős szintén elit egyedekekből álló roham egységgel. Megváltozott a főváros beavatkozási szervezettsége. Napról – napra,

beavatkozásról – beavatkozásra pótolhatatlanná, nagytekintélyűvé váltak ezek a csoportok, melyek ekkor még huszonnégy órás váltásban működtek. A Tűzoltási Csoportok tekintélyét növelte, hogy a Fővárosi Tűzoltóság Hírközpontja is alájuk tartozott. Működésük huszonnégy órájában a tűzjelzéstől a különböző beavatkozásokon át az alapvető szolgálat ellátásáért, a technika és oltóanyag színvonaláért a csoportvezető felelt. Az összevont jelentősebb ügynevezett taktikai gyakorlatok szervezésével jártassági szintet ért el a végrehajtó állomány. Gyakorlatok és káresetek, valamint különböző szintű és tárgykörű továbbképzés keretében kölcsönösen és személyesen megismerték egymást a felek. Ez egyébként rendkívül fontos, mert éles helyzetben testre lehet szabni a feladatot.

- 47 -

A csoportok sokat ellenőrizték a kerületek valamennyi készenléti állományát, eszköztárát, harckészültségét az éjszaka kellős közepén is. Ilyen alkalmakkor a kapuőr szolgálatos a hetedik érzékével, ha „szimatot” vett a csoport érkezéséről futótűzként ment a hír a hálókba, hogy itt vannak a „Tűz Istenek”. Bizony sok esetben mire a riasztási utasítást megkapták, csizmában ültek a vaságyakon és csak futtában vették fel a zubbonyt, így hát a riasztási idő a felére csökkent, amiért dicséret járt. Bocsánatos bűn volt. Aztán persze néha mi is éltünk a gyanúval: csoportvezető a Híradó helyiségben kitartott a riasztási utasítással, Háttérparancsnok be-bekukkantott a hálókba, ahol lelepleződtek a hibát sem követő, minden pillanatban tettere kész kollégák. Lelepleződésükön kölcsönösen mosolyogtunk és viccelődtünk. Persze az igazi Tűz Istenség a pokolban mutatta ki erényét, ahol nem kímélve magát, csakugyan a mindenható tudásával, bátorságával és a minden pillanati helyzetfelismerésével művelt olykor csodát. Hát ők voltak az igazi Tűz Istenek. Ma már megnyirbálták ugyan hatalmukat, jogkörüket, talán nehezebbé is vált helyzetük, de ma is állják a frontot. Egyébként számtalan később magasabb beosztásba kerülő vezető – az akadémiát, mérnökképzőt végző kolléga megjárta csoportunknál az élet igazi iskoláját. A legfelsőbb vezetésnek ez egy nagyon előrelátó és bölcs döntése volt.

A nálunk töltött huszonnégy órás szolgálat, találkozás - élőben az eseményekkel, az elhárítás és szervezés folyamatával. Az irányítás és végrehajtás hatékonyságának eredményessége sokban segítette megérteni későbbi munkájukat. Későbbi találkozásaink kapcsán szinte valamennyi alkalommal, hálával beszéltek azokról az együttlétekről. Néhányuk üstökösi magaslatokba ívelő pályájának gyümölcsöző állomásának tekintették a nálunk töltött heteket, hónapokat.

- 48 -

7. fejezet

Pártkapcsolatom

Nem számoltam még el a párthoz való közeledésemről, jelöltségemről és a belépésről. A gimnáziumi évek alatt, mind többször kerestek meg, hogy ha előbbre szeretnék jutni, be kell, hogy lépjek. Végül úgy döntöttem az általam látott, tapasztalt hibákat a párton belül talán még javítani is tudom. Két éves jelöltségemet követően, két ajánló párttag inspirálásával beléptem. A második évben már Marx – Lenin egyetemre szerettek volna küldeni. Borzongtam tőle, távol állt Tőlem a politika. Imádtam, és lassan jártasságot szereztem hivatásomban és beosztásomban, és azt elhagyni négy évre? Következményekkel nem számolva nemet mondtam. Bíráltak, elítéltek, de már tiszt voltam és szakmai főnökeim ragaszkodtak hozzám, maradtam. Újabb évek újabb párt megkeresés, öt hónapos pártiskola. Mondták ez már középfokú politikai végzettség és e nélkül, nem vagyok képes ellátni sem a jelenlegi, de különösen nem magasabb beosztást, vállaltam. Napi tíz órában pártfőiskola, tanulni megint csak az ott hallottakból. Gyötrelmesen nehezemre esett. Közepes eredménnyel végeztem és kritikai elbocsátással. Írták, hogy többre lett volna

képes, de nem teljesített. Az - az igazság, hogy sokat vitatkoztam a szocializmus elmélete és gyakorlata közötti ellentétek miatt. Később a saját pártalapszervezetem megválasztott tisztségviselőnek, de mint szükséges rosszat kezeltem. Szeminárium hallgatóként, mindig kifejeztem saját véleményemet, ezért olykor osztályidegennek neveztek. Amikor Én vezettem már szemináriumot a saját szám íze szerint tettem és ennek nagyobb sikere volt a hallgatóságban. Az úgynevezett hangulatjelentési igények elképesztőek és értelmetlenek voltak. A rendszerváltás újból megdöbbsentett. Még elevenen éltek bennem az ötvenhatos események. Kétkedve fogadtam minden változást.

- 49 -

A sors úgy hozta, hogy 1989. június 16.-án Nagy Imre temetésének rendezvény sorozatát Én biztosítottam a fővárosban ezen a napon, a Hősök terén és a háromszázegyves parcellánál is. A Hősök terén Göncz Árpád köztársasági elnök, Mécs Imre és Orbán Viktor beszédében elhangzott a „ruszkik haza” felkiáltás, melyet óriási taps követett. Ismét ötvenhat, november negyedike jutott eszembe, mikor jönnek a tankok, mit szól holnap az egyetlen párt. Boldogan konstatáltam, nem volt hiába az eltelt harminchárom év. Nem történt semmi, sem aznap, sem másnap, de azután sem. Hazugság volt minden, amit tanítottak, hazug rendszert szolgáltam, de legalább kritikusa voltam! Harmadnap megkerestem párttitkáromat és kérdéseket tettem fel. Adós maradt a válaszokkal. Irodámba leültem és még aznap éjjel megfogalmaztam, hogy meghasonlottam önmagammal, szégyeltem magam és azonnal kilépek a pártból. A levelet a központi bizottságnak címeztem, két gépelt oldal volt. Két nap múlva magához rendelt a párttitkár, másnap Fővárosi Parancsnok, de Én hajlíthatatlan maradtam. Szankcióra már nem volt ereje a pártnak. Ennek a múltamnak is köszönhető, hogy az újonnan alakuló pártoknak nem lettem tagja. Jogutód pártban már nem lehetett helyem. Az újakban múltam nem illett bele. Véleményem persze van a világról, hazánkról, a változásokról, jóról és rosszról, de, megtartom magamnak.

Legfeljebb baráti körben fejtem ki véleményemet. Ide vág egyik élményem: Rájött a Fővárosi vezetés (nagyon helyesen), hogy a tűzoltó állomány jelentős része nem tud úszni. Megszerveztük, hogy az állományt különböző uszodákban, úszómester segítségével megtanítjuk úszni és mi magunk is részt vettünk rajta. Persze a riasztást innen is biztosítani kellett. Jelzés érkezett az Angol követség közeléből, hogy füst száll fel a követség több emeletes épületének tetejéről. A követségek különleges védettség alatt állnak szerte a világon. Területük saját nemzetük területének minősül. Behatolni csak a nagykövet engedélyével szabad, még akkor is, ha lángol az épület. Környezetének védelme a feladat ez esetben, persze nem ez a jellemző. Számtalan esetben kérték segítségünket és hálálták

- 50 -

meg beavatkozásunkat. A tűzjelzésre kiemelt riasztás keretében mi is elindultunk a csepeli uszodából. A legközelebbi egység megérkezve jelezte, hogy enyhe füstöt lát, de tűzre utaló nyomot nem. Utasítottam, hogy várja meg csoportunkat, addig ne kísérelje meg a bejutást. Nem sokkal később megérkezve, helyettesem angolul beszélve felajánlottuk segítségünket a felderítésben, ha nem, elnézést kérünk a zaklatásért. Egyetlen személy tartózkodott a portán és kért lehetőséget egy telefonhoz. A nagykövettől kérte, hogy beengedjen, és együtt vizsgáljuk át a követséget. Harmad magammal elindultunk és meg is találtuk a füstölés okát. Az olajégős kazánál leszakadt a láng az égőfejről, de a további olajbetáplálás nem állt le. Robbanás is bekövetkezhetett volna. Áramtalanítottuk, kár nem keletkezett. Személyesen is megköszönték segítségünket, a nagykövet pedig szép levélben is. Állomáshelyre érkezve egy ismeretlen nevű alezredes az Állam Biztonsági szolgálattól hívott, név szerint engem és az alábbi kérdést tette fel: Úgy tudom, Te voltál az angol nagykövetségen...- igen, mondtam. Ő néhány kérdést szeretne feltenni. Megtagadom, mondtam. Figyelmeztettem, hogy ha ő ugyanaz, akinek vallja magát, jobban kellene tudnia, hogy ezeket a kérdéseket fel sem teheti és letettem a telefont. Felháborodva jelentettem azonnal felettesemnek. Elmentem

szabadnapra, beérkezve szolgálatra már várt az utasítás, hogy menjek azonnal a Fővárosi Parancsnokhoz, megtettem. Utasított, hogy egy óra múlva itt lesz az állambiztonság egyik operatív tisztje és álljak a rendelkezésére. Jelentem Ezredes elvtárs, ezt nem tehetem, köt az esküm, én tűzoltó tiszt vagyok, nem spicli. Meg kell tenned! Ismét villámgyors elhatározás villant agyamba. Jó, de ebből nem eszel. Egyébként lehetett volna ez a Szovjet, a Kínai, de bármelyik követség is. Nem tudtam össze egyeztetni tűzoltó mivoltommal, lelkiismeretem tiltakozott ezen alantas módszer ellen.

Egy óra múlva megjelenik civilben, igazolványát bemutatva most már egy ezredes. Előadta, hogy ugye tudom, hogy a tűzoltóságon kívül senki idegen nem

- 51 -

juthat be a követségekre. Igen, tudom – mondtam. Szeretne tájékoztatást kapni a belső elhelyezkedésről, létszámról, esetleg fegyverekről, kilátásról, stb. mondtam, hogy eszembe sem jutott, hogy a tűz keresésén kívül bármit is megnézzek, hosszan szeretett volna kicsikarni belőlem valamit, de konok maradtam, amit láttam azt is elhallgattam. Kilátásba helyezett, magasabb beosztási ajánlata sem hatott meg. Semmilyen folytatása egyébként nem lett a dolognak. Mindezt azért kívántam megosztani az olvasóval, hogy amíg a politika alattomos, a tűzoltói hivatás és eskü hű marad önmagához.

8. fejezet

Vissza a tűzoltói hétköznaphoz

Kezdett kamatozni a befektetett energia és a nap, mint nap szerzett tapasztalat. Eljutottam odáig, hogy egy összevont tiszti továbbképzés előadója a csoportvezetője volt, s engem megbíztak a csoport vezetésével, talán hadnagy lehettem, utólag visszaemlékezve, korán kaptam ezt a megbízatást. Ahogy ez lenni szokott magamat is erről a továbbképzésről riasztottak, egy hosszú két rövid csengő jelzéssel. Csak megjegyzem, hogy a különböző tűzoltás technikai eszközök riasztási jeleit morze-jelekkel leírva és vizuális - jellel több, mint egy tucat volt. Például ahol tizenkétszer állomásozott, akkor tizenkettő, de ha vontatni kellett például targoncát, áramfejlesztőt, rohamcsónakot stb. akkor ezek számával bővült a jelzések száma és ezt valamennyi tűzoltónak ismernie kellett. Elindultam a riasztási jelre, az én helyemet ideiglenesen betöltő kerületi szolgálat parancsnokkal. Első utam a második emeleti előadó teremből a földszinti hírközpontba, ahova mint írtam már a jelzés érkezett. Átvettem a riasztási lapot, és még szóban jelentették, hogy sok jelzés érkezett, ezért hajtottak végre egyes kiemelt riasztást. A cím nyolcadik kerület, Práter utca, a

körúthoz közel eső része volt. Gázrobbanást és tüzet jeleztek a szemben lévő lakóház első emeletéről. Tekintettel arra, hogy az illetékes szervek naprakészen bejelentették a tűzoltóságra az útelzárásokat, már a riasztáskor felmértem, hogy a körút le van zárva. Vonulási nehézséggel érkeznek a rajok a helyszínre, persze azok is tudták az útelzárást, mindenkinek magának kellett a módosított útvonalat megválasztani. Mi már mellékutcákat választva, így is járdán érkeztünk a helyszínre, velünk szemben egy fecskendő. A ház előtti utca már kiürült a járművektől, de arrébb a jármű oszlopok távolabb befeneklettek. Ez egyébként örök gondja a tűzoltás szervezésének. Harmadik jármű ebben a pillanatban egy mentőautó volt. Még meg sem állva felnéztem a szélvédőn keresztül, láttam,

- 53 -

hogy a négy emeletes lakóház második emeletének ablakában ember csoportok kiabálnak, hátuk mögött lángtenger. Lakók hozzák a szőnyeget és várják az ugrókat. Másodperc töredéke alatt felmértem, ez a végzetem, mit tegyek. Kinyitottam a kocsiját, másik kezemmel a rádió adó-vevő gombját nyomtam, segítséget és létrákat kértem és vázoltam a látottakat. Kiléptem a kocsiból az öt méterre álló mentőkhöz rohanva kértem őket, akadályozzák meg a szőnyegek ide hozását. Minden ugrás halál. Az elhatározás: azonnal be kell hatolni az épület lépcsőházán át, és oltással együtt megkezdeni az életmentést. Háttérparancsnokomnak: szervezze meg a vízellátást, jelölje ki mentéshez a létrák helyét és biztosítsa a helyszínt. Elindultam egy rajjal, annak parancsnokával, egy darab sugárral a lépcsőházon át a veszélyeztetett lakókhoz. Közeledve a lakások bejáratánál, már a lépcső karfái is égtek. Az ajtóban lángtenger, le kell küzdeni, hogy behatoljunk, hasra fekvés, kuszás előre, fölöttünk dübörgő lángoszlop, nyilvánvalóan szabadon ömlő gáz ég. Utasítás: ezt nem oldhatod, tovább, elérjük a bútorokat, oltjuk, látjuk az ablakokban lévő embereket, ők nem égnek. Újabb utasítás, emberre ne locsolj. Már majdnem eloltjuk a tüzet, amikor elfogy a víz, mi is veszélyben. Újabb utasítás, egy tűzoltó a civilekhez, kettő vissza a gázfáklyán kívül. Bízom, hogy csak

másodpercekre állt le a víz, de nem. Újabb örökkévalóság, mit tegyek, be nem lehet menni, de itt állni idegösszeroppanás. Hármával fogva a lépcsőt és rohantam lefelé. Nagyot káromkodtam, hogy mi a k.... Isten van a vízzel. Megállj! Parancsolja velem szemben álló Fővárosi Parancsnok. Megnyugtató, jó a beavatkozás ne legyek ideges. Ebben a pillanatban megérkezik saját főnököm is, őt is tájékoztattam. Mondta ő már intézkedett a vízellátási zavar helyreállításában. Átveszi a belső támadást. Én szervezzem az utcai oldalon a létrás mentést. Óriási kő esett le a szívről. Végre utasítást hajthattam végre és nem nekem kellett azt kiadni. A felelősségem összezsugorodott. Ezt követően három főt mentettünk le létrán a többit már a lépcsőházon keresztül és gyors volt

- 54 -

az oltás is. A vizsgálat megállapította, hogy gázszelési munkálatok folytak a házban, elzárták azt, és amikor újra nyomás alá helyezték, a leszerelt óra helyét nem dugózták le (ahol behatoltunk) nyomás alá helyezték a rendszert és eltávoztak. Ebben a lakásban nem tartózkodott senki, így nem lehetett észlelni, hogy folyik a gáz. Amikor a gáz levegő aránya optimális lett, az elektromos hűtőszekrény kapcsolója gyújtotta az elegyet. A robbanás a közfalak tucatjait döntötte ki, így a lakások egy légtérre váltak. A szerencse az volt, hogy a többi lakásban lévő emberek a közvetlen tűztől távolabb eső ablakokhoz menekültek. A vizsgálat során tapasztaltuk, hogy a Práter utca másik oldalán lévő háztetők kéménytisztító járólapjain is lógtak függönyök. Az utca tele üveg és egyéb törmelékekkel. Meglepő volt, hogy egy női karóra szíjjal áll a gázvezetéken mérlegszerűen. Kissé hozzáérve már is leesett. Csodával volt határos, hogy még csak súlyosabb sérülést sem szenvedett senki. Az oltóvíz hiányt tömlő szakadás idézte elő. Sajnos ebben az időszakban sok gondot okoztak az oltások során. Ezért is nagyon fontos, hogy kifogástalan felszerelése legyen a tűzoltónak, mert, ha ott, akkor már nem halad a következő oltósugár, nagyobb baj is lehetett volna. Bevallom tűzkeresztységnek se volt semmi számomra ez a beavatkozás. Dicséretben részesültem! Nem biztos, hogy kiérdemeltem. Sokasodott száma a

bevetéseknek. Rendkívül sokat tanultam csoportvezetőmtől, bátorságot, de szervezési gyakorlatot is. A jelentősebb tüzeknél tizenöt – húsz egység bevetése a háttérparancsnokon keresztül történt. A fő szabály az, hogy az elsőnek érkező egység parancsnoka a kárhely parancsnok, mindaddig, amíg bármilyen oknál fogva át nem veszik tőle. Vagyis valamennyi később érkező egység csak a tűzoltás vezető (kárhely parancsnok) utasítása alapján kezdheti meg a beavatkozást. Így érhető el az egyszemélyi felelősség biztosítása. Bizony előfordul, hogy a tűzoltás vezetőnek két tucat egység munkáját kell szervezni, irányítani és ellenőrizni. A bevetést viszont a háttér parancsnokon keresztül valósítja meg. Általában két részre osztódik a kárhely, a támadási vonal, és a

- 55 -

háttéri ellátási vonal. A háttéri ellátó vonal biztosítja a támadásban lévők víz és egyéb oltóanyag ellátását, illetve ha vannak harci szakaszok (bonyolultabb helyszín és különböző veszélyforrások) azok ellátását szakaszparancsnokokon keresztül. Ehhez már úgynevezett vezetési törzs alakul. Minden következő érkező egységnek be kell rádióon jelentkezni, s vagy kap feladatot, vagy az irányítási ponton jelentkezni és ott személyesen kap feladatot. Ha az irányítási ponton még nem várta feladat, ott marad tartalékban. Az volt a szabály, hogy a bevetett állománynak tíz százaléka tartalékot képezett. Egyrészt váratlan esemény bekövetkezésére (erre látunk majd példát később) másrészt a kimerült egység leváltására. A hírforgalom úgy történt, hogy egy külön úgynevezett kárhely csatornán valamennyi parancsnok, de különösen a tűzoltás vezető, háttér parancsnok, irányítási pont és a szakaszparancsnokok voltak jogosultak híváskezdeményezésre. Mindenki más csak rendkívüli esetben. Így is előfordult, hogy kevés volt az egy csatorna a rádióforgalom lebonyolítására, várakozások voltak és fontossági forgalmat kellett elrendelni. Ez egy hosszan nyomott hívó hang volt, és csak az forgalmazhatott aki ezt kezdeményezte. Általában a központi vezető állomásnak is kezdeményező elsőbbsége volt, kivéve az előző példát. Az irányítási pont egy másik csatornán tartotta a kapcsolatot a központtal

és a kárhely parancsnok valamennyi - előirt és általa fontosnak tartott információját továbbította, illetve visszafelé továbbította. Az ilyen volumenű tűzoltás szervezés teljes katonai fegyelmet igényel a helyszínen. Ez megvalósult mozgásban, öltözködésben, beszédben (beszélgetés, locsogás fegyelemsértés) és természetesen a kapott feladat végrehajtásában. Az utasítások nagyon rövidek, tagoltak és mindig jelezni kell a kapónak, hogy érti-e, ha nem még lényegre törőbben és érthetőbben meg kell ismételni. Rosszul értelmezett feladat veszélyt és károkat hordoz magában.

Már említettem, hogy a jelentős káreseteket különböző szintű vezetők keresik fel. A Tűzoltás Szabályzata határozottan rögzíti a felelősség kérdését.

- 56 -

Jogosultsági hierarchia: elsőnek érkező, területileg illetékes (neki át kell venni) első előljáró, továbbiakban érkező előljárók beosztásuk szerint. A helyszínen lévő valamennyi előljáró felelős a helyszínen törtétekért, ha átvette az irányítást, ha nem. A tűzoltás irányítását át kell venni az illetékes helyszínen lévő előljárónak, ha súlyos hiba történt a beavatkozásban, ha nem eredményes a beavatkozás, és ha megsérült a tűzoltás vezető. Minden átlagnál – valamilyen oknál fogva – jelentősebb kárelhárítást tanulmány taglalja. A tanulmány készítésében nem vehet részt a tűzoltás vezető, de a teljes beavatkozás egyetlen tagja sem, hiszen az ő munkájukat is értékeli a tanulmány. A tanulmány felderíti a létesítmény tűzvédelmi helyzetét, a tűz előzményét, az oda vezető okokat, szabályok betartását, a tűz jelzését és az ekkor szükséges feladatok ellátásának milyenségét. A tűzoltás vezetőnek jelentésben kell elszámolni az általa tett, vagy elmulasztott intézkedésekről. A tűzoltását befolyásoló körülményekről. Helyszínrajzon rögzíteni az egyezményes jelrendszerek alapján adott helyszínt, vízszerezési helyeket (teljesítménnyel) technika elhelyezését, szakaszok helyét és mozgását a tűz helyszínét, terjedésének irányát, tűzoltás esetleg átvételének helyzetét. Ki – be járatokat, megközelítő útvonalakat, stb. A szakképzett tűzoltó tiszt ha kezébe vesz egy ilyen rajzot, úgy olvas belőle, mint ha könyvet olvasna.

Ez a helyszínrajz a tűzoltás vezető jelentésével (ami lehet tizenöt-húsz gépelt oldal) elengedhetetlen része a tanulmánynak, e nélkül nem készülhet tanulmány. A tanulmányok rendkívül fontos ereklyék a tűzoltóság számára. Készítését csak nagy tapasztalatú és jól képzett főtisztok irányításával, egy vagy több tiszt bevonásával, több szakterület áttekintésével, a hiányosság feltárásán túl, jövőbe mutatóknak kell lenni. Olykor szabályok, rendeletek és szabványok módosítására is tehet javaslatot. A különböző szakterületek, külön - külön kapják meg a szükséges feladatokat. Ezek a tanulmányok soha nem selejtezhetők, így rendelkezésre áll az utókor generációinak tanulság és tapasztalatként. A már említett fordítások is ilyen, vagy ennek szűkített kiadásai.

- 57 -

Visszatérve főnököm tűzoltási zsenialitásához, ami később talán kamatozódott, fejlődött is nálam. Egy dologban, úgy éreztem, több vagyok nála. A műszaki mentésekhez nem volt elég érzéke. Talán érezte is, hiszen ilyen esetekben megnövelte hatáskörömet, és hagyott önállóan működni. Hogy ne csökkentsem főnököm erényeit. Kezdeti évek vele. A Gorkij fasorba kaptunk jelzést a követségi negyedbe, hogy gázpalack ég. Elsőnek érkeztünk. Lakók az udvaron, kiabáltak, hogy azonnal robban, ne menjünk be. Hol az égő gázpalack? A második emeleten. Ketten, kettesével a lépcsőkön száguldunk a veszély felé. A lépcsőházban erős acetilén gáz szag! Elérjük? Elértük! Mindjárt robban, halálfélelemben a kémény mögül biztosítom főnökömet. Ha robban, kéménnyel együtt repülünk a levegőbe. Főnököm lezserül odanyúl a szelephez, elzárja. Pironkodva előbújok leselkedő állásomból. A veszély elmúlt a lakók vissza mehetnek lakásaikba. Nyíltszíni taps. Megérkezik a helyileg illetékes egység, átadjuk a helyszínt, adat felvételre bevonultunk. Soha nem hánytorgatta fel főnököm a béna közreműködésemet gázpalack ügyben. Ezután alaposan tanulmányoztam a gázpalackok hatásmechanizmusát. Sok palackkal lett dolgom később is. Egy újabb adta fel a leckét és ismét féltem.

Jártasságom ekkor már elérte azt a szintet, hogy ha szabadságra ment főnököm én helyettesítettem, engem pedig a területi állományból valamelyik kiváló őrségparancsnok. Épülő metró, Ludovika kert. Lent a még fűrt alagútban húsz – huszonöt méter mélyen palack ég, tartalmazta a jelzés. Egyszerre érkeztünk az illetékes egységgel. A munkások itt is felrohantak, de csak szerény ideiglenes fa grádicson lehetett közlekedni. Mire kiadtam a parancsot az egységnek, hogy vízsugarat szereljenek hűtésre, megérkezett a roham. Porral oltókkal elindultunk le a sötétbe saját elemes kézilámpáinkkal világítva. Csönd volt, csak saját robajunk visszhangzott. Utolsó szakaszában az útnak, itt is acetilén gáz szag, de ami ennél veszesebb, nem csak a kifolyó láng fújó hangját, hanem időnként hörgő hangot is, ami annak a jele, hogy csökkent a belső nyomás, és ha beszívja

- 58 -

a lángot a palack kinetikai robbanása bekövetkezik. Fő szabály, hogy a nyomással égő gázokat addig nem szabad oltani, amíg nincs biztosítva a hűtés és az elzárás lehetősége. Itt a zárásra már nem lehetett számítani, mert a hosszan égő palack szelepe meghibásodott. Eloltva a gáz tovább folyik, zárt tér és lent vagyunk. Az acetilén gáz fajsúlya nehezebb a levegőnél és ott növekszik a robbanás veszély. Az érkező hűtővíz szerelése folyamatban, dönteni kellett! Hárman voltunk. Porral oltót élesítsd, hasra fekvé, egymásra és kezd meg az oltást. Pár másodperc alatt a palack elaludt, de szakaszosan, folyamatosan lőttük a port. Megérkezett a hűtősugár. Megkezdtuk a hűtést, por még készenlétben. Rövid fellélegzés, nem robbant, már nem hagyjuk robbanni. A palack már igen forró volt, valószínűleg megindult a belső termo bomlás. Elzárni már nem lehetett. Folyamatosan hűtve felhoztuk az időzített bombának beillő palackot. Mindkét gázpalack tűz hegesztői hibából keletkezett.

A nyolcvanas évek végén bekövetkezett a huszonnégy – negyvennyolc órás szolgálati rend. Egy nap szolgálat, kettő szabadnap. Kineveztek csoportvezetőnek. Mellém háttér parancsnoknak egy marxista egyetemen végzett őrnagyot. Én ekkor még főhadnagy voltam. Háttér parancsnokom

panasszal élt a Fővárosi Parancsnoknál, hogy vele együtt diplomázott és párthűsége vitathatatlan, hogy lehet ő mögöttem. Megszívlelték panaszát, fölém helyezték. Nem sokáig. Ő ugyan nem érezte hatalmát, én pedig segítettem szerény képességeinek. Nem sok sikerrel. Aztán megalakult a budai csoport, ott lett ő csoportvezető. Elrontott néhány tűzoltást, nyugdíjba ment és mindenre és mindenkire haragudott, nem látta sajnos önmagát az élet tükkrében.

Kaptam egy nagyon értelmes, fiatal munkatársat. Jó kolléga volt, még barát is, de a nagyon nehéz feladatokkal, kritikus helyzetekben nem igazán tudott helytállni. Ő is csoportvezető lett, Budán, később Pesten. De egy új, más és fontos beosztásba kerülve maradandót alkotott. Újabb kinevezett háttér parancsnokom szintén fiatal. Rendkívül jó képességű, élénk eszű, jól

- 59 -

koncentráló készségű, káreseteknél kiválóan teljesítő. Emberileg nagyon sok hibával, ha kikerült az ellenőrzés alól emberi hibák tömegét követte el. Nevelhetetlennek bizonyult, hiszen e területen a megbízhatóság mindenek feletti. Nyugállományba vonulásomig együtt voltunk, sok, nehéz ütközetben hűséges társ volt, de nem tudtam javasolni utódomnak.

9. fejezet
Emlékezés előjáróimra

Erőskezű, következetes, katonás, számon kérő volt az első Fővárosi Parancsnokom, de nyugállományba helyezése előtti években kiütköztek neki is emberi hibái. Sokat elvesztett az addig megszerzett érdemeiből. Jött egy csodálatos úriember az országos parancsnokságról, aki több beosztást is magáénak tudhatott. Magam többször nagyobb káreseteknél találkoztam vele, amikor is a sajtó osztály vezetője volt.

A legemlékezetesebb a Magyar Nemzeti Bank Információs és a világhálóval össze kötött közvetlen hálózatát kiszolgáló épületben keletkezett tüzet oltottuk és a vízkár nagyobb kárt okozhatott volna, mint a tűzkár. Sikerült kevés kárral eloltani a tüzet. Tímár István alezredes ekkor belopta magát szívembe a korrekt, őszinte, emberi kapcsolat révén. Talán kölcsönös lehetett, mert nyugállományomig kölcsönösen tiszteltük, talán szerettük is egymást. Imádta a kárelhárítást, nem akart irányítani, de mindent látni, tudni, érezni saját testével. Nehéz volt olykor testi épségét biztosítani. Hiszen mindenkit kitilthattam a

veszélyes zónából, közvetlen főnökömet kevésbé, barátként pedig féltettem. Nem mindig és nem mindenben értettünk egyet, de ha később rájött, hogy tévedett, beismerte, elnézést kért. Vajda Péter utca (GANZ – MÁVAG mögött) tíz kilowattos transzformátor ház égett. Porral részben sikeresen oltottuk, de a hűtés miatt vízzel is be kellett avatkozni. Tudni illik elektromos feszültség alatt álló berendezést vízzel oltani – általában – tilos! Nagy tapasztalattal rendelkező kárhely parancsnok a helyi és akkori körülmények és jelek alapján, a legfontosabb szempont érdekében tehet kivételt. Féltett! Mondtam, meg kell tenni, egyetértett. (adottak voltak a feltételek). Azután az első emeleti több száz négyzetméteres területen átláthatatlan tömény füst, ami nehezítette a további felderítést. Javasolta tűzoltó baltával verjük ki az ablakokat, hogy jobban

- 61 -

lássunk. Mondtam, hogy amíg én irányítok, addig nem. Az eddig keletkezett kárt nem fokozzuk. Elfogadta érvelésemet, soha nem érezte velem, hogy ellentmondtam neki, ellenkezőleg, azt mondta, igazad volt. Tímár István gyengéi a fokozott mértékű humánuma. Könnyen vissza lehetett élni vele, és nem kevesen vissza is éltek. ez a testület nem nélkülözhet egy erőskezü, katonás, fegyelmezett, precíz, mindenhol és mindenkor számon kérő parancsnokot. A helyszínen lévő elöljáró sokat segíthet a tűzoltás vezetőnek ha menedzseli a testületet a külsőszervek felé! Kapcsolatok felépítése és médiák tájékoztatása. Ez általában a tűzoltás vezetőjére hárul, de ha valaki ezt

le tudja venni a válláról, többet tud tenni a sikeresebb felszámolás érdekében. Egyébként Tímár István nem volt hétköznapi ember. Élsportolóként kajak – kenu világ és olimpiai bajnok. Nyugállományomból sokat bejártam hozzá. Kíváncsi volt véleményemre, tapasztalatomra.

Parancsnokként is ápolta egészségét, edzette testét, sokat tett a tűzoltók sportolásáért, edzettségéért. Mind ez kevés volt, az életerős, kiváló egyéniség egyik tengerparti nyaralásán, miközben a part menti futásból visszatért, azt mondta szeretett Csilla feleségének: Csillám! Nem esett jól a futás! (egyetlen ez

egyszer életében), akkor ne fussál, mondta Csilla. Nem kellett két hónap, hogy itt hagyjon bennünket örökre a kiváló parancsnok, ízig – vérig tűzoltó és nagyszerű barát. Nekem talán több is annál, testvér! Akik ismertük, emlékét örökké őrizzük.

Ugyancsak szót kell ejtenem a legfelsőbb tűzoltói vezetés legszuggesztívebb, kérlelhetetlen és a testület eszméjétől eltántoríthatatlan parancsnokáról, Dr. Héra Attila tábornokról. Találkozásaink csak a rendkívüli tűz- és káresetekre korlátozódtak. Vezetői tekintélye, szakismerete, emberismerete, jogi tájékozottsága és a mindennek előtti igazságossága alattvalóiban sosem okozott kételyeket, kétségeket. Ezért is látta beteljesedni pályáját a rendszerváltás hajnalán. Képtelen volt kompromisszumokat kötni és elviselni azokat.

- 62 -

Másik felejthetetlen és nagyra becsült országos vezetőm Dr. Bleszity János tábornok volt. Vele még kevesebbet találkoztam és ennek ellenére vonzódásom és teljesítési törekvésem megkérdőjelezhetetlen volt irányába. Legtöbbször csak az elismerési alkalmakkor szoríthattunk kezét. Igazi, őszinte bajtársi kapcsolat volt közöttünk.

Még egy maradandó emléket választok az ezernyiből. Ugyancsak az Országos Parancsnokság szakág egyes számú vezetője, Dr. Nagy Lajos ezredes. Ő egy jelentős nyugat-magyarországi város parancsnokaként került az Országos Parancsnokságra. Rendkívül kreatív gondolkodású és érdeklődésű vezető volt. Ő is imádta testületünket. Megismerkedésünk a szűk szakmai kapcsolatokon túl emberivé – bajtársivá is vált. Sokat vitatkoztunk, de sok azonos elgondolásunk is volt. Az én látásmódom egy fővárosra, világvárosra terjed ki, míg ő hozott egy kisebb települési ismérveket, miközben már országos mértékkel kellett látni munkáját.

Szoros szakmai és emberi kapcsolatunkat doktoranduszi megvédésére való meghívása tetézte be.

Csak még egyetlen példát arról, hogy a zsenialitás, magas szintű tudás, széles látókör, felkészültség nem mindig vezet, vezethet eredményre. Sok tűzoltói lépcsőt megjárt kollegám, kandidátusi végzettséggel kapott feladatot, hogy a Magyar Tűzoltóság 15 éves fejlesztési tervét dolgozza ki. Csodálatos tanulmányt készített. Tele elemzéssel, kutatási adatokkal, a népesség urbanizációs változásaiival. Briliáns alkotás volt, de hiányzott belőle a tűzoltóság. Kedvesen kért, hogy tanulmányozzam át. Megtettem, őszintén. Talán neheztelt. Nem fogadták el munkáját. Hát ilyen a tűzoltóság.

- 63 -

10. fejezet

A tűzoltók lélektana

Ugyancsak velünk született képesség a lélek harmóniája, agyunkhoz és testünkhöz való viszonya. Talán ez a lelki motívum, amely leginkább alakítható, edzhető. Az alapok megmaradása mellett impulzusszerűen, az alkalom függvényében alkalmazkodik a helyzethez. Mind több borzalmat, elképzelhetetlen helyzetet él át a tűzoltó, annál inkább képes alkalmazkodni a még nem látott és tapasztalt újabb körülményekhez. Hétköznapi ember meg sem érti, nem is értheti, hogy a szolgálaton kívül a családba, baráti körben érzékeny lelkű tűzoltó, hogy képes átélni, feldolgozni azokat az iszonyokat, amiket kénytelen megélni.

Egyszerű a dolog, kikapcsol a hétköznapi lelki reflex, ha háborúba indul a tűzoltó. (Csak néhány egyszerű példát az érthetőség kedvéért.)

A tűzoltó is hétköznapi ember, lát és érez, szereti a szépet, nem különben a másik nemet. Ha nincs akcióban, megnézi a szép nőket, s ha libben szoknyájuk,

tovább gondolja, mi van alatta. A mély dekoltázs, láttatja a még nem látottat is. Ugye ez így természetes, így teremtett minket a Teremtő.

Mi van akcióban? Elfeledd a nemeket, nincs mell, kicsi vagy nagy, alma vagy körte, fiatal vagy öreg, szép vagy csúnya, szőke vagy barna, nem érzed a bugyija színét, van – e rajta vagy nincs, ha nyakadba mented nem érzed bőre izgalmas harmatát. Lekapcsol agyad, csak mentés van! A békés napokban sem tudsz vissza emlékezni a kimentett milyenségére, legfeljebb kétségbeesett tekintete, netán hálás pillantása marad, olykor örökre. Bizonyára ez fegyelem is, ön és testületi fegyelem. Hozták, tartják és tovább viszik a generációk. Nem kérdő jelezhető meg, hogy lehet-e, lehetne-e másképp. Az is tény, hogy minden riasztásnál fokozott lelki és agyi tevékenység dolgozik. Nővérszállón, fiatal nővér felgyújtotta szobáját és a testét egyetlen nylon hálóing védte. Előbb

- 64 -

sebbenzinnel megöntözte magát. Úgy tűnt időben érkeztünk, még égett ágya és hálóinge, de persze beleégve testébe. Könyörgött, hogy hagyjuk meghalni, nem akar élni. Eloltottuk, hideg vizes tus alá állítottuk, míg a mentők nem kezdték el a szállításhoz szükséges ellátást. Véletlen tudtam meg, hogy harmadnap behalt égési sérüléseibe. Nem tudtuk meg soha milyen volt

nőiessége. Egyik női klinikán áramkimaradásból követően saját Jupiter lámpánkkal segítettük elő két vajúdó édesanya szülését. Nem is akartuk látni őket. Építkezésen az alap ásása közben, több embert temetett maga alá a föld Zuglóban. Egyetlen kép maradt meg bennem: tizenhat – tizenhét éves, gyönyörű arcú és hajú, hófehér fogú, kétségbeesett leány feje maradt ki a föld alól. De többen is voltak, ő legmélyebben. Eszeveszetten, kézi eszközökkel, de saját ujjainkkal is kapartuk a földet, az omló föld letépte ruháikat. Élve szabadítottuk ki, ma sem tudom, milyen testeket láttunk, ha egyáltalán láttuk azokat, és remélem, hogy még hosszú egészséges életet kaptak a sorstól.

A már nagy szakmai tapasztalattal, sok ezer bevetéssel harcedzett tűzoltó többségében meg tudja állapítani a sérülések súlyosságát. Képes felmérni ki éli

túl a mentést és ki nem. Mély benyomást kelt a tűzoltóban, amikor mentés közben kommunikál embertársával, a helyszínen kapja a sokktalanító infúziót a mentőorvostól, de ahogy szabadítjuk a roncs fogságából, üvegesedik tekintete, elhalkul szava, tudjuk mindketten (orvos és én), hogy semmiképpen nem élheti túl a tragédiát. Ha műtőasztal állna mellettünk, fél tucat orvosi asszisztenciával akkor sem, hiszen a roncsok által elszorított véredények fellazulnak a kiszabadítás során. Egy növényolaj gyárban két egymást követő leállási karbantartás során kétszer történt robbanás. Előbb három dolgozót mentettünk ki, a testfelületüknek két-harmad részén keletkeztek másod, illetve harmadfokú égési sérülések. Biztosan lehetett tudni, csak napok kérdése haláluk. Csak pár hónap telt el, ugyanerre a helyszínre, ugyanilyen robbanáshoz érkeztünk. Elsőnek az üzemvezető fogadott, megismert és mondja, látja főhadnagy elvtárs a

- 65 -

múltkor még én segítettem a mentésben, és ma itt vagyok, így nézek ki. Bátorítottam, míg lecibáltuk róla az égett és még izzó ruhaneműt. Az ő sorsa is megpecsételődött a másik három munkatársával együtt.

Vakok intézete Zuglóban. Éjszaka pince tűz. Egyszerűnek indult a két szomszédos kerület két fecskendője érkezett. Behatolás működő vízsugarakkal, ennek ellenére a tovább hatoláskor szénmonoxid robbanás. Kisöpört három tűzoltót. Sérülten erősítés kérésükre érkeztünk a helyszínre. Elképesztő látvány, az udvaron a kollegáink fetrengenek, kínjukban jajgatnak. Nincs sok idő az ápolásukra, hisz azonnal ott a mentő. Bent újra veszélyben a tűzoltók. Irány hozzájuk. Nincs megtorpanás, aki él és nem súlyosan sérült, oltja bent a tüzet. Azonnali váltást, a roham fejezi be az oltást. Öt sérült tűzoltóval robog hajnalban a mentő a Tűzoltó utcai égési sérültek kórházába. Három kollegát le kellett százalékolni annyira súlyos és maradandó égési károsodást szenvedtek. A hetedik kerületi Hársfa utcában, pince tűz, gázrobbanás, három tűzoltó sérül meg úgy, hogy ugyancsak le kell százalékolni. A sérült tiszt új beosztást kap, két tiszthelyettes örök kapuszolgalatot. Az erősebb lélekkel rendelkezők általában

megezdődnek ezektől az esetektől. A gyengébbet nem szabad a kárelhárításban alkalmazni, tétovasága veszélyezteti önmagát és társait.

Az akciók során bekövetkezett, váratlan és előre nem látott súlyos változás (robbanás, omlás, mérgező vegyszerek, gáz, stb.) átmenetileg mindig megviseli a tűzoltót is. Ha mód van rá, ki kell váltani. A személyes példamutató bátor és önfeláldozó, első vonalban nyomuló parancsnok ki tudja zökkenteni az állományt az olykor sokkos traumából. Az ilyen esetekben még határozottabbnak, keményebbnek kell lenni a parancsnoknak. Rövid, határozott és szinte egyénre szabott utasításokat kell osztani. Nem tűrhető el vonakodás, a jelét is likvidálni kell. Ha mégis akad vonakodás, bátorság hiány, azonnal a hátsó vonalba kell helyezni, személyt vagy csapatot egyaránt. Az ilyen káros megnyilvánulás demoralizálja, hatástalanná teszi a munkát, veszélyezteti a

- 66 -

másik csapat vagy tűzoltó munkáját is. Örök és nagyon fontos szabály, hogy egy tűzoltót soha nem szabad veszélybe küldeni egyedül. Először azért, mert lélektanilag is bátrabb két ember, mint egy. Másrészt bajba kerülhet, váratlan esemény közvetlenül veszélyezteti! Ha ketten vannak, miközben végzik feladatukat, biztosítják is egymást. Rendkívül fontos, hogy legyen kapcsolat a külvilággal (akusztikai, rádió, mentőkötél, stb.) különleges feladattal mindig a legképzettebb, legrátermettebb, és legtapasztaltabb személyeket illetve csoportot bízunk meg. Mint látható a tűzoltó olyan, mint a régmúltban alkalmazott lovas fogatú tűzoltókocsi, amikor a jászol előtt abrakoló ló a riasztási jelére fej rántással szabadult kötelékéből és beállt a kocsi elé, hogy hajtója jelére úgy ragadja el a kocsit, hogy a helyszínig olykor habosra izzadva meg se álljon.

A készenléti (vonulós) tűzoltó fülének a riasztó csengő (manapság már humánusabb jeleket alkalmaznak) harci riadót jelent. Nem gyakorlatot, mint a katonának békében. A tűzoltó békében is harcol, nap, mint nap a tűz, a katasztrófa ellen. Soha nem tudja a riasztási jel pillanatában, hogy hova megy, és mit talál, ezért is háromszorozódik az adrenalin szintje, ezért is használódik

pszichéje. Jelre: lenyeled a falatot, ami a szádban van, leteszed a kanalat, lehúzd a WC-t, ahol tartottál, félig borotválva, a zuhany alól vizesen rohansz, mint a megszállott, mert ez a te hivatásod. Mások el, te oda!

Számtalan esetben működünk együtt a honvédség különböző alakulataival. Különösen akkor, ha nagyobb élő erő kellett területzárásra, kiürítésre, fizikai munka végzésére. Azon túl, hogy általában megoldották az általunk szabott feladatot, nem volt olyan gördülékeny sem a szervező, sem a végrehajtó munkájuk. Parancsnokaik többször kérdezték, miért van az a nagy különbség a tüzoltói állomány és a sereg között? Ha a sereg katonája kap feladatot, mindig arra gondol, hogy talán nem is ő kapta a parancsot. Szemben, ha a tüzoltó parancsnok kér egy tüzoltót, minimum kettő, vagy több ugrik egyszerre. A magyarázat kézenfekvő, mint már leszögeztem, a tüzoltó harcban van, a katona

- 67 -

gyakorlaton, hiszen neki a fegyveres harc a háború. Még egy nagyon jellegzetes testületi erény. A mi testületünk sem makulátlan. Nem kell mindenkinek szeretni egymást, de több kell, mint elviselni a másikat. Tolerancia, szolidaritás és erős közösségi szellem. Lehet ezer egy más nézeteltérés, vita, de ha a riasztási jel elhangzik, mindenki egyért és egy mindenkiért, nincs e tekintetben parancsnok vagy beosztott. Az egymásra utaltság azonos akkor is ha a feladat, vagy felelősség más és más. Nem fordulhat elő, hogy a tüzoltó hozzá nyúljon másnak a javaihoz sem laktanyán belül, sem azon kívül, de különösen nem a bajba jutott emberek értékeihez. Fehér hollóként, ha egy – egy gyanúsítás érte testületünket, soha nem volt bizonyítható és az én harmincnyolc évem alatt környezetemben nem találkoztam vele. Köztudott, hogy bajba jutott embertársadat meglopni a legnagyobb bűn. Középkorban a kéz csonkolásával járt. A tiszta kéz és lélek annál nagyobb érdem azoknál akik nap, mint nap tálcán kínált lehetőségeket tagadják meg önmaguktól. A valóságos helyzet az, hogy értékeket hátra hagyva mindenki menekül a biztonságba. A tüzoltó időnként az ékszerek arzenálját,

summás pénzhalmazokat, értékes műszaki eszközöket, könyveket, képzőművészeti értékeket, relikviákat talál, olt és ment. Testületi szinten is nagy súlyt kell helyezni már a felvétel alkalmasság megállapításánál, de különösen a képzés, tovább képzés során. Az esküben vállalt kötelezettségek, következetes és maradéktalan betartása. Hinni kell minden tűzoltónak abban, hogy a makulátlanság ebben a hivatásban egy szent dolog, maga a kísértés is bűn, s ekkor nincs meghasonlás.

- 68 -

11. fejezet

Tűzoltó és család

A kezdő tűzoltó mindent elmesél szeretteinek, hiszen ő is nap, mint nap szembesül újabb és újabb élményekkel. Hatása intenzíven hat egész mivoltára. Büszkén adja elő tetteit, olykor hőstetteit, néha kiszínezve azt. Aztán ahogy telnek az évek, mind mélyebbre szívódnak fel a mind súlyosabb események. Lelkileg is edződik, már külön tudja választani a szolgálati és magánéleti klímát. Szótlanabbá, kimértebbé és bölcsebbé válik. Már csak a valamilyen okból tanulságos esetekhez vonja be családját, civil baráti körét. Olyan széleskörű ismereteket szerez meg, mely bővíti látókörét. Lesz összehasonlítási alapja és képessége. Más a szemlélete a szűk szolgálati, és a bővebb környezetéről. Más szempontok alapján fogadtatja el magát. A civil hétköznapiakban mind többet alkalmazza tűzoltói tapasztalatait, ezzel is bizonyítva kiemelkedő tudását és képességét. Már észre sem veszi, hogy civilként is tűzoltó. A vérében lüktet a

tettrekészség, a megoldási vágy. Megtanulta már, hogy nincs lehetetlen, csak hogyan. Baráti körében nehéz, megoldhatatlannak tűnő problémát már frappánsan old meg. A közösség jutalma; ezt is csak egy h... tűzoltó képes megoldani. Nem bántó ez a jelző, hiszen a tűzoltó állandóan a jobb és optimálisabb megoldást keresi, és szorult helyzetekben izzadja ki. A családban leghűbb társak a szülők után, a feleség. Pályám alatt két különböző beállítottságút ismertem meg. Az egyik nem tud azonosulni férje dicső hivatásával. Munkának tekinti, nem többnek, még hozzá rosszul jövedelmező munkának. Csak azt látja, hogy a szomszéd a barát mennyivel többet keres. Már az is eltörpül, hogy férje szabadnapján többletmunkát vállal és az még jobban is datált. Nem számol avval

sem, hogy egy biztos nyugdíjas állással biztosítja öregségüket. Sok objektív dolog is igazolja ezen feleségek vélt igazát. Hiszen kevés a tűzoltói jövedelem, megélni szűkösen még csak – csak lehet, de gyarapodni, jövőt, családot, lakást,

- 69 -

házat álmodni is csak többletmunkával lehet. Igen ám, de az meg elvonja a családtól, már említettem, hogy milyen konfliktusokat teremt. Még ma is tartozik a társadalom azoknak akik egészségüket, testi épségüket, olykor életüket áldozzák másoknak és másokért. Megélhetési jövedelmet a hivatásért kellene kapni, hogy ne tegye kockára családját a többlet keresetért. Arról nem is beszélve, hogy nagy érdek fűződik ahhoz, hogy a tűzoltó kipihenve, frissen kezdje szolgálatát, hiszen a nap huszonnégy órájának bármelyik percében embertelen és embert próbáló helyzet leselkedik rá. Igaz, hogy szegény országban ne akarjunk gazdag tűzoltók lenni, de közepes szinten élni hivatási keresetből a tűzoltó is szeretne. Ezek mind együtt véve azon feleségek malmára hajtják a vizet, akik csak keresetforrásnak tekintik a tűzoltó férj munkáját. Van egy más gondolkodású feleség típus. Aki elsősorban féltően aggódik férje állhatatos és megszállott munkájáért. Akinek minden idegszála rezdül, ha a médiák valahol bajról számolnak be. Aki minden

szolgálatból izgalommal várja párját, hogy úgy kapja – e vissza, ahogy elengedte. Nem féltékeny, büszke férje helytállására és egy kicsit az övének is érzi, hiszen mindent megtesz érte a szíve, a lelke többet van vele, ha szolgál, mint itthon. Ő tudja, hogy vannak megerőltető feladatok, percek, órák, amikor nincs számára külvilág, sem feleség, sem szerető, szülő vagy gyermek, tél vagy nyár, boldogság vagy keserűség. A pokol van, amibe önszántából vagy parancsra került, amit meg kell oldania, a maga posztján mind egyaránt nehéz. Egy szempont van, ki kell kerülni a pokolból és győztesen. Ha tétovázol, ráfizetsz, ha okos és leleményes vagy, hős lehetsz. Az életnek, életünknek nincs olyan zuga, ahol baj ne keletkezhetne. A bajok megoldása, felszámolása a mi hivatásunk. Nagyon fontos, hogy legyen bátorítónk, támogatónk, aki hitünkben megerősít, biztat, hogy nemes, amit teszünk, mosolyra derít, ha morcosan, gondterhelten érkezünk. Az igazi feleség ilyen, aki többre becsüli helytállásunkat, mint mi magunk. Az ilyen családi légkör adja az erőt, hogy

- 70 -

végig tudod csinálni, amit elkezdted. Jómagamat egy ilyen nagyszerű és csodás asszonnyal hozott össze a sors, az - az ajándékozott meg vele. Ugye már említettem, hogy előző házasságomat az önző hivatásszeretetem tette tönkre. Második, igazi hű társam bizonyíték rá, hogy nem a tűzoltóban volt a hiba. Gabriella feleségem rajtam keresztül szerette a tűzoltókat, szinte valamennyit. Családi házban laktunk peremkerületben, otthoni telefonról álmodni sem lehetett. Csak egy példa a telefon hiányra: Testületi szívességtételt irányítottam akkori Belügyminiszterünknek rezidenciáján. Megkérdezte, mit kívánok, mit szeretnék? Nem hagyta, hogy kimondjam: elégedett vagyok beosztásommal, rangommal, csak egy telefont szeretnék. Ő mondta: Csak telefont ne kérjek, az nem áll módjában. Volt a környéken két nyilvános fülke, egyik talán használható is volt. Minden szolgálatom estjén 21 – 22 órakor akarta hallani hangomat, nem féltékenyen, de féltve, hogy mi történt aznap Velem. Nagyobb káreseteknél, ha a rádióból hallotta, felkereste a helyszínt, kollégáim már

ismerték, szívesen tájékoztatták. De legtöbbször nem láthattuk egymást, nem voltam olyan helyzetben. Minden tűzoltó rendezvénynek híve volt, ösztönzött, hogy ott a helyem, helyünk. Ebben a csodálatos családi légkörben már nem volt nehéz teljes odaadással szolgálni, oltani vagy menteni. Tanulság mindenkinek: ha a kettő együtt nem megy, az egyikről le kell mondani, bármily nehéz is. A zaklatott tűzoltónak figyelme megoszlik, már nem képes úgy koncentrálni. Persze mindehhez nem kevés szerencse is kell.

Elismerések, elmarasztalások.

Mint már említettem a családi, baráti és ismert szűkebb környezetünk elismerése felemelő érzés és buzdítás arra, hogy csak így tovább. A testületi megítélések bármennyire is törekvés van az objektivitásra, mindig is szubjektívek maradnak és hézagosak. A laktanyán belüli életet, magatartást, érdemeket és hibákat könnyű felmérni és követni. Lehet igazságosan ítélni. Nem ennyire egyszerű és tiszta a kárelhárító tevékenység értékelése. Ki, mit és hogyan tett, vagy tenni

- 71 -

elmulasztott. Az értékelést végző, elemző előjárónak akkor és ott kellett volna lenni, a kutyaszorító helyzet agyi és manuális tettét ellenőrizni. Nyilvánvalóan ez nem lehetséges. Ennek az objektív megoldása úgy ívelhető át, hogy minden közbenső parancsnoknak külön – külön értékelni kell a hozzá tartozó állomány munkáját, akik azért a harcmezőn testközelből tapasztalják a tetteket. Vagyis ezek az elismerések és felelősségre vonások hierarchikusan épülnek fel, de soha

- nem lesznek teljesen igazságosak. Szoktuk mondani, hogy utólag könnyű vizsgáldni napokig, hetekig, amikor ott akkor percek esetleg másodpercek álltak rendelkezésre, dönteni vagy megoldani. Nem röstellem elmondani, hogy kaptam elismerést akkor is, amikor nem érdemeltem ki, nem voltam elégedett saját tevékenységemmel. Kaptam elmarasztalást olyan beavatkozásért, ahol brillíroztunk, megismételni sem tudtam volna. Az a nagy igazság, hogy a kiemelkedő, rendkívüli kiterjedésű és bonyolult káresetek felszámolásának irányítását szakmailag

az operatív csoportok többségében uralják. Nem hiába való, hogy a tűzoltás vezetők, kárhely parancsnokok egyszemélyi felelős vezetők. Ha nem így lenne, akkor a sok – esetleg okos – elgondolás, anarchiát okozna az irányításban, de a végrehajtásban is. Egyszóval nehéz objektíven és igazságosan meghozni ezeket a döntéseket, de mindenképpen lelkesíti az állományt és a példaképek pedig doppingolják. Az elmarasztalás nyilvánossá tétele az okulás miatt, a megisméltődés kirekesztésére szolgál. Nagyon fontos, hogy a hibát elkövető érezze át súlyát mulasztásának, és a büntetés legyen egyensúlyba a hiba nagyságával. Később elmondok egy történetet, ami nem jellemző a testületre ugyan és nem is hízelgő, de a megoldás önmagáért beszél. Testületi szinten a harcedzett készenléti állomány éber és kényesen tartja számon egyes egységek között is az elismeréseket és elmarasztalásokat egyaránt. Ez is arra inti a parancsnokokat, hogy igazságos mércével adjanak és vegyenek el. Ne legyen „KIVÁLÓ TŰZOLTÓ” aki csak mindig a második, vagy hátsó vonalban tevékenykedik, de legyen kiváló az, aki mindig élen jár.

Ha

- 72 -

igazságtalan az elismerés, többet ártunk, mint használunk vele, demoralizálja az állományt.

12. fejezet

A tűzoltók egészségügyi helyzete

Rendkívül alapos sokirányú a felvételnél alkalmazott alkalmassági orvosi vizsgálat. Ritkán fordul elő, hogy rejtett betegséggel kerül valaki állományba. A már végleges állományban lévők éves szűrő vizsgálata alkalmas arra, hogy korán látókörbe kerüljenek a kezdődő egészség károsodások. A saját testületi csapat orvosi csoport regisztrálja, nyilvántartja és kezeli a kisebb, főleg heveny betegségeket. Súlyosabb esetekben a szakrendelői beutalások adottak. Itt szeretnék rávilágítani arra a hiányosságra, amit harmincnyolc évem alatt mindvégig tapasztaltam, azaz húsz éven át, küzdöttem ellene. Tény, hogy a

készenléti állomány többsége nem tudja elérni az ötvenöt éves nyugállományú korhatárt, hanem negyvenhét – öven évesen előbb leszázalékolt, később teljes értékű nyugállományba került. Két fő okkal magyarázható a korai távozás. Az egyik a nagyfokú idegi terhelés, a stressz, amely korán érrendszeri panaszokkal jár. Ezen, keveset lehet változtatni, talán pszichikai neveléssel, felkészítéssel. De nem fűzhető hozzá nagy remény. A másik fő ok az izületi bántalmak korai megjelenése. Ebben sokat lehetne, kellene tenni és érthetetlen, hogy a felelős vezetés nem volt nyitott erre évtizedeken át. Fő ok: A megfelelő védőruhák, eszközök hiánya miatt a tűzoltó olt a száz fokos lángterekben, ezer fokos sugárzó hőben és innen az esetleges mínusz tíz, húsz fokos hidegbe érkezik. Az ötödik percben ráfagy az átázott ruha, izületeit jegeli, a csontok, porcok, inak és izületek károsodnak. Huszonöt évvel ezelőtt mi magunk megterveztünk egy úgynevezett kárelhárító járművet, kiselejtezett gépjárműfecskeendőből, amiben melegedő, zuhanyozó és száraz ruha állt volna rendelkezésre. Később buszban láttuk a megoldást. Ez az egészséget megóvó, humán befektetés nem talált támogatást. A Duna parti téli mentéseknél éjszakákat töltöttünk mentéssel. A fogunk vacogott, a térd már nem hajlott, beszélni csak dadogva tudtunk.

- 74 -

Melegedő, tisztálkodó lehetőséget nem érdemeltünk. Arról tárgyal az országgyűlés, hogy nem lehet karkedvezmény a tűzoltónak sem. Igazából nem számít, mit tartalmaz a rendelet, a tűzoltósors megoldja. Elmegy ideje korán betegen nyugdíjba, csökkentett fizetéssel, vagy szolgálatot vállal betegen csökkentett erőnléttel veszélyeztetni mások, kollegái és saját biztonságát.

Összegezve a tűzoltói életet, megállapíthatjuk, hogy rendkívül összetett elemekből áll. Az egyénen kívül ugyan fontos, hogy az eltartó állam mit tesz a közérdekeit ellátó nélkülözhetetlen testület zavartalan működéséért. A társadalom szívesen fogadja-e működését. A lakossági tűz megelőzési szándéka és ismerete hozzájárul-e a nem kívánt események számának csökkenéséhez, a

lakos óvja-e házát, lakását és családját a tűztől, és ha már bekövetkezett, megadja-e a tőle elvárható segítséget a működésbe lépő tűzoltóságnak.

A már sokoldalúan, de csak általánosságban kifejtett gondolataimat konkrét események sorával szeretném kiegészíteni és az esetleges tanulságok levonásával gazdagítani ismereteinket és még közelebb, testközelbe kerülni lakosságunkkal.

Azt csak remélem, hogy soraimon elmélyedve, mind több egészséges és rátermett tűzoltó palántából válik kiváló tűzoltó.

II. RÉSZ

ÉLET ÉS HALÁL

- 75 -

Járőröző tűzoltó

Siheder, 18 éves naiv, ismeretekkel alig rendelkező kezdő tűzoltóra merték bízni a Nemzeti Szabad kikötői fatelepének, 3-as járőrkerületének tűzvédelmi felügyeletét. Megtanították, hogy mire kell figyelnem és a jelentkezési pontokról vezetékes telefonon bejelentkezni. Kisebb elektromos illetve egy nem jelentős gabonatarhási tűzoltásban már vettem részt és egy rakparti óriási rönkfa tűzoltásában. Az a fatelep az öböl másik oldalán volt, mint ahol most én járőröztem. Egyébként akkora rönkfa tüzet, azóta sem láttam. Az égési hő és a felszálló hő levegőbe repítette a farönköket. A tűzoltóhajó vízágyú sugarai is

megbontották a rakásokat, ott, ahol 10-15 méter magas is volt. A hajó szivattyúja képes volt 20-25 bár nyomást is kibocsátani és ez már akár falat is kidönt, arról nem is beszélve, hogy percenként 5-6000 liter vizet lövellt 1-1 ágyú. A szerelt alapvezetékek nem bírták a nyomást, durrogtak széjjel, az egyik alap sugarakkal együtt önállósította magát (kiszabadult a sugárvezetők kezéből) felemelkedett 100 méter magasra, előbb kígyózott a levegőben, mint az Isten ostora, miközben mindenki menekült amerre látott és mielőtt leállították volna a hajó szivattyúját óriási durranással vágódott a rakpart bazaltkocka udvarára. Szinte teljes hosszban széthasadtak a tömlők, a kapocs-párok és az osztó, mint az akna szilánkjai hullottak a szélrózsa minden irányába. Sérülés nem történt, én pedig ízelítőt kaptam egy óriási tűzről és később érlelődött bennem, hogy arról is, hogyan lehet szervezetlenül, taktika és irányítás nélkül, anarchikusan működtetni összevont erőket. Mentségükre szolgálhat, hogy mindez 1954-ben, egy üzemi tűzoltóság keretein belül történt.

Visszakanyarodva járőr utamhoz. Előző nap, szombaton óriási mennyiségű eső hullott a főként fenyőfa telepre és mamut megmunkáló szabad égalatti gatter és fűrészelő gépekre. Őszi, párás és ködös délelőtt volt, amikor arra figyeltem fel, hogy az egyik gattergép elektromos szekrénye rendellenesen zúg. Füst szag nem

- 76 -

érződik, de úgy véltem, hogy a nagyfokú rendellenes zúgás eredetét meg kellene vizsgálni. Szóljak be telefonon észlelésemről? Ciki, ha kijönnek és naivságom lejárát. Bele kellene nézni! Kulcskarikámon több kulcs van, hátha alkalmas valamelyik. De ha zárlat van bent, veszélyes is lehet. Mit tegyek? A kíváncsiság és a felelősségtudat erősebb volt a félelemnél. Elő a kulcskészlettel köpenyem zsebéből. Egyenként vizsgálom, melyik lehet alkalmas. Aham..lyukas kulcsos, van nekem is ilyen, de mi van, ha áram alatt van? Meg kell próbálni. Jó...csak két ujjal...hüvelyk és a mutatómmal célzok, hogy pontosan betaláljak, nem megyek közel, csak karnyújtásnyira. Óvatosan de pontosan, kissé félve, még közelebb és közelebb, már csak centik a lyukig, hopp a kulcs benne – én 5

méterrel arrább. Mi történt? Nem tudom, élek, gondolkodom, nem fáj semmi, lépdelni kezdek, az is megy. Hát igen, áramütés 380 Volt és több száz amper a gépek miatt. Most jelentsem, hogy mi történt? Nem, előbb az ott lógó kulcskészletet ki kell varázsolni, hogy ne látassék butaságom. Igen ám, de hogyan? Annyi ismeretem már volt az áramról, hogy veszélyes és a nedvesség vezeti az áramot. Döntöttem! Száraz lécet és deszkát kell keresnem a minden vizes fatelepen, hogy visszanyerjem kulcskészletemet. Találtam egy 4 méteres aránylag száraz fenyőfalécut és egy 2 méteres deszkadarabot. Utóbbit, hogy az átázott földre tegyem. Deszka a talajon, léc a kezemben, de a vége nem alkalmas, hogy kipiszkáljam a kulcsomat. Kell egy szög, vagy drót és abból kampót készíteni. Meg van a szög, egy kővel beverem, így már be tudom akasztani. Ráállok a deszkára, léc szabadfelét a köpenyem sarkába tekerem és célzok. Egyetlen mozdulattal kirántom. Nem történt semmi. Most már nyelő vagyok, tuti a rendellenesség, irány a telefon, elmondom, hogy mit észleltem. Jön a járőr felvezető és a kikötő elektromos ügyeleti szolgálata. Mérés műszerrel, igen áram alatt, de lehet, hogy a környezete is. Ne közelítsük meg, központilag kell áramtalanítani. Az a szerencse, hogy jobban nem közelítettem

- 77 -

meg, és nem nyúltam hozzá. Hát igen, szépen elhallgattam, és dicséretet kaptam észrevételemért. Megérdemeltem, vagy sem, döntsék el a kollegák és az olvasó.

Tűzoltás – falomlással

Tiszti pályám kezdetén, de már háttér parancsnokként. Az Iparművészeti Főiskolának gyulladt ki a tetőzete. Nagy erővel érkeztünk a helyszínre, mert nagyon sok tűzjelzés érkezett. Várható volt, hogy jelentősebb erőket igényel az oltás. El is rendelte csoportvezetőnk a III-as riasztást, ami a járulékos szerekkel elérte a tűz gépjárművet, 50-60 tűzoltóval. Ebben az esetben – az útvonal kijelölésen túl – a vízkataszterből az elérhető vízforrások helyét és kapacitását kell felmérni a Hp-nak vonulás közben. Az ismert (jelzésből) adatok alapján ebben az esetben számításba kellett venni az esetleges távolsági vízszállítás

alkalmazását is. Ekkor viszont a már vonuló járművek kapacitásának az ismeretében. A riasztási lapon szerepelnek, de egyébként is ismerni kell a főváros valamennyi, bevetésre rendeltetett készenlétben lévő jármű és annak technikai felszerelésének rendeltetését és paramétereit. Ezt napra készen a szolgálat átvételekor, a napi jelentés tanulmányozásakor kell elsajátítani, sőt a csoportvezető dönthet ésszerű és logikus átcsoportosításokról is, szerek és személyzetnek az egyik kerületből a másikba történő átvezényléséről, ez nem csak joga, de kötelessége is. A napi változások csak az ő tudtával lehetségesek. Na, már most fejben összeállt bennem – fejemben – a kép, jelentettem csoportvezetőmnek, ő kijavította elképzelésemet, ha szükségét látta. Eközben ő is kialakította szintén elméletben a várhatóan legoptimálisabbnak látszó beavatkozási és oltási, esetleg mentési taktikát, vagyis a helyszínre érkezve kész bevetési struktúra állt rendelkezésre. Ezt a taktikát természetesen a helyszín és felderítés ismeretében adaptálni, esetleg módosítani kellett. A saját elképzelésem nem kényszerült módosításra, hiszen nagyobb távolságokból kellett vizet szállítani. A kérdés az volt, hogy mennyit? Ezt mindig a tűzoltás vezető (TV)

- 79 -

határozza meg, részben a beavatkozás pillanatában, felderítés közben és után, de a teljes oltás során is. Az oltóanyag mennyiségét az határozza meg, hogy hány sugarat és osztót képzelt a TV. Az osztóknak nem csak a számát és sorrendjét, de a helyét is meghatározza a TV. Ez esetben öt osztót rendelt, amely öt alapvezetéket igényelt. A legrövidebb 100 méter, a legtávolabbi 250 méter. Ezeknek az alapvezetékeknek a lefektetési módját már a HP határozza meg. A folyamatosan érkező rajok már rádión kapják a feladatot. Az osztók vonaláig a HP, azontúl (első vonal) a TV irányít. Az oltóanyagokról (víz, por, hab, stb.) tartalékképzésről ugyancsak a HP gondoskodik a TV igényének megfelelően. A

megfelelő vízforrásokról megindultak az alapvezetékek szerelése, részben tekerestömlővel, behajtogatott tömlővel, előrehúzott tömlővel, kerek orsóról vagy előrehúzott kerek orsóról. A legkritikusabb alapvezeték lefektetésének irányítását magamra vállaltam még hozzá úgy, hogy az orsó (8 tömlő, 160 méter) egyik fogantyúját magam fogtam, míg a másikat a posztot ellátó kollega, kinek a másik kezében már ott volt az osztó, amit az utolsó kapocsra azonnal fel kell tenni, hogy az érkező víz esetleg ne akadályozza a felhelyezést. Magam azért vállaltam a dologi segítséget, mert hat tömlőt le kellett fektetni a fecskendőktől a teljes hossz eléréséhez és ehhez kellett a létszám. Egy osztó akkor van készen, ha víz alá van helyezve és üzemi nyomás (8bár) alatt működőképes. Futva közeledtünk az ekkor már teljes lángokban álló épülethez, ahol a TV kézzel jelezte, hogy hova kéri az osztót. A körülbelül 15 méter magas tűzfal alatt haladtunk, amikor óriási robaj és porfelhő kíséretében leomlott a tűzfal. Öt másodperccel később, mint ahogy mi húsz másodpercig futottunk alatta. Nagy lélegzet a TV, és valamennyiünk részéről. Sérülés nem történt. Nem volt szükség létszám ellenőrzésre sem, hiszen a TV pont ezt a területet tartotta szemmel, míg nekünk az osztó helyét mutatta. A TV-ét magát és a HP-át és egy harcost ki tudja mi mentette meg a biztos haláltól. Az ilyen váratlan és előjelét

- 80 -

nem mutató eseményekre csak részben lehet felkészülni, mégis csak kell az olykori túléléshez Szent Flórián a mi utolsó mentsvárunk. Egyébként ez a váratlan esemény nagyban megkönnyítette a tűzoltást. A tetőnek jelentős részét magával rántotta és könnyen hozzáférhetővé vált az oltósugarak számára. A TV csökkentette a szereltetett osztók és sugarak számát. Egy tömlő teljes hosszában a romok alatt maradt, csak annak eltakarítása után hozták utánunk szétszabdalva, selejtezésre került. Végül is a közepes nagyságrendű tüzet, hét sugárral, sérülés nélkül, gyorsan eloltottuk. Érdekes módon az irányítói posztom kezdetén fenyegető ismeretlen veszély nem viselt meg, inkább azt éreztem meg,

hogy ha a gondviselés melléd áll és magadból mindent kihozol, valamint számolsz a váratlan veszéllyel, nem érhet baj. És ezen igazság-igazságon igazolódott pályám teljes időszaka.

- 81 -

Bátorság, példamutatás

Reggeli órákban érkezett a jelzés, miszerint családi házban keletkezett tűz és gázipalack is van bent. Mindez a harmadik kerületben, ahol ekkor egy fecskendő állt készenlétben, így hát a szomszédot a XIII/1 kellett hozzá riasztani. Egyszerű esetnek látszott, így nem történt magasabb szintű riasztás. Azonban a várható egység megérkezése előtt folyamatos további jelzések érkeztek a Hírközpontba. Elrendeltem a kiemelt riasztást és a helyszínre indultam a TCS1-el. Vonulásunk

közben sürgettem a tűzoltás vezetőt (III/1 őrség parancsnok), hogy adjon visszajelzést, hogy milyenek a helyi körülmények. Röviden csak annyit jelentett, hogy megkezdték a beavatkozást és felderít. Több kérdést szerettem volna feltenni (van-e életveszély, van-e robbanásveszély, kér-e bárminemű segítséget). De mivel már percekre voltunk a helyszíntől, úgy döntöttem nem vonom el a még fontosabb irányítói munkától. Megérkeztünk: a belső lakás tűz áterjedt a tetőre is. Ekkor már mindkét riasztott egység a helyszínen volt. Nem hittem a szemeimnek, egy vízszugár a sarokház hátsó utca közepéről locsolja a tetőt, a másik vízszugár az udvari kút kávéja mögött dekkol és onnan körülbelül öt-hat méterről lövell hol az ajtón, hol az ablakon be az égő térbe. Felforrt a vérem és kérdeztem ki a parancsnok, az-az tűzoltás vezető?? (továbbiakban TV.) Jelentkezik az egyik, hogy ő érkezett elsőnek, kérdezem ki a terület gazdája, mondja, hogy itt jön a kollegája, kérdem, akkor most ki irányít? Mondják egyszerre... hát... most már ön. Közöltem mindkét fiatal kezdő parancsnokkal, hogy így is van. Mindkét sugarat azonnal állítsák le. A területileg illetékes III/1 parancsnoka (továbbiakban PK.) álljon sugárvezetője mellé és készüljön fel a behatolásra. A segítségre érkező XIII/1-es PK szereltesse vissza a sugarat,

- 82 -

hozzon kihúzó létrát és azon hatoljon fel a tetőre, ott oltson. Megfogtam a sugarat és másodmagammal a III/1 PK - val rendkívül határozottan és erőteljesen haladtunk az égő berendezések között előre és a szórt sugár állandó mozgásával szinte másodpercek alatt lokalizáltuk a tüzet. Megtaláltuk a pb gázpalackot is, mikor elérte a vízszugár, sisteregve jelezte a helyét. Leégett a gumitömlő róla, sérült a reduktor, és folyt belőle a gáz. Ez sem akadályozhatta, hogy kiemeljük és a szabadban lehűtsük. Az ekkor érkező Roham kapta feladatul, hogy sugárral ellenőrizze, ha szükséges oltsa el a padlástér tüzét. A külső sugár ekkorra szintén eloltotta a tető-héjazat tüzét. Folytatódott a pb gázpalack hűtése, elkezdődtek az utómunkálatok. Ez a fázis akkor kezdődik,

amikor a lánggal égést megszüntettük, de még izzások és fel-fellángolások vannak. Ez a szakasz alkalmas a keletkezési ok megállapítására is. A keletkezési hely, illetve helyek megtalálása közelebb visz az ok meghatározásához. Minden rendellenesen keletkezett, vagy szándékosan okozott tűz miatt, körülményét fel kell deríteni. Ez a Tűzoltóság alap követelménye. Már említettem az előzőekben, hogy a TV aktív közreműködője a tűzvizsgálatnak, vagy is megérkezésétől, a beavatkozás kezdetén át bevonulásáig nagy figyelmet kell fordítani ezekre a kérdésekre. A majd készülő jegyzőkönyvi nyilatkozatok, ha szükséges TV jelentés jogi felelőséggel is jár.

Ezen kis kitérő után, térjünk vissza az enyéim beavatkozásának megkérdőjelezhető taktikájához. Magamhoz rendeltem az érintett két PK-t és nyilatkoztattam őket. Egyöntetűen azzal érveltek, hogy közvetlen robbanásveszélytől tartottak. Most már belátták, ha tovább tétováznak, biztos bekövetkezik a robbanás és ekkor az omló falak, tető, kövek, óvatosságuk ellenére is a sérülésüket okozhatta volna. Mentségükre kell felhozni, hogy a tűz keletkezése az úgynevezett őrségváltás folyamatában keletkezett és a két kerületnek más-más szolgálati csoportja érkezett a helyszínre, így ők sem ismerték egymást, magamnak is azért kellett tisztázni, hogy ki – kicsoda. Végül

- 83 -

is felelőségre vonást nem láttam szükségszerűnek. Elégséges volt a személyes példamutatással eredményt elérni. A tűz vizsgálat megállapította, hogy a tulajdonos palackot cserélt, kiesett a tömítés a hollandiból, nem ellenőrizte, hogy jól záródik-e a csatlakozó miközben meggyújtotta a tűzhely égőjét, hogy házi állatainak moslékot melegítsen. Rendkívüli szerencsáját annak köszönhette, hogy az ideiglenes tábori tűzhely nyitott volt és a kifolyó gáz hamar meggyulladt, amitől előbb a tömlő majd a bútorok is lángra kaptak. Ő maga időben kimenekült az égő házból. A pb gázok biztonságosak, ha szakszerűen használják és csak ott, ahol rendelet nem tiltja.

Felelőtlen bátorság

Gyönyörű őszi színekben pompázó erdők és hegyoldalak. Csalogatja a zajos, füstös városi ember apraját-nagyját. Ördögórom-szikla megmászása próbatétel sok önjelölt hegymászó számára.

Bejelentés: Az Ördögórom-sziklánál baleset történt és több gyereket látnak fent a szikla peremeken. 1-es kiemelt riasztás Mentő szerrel spékelve. Helyszínre érkezve azonnal megállapítható, hogy valós a veszély. Élőszóban tudunk szót

váltani. Valamennyi gyermek olyan 11-15 éves lehet. Közülük egy megcsúszott és 15-20 méteres omladékba zuhant. Három másik gyerek, három különböző ponton kifáradva, még bírnak kapaszkodni. A kép elkésztető volt. Saját mentő eszközeink sem igazán alkalmasak az ilyen alpinistamentésekhez, a lábbelink és ruházatunk sem, de itt vagyunk, és cselekedni kell. A sérülthez, akit látni sem lehetett, egy expedícióval magam indultam, a másik három helyszínt három különböző rajjal, kijelölt parancsnokokkal indítottam útra. Központunkon keresztül barlangmentőket kértünk a helyszínre. A magasság 50-80 méter lehetett és ezen magasság fölé kellett jutni, hogy a kötelet átvezessük a mentési helyszínek fölé. A 32 méteres mentőköteleket egymásba toldottuk, de a mentőszer vontató kötelére is szükség volt. Tekintettel arra, hogy a mentést végzők is közvetlen balesetnek voltak kitéve még egy mentőt kértünk a helyszínre. Végül a Mentők három kocsit is küldtek, tekintettel az átlagnál nagyobb szabású mentési sorozatra. A mentésben egyébként 25 fő tűzoltó vett részt. A kárhely parancsnoknak nagyon nehéz ilyen tagolt mentést koordinálni és ellenőrizni. Sokkal nagyobb felelősség hárul az alparancsnokokra. Nagy nehézség (horzsolásos sérülések, ruha szakadás stb.) árán sikerült elérni a lezuhant fiút. Eszméletlen és mozdulatlan volt. Gerincsérülésre utalt állapota. Ne - 85 -

mozdítsd a testet, szájüregét tisztítani, vákuumágyat felhozni. Nehéz a légzése, mentőkészüléket hozni. Magam nem mozdulok mellőle, ütőerén pulzus ellenőrzés, szemhéj ellenőrzés, rosszabbodik az állapota. Utasítás: a mentőorvost fel kell juttatni, ha vállalja. Vállalta, megkönnyebbülök, most már az övé a nagyobb felelősség. Felrendeli ápolóját, gyógyszerrel, infúzióval. Megkezdődik az ellátása a sziklaüregben. Van időm a másik három mentésre figyelni. Egy helyszínt elértek, a gyermek biztonságban. Elindultak a biztosító tűzoltóval lefele. Kérek újabb kötelet ledobni az üregbe, felkapaszkodom magam is a fölöttem lévő gyermekhez. Kimerült, remeg, sír. Nehéz nyugtatni, de jelenlétem kissé nyugtatja. Újabb kötél, hozzáerősítjük, elindulnak lefelé, a

kötél futását magam is koordinálom, lent vannak. A harmadikat innen nem érem el, de jól folyik a megközelítés, csak ő is kibírja. A sérült ellátása még mindig folyik, lehozatal időpontját most már az orvos határozza meg. Lent van a harmadik gyerek és a tűzoltók is épségben. Fel lehet lélegezni, izzadságot letörölni. De itt van a sérült, már vákuumágyban és lélegzik, nem kell tűzoltói légzőkészülék. Nehezen telnek a percek, alkonyodik, mi van, ha ránk sötétedik, világosban is nehéz a terepet leküzdeni. Még mindig nem szállítható a sérült. Utasítás a HP-nak, szereltesse meg a mentőszerről a fényszóró Jupiter lámpákat. Megtörténik. A nap a Budai hegygerinc láthatáron, igen nagy piros koronggal és napudvarral búcsúzik a mától. A régi öregek szerint holnap szélvihar várható! Felkészülhetünk lélekben a bontott háztetők balesetmentesítésére, a fa kidőlések elhárítására, és a keletkezett tüzek gyors terjedésére, a röptüzek gyújtásaira. De hát még ma van, még csendes nyugodt szeptember végi őszebe nyúló nyár, meg az alkony, ami mind aggasztóbb. Sokoldalúan átgondolt, előkészített, részleteire lebontott szállítás. Az orvos nem biztosíthatja lefelé a sérültet, csak lent találkozhat vele. Megszületett a döntés: a sérült szállítható! Még nincs sötét, már nincs világos. A napfénye már földünk másik oldalán. Jupiter lámpáink 1500W-os fénye még nem hatásos. Látunk is meg nem is. Fő, mindenek felett a

- 86 -

biztonság és a sérült biztosítása. Már csak rövid pattogó vezényszavak és heted magammal elindulunk a remény völgye felé. Munkánkat eredményesség és siker koronázta. Külön hálásan mondtam köszönete a mentőorvosnak, aki nélkül nem lett volna ennyire biztonságos a mentés. A bevetett állományt is megdicsértem, hiszen a szokványostól eltérő veszélyes feladatot oldották meg, maradéktalanul. Állomáshelyeinken pedig nyalogattuk a sziklák szabdalta sebeinket, de elégedetten. A fiú túlélte, felgyógyult, Mentőktől értesülve.

Mentés a Duna jegéről

Tél van, iszonyú hideg a Dunán 70-80%-os jégzajlás. Segélyhívás! Ember a Dunán úszó jégtáblán. Hol? A Margit híd irányában! Riasztás rocsóval. Elsőnek érkezünk, látjuk gyors a jégtáblák úszása az övé is. Kiabálunk az álló személynek, hogy tartson ki, érte megyünk, de ne álljon, térdeljen, hogy le ne essen. Messze van tőlünk, a Duna közepén, nem hallhatja. Rocsót kell telepíteni (rohamcsónak motorral), de hol? Számolni kell a magas vízállás miatti sebességgel. Az országház magasságába irányítjuk az V/2-öt rocsóval és a Rohamot is. Gyors telepítés! A motort ne tegyék rá, csak evezőkkel megyünk az

árral. A motort nem lehetett volna használni, mert a meghajtó csiga a jégtáblák miatt tengelytöréshez vezet. Így sincs teljes biztonság, jégtáblák közé ékelődhetünk. Össze is roppanthatja alumínium hajótestünket, de meg kell tenni a majdnem lehetetlent. Haladunk, vergődünk, ütődünk a jégtáblákhoz, hol a vizet hajtjuk az evezőlapáttal, hol a nagyobb jégtáblától lökjük el magunkat, de közeledünk. Elértük! A Lánchídig sodor az ár bennünket. Ott átadjuk a jégen csúszkáló és vele leszakadó jégtáblán majdnem egy km-t utazó fiút. Átfagyva, remegve, de mégis csak újra kezdhette az életet.

- 88 -

Épülő városközpontok

A hetvenes években nagy léptékű városközpontok építését határozta el az állami vezetés, állami beruházásokból. Nemes gondolat volt, de úgy hiszem nem volt teljesen átgondolt. Nem csak, mert most könnyű kritizálni az úgynevezett középmagas (31 méter) és magas (20-30 emeletes) lakó és intézményi épületek energia pazarló technológiáit. A tűzvédelmi követelmények is hagytak kívánnivalót. Nem tudott a Tűzoltóság felkészülni technikailag sem, de tűz megelőzési szabályok kialakításában sem az új követelményekhez. Csak néhány mondatot szentelek az úgynevezett LARSEN-NILSEN dán házak problémáira.

Úgy gondoltuk, hogy a nyugati kultúrában jól bevált épületek a mi lakáskultúránkban ugyan úgy meg fognak felelni, változtatás nélkül. Tévedtünk! A nyomorúságos otthonokból a generációk által gyűjtögetett lomokkal együtt költöztek be a szép, új otthonokba. Igen ám, de a sok lomnak már nem volt helye lakáson belül. Így hát minden lehető zugot kihasználva életveszélybe kerítették magukat. A benzintől kezdve, a gázpalackon át, festéket és egyéb éghető anyagokkal tele rakták a pincéket, erkélyeket, a folyosói közmű szekrényeket. Nem különben a növekvő közbiztonsági hiány beindította a közösségi terek, folyosók különböző lezárását. A lépcsőházak közötti tetőtéri átjárókat. Elmaradt a tűzoltást elősegítő, gyorsító távvízvezetékek (szárazfelszálló vezeték) karbantartása. A füstelvezetők már nem látták el funkciójukat. Tüzeknél nehezítették és veszélyeztették a lakosság menekítését, és mentését, de magát a tűz oltását is. Ez az állapot most is fenn áll és igazi megoldás pénz hiányában nem is látszik. Nem fogom elemezni, de pár szót ejtek az első katasztrófális dán ház tüzről a Csertő utcában. Nem csak a lakosságot rázta meg ez az emberi áldozatokat is követelő tűz. A magyar tűzoltóságnak is újra kellett gondolni ezt a helyzetet és hozott is nagyon fontos és szükséges intézkedéseket. Elsősorban a tűzálló szerkezet javításában, a leválasztásokban,

- 89 -

de a használati szabályokban is. Ezen a területen érezhető pozitív változások következtek be. Mindez csak bevezetője volt eredeti mondandómnak és csak annyiban, hogy e lakónegyedek épülő helyét többségében szanálni kellett. Újpest városközpont helyén, Angyalföld határában a bontási területen különböző ifjúsági szervezetek tettek felajánlásokat, hogy segítik a munkát. Így történt, hogy egy KISZ csapat is helyett kapott ezen a területen. A baj csak az volt, hogy az a hatóság vagy építési-bontási vállalat, aki beengedte a területre az építkezésben járatlan segítőköt, nem járt el kellő gondossággal, ugyanis ez brigád a bontási területen rátalált egy működő 10 kilovoltos transzformátor állomásra, amely a már lerombolt házak törmeléke között a pincében

helyezkedett el. A járatlan fiatalok a nyitott ajtón át bejuthattak az életveszélyes trafóba. Két fiatal barát úgy döntött, hogy itt még használható elektromos szerelvények is akadnak. Elindultak, egyik 5-6 méterrel előbb. Ki akarta nyitni az egy négyzetméteres dróthálós cellát, amiben a sínek áram alatt voltak. A félig kinyitott ajtón lépett egyet és a tízezer volt közelébe érkezett. A magas feszültséget testén keresztül földelte és nagy robbanással, óriási lángnyelvvel hatalmába kerítette a fiút. Társa ekkor lépett be az ajtón és tőle néhány lépés távolságra volt. Részben a kisülés detonációja és az ijedtségtől kiesett az ajtón a haja leégve és égési sérülésekkel. A társak és vezetőjük látva, hallva az eseményt azonnal jelezték a tűzoltóságnak. Vasárnap délután lévén, jó forgalmi viszonyok mellett gyorsan haladtunk. Ennek ellenére várható volt, hogy a kerületiek megelőznek. Tízezer volt nagyon veszélyes, nagy óvatosságot igényel. Vonulás közben sürgettük az Elektromos Műveket és a Mentőket. Elsőnek érkező visszajelzése megerősíti a bejelentést, és arról számol be, hogy a személy él, de valószínűleg áram alatt van. Utasításom, hogy percekben belül a helyszínen vagyunk, addig ne avatkozzanak be. Megérkezve, elsőnek a tömeget kellett eltávolítani, majd egy dugólétrát szerelni az aknaszerű lejárathoz. Magam

- 90 -

vállaltam a lehatolást. A látvány megdöbbentő volt! Az egy négyzetméteres cellának a jobb sarkában fejfel és vállal beékelődve az áramvezető sínekhez, koromfeketévé égve, csak a cipőjének talpa és a gatyagumija jelezte, hogy ruhában lehetett. Zihálva jelezte, hogy még él. Bármilyen késztetést éreztem, hogy megfogjam és elrántsam, a józanész, ezt tiltotta. Azt sem lehetett tudni, hogy maga a dróthálós cella is áram alatt van-e. Feljöttem. Mentők megérkeztek. ELMŰ nem, sürgettük, de addig is valamit tenni kell! Törmelék között meggletem egy PVC csövet, melynek görbe volt az egyik vége. Ez alkalmas lehet a test kimozdítására. Gumicsizma fel, sisak, védőkabát és mentőkötéllel a derekamon újra le. A csővel teljesen kitértam a cella ajtót, elértem a testet és a

hajlított részét a hóna alá dugtam és egy határozott mozdulattal ki akartam billenteni. Nem sikerült és az égett test kezdett megrepedni. Le kellett mondani effajta mentésről. Feljöttem, megérkezett az ELMŰ, elvégezte a helyi áramtalanítást és szondázást. Állomány és vákuumágy le, óvatosan kiemeltük. Rohammentőbe segítettük beemelni. Mentők megkezdték az ellátást, azonban néhány perc múlva, már nem volt képes túl élni ezt a rettenetes égési állapotot. Ilyen esetekben, ha már a mentőben történik az elhalálozás, nem veszik ki a halottat, ők szállítják el. Gondolom, sokunknak tanulságul szolgál ez a fejezet is sok szempontból.

- 91 -

Rendőri segítségkérés

Bejelentés: egy nyolcadik kerületi négy emeletes bérház zárt udvari földszinti lakásában, egy közveszélyes személy fogva tart egy másikat, akit megöléssel fenyeget, a lakást pedig felgyújtással. Belülről eltorlaszolt ajtó és vasrácsos ablak. Kiemelt riasztásra elsőnek érkezünk a Népszínház utcába. Az udvarba érkezve aránylag nagy számú tömeg (kíváncsi lakók) a Mentők, a Rendőrség fogadott. A szűk udvar nappal is homályosnak bizonyul, mert az adott nyitott ablakon keresztül alig lehetett látni a helyiség belső terét. Kézi lámpámmal bevilágítva fel fedtem egy félrehúzódo vékonyka, középkorú férfit, aki az ablak

és az azt határoló szoba falához lapult. Mondom Ő a fenyegető, gyorsan elhangzik, hogy nem őt fenyegetik. Tisztáztam, ki a rendőrség részéről az illetékes vezető és mit tud az eddigi történetekről. Eközben behozattam a rohammal egy porral oltót és egy feszítő vágó berendezést. A rendőr elmondja, hogy életveszélyesen fenyegette az illető személy a lakótársát, de a rendőröket is. Eltorlaszolta bútorokkal a bejárati ajtót és a gáz kinyitásával és meggyújtásával akarja felrobbantani a lakást, miközben túsztát pedig meg akarja ölni. Az információk, a látottak alapján is igazolódni látszottak és indokoltnak a Tűzoltóság beavatkozása, egyrészt életmentés, másrészt robbantás megakadályozása. Ilyen esetekben ki kell jelenteni, hogy a Tűzoltóság átveszi az irányítást és mindenki más csak közreműködő, személyek és szervek egyaránt. Rövid eligazítás csapatomnak: élesített porral oltóval a nyitott rácsos ablakon keresztül lövésre készen álljon egy harcos, és ha tűz keletkezne, vagy a védett személyt közvetlen támadás érné a fenyegető részéről, azonnal lőjön. Védett emberünket kértem, hogy ebből a helyzetből ne mozduljon. Feszítő vágóval kezdjék meg a rács levágását, hogy egy-egy tűzoltó beférjen. Három tűzoltó

- 92 -

nagy erővel próbálja betörni az eltorlaszolt ajtót. A közben megszerelt vízsugárral, ha tűz keletkezne, azonnal kezdjék meg az oltást. Fő cél a személyek kimentése, a robbanás veszély megszüntetése. A rendőrséget és a mentőket kértem, hogy kissé hátrábról biztosítsák munkánkat. Az ajtó kifeszítése nem sikerült, de ennek hallatára a veszélyeztető férfi a sötét belső szobából kirohant, magasba emelt kezében egy disznóölő késsel, hogy leszúrja a másikat. Ösztönszerűen is, de tudatosan is óriási hangerővel kiáltottam, hogy „Lőj!” Emberünk kezében magasan tartott késsel megdermedt, megtántorodott és hátrafelé tett pár lépést, miközben várta a fegyver durranó hangját, illetve

melyik részébe, mikor fűródik a kilőtt töltény. Ez a néhány másodperc elegendő volt arra, hogy a porral oltó működésbe lépjen és lője a port emberünk szemébe és menekülésre készítse. Ugyanis az incidens kezdetén a rendőrökkel civódott és azt hitte, hogy a lövési vezényszó tőlük ered. Ekkorra sikerült akkora rést vágni a rácson, hogy egymás után (libasorban) behatoljunk. Összességében hatan mentünk be. Három fő arra kapott utasítást, hogy a bútorokat tolja el az ajtóból, hárman pedig a sötétben megbújt ellenséget keressük, aki ilyenkor rendkívül veszélyes lehet ránk nézve, hiszen nekünk nincs fegyverünk csak a puszta kezünk és erőnk, meg, hogy többen vagyunk. Maga a porképzés minket is gátolt a látásban, de kézi lámpáinkkal előnyben voltunk. Egyelőre nem találtuk. Az ajtó kinyílt, veszélyeztetett ember már a mentők kezében, mi meg csak keresgélünk. Már csak az éléskamra volt hátra, amikor is hason fekve, kést elhagyva, szemét dörgölve kihúztuk a polc alól. Addig, amíg az épületen belül voltunk engedelmeskedett, de mikor az udvarra értek vele kollegáim, rúgkapált, mire a melegítőjétől félig megszabadult. Tekintettel ellenállására a rendőröknek adtuk át, akik megbilincselve adták át az orvos kezébe. Szerencsére a gáz nem volt kinyitva, tűz nem keletkezett, adat felvétel, bevonulás. Alig, hogy beérkeztünk a Roham parancsnoka kérte, hogy késve vonulhasson. Kérdezem az okát, hogy miért, hiszen itt nem volt olyan beavatkozás, ami indokolná az efféle - 93 -

tisztálkodást. Mondja ő – Elnézést Főnök majd utólag elmondom, rendben mondtam. Alig hogy letesszük a telefont, kiemelt riasztás mindkettőnknek. Tizenhetedik kerület, családi ház ég. Útközben latolgattam, hogy mekkora lehet a veszély, mennyit késhet a Roham. Elrendeltem egy újabb egység riasztását. Helyszínre érkezve nem tűnt veszélyesnek az esemény, életet nem kellett menteni. Az elsőnek érkező rajok szakszerűen avatkoztak be, a pluszként riasztott rajt is visszafordítottuk. Kicsit még segítettük a helyiek munkáját, meg persze kíváncsi voltam mikor érkezik a Roham és mi volt ez a misztikus tisztálkodás? Nem kellett sokat várni, hogy megérkezzenek. A fecskendő tisztos

távolban leáll, parancsnok jön és jelent. Főnök, az történt, hogy amíg cipeltük ki a páciensünket a lakásból ijedtében, félelmében vagy a vas kezeink szorítása valamint kapálózása következtében a lecsúszó melegítő alsóból kikandikáló meztelen fenéke sugárban árasztotta termékét valamennyiönkre. Át kellett öltözni, fürödni, de még a fecskendőt is kimosni. Jót nevettünk és elbeszéléseink kapcsán sokat emlegettük. Egyébként az esetről annyit lehetett megtudni, hogy emberünk albérlőként lakott az öregúrnál és nézet különbségük támadt.

- 94 -

Életmentés magasfeszültségű oszlopról

Úgy gondoltam, hogy már most az elején számot adjak arról, hogy mennyire nem csak tűzoltó, aki tüzet olt.

1970-es években Budafokról (XXII. kerület) jelzés érkezett, hogy egy magasfeszültségű vezeték tartóoszlopán egy ember tartózkodik, valószínű öngyilkossági szándékkal.

Életmentésre kiemelt riasztást hajtottunk végre. Ez két 6 fős raj, egy roham és a TCS-1 (operatív csoport).

Már most az elején szeretném jelezni, hogy a valamire való eseményhez mindig két raj (fecskendő) riasztása történik. A magyarázat kézenfekvő – egyik hamarabb érhet, a másik sok egyéb ok miatt meg sem érkezhethet. A fenti esetben a legközelebbi tűzoltóság XXII/1-es érkezett elsőnek. Felderítéssel megállapította, hogy valós a bejelentés. Kb. 25-30 méteres oszlop felső harmadában tartózkodik egy személy. Ez a „visszajelzés” arra utasította a „Hírközpontot” (a Fővárosi Tűzoltóság Káreseti Központját), hogy Fővárosi Elektromos Műveket értesítse az esetről. A TCS-1 még útközben értékelve a visszajelzést utasította a visszajelző egység parancsnokát, tekintettel arra, hogy nem ismert a feszültség mértéke és egyébként is percekre vagyunk a helyszíntől, ne kezdje meg a mentést. A HKP jelentette, hogy az ELMŰ értesítve, és a helyszínre megy. Érkezésem pillanatában a személy stabilan állt a rácsos szerkezetű négylábú állványzat egyik lábán, de élősóra nem reagált. A gyakorlati tapasztalat alapján, ránézésre is több százezer voltosnak volt tippelhető a vezeték mely 60-80 centiméteres megközelítésre átadja feszültségét a földelt oszlopnak, és halálos áramütést képez. Nehéz a tűzoltónak az életmentést azonnal meg nem kezdeni, de ilyen esetben saját és bajtársi életét veszélyezteti. A megérkező ELMŰ

- 95 -

közölte, hogy ez az úgynevezett gerincvezeték nem az ő, hanem az Országos Energia Elosztó kezelésében van. Kértem, hogy az ő URH rádiós hálózatán keresztül érintkezésbe léphessenek a hálózat fődiszpécserével, ami meg is történt közölte az illetékes vezető, hogy nem áll módjában a vezeték áramtalanítása, mert egy kórház és két tűz- és robbanás veszélyes üzemet lát el árammal. Közöltem vele, hogy itt most közvetlen életveszéllyel állunk szemben és tudatában vagyok, hogy minden ilyen veszélyes objektum több oldali áramellátással működik, az ő feladata, hogy ezt megoldja. Elgondolkodott (neki nem volt mindennapi eset, míg nekem igen) és kért 15-20 perc türelmet. Persze

ezeket az információkat szinkronba továbbítanunk kell saját központunknak. A holtidőben ismét próbáltam szóban érintkezésbe lépni alanyunkkal, mindhiába. A mentendő ekkor még az életveszélyes áramvezeték-től 5-6 méterre volt. Abban bíztam, hogy ha szóval tartom az oszlop négy ágán, a rohammal, negyedmagammal, elindulunk, hogy biztosítsuk ottani helyzetét, illetve mászó öv és mentőkötél segítségével leengedjük. Folyamatosan szóval tartottam, bátyámnak, barátomnak szólítgatva, érdeklődve családi helyzete iránt, nem különben, hogy mi készítette erre a helyzetre. Némi megnyugvást tanúsított és esélyt, hogy megközelítsük, amikor megérkezett a rendőrség szirénázó URH-s egysége. Azonnal zaklatottá vált és elindult az ekkor még halálos vezeték felé. Mi magasságunk ekkor 10-12 méter volt az oszlopon. Utasítás: azonnal, gyorsan vissza, ez magamnak is értetődött. Utasítottam a rendőr kollegákat, hogy azonnal menjenek fedezékbe és - csak ha kérem - akkor mutatkozzanak. Ahogy a rendőrautó eltűnt páciensünk is megállt a mászásban. Egyértelművé vált, hogy csak áramtalanított és leszondázott és földelt vezeték után szabad megkezdeni a mentést. Meg kell említenem, hogy az ilyen nagy feszültségű és erősáramú vezetékeket, berendezéseket nem elég leválasztani az áramforrásról, mert úgynevezett kóboráram marad benne, ami úgyszintén életveszélyes. Közben az

- 96 -

OEE távvezérléssel leválasztotta a hálózatról e szakaszt, helyszínre rendelte mobil elhárító egységét, akik a teljes feszültségmentesítést elvégezték. Újra kezdődhetett a mentés és szópárbaj, persze így nem könnyű, ebből a magasságból lementeni egy ellenálló személyt, miközben arra is ügyelni kell, hogy magában se okozzon kárt. Még nem említettem, hogy ilyen esetekben feltétlen közreműködik a Mentő Szolgálat eset kocsival, melyen minden esetre orvos is van. A már eldöntött módszerrel indultunk emberünk felé, miközben folyamatosan szóval tartottam, lekötöttem figyelmét. Elmondta, hogy egy bűnbandának a tagja, de nem képes tovább közre működni, inkább meghal. Az

alföld egyik falujában van családja, akik minderről nem tudnak. Két kiskorú gyermeke és imádott felesége előtt meghalna a szégyentől, de persze börtönbe sem akar kerülni, s főleg rendőrkezdre nem. Megígértem, ha engedelmeskedik, elküldöm a rendőröket és evvel a piros tűzoltó tiszti autóval viszem a családjához, eközben csak közeledtünk – és közeledtünk. Ugye írtam már arról, hogy a tűzoltó erkölcsileg fedhetetlen, őszinte és igaz, mindig vállalja cselekedeteiért a felelőséget. Bízom ebben a meghitt szinte alázatos életmódban, de ugye felülkerekedik egy átmenetileg még fontosabb szempont – az élet. Nem volt nagy csalafintaság most sem, mert a mentőknek kívántuk átadni. Egyébként a hasonló esetekben ez mindig így van, mert a mentők vagy a pszichiátrián vagy a dedoxikálóban kötnek ki az életunt emberekkel. Már csak méterek választottak el emberünktől, aki ekkor már megadta magát, reszketett és félt. Azonban az ilyen esetekben saját biztonságunkat sem szabad elhanyagolni, mert vannak esetek, hogy kiszámíthatatlanná válhatnak, hiszen többségében ekkorra már beszűkült aggyal, sokkos állapotba kerülnek. A legfontosabb, hogy a mentő és a mentendő biztosítva legyen. Ez esetben az látszott célszerűnek, hogy két oldalról közelítjük meg, és miután magam kezet nyújtottam neki, hogy bemutatkozzak, addig a roham parancsnoka mentőkötélével az oszlophoz erősítette, mindezt harminc méter magasban.

- 97 -

A 32 méteres mentőkötélünket toldani kellett, hogy a földre engedjük. A középkorú magas, szikár emberünknek megköszöntük, hogy engedelmeskedett és hogy segíthettünk. Átadtuk a mentő orvosnak, a kerület adatfelvételt készített, mi elindultunk a helyszínről. Sosem tudtam meg mi sors jutott emberünknek, akinek mi egyszer talán visszaadtuk életét. Állomáshelyünkre érkezve visszahívott diszpécserünk és megköszönte korrekt együtt működésünket és kérdésemre azt is elmondta, hogy semmilyen fennakadást nem okozott

tevékenységünk. Egyébként 750000 V feszültséggel cimborált életkedvét
vesztett emberünk, ami párás időben másfél méterről szénné égeti az élő testet.

- 98 -

Ember a nyomdai hengerek között

Bejelentés: Ember a gépben!

Az állomáshelyünkhöz közel fekvő objektumot egy perc alatt elértük. Felderítés!
Megállapítás: egy munkásnak a bal keze, vállának egy részével két óriási
préshenger között, még lélegzik. Teljesen egyedi helyzet, majdnem a
tehetetlenség látszatát sugallja. Kérem az üzemvezetőt, főmérnököt, elektromos
szakembert, mentőorvost. Roncsvágókat enyéimtől. Sürget az idő, de

meggondolatlanul beavatkozni tilos! Konzultáció! – A hengereket lehet-e visszafelé forgatni? Helyiek: - Nem garantált. – Mechanikai úton nyitható-e a két hengerköze? - Nem! – Orvosnak: - Ebben a helyzetben amputálható-e a végtag? – Nem! – Milyen vastag a tengely, ahol hozzá férünk a vágáshoz? – 150 milliméter és jó minőségű acél. – Keressük meg ezt a helyet! Ez itt! Nem jó, nem fér be a meghajtó gépünk. Akkor ez itt, az sem. Nehezen találunk egy pontot, de közel van a sérülthez, a szikraesőtől. (izzó acél, 1600 Celsius fokon)

A döntés megszületett!

Az üzemnek ezt a szektorát kézi áramtalanítással biztosítani! A mentőorvos és stábja helyét biztosítani, hogy a helyi ellátást meg tudja kezdeni. Üzemi dolgozókat eltávolítani. A roncsvágókat a már megjelölt helyre szállítani. Azért kettőt, hogy meghibásodásnál és vágókorong cserénél ne legyen idővesztés. Gépet a leggyakorlottabb kezébe adni. Az olajporos gép, gyulladási veszélyt is jelentett, nem különben a folyamatosan keletkező papírhulladék. Védősugár és porral oltókészülék kéznél. Indul a vágás. Fogy a korong anyaga, nem annyira a tengely vastagsága. Gépcsere, a másik kezelő küzd és izzad, előző gépen megtörtént a korongcsere. Nehezen átélt percek. Konzultálás az orvossal, van szív működés, van életjel. Milyen a légzés? Nehezül. Adjunk légző álarcot a mienkből? Igen! Az infúzió megy folyamatosan, de nehezedik az állapota. Az akarat, mindenki akarata, - emberfeletti! A körülmény is az! Nem éri át a

- 99 -

korong a tengelyt, újabb és újabb korongok, hogy minél nagyobb legyen a vágási szélesség. Útban van egy kisebb szerelvény, könnyedén levágjuk. Közeleg az átvágás pillanata, de mind nehezebben megy. Hidraulikus feszítők és kézi feszítővasak gyülekeznek, hogy az utolsó millimétereket talán feszítéssel el pattintjuk. Egyébként a két henger külső átmérője körülbelül 40-50 centiméter lehetett, a belső kör csak néhány centi. Tudott volt, hogy húst, izmot, inakat és csontot lepénnyé lapítottak a hengerek, de hát egy kéz nélkül még élnek emberek. Egyre aggódunk a Mentőkkel, van-e még tartaléka az élethez

emberünknek, meddig küzdünk a nemes acél ellen még nehezebb emberi tényezőkkel? Már csak néhány milliméter a tengelyből, de mind lassabban halad. Leállítom! Hidraulikus vágófeszítő! Nem fér el. Kézi feszítő! Befér! Három tűzoltó a végére. Mentők felé! Vigyázni mindjárt enged a henger! Három tűzoltó a mentők mellé. Vákuumágy készen áll. Figyelem, teljes erőből feszíts! Roppan a tengely és lazul a szorítás. Újabb fogás. Szabaddá válik a palacsinta kar, de él viselője. Megkönnyebbülés mindenki részéről. Munkáltató hálálkodik, az oda-odakíváncsiskodó dolgozók tapsolnak. Mi mentők (megmentők) letöröljük izzadt homlokunkat, és elégedettség honol ránk. Visszaszerelés, bevonulás és várni a következőt. Ez a mi munkánk, ami nem is kevés, de hálás, ha felül kerekedünk. Ez egy csoda a civilizált humán társadalmakban. Nincs megfizethető értéke az emberi létnek. Ha veszélybe kerül, nincs latolgatás, mi mennyit ér? Ha nem éli túl emberünk a mentést, akkor is szent kötelességünk a tőlünk telhetőt megtenni. Okoztunk itt több milliós kárt, de ez által tovább él és alkot, még ha fél karral is az ember. A történéseknek persze mindig oka van. A véletlenségeknek többségében mulasztás, figyelmetlenség, a szabályok figyelmen kívül hagyása, nem ritkán a közöny az oka. A gépkarbantartó ember behajolt a hengerek közé, hogy azokat tisztítsa. A gép nem volt a kívánt mértékben áramtalanítva. Behajolásnál megcsúszott, másik kezével pont az indító gombra esett. Egy hét múlva állapota kielégítő volt. Éljen sokáig.

- 100 -

Gyermek a ciszternában

Peremkerület, zeg-zugos porta, sok romos melléképülettel. Lecsúszott egzisztenciájú család. Anya, apa otthon, a gyermek magára hagyva téblábol. A kávás gémes kútba is bele-bele nézhetett, a romok is rá omolhattak, de az utcára is kimehetett. Nincs sehol. Rendőrség, mentők, tűzoltók, segítség! Megelőznek a mentők, tanácstalanok, megérkezünk, talán tájékozottabbak vagyunk.

Utastások: kereső lámpával kút ellenőrzés, felkészülni a kútból mentésre. A mellékhelyiségeket alaposan átnézni, de minden zugot. Rendőrség bővítse a keresési kört, az összetört szülők szedjék össze gondolataikat, mikor, hol látták utoljára gyermeküket, nincs válasz! Nincs gyermek. Utastás: dugólétrát szerelj kútba (kötél felhúzással). Megtörténik! Önként jelentkezőt kérek, van három is, a legfiatalabbat jelöltem. Kútkáva le, mentő a létrára, elmondom, hogy mi a feladata. Leeresztést kezd meg! Elérjük a 15 méteres vizet, világítunk fentről, semmi. Leengedjük a fényforrást a már gumicsizma feléig vízben álló kollegának. Felszól, lát valamit, de nem tudja mi az, a víz mélysége több méter. Ekkor már nyilvánvaló volt, hogy nem életet mentünk. Csáklyát küldünk a mélybe és megkezdjük az ismeretlen valaminek a vízszíne, illetve teljes felhozatalát. Eközben továbbra is folyik a keresés. A rendőrség is tanácstalan, a mentők várnak. Ráakad valami a csáklya horgára, fel kerül a vízszíne. Nagy testű, foszlásnak induló kutya teteme. Mellékesen mondja a lakó, hogy ebből isznak és főznek. A tetemet felhozzuk és visszaserelünk. Újabb vallatás a családtól, nincs pince, akna, a szennyvíz hova folyik? Ja, ott a rőzserakás mögött van egy gödör, de az megközelíthetetlen. Hol van? Ott! Ágas-bogas faágak nagy halomban, valóban nem lehetett arra gondolni, hogy annak közepében lehetséges emberi lénynek bejutni. Elrakni a rőzserakást, elkorhadt kereten félig

- 101 -

belógó fa fedél. Ijesztő a látvány, csak nem? Csáklya, kapacs, átfésülni a zagyt! Rövid keresés után, kiemeljük az életet még alig ismerő drága három éves gyermeket, gyors lemosása a testnek, garattisztítás, életjelek kutatása, EKG, élesztő eljárás. Mentőorvos megállapítja, beállt a megfordíthatatlan halál. Csüggedt fővel elosonunk, de a tanulság valamennyiünkben megmaradt. A környezetével ismerkedő gyermek bolyongásában nincs lehetetlen.

Életmentés, roncsok közül

Hétköznapi délután, lüktet a város, zaja fokozza a közlekedők ingerlékenységét. Időjárási front is lehet, sok a baleset. Nem régen a X. kerületben, most a XVII-ben vagyunk kisebb elhárításnál. Ekkor jeleznek egy nagyon súlyos balesetet a IX. kerületből a Duna parton. A zárt pályás közlekedő kettős villamos egy közúti kereszteződésben elragad egy autót, de már is érkezik szembe a másik villamos. A 160 centiméteres széles autót 80 centis közben görgeti a két

villamos. Pozdorjává zúzódik az autó, de két test mozog benne. Megállnak a villamosok, az összezsugorodott, félig bálázott tömeg a két villamos között. Az imént még csikorogtak a villamos fékei, recsegetek-ropogtak az autó alkatrészei és talán utasai csontjai is. Most halálos csend honol, aztán alig hallható nyöszörgés. Gyülekeznek a megdöbbsent emberek. Beindulnak a segélykérő telefonok. A villamos vezetők egyszerre hívják a BKV központot, jelentik a történeteket, a központ tovább, tűzoltók, mentők, rendőrség. Megérkeznek első egységeink. Mi a város másik részén más káresetnél. TCS-2 a helyszínen, a többi egység is. Visszajelzésük nem sok jót ígér. Nem találják a szinte egy gömbbé tömörödött roncskupacból való mentési megoldást. Alig várom, hogy szabaddá váljak eddigi káresetről. Száguldunk a megoldhatatlan mentés helyszínére. Még mindig bent van mindkét személy és élnek, de meddig? Áttekintem a helyzetet. Csakugyan a sérültek és végtagjai keveredve a ronccsal. Mentők! Infúzió beindult az egyik sérült karjába, a másik jajgat alatta, hogy agyon nyomja a fölötte lévő. Nem látni tisztán melyik végtag kié. Feszítővasakkal, ékekkel, hidraulikus feszítővel rögzítjük az adott helyzetet. Előbbre kell lépni, ismét kockáztatás! El kell tolni kézi erővel az egyik villamost, vigyázva, hogy ne vigye magával a roncsot. Sikerült! A roncs egyik oldala szabaddá vált. Folyamatosan lazítjuk a lemezeket, elkülönülnek a végtagok, elkötések, elszorítások, gépek, gyógyszerek. Kiemeljük az egyik majd

- 103 -

a másik sérültet. Élve átadjuk a mentőknek. Bízom benne felépültek, egészségesen és boldogan élnek. Hiszen vezekeltek és megfizették egyetlen figyelmetlen pillanatukért. Nem így a Thököly úti ugyancsak két villamos közé került, hétvégi házuktól otthonukba tartó, trabanttal közlekedő család. Vasárnap délután volt, majdnem esti sötétség, szakadó eső. A Garay utcából kanyarodik ki a gépkocsi. Jobbról érkező 67-es villamos elkapja, viszi 5 métert, érkezik a 44-es. Görgeti mind a két villamos, melyek nagy sebességgel haladtak. Mind a két villamos túl halad az ott maradt roncsoson. Ott maradtak a tetemek is egymásba

fonódva, apa, anya, és gyermekük, elpusztult kutyájuk a mellükön. Lábosok, kanalak, gyümölcs épen, kinek és minek? A roncsolódás akkora volt hogy egy ruháskosárnyi tömeg maradt a tetemekkel. Körülbelül 100 méter hosszan szedtük össze az alkatrészeket és roncsokat, még fészükből kihullott csapógyakat is találtunk. Nagy munkánk sajnos nem volt már.

- 104 -

A halál villamosa

Békés téli hétköznapon, nyüzsgő utasok a Baross téri csomóponton. Ki - ki válogatja a metrót, buszt, vagy villamost. Siet mindenki. A tömeg eloszlik a sok közületi járművön, így hála a sorsnak a 24-es villamos sem töltődött zsúfolásig. Kattognak monoton a sínpáron a kerekek. Az utasok nagy többsége utazik ezen a járaton munkába, s haza. Eseménytelenül teltek az évek, ki olvas, ki messze jár gondolataiban, talán beszélget megszokott utastársával. Az Orczy téri

megállóban a szokottnál is többen leszállnak, így félig sincs a villamos. Berreg az indító csengő, csukódnak az ajtók, gyorsul a szerelvény és a Vajda Péter utcai megálló következik, azonban a villamos nem lassít, ez kezd furcsa lenni az utasoknak. Felfigyelnek és valami rosszat sejtve kapaszkodni kezdenek még az ülő utasok is. Az egyenesen robogó szerelvény még csak hagyján, de.. Úristen, hát ez kanyarodik a 23-as vonalára! Recsegnak a sínek, a váltók. Rémülnek a tekintetek, néhányan fel – fel kiáltanak, de már kezd dőlni a villamosa jobb oldalára. Felhangzanak a „jaj” kiáltások, vágódnak az utasok, és már csörömpölnek az ablakok. Néhányan kivágódnak az oldalán a még mindig csúszó villamos alá.

A sarki gyógyszertár lépcsőibe ütközve megfeneklik a sárga hernyó. Pillanatnyi síri csend, aztán újra riadalom, jajgatás. Érkezésünkkor a látvány megdöbbentő volt. A felborult villamos körül több tucatnyi sérült, belül beszorult és alászorult sérültek és halottak. Szétszórt cipők, szatyrok, könyvek, szemüvegek, leszakadt ruhadarabok és vér.

A kárhely parancsnoknak gyorsan fel kell mérni a helyzetet és dönteni a sérültek ellátásának sorrendjéről, a mentésre szorulóknak ugyancsak sorrendjéről és a mentési módok meghatározásáról. A sérültek állapotát nem szabad a sérültek

- 105 -

jajgatása alapján meghatározni. Elsősorban az aktívan vérző, eszméletlen, vagy a roncsnak fogságában lévőket kell menteni. Ennyi sérült és más-más helyen beszorultak mentését nem képes a parancsnok személyesen irányítani, így bízson meg és hozzon létre - mentési csoportokat. Jelölje ki parancsnokait és tartsa ellenőrzése alatt munkájukat, ő mindig a legveszélyesebb mentést irányítsa. Könnyebbé és biztonságosabbá válik munkánk, ha már a mentő orvos megérkezik. Ettől kezdve reánk a műszaki megoldások hárulnak. Ebben az esetben szerencsések voltunk, mert az esemény nagyságához méltó csapattal

érkeztek a mentők, igazgató Főorvosukkal az élén. Dr. Andics László jelentősen hozzájárult a gyors és szakszerű ellátáshoz, nem különben a mentési sorrend megállapításához, valamint a már elhunytak halálának orvosi megállapításához. A beszorult sérülteket saját kézi és hidraulikus vágó-feszítő gépeinkkel ki tudtuk menteni, de a villamos alatt lévő tetemeket csak a villamos felállítása után volt lehetséges. A tűzoltóság nem rendelkezett ekkora kapacitású emelőgéppel, így ismét segítséget kellett kérni a civil szférától, valamint a BKV segítségével állítottuk föl és vontattuk a sínparra. Egyébként ez a sajnálatos eset és a médiák szorgalmazása elősegítette, hogy hozzájusson a Fővárosi Tűzoltóság egy megfelelő kapacitású daruhoz. A hernyóként araszoló sárga csuklós villamos vipera módjára csapott le és ölt meg négy embert, közel hatvan sérültet, köztük húsz gyermeket vittek a mentők a környező kórházakba.

- 106 -

A biztonsági rács - tűz ellen nem véd

A XII. kerületnek is a felső, távol eső szélén, villaszerű háromszintes épület, középső szintjén, a nappaliban tűz keletkezik. A család egyik tagja, a húszon éves, két méteres élsportoló a harmadik emeleten, a legtávolabbi szobában az erős edzés fáradalmait piheni ki, és mélyen elalszik. Eközben, feltehetően elektromos zárlatból keletkezett tűz terjed. Átég a közbenső szoba ajtaja, füst árasztja el a belső tereket. A szomszéd a füstöt észlelve segítségére siet, de nem

nyílik az ajtó és ebben a pillanatban kirobbant a nappali egyik ablaka, lángnyelvek csapnak ki. Kiabál a feleségének, hogy hívja a tűzoltókat meg a mentőket. A Félix biztos bent van. Feszegeti az ajtót, idegessége fokozódik, képtelen megoldást találni. Segítségért kiabál. Erre a hangra, vagy a füst szagára ébred a sportoló. Kinyitja a háló ajtaját, hogy a füst eredetét keresse, de a nagy hő különbség és a már kiterjedt tűz, a szúróláng részben égési sebeket ejtett rajta. Közben a hálót is teljesen elárasztja a füst. A lélekjelenléte még eszébe juttatta, hogy ablak is van a hálószobán, gyorsan kinyitotta. Azon persze két centis vasrudakból tíz centinként vasrács. A menekülés lehetetlen. Ebben a pillanatban az ablakon beáradó oxigéntől a tűz még intenzívebb lett, ezt még az is elősegítette, hogy az érkező segítség betörte a bejárati ajtót és a keresztuzat tovább erősítette az égést. A légmozgás a bent szorultnak is juttatott némi oxigént. Elképzelhető egy ilyen kemencébe zárt ember lelki válsága és persze agyi tevékenysége. Lejátszódik az addigi élete, nincs menekvés, a segítség várat magára, a bőr már cafatokban lóg a testéről, de még él és érez. Okosan húzódik a fal mellé, fejét a nyílás közelében tartja.

Megérkeztünk! Tudtuk, hogy személy lehet bent, az érkezés pillanatában elrendeltem két sugár szerelését, már futva követtek. Az ott lévők elmondják, hogy van egy hátsó ablak is, oda van szorulva a fiú, ha még él, jaj siessenek! Egyik sugár a lakás belsőterét oltja, mélyhajlásban és hason csúszva, nincs idő

- 107 -

légzőkészülék vételre. Rohanunk hátra a másik sugárral. Ott van! Él! Víz a sugárba, öt másodperc alatt szűnik a tűz, már közvetlenül nem fenyegeti. Rohanok közben a benti sugár után. A második szobánál utolérem, innen már magam irányítom, hogy védjem az általam már ismert helyen lévő sérültet. Nem telt el egy perc az eszméleténél levő de súlyos égési sérülést és füstmérgezést szenvedett, egyetlen alsónadrágban lévő, erős fizikumú fiatalember az udvaron volt. Mentők még nem lévén, hideg víz permettel locsoltuk az orvos

megérkezéséig. Mentők érkezésekor átadtuk a pokolból kimentett és újjászülető embert.

A lakossági tapasztalatok adottak, ki-ki hogyan vonja le a tanulságot. Tűzoltási szempontból kiérződik az eddig elmondottakból. Mindent egy lapra feltéve, életmentés minden áron, testi épségünk, esetleg életünk kockáztatásával is, hiszen erre esküdtünk, ez a mi munkánk. Biztos halálba nem megyünk, de ha bármi esély van a mentéshez, megyünk és küzdünk! Ezen esetben a szakszerű és gyors munkánkon kívül nagy szerepe volt az aránylag korán észlelt tűz gyors jelzésének, hogy vonulásunkat nem akadályozta semmi, ez nincs mindig így. A poklok tüzében szorult, biztos halálba tartó fiatalembernek talán egy-két perce volt az élethez. Érkezésünk csak ugyan az utolsó percben, ha nem másodpercben történt. Még egyszer hangsúlyozom, a legfontosabb: nincs üres járat, gondolkodási szünet, minden tűzoltó a maga posztján, a tőle elvárhatónak a maximumát, és egy kicsit annál is többet kell, hogy nyújtson. Közömbösen emlegetjük, hogy olykor ember feletti erőt kell nyújtani?! Igen, láthattuk, nyújtottunk! A még ott maradt tűz végleges oltása már csak pepecselés. Ennél kiterjedtebb tűznél az is lehetséges, hogy csak mentési utat vágunk, nem is oltunk. Azt csak a mentés után.

- 108 -

A hidegháború szele

A hetvenes években, épült újpesten egy szuper titkos gyár. Nem is az volt a legnagyobb baj, hogy épült, hanem, hogy hol és hogyan? A varsói szerződés tagjaként, nem különben KGST reánk háruló feladataként. Kellett építeni egy hadi CHIP gyárat, úgy, hogy ennek felépítéséről, technológiájáról, veszélyességéről legfeljebb a legfelsőbb vezetők tudtak, de hogy milyen

veszélyeket rejt magában, arról szerintem ők sem. Már említettem, hogy a Tűzoltóságnak a szerepe a mindennapi élet, minden területén nélkülözhetetlen és ha ez mégsem így van, vagy ahol ez nem így van, nem csak, hogy veszélyeket vállalunk, de megkérdőjeleződik biztonságunk, életünk. Már működik a gyár, a lakosok körülötte élik biztonságosnak hitt hétköznapijaikat. A Tűzoltóság sem ismeri ezt az objektumot, mint ezer annyi mást, ideértve a Fehérházat, a BM-et a HM-et, és a Parlamentet, a szuper titkos katonai alakulatokat. De hát ez azok fölött áll. A nyolcvanas évek közepén egy karácsony és szilveszter közötti napon mégis rászorult ez az objektum a mi segítségünkre. Reggel hat óra, érkezik a bejelentés „ég egy intézet”. Kiemelt riasztás, mégis csak intézet, ugyan nem tudjuk, hogy milyen. Elindul a kerület két fecskendője, porral oltó gépjárművel (háromezer kilogramm por) Roham és a TCS-1. A kerületiek megérkezve kiterjedt gépház és elektromos tüzet jeleztek vissza, és hogy porral beavatkoztak. Pár perccel később érkező a TV jelenti, hogy folyamatosan lövik a port, de nem reagál rá a tűz. Megérkezünk! Kérdeztem, hogy mennyire jutott az üzem felderítésével? Mondta, hogy még nem volt rá ideje. Rendben, mondtam, átveszem az irányítást, kijelöltem a harcálláspont helyét. Utasítottam a Háttér parancsnokomat, hogy az ő irányításával továbbra is szakaszosan működtessék a por sugarakat, de helyezzenek készenlétbe egy

- 109 -

vízszugart is, amit az érkező Roham fog működtetni. Helyszínre rendeltem még egy porral oltó járművet. Az ott levő civil személyzettől tájékoztam, hogy ez a bizonyos gépház milyen helyiségekkel van kapcsolatban, hány ki és bejárata van. Berendeltem az objektum főmérnökét és egyedül elindultam a szomszédos helyiségek felderítésére. Indulásomkor ugyan közölték velem, hogy azok a helyiségek sterilek és csiramentesítettek, és hogy ebben a ruhában nem szabad bemenni, de hát a kinyitott ajtón tódult ki a füst. A helyzet adta magát, itt már

sterilitásról nem lehetett szó, azért felvettem egy fehér köpenyt. Elindultam légzőkészülékben sisak rádiómon keresztül folyamatosan kapcsolatban voltam Háltér parancsnokkal, helyettesemmel. Én tájékoztattam, hogy tüzet nem találok, de átláthatatlan tömény a füst és haladok a gépház irányába. Ő jelentette, hogy nem tudják eloltani a tüzet. Ekkora elfogyott a háromezer kilogramm por és a második porral oltót állították be. Arra mindenképp jó volt a porral oltás, hogy tovább nem terjedt a tűz, de eloltani nem lehetett. Közben kiderült, hogy a klíma gépház elektromos részei égnek, az áramtalanítás megtörtént, de hát köztudott, hogy ilyen berendezéseket áram alatt egyáltalán, de általában sem szabad vízzel oltani. Ebben a helyzetben érkezett be a főmérnök, akivel azonnal felvettem a kapcsolatot személyesen. Elmondtam neki is, hogy tisztában vagyok a vízzel oltás káros hatásával, de a felhevült berendezést csak lehűtve lehet eloltani, és ami már ég az úgyszólván menthetetlen. Érvelt, hogy ő csak tudja és tanulta az egyetemen, hogy elektromos tüzet vízzel nem szabad oltani. Győzködtem, én is tudom én is tanultam az akadémián, de az én tarsolyomban van a tapasztalat, a sok-sok esemény összegzése. Nem tudtam meggyőzni, ugyanis az ilyen esetekben mindig - azaz legtöbbször - a szakember állásfoglalása a döntő. Tekintve, hogy nem jutottunk közös megegyezésre, közöltem vele, hogy vállalnom kell elhatározásomat. Biztos voltam benne, hogy két-három percen belül eredményre jutunk. HP-omat a szivattyúkezelőhöz küldtem, hogy a legmagasabb fordulaton működjön a szivattyú, a legmagasabb nyomáson. A

- 110 -

roham porlasztott sugárcsővet alkalmazva, majdnem köddé vált 12 báros víznyomás mellett körülbelül 20 másodperc alatt eloltottuk a már 40 perce oltatlan tüzet. Mindannyian örültünk az eredményes, gyors oltásnak. A főmérnök kezet nyújtott és gratulált és azt mondta: Ezt nem gondolta volna, hogy egy dolog az elmélet és egy más a gyakorlat. A tüzet követően

hozzájárultak, hogy helyismeretet végezzen a Tűzoltóság és nem teljes, de némi fogalma legyen e veszélyes objektumról.

Nem telt el fél év, kis kertemben kertészkedem szabadnapomon a szomszéd területben, amikor fel hív telefonon sógorom, hogy nagy baj van, kiakarják lakoltatni az előzőkben vázolt objektum közeléből. Mondtam, jó vicc, hagyjon a butaságával. Azt mondja, hát nézz felénk mekkora füst száll fel, és látom valóban igaz. Több sem kellett, tornacipőben, melegítőben kocsiba vágtam magam és két perc múlva ott voltam.

Érkezésemkor találkozom volt HPK-ommal, aki közben szintén csoportvezető lett. Szót váltottunk, én elmondtam az előző tapasztalatomat, adtam egy-két javaslatot és átmentem a létesítmény másik oldalára, ahol ekkor már nagyon sok elöljáró, és szervek vezetői gyülekeztek és arról tárgyaltak, hogy valójában szóba jöhet a lakosság kitelepítése. Ekkorra már lángtengerré vált a gyártó üzem nagy része. Felajánlottam segítségemet a vezérkarnak, annál is inkább, hogy legnagyobb jártasságom nekem volt. Amíg ajánlatomat teszem, vérző arccal érkezik a TV. A kirepülő ablaküveg arcát érte. Le kellett váltani. Helyette kijelölték közvetlen főnökét TV-nek, nekem pedig egyedi feladatot gondoltak. Tájékoztattam a Vezetési törzset az általam ismert veszélyekről és a mielőbbi hathatós beavatkozás fontosságáról. A már hatásos támadás és az oltó erők zöme úgy véltem, hogy nem a megfelelő és kívánt hatást éri el. Az égő objektumnak a még csak részben égő hátsó elzárt részében voltak elhelyezve azok az ismeretlen anyagot tartalmazó gázpalackok, amelyek a titkos technológiai folyamatot biztosították és működtették. Két kis vészkijáratú ajtó és

- 111 -

a belülről hozzávezető szűk, ugyancsak vészkijáratú folyosó adott lehetőséget a behatolásra. Magamra vállaltam ennek a támadásnak az irányítását. Civil ruhámra felöltöttem a csőkabátot, gumicsizmát és sisakot. A beavatkozáshoz két, általam teljesen ismeretlen egységet kaptam. Tájékoztattam mindkét egységet (kétszer hat fő) teljes állományát arról, hogy mi a konkrét feladatuk. Különös

tekintettel arra, hogy csak részben kell oltani, csak annyira, hogy el kell érni sugaraikkal a már lángokban lévő palack csoportokat. Elrendeltem a légzőkészülékek felvételét a bevetésre váró egységeknek. Magamhoz rendeltem mindkét parancsnokot és felhívtam figyelmüket a veszély nagyságára, a gázömlésre és robbanásra, esetleges omlás veszélyre. Elmondtam, hogy mindkét rajt egyenként magam fogom bevezetni és, hogy az érkezési ponttól csak előre szabad haladni, hátra csak akkor, ha váratlanul életveszély áll fenn. Magam is légzőkészüléket vettem fel, de még elhelyeztem védelmükre, egy bevetésre kész tartalék egységet. Az én szerepem a teljes oltási folyamatban tűzoltási szakasznak minősül, de itt ebben a konkrét helyzetben „egyedi, kiemelt” feladatnak. A vízellátásunkat az úgynevezett Háttér parancsnokhelyettes (továbbiakban HPH) biztosította. Tőle is azt kértem, hogy túlbiztosítással lássa el a folyamatos oltóvíz szállítást, mert leállás, vízhiány esetén közvetlenül veszélybe kerülnek a bent működő erők. A mindenre kiterjedő előkészítés után felvonultunk az egymástól körülbelül 10 méterre lévő ajtókhöz. Előbb a jobb oldali ajtót feszítettük fel és két működő sugárral indultunk be a nagy hődugón és füstáramon át. Ekkor a palack csoportokat határoló vaslemezes boksok a hűtőhatás következtében óriási hanghatásokat hallatva, kisebb robbanásnak minősíthetően deformálódtak, mindezt csak füllel lehetett érzékelni. A látás egyenlő volt a nullával, de hogy jó helyre dolgozik a sugár e jelenségekből biztosra volt vehető. A szűk, tekervényes, akadályokkal teli folyosón ekkor nem tudtunk tovább haladni. Ez a pont a bejárattól körülbelül 10-12 méterre lehetett. Ezen a ponton hatásosan működő rajt a két sugárral ott hagytam. A másik rajjal

- 112 -

a másik bejáraton hasonló módon haladtunk előre, itt hosszabb időt töltöttem és messzebbre jutottunk, de a nagy hő, füst és a láthatatlanság nehezítette az oltást és hűtést egyaránt. A gyakorlott parancsnok ilyen esetben a személyes példamutató ott létén túl abban tud segíteni, hogy a tájékozódással jobban manőverezhetnek a sugarak, valamint az oltóhangokból ítélve képes objektíven

és optimálisan személyesen is irányítani a sugarakat. Elhagyva a jól működő sugarakat, igyekeztem át a másik egységhez. A kettő között tájékoztattam az Oltási törzset beavatkozásunk eredményességéről, hatékonyságáról. Életem, egyetlen drasztikus számonkérése a frontvonalban:

Azt hihettem, hogy a bent hagyott raj már tovább jutott, mint mikor ott hagytam, erre alig teszek meg 5-6 lépést, a sugarakat itt visszavonulva találom. „Mi ez a züllött alakzat itt?” Hol a Pk, mondja nevét és rangját és utánam! Megszeppenve vonakodás nélkül követtek. Az történt velük egyébként, hogy amikor mi a másik irányból a sugarakkal megkezdtuk a működést, a hődugót rájuk szabadítottuk, és úgy vélték, hogy kiszorítja a tűz őket. A valóság azonban az, hogy ha több irányból oltjuk a zárt tüzeket, felváltva mozog a hő, így hol egyik, hol másik egység kerül nehezebb helyzetbe. Már említettem, hogy a város különböző pontjain lévő Tűzoltóságok más-más rutint sajátítanak el. Egy belvárosi egység nap, mint nap találkozik ezzel a jelenséggel, míg egy külső kerületi egységnek más erénye halmozódik. A két perem kerületi egység e kis intermezzo ellenére hőiesen oldotta meg feladatát, és szinte ki húzta a közvetlen robbanás, gázömlés méregfogát. Miközben mi az egyik oldalon küzdöttünk és a lakosság kilakoltatásának szükségszerűségét elhárítottuk, a másik oldal is sikeres oltást végzett. Az utómunkálatok és a palackok kihozatala, elszállítása a megsemmisítési helyre, napokig tartott a Tűzoltóság felügyeletében és biztosításával. A mérhetetlen veszélyt a Tűzoltóság elhárította, a romokat hónapokon keresztül hordták el, miközben a felső körök arról vitatkoztak, hogy

- 113 -

ugyanitt, vagy a Fővárosnak egy másik pontján építsék fel a halálgyárat. Hála sorsunknak sehol nem épült fel. A bátor és sikeres kárfelszámolási munkáért sok elismerést kapott az állomány. Az én munkám elismeréseként „Kiváló dolgozó” oklevéllel jutalmaztak. Ez esetben is (mint már előbb említettem) az erkölcsi dicsőség mindennél többet ért.

Faipari tüzek, porrobbanás

Általában véve ezek a tüzek a legalattomosabb tüzek egyike. A főveszélyt a porrobbanás okozza. Ennek bekövetkezése csak részben kiszámítható. Ezért a veszélyt úgy kell tekinteni, hogy állandóan fenn áll. A veszély keletkezése

egyszerű. A technológiai fegyelem megsértése, és a nem kellő adaptálása a folyamatra. Ezek a por elszívási folyamatok teljesen zárt térben történnek, kevés oxigén jelenlétében. Ezért is előbb lappangó alig vagy egyáltalán nem észrevehető izzó gócok keletkeznek. Tekintettel a nagy sebességű elszívásra ezek a gócok a porkamrába juthatnak, előbb utóbb jutnak is. Mivel a porkamra is légmentesen zárt, itt is további izzás valósul meg. A porkamrák kinyitása, ellenőrzése nagyfokú és alapos figyelmet igényel, mert a hirtelen betóduló oxigén, porrobbanáshoz vezethet. Enyhébb esete, amikor csak szúróláng keletkezik, amely ellen közismert a védekezés. Egyik ilyen faipari gyárban az elszívó rendszerben keletkezett tűznél szét szereltem az elszívó csőrendszer teljes hosszát a gyár vezetőinek tiltakozása ellenére. Megtörtént a szétszerelés, kisebb tűzgócokat ki mostuk vízszugárral. A porkamra nyitást csak könnyű hő védő ruhákban, működő sugarakkal engedélyeztem. A porkamrába is bent volt az izzás, de sem lobbanás, sem robbanás nem keletkezett. Megmosolygott a gyár, de saját állományom is, túlzott óvatosságomért. Ilyenkor a porkamrában lévő több köbméter, olykor ennek a többszörös mennyiségű port csak ködszerű porlasztott sugárral szabad oltani, mert a kötött sugár a felkavart porban lévő gyújtó izzó részecskék beindíthatják a robbanást. A porkamráknak kiürítését el kell rendelni sugaras biztosításunk mellett. A legkritikusabb pontja ezeknek a tüzeknek, az oltás után az üzem újra indítása. Ugyanis ha nem volt tökéletes a tisztítás és nem ürítették ki a porkamrát, az oxigén dús levegő és az üzemszerű porképződés ugyan csak robbanáshoz vezethet. Az üzem – általában – igényt tart a tűzoltói biztosításra

- 115 -

mindaddig, míg az üzemszerű termelés be nem indul. Még ha száz százalékos biztonságot vélünk is, az indításnál gondoljunk a teljes védelemre is. Civilek, munkások nem lehetnek a veszélyességi zónában. A tűzoltói erőket úgy kell elhelyezni, hogy váratlan esemény kárt ne tehessen bennük, de beavatkozásukat ne hátráltassa semmi, nem szívesen emlétek egy bekövetkezett, tragédiába

torkollott, nem kellő óvatosságot tanúsító esetet. Egyik nem kellő gyakorlattal és rutinnal rendelkező kollega hagyta magát meggyőzni a gyári vezetésnek. Érveik arra irányultak, hogy nagy a kiesés a termelésből, export kötelezettségük van. Milliós kötbérrel sújthatják őket. Szakembereik mindent tökéletesnek találtak. Hát csak egy próbaindítást végezhesse nek. Kollegám belátóan elfogadta érveiket. A legjobb belátása szerinti pontokra elosztotta állományát. Üzemvezető: gépek indulnak! Nagy zúgás, egyenletes üzem, nem történik semmi. Védősugár két emberrel a porkamrában, indító műszerész a porkamrával közös indítóhelyiségben. Tíz másodperc, húsz, harminc, negyven és ötven! Mint ha láncos bomba, vagy légi akna hatolt volna a porkamrára és környékére. Szétszabdalt beton silómaradványok, a szállítócsövek tubarózszerűen szétnyílván, tetők lerepülve és a távolabbiak megrongálódva. Két tűzoltó szabdalt teteme ötven méterre, az indító szintén halott. A gyár udvarán összegyűlt több tucat ember kétségbeesve menekül, de a levegőben úszó mikronnyi izzó részecskék a légnyomás következtében utoléri őket, nyelik ijedtükben is a levegőt, mint a tűznyelők, de ők izzó, forró levegőt, tucatszám jönnek a mentők, viszik a sérülteket, légúti égésekkel és tüdővízenyővel. Már senki nem aggódik a kiesett termelés miatt, nem fenyegetőznek a partnerek a kötbérrel, szolidáris mindenki, de vajon elég-e ennyi?

Remélhetően a sérültek többsége felgyógyult, de nyomot hagy bennük a rettenet, hogy a szabad ég alatt, hogyan következhet be ilyen tragédia. Álmaikban még sokáig rettenve ugranak ki ágyaikból, s talán soha nem választják munkahelyül a faipart. Pedig hát az sem rejt magában több veszélyt, mint más hasonló üzemek.

- 116 -

Azonban a munka- és technológiai fegyelem alap követelmény. Rendkívüli esetekben a fokozott figyelem és szakismeret, gyakorlati tapasztalat, valamint a taktikai előírások betartása elengedhetetlen. A gazdasági vezetés tévedése helyrehozhatatlan. A mi megalkuvásunk sem kisebb felelősség. Mi lánglovagok „gazdagabbak” lettünk két hősi halottal és szerényebbek két bajtársunk

elvesztésében. A családok pedig elvesztették a pótolhatatlan férjet és apát. E gondolatok zárásaként ide kívánczok, tapasztalatként is. Szolgálati csoportom katonái vezekeltek és nem győztek hálálkodni, egykoron megmosolygott, előrelátóan, túlzottnak vélt óvatosságomért. Azóta is megmosolyogják saját naivságukat. Az ilyen „sikerek” is erősítik a hitet az állományban főnökük iránt. Ezért követik vakon is őt, hisz ahova ő megy, ha az pokol is, mögötte biztonságos.

- 117 -

Újpesti festékgyárban robbanás, tűz és halál

Egy szombat délután, csökkentett műszak közben, óriási detonáció rázta meg a Duna parthoz közel levő épületet. Egy percen belül, egy tucat bejelentő! II-es kiemelt riasztás porral oltóval és műszaki mentőszerrel. A csoportommal félúton

haladva, fekete füstöt láttunk adott irányban. Utasítás a Hírközpont felé: III-as riasztást és habbal oltót küldjenek a helyszínre. A két szomszédos kerület egységeivel szinte egyszerre értünk a helyszínre. A látvány nem bizalmat keltő! Egy félig összedőlt – félig nyitott – épület romjai alatt tombol a tűz. Elképesztő hanggal valahol ömlik a gáz és az üzemi dolgozók közlik, hogy halottak fekszenek az udvaron és a romok alatt. Irányítási pont ott távolabb! Minden parancsnok ott sorakozzon! Stratégiát kell felállítani, mielőtt a taktikát alkalmazzuk. Visszajelzés: a riasztási fokozat IV-es! Mentőket, rendőrséget, katonaságot kérünk a helyszínre. Pontosabb és részletes visszajelzést a beavatkozás után.

A TV intézkedései, a HPK felé: habbal oltót a tűztől nyolcvan méterre. Táplálásáról gondoskodjon. Porral oltót valamivel közelebb, a mozgó szél irányából. Ezen kívül három osztót kérek a később megjelölt helyekre. Bevetés mindenkinek légzőkészülékben, hiszen festékek égtek. Roham pk-ok felé: (ugyanis ekkor már Budán is volt egy Roham és egy Tűzoltási csoport is, és III-as nagyságrendű tüzekről együttműködtek az eredeti pesti csoport alárendeltségében) 1-es Roham (Pesti) a két porsugarat működteti szakaszosan, ugyancsak közreműködésemmel. Tcs-2 pk. felé: HPK-a segítse a vízellátás biztosítását a már működő HPK-nak. Saját maga vegyen magához egy rajt, és légzőkészülékben ellenőrizzen valamennyi üzemi épületet esetleg bent maradtakat felkutatva, de áramkapcsolóhoz nem nyúlva. Ami be van kapcsolva, az marad, ami nincs, az pedig úgy marad. Erre a gázömlés miatt volt szükség, erről már szoltam más alkalommal is. A megérkezett rendőrség

- 118 -

parancsnoka felé: a körzetet egyetlen civil jármű nem közelítheti meg, azonban az ide érkező erőket segítsék mozgásukban. A környéken a dohányzást és minden tűzgyújtást akadályozzanak meg. Gondoskodjanak arról, hogy a közeli veszélyeztetett üzemből, annak egy-egy intézkedésre jogosult vezetője jelenjen meg irányítási pontomon. Mentők felé: jelenleg sérültekről nem tudunk, de

kérem, erősítsék meg a helyszínt. Jelzik, hogy már útban van újabb két eset kocsis. Mint látható, ellentétben a már tapasztalt más esetekkel nem egy elhamarkodott gyors oltással indítottunk, hiszen itt egy meg növekedett, szerteágazó veszéllyel álltunk szemben, és ha egy mód van, rá ki kell zárni egy esetleges váratlan újabb veszély keletkezését, legalább is fel kell készülni rá. Ha nem így lenne, esetleg saját beavatkozó állományunkat is veszélyeztetnénk. A beavatkozásnak ezt a módját nevezzük stratégiának. A kiadott intézkedések alkalmasak arra, hogy egy ütőképes rohammal megkezdjük az oltást. Ekkor már csak egy örökmozgó TV kell, aki mindig a legkritikusabb és fontosabb helyeken van. Ennek különös fontosságot ad, amikor egyszerre porral, habbal és vízzel egyszerre oltunk. A rossz helyen és időben működtetett más-más sugár ronthatja a másik hatását. Ugyan akkor szakszerű irányítással erősítik egymás oltóhatását. Az oltótérben megtaláljuk az első halottat. Akit ugyan értek a lángok, de halálát egy vasbeton gerenda okozta. Kivételét csak az oltás után, daru segítségével tudtuk megoldani. Két tetem az udvaron. Visszajelzésünk, a helyzetnek megfelelő, kértünk egy darut és a körülhatárolást bejelentettük. Sürgettük a gázműveket, mert hogy a gáz még mindig ömlik és terület zárásra kerül sor, valamint, hogy továbbra is fenn áll a robbanás veszély. TCS2 pk-a teljesítette feladatát, szabaddá vált. A megérkező katonaság pk-ával közösen kapták a lezárási határokat megjelölve, hogy hermetikus zárást valósítsanak meg. Az irányítási ponton összegyűlt szomszédos üzemek vezetőit arra kértem, hogy ürítsék ki az épületeket, személy nem tartózkodhat sehol, és bármilyen rendellenességet észlelnek, hozzák tudomásomra itt az irányítási ponton.

- 119 -

Eközben a végleges oltás a saját egységek pk-ainak irányításával folyik. A porsugarat előbb, később a habsugarat is visszavontuk. A jól kialakított taktika meghozta gyümölcsét, mert húsz perc alatt eloltottuk a tüzet. Kiemeltük az eldőlt tűztérből az elhunyt személy tetemét is. Megkezdjük a folyamatos visszaszereléseket és a kint lévő erők csökkentését, bevonultatását. A

többszörösen megsürgetett gáz szakemberek végre megérkeztek, akik nem a Fővárosi Gázművek emberei voltak, hiszen ez is középnyomású távvezeték része volt. További órák teltek el az elzárásig, természetesen, amíg a gáz ömlött mi is a helyszínen maradtunk. A gáz elzárását követően megköszöntük a társszerveknek az együtt működést. Keletkezési ok és robbanás keletkezését hosszan kellett vizsgálni. Azt nem lehetett eldönteni, hogy a robbanás okozta-e a gázömlést vagy fordítva. Valószínűleg a gáz!

- 120 -

Dunai műszaki mentések

A dunai segítségkéréseknél mindig döntő, hogy van-e valakinek az élete veszélyben. A riasztások is ennek ismeretében történnek. Nyáron, amikor a vízi rendészet a vízen van, a személyek közvetlen mentése az ő feladatuk. Ezek

általában vízbeesések, vízbeborulások kisebb úszótestekről, vagy az öngyilkos jelöltek vízbeugrásai. A tűzoltóság számára a közúti járművek vízbe jutása jelenti a különleges feladatot. Ha a jelzés tartalmazza, hogy életveszély is van, az ide vonatkozó riasztási erőkn kívül rocsót és búvárokat is riasztani kell. A vízi balesetek nagyobb részében a vízbe esett járműveben lévők el tudják hagyni. Ez esetben már csak a műszaki mentés marad hátra. Amennyiben a járműből látszik valamennyi, akkor rocsó segítségével meg tudjuk kötni és legtöbbször csörlővel, ritkábban daruval emeljük ki a vízből a partra. Ha kiérkezésünkkor már nem látjuk a járművet az a legfontosabb, hogy rekonstruáljuk a lehajtó nyomokat, korláttörést, féknyom, karcolási nyomok. Egyébként ezeket a rendőrség helyszínelői is rögzítik. Önmagában persze támpont, de nem egyedüliek ezek a nyomok. Ismerni kell az adott parti vízsodrást, a folyó sebességét, és az eltelt időt. Nagyobb járműveket könnyebben, kisebbeket nehezebben találják meg búvárjaink.

Búvár szolgálatunk eltér a szokványos könnyű búvárságtól, hiszen ők nem kedvtelésből, hanem olykor életveszélyes helyeket is kutatnak, hidegben és melegben egyaránt, ahogy a helyzet kívánja. Az sem titok, hogy BM illetékes szervei, bűnjelek kutatására, tetemek vízből történő feltárására is használja. Ezért is, búvárnak, állományunkba csak már búvár ismeretekkel és gyakorlattal rendelkező jelöltek kerülnek felvételre. Képzésük, tovább képzésük területen belüli, az orvosi kötelező vizsgálatok a hatósági orvosi rendszerhez tartozik.

Két különböző dunai mentést ajánlok olvasóimnak. Egyik rendkívül bonyolult, de sikeres. A másik egyszerűnek tűnő, de tragikus.

- 121 -

Kamion rakományával rohant a Dunába, hogy egy vele szemben haladó személygépkocsi szabálytalankodásából eredő ütközést elkerüljön. Mindez a késő délutáni órákban történt. Vezetője elhagyta süllyedő járművét és kiúszott. A kamion teljesen elmerült. Az óriási súly kiemeléséhez, kicsörlözéséhez nem

állt rendelkezésünkre megfelelő eszköz, arról nem is beszélve, hogy rendkívül kellett arra is vigyázni, hogy ne szakadjon szét a jármű. Nehogy a gépet kihúzzuk, a rakomány meg víz alatt marad és azt, a sodrás tovább görgeti. Első fontos feladta a búvárokra hárult. A megtalálás és körbe bolyázás. Mindez 4-5 fokos vízben, január közepén. Amíg a búvárok keresték, mi központunkon keresztül megfelelő gépeket toboroztunk. Tarsolyunkban volt a 22-as Volán. Ők már többször segítettek ki bennünket. Túri István műszaki vezető most is elérhető volt és vállalta a közös akciót. Búvárok megtették első dolgukat, megtalálták és megjelölték a meder alján fekvő testet. A neheze még nekik is hátra volt. Kint a parton megbeszéltük a kötési helyeket a gépen és pótkocsiján. Az óriási nehéz acélköteleket búvár kötéllel húzták a kötési helyig, itt természetesen különböző patent elemekkel csatolták. Amíg a búvárok előkészítették az alsó mentést, mi fent ugyanezt megtettük. Az - az elhatározásunk született, hogy a rendelkezésünkre álló három daru, illetve műszaki mentő együttes kapacitása szükséges vonóerőben. Elhatározásomat Túri barátom, az óriási rutinnal rendelkező vezető és darukezelője is támogatta. Elrendeztük az alsó rakparton a három gépet egy egyenlő oldalú háromszög formációjában. Mindhárom járművet kikötöttük a felső partfalhoz, természetesen drótkötelekkel. Erre azért volt szükség, ha valamelyik jármű kötele szakad, vagy megfut kuplungján a kötél, nehogy berántsa a Dunába a másikat. Az is rontotta esélyünket, hogy minden járműnek más – más volt a vonó sebessége is. Mindent előkészítettünk. Megneveztük a vonójárműveket, 1-es, 2-es, 3-as! Valamennyi gépkezelő mellé egy-egy tűzoltó rádiós kollegát

- 122 -

állítottam. A közvetlen karjelzéssel történő irányítást a háromszög mindenki által látható aljáról végeztem. A rádiót csak végszükségre terveztem. Mindenki hagyja el a manőverezési területet, csak egyedül maradtam. Még mindig lehetett számolni kötél szakadással és ez ilyenkor, a túlfeszített kötél útjában borotvál, de hát valakinek ott kellett maradni, láthatónak és irányítónak. Minden

gépkezelőt ki oktattam, hogy a művelet alatt egy másodpercre sem lankadhat figyelmük, és bármi rendellenességet észlel, kéz feltartással jelezzen. Ekkorra persze teljes sötétség és dermedtő hideg, hiszen órák teltek el. De hát itt az összeállt kép. Generátorunk fénye elégséges világítást biztosít három irányból 6000 W - tal. Visszaszámlálás (magamban) a jobb kezem a magasban. Most még csak egyenként intek ballal a gépkezelőknek, hogy spanoljuk a köteleket. 1-es oké, 2-es oké, 3-as oké! Gázadás minden gépnél, teljes fordulat, feszülnek a kötelek! Nem mozdul a tömeg, álljt intek. Minden kötél feszes marad. Másodpercek alatt körbe futom a feszülő köteleket. Várni kell, hogy az iszapból elinduljon a teher. Bejött elképzelésem, lazultak a kötelek. Újabb összehangolt vonóerő, rövidül a főkötél, jön a kamion kifelé, már látszik a vezetőfülke. A kerekek eléri a termésköves hullámtörő partot. Egy pillanatra lazulnak a kötelek, elmozdul a kikötött mentőszerünk. Azonnali álljt intek, rádión: minden marad ebben a helyzetben. Azt hittem, hogy a nehezen túl jutottunk, de hamar rájöttem, hogy az még hátra van. A vízkiszorítási tényezője eddig hatott most már az igazi teljes súlyt kell vontatnunk, persze a szárazat ért kerekek már gördültek. Mindennek ellenére a két kezem nem volt elég a három erőgép összehangolt működéséhez, hol egyiket kellett (oldalról is) kiékelni, hol a másikat, de a kamiont egyfolytában csalogattuk. Ez a manőverezés egy órán át tartott. Átfagyott végtagjaimon és arcomon kívül már hangom sem volt. A rádióban már csak össze-összekoccanó fogaim jelezték a hőmérsékletet. Karjaim még mozogtak és manővereztünk. Újabb akadály! Túl hosszú a kamion a vontatókötél elfogyott, pedig erre is gondoltunk. Fix ponthoz ki kell kötni, míg

- 123 -

átállunk. Megtörténik, átállunk újra vontatás már negyed erővel. Fent áll a kamion a rakparton. Egyszer tapsot hallunk fentről a rakpartról. Hát ez a kíváncsi pesti nép, ha szétfagy is, álmatlanul végig szurkolta munkánkat. Mit tehattünk, mi őket tapsoltuk meg.

Nem ilyen „happy and” - es a másik történet, amit ígértem.

Segítségkérés érkezik, hogy a Margithíd pesti hídfőjében gépkocsi a Dunába, emberrel! Az előírt csapat beindul, rocsóval, bűvárokkal. Egyszerre érkezünk a helyszínre a területileg illetékes és legközelebbi egységgel. Kiszállunk mindketten, nem látunk semmit. Kiabálnak, mutogatnak, igen most már látom, egy emberi fej a víz színén a parttól mintegy 20 méterre. Igen, ott az egy fej, de nem mozdul, mi lehet, áll valamin? Az nem lehet, beszorulhatott autójába, de annak nyoma sincs. Mi a megoldás a gyors eléréséhez, hiszen a rocsó vízre tévése időigényes. Ismét születik egy jó ötlet! Roham menjen a hídra, és kötél megkötéssel engedjen egy tűzoltót a víz felszínéig, ha elindulna odahúzással elfogható a mentendő, de nem mozdul a hídtól mintegy 50-60 méterre, a parttól 20 méter. Még egy kötelet kérek. Kapcsolja magához a lenti tűzoltó és a másik felét meghosszabbítva, hozzák le a partra. Matematikai művelettel, húzd meg, ereszd meg alapon, a két kötéllel pontra húzzuk a tűzoltót, derékig ő is víz alatt. Közben a rocsó telepítése folyamatban. A két kötél végén lógó tűzoltótól azt kérem: nyúljon le a sérült kezéhez és kísérelje meg a kihúzását a vízből, jelzi, hogy nem megy. Akkor tartsa a fejét, már telepítve a rocsó és vízen. A mentők is a helyszínen. Újabb döntés: mentőorvos és ápoló, Roham PK és egy beosztott valamint jó magam a rocsóba, irány a mentendő. Bűvárok a helyszínen. Elrendelem a beavatkozás előkészületeit. Mentőorvos megkezdte az infúzióadást, mindkét karja a levegőben a sérültnek, de már eszméletlen állapotban van, a hideg víz is nagyon igénybe vette a szervezetét, és ki tudja mi van a víz alatti testével. Bűvárok felkészültek a bevetésre. Merülés vezetőt és a végrehajtó bűvárt együtt igazítom el. Elmondom teóriámat: feltehetően a mentőöv fogja,

- 124 -

vagy valamibe beleakadt vagy a roncs foglya. Ha nem lát, (zavaros víz és gyors sodrás) akkor tapogassa ki a helyzetet. Ha biztonsági öv, úgy törével egyetlen határozott mozdulattal vágja el, de vigyázzon, hogy az elszabadult autó nehogy magával sodorja. A sérültet megfogva, várjon, míg kiemeljük. Minden átgondolva, kidolgozva, a sérült félig a kezünkben, a bűvár alámerül. Mindenki

feszülten várja a tervezett megoldást. A másodpercek perceknek tűnnek. Egy pillanat múlva egy nagy örvénylés és húz le mindahányunkat a tartott test. Elordítom magam: emeld! E pillanatban a rocsó fél oldalra billen és becsap a víz. Kétségbe eső újabb kiáltás, engedd el! Öten a csónakban, ruhákban, mindannyian életveszélybe kerülhattünk volna, ha fel borulunk, és a sodrás visz magával bennünket. Reflexszerű de tudatos döntés volt részemről. A bűvár szerint, amikor az övet elvágta, olyan erővel ragadta el tőle is a sérültet, hogy követni sem tudta. Az örvény őt is szippantotta, de a merülés vezető a kötelékét visszatartotta. Természetesen hatósági vizsgálat indult ellenem, de a vizsgálatok nem állapítottak meg mulasztást a részemről. Azért ez az egyetlen sikertelenség is nyomott hagyott bennem, de ahányszor végig gondolom ma sem tudnám másként csinálni. Ez az a pont, ahol a démonok fölének kerekednek. Megfoszt minden okos megoldástól, tökéletesre akarod, de kiveszik kezedből a vezérpálcát. Sajnálom egy egész életen át. Az elmerült autót több órás kereséssel a bűvárok találták meg, az eredeti helyszíntől mintegy ötszáz méterre. A mélyben történt átvizsgálásnál sajnos a tetem nem volt bent a járműben. A gépkocsi partra emelése utáni vizsgálatokból is csak következtetni lehetett a beszorulásra. A bal ajtó deformálódott. Feltehetően az esés és elfordulások közben az ajtó kinyílt. A vezető félig kiesett, de a biztonsági öv tartotta, majd az autó ismételt átfordulásakor és oldalhelyzetben maradása okozta a fogva tartást. A bűvár kocsihoz érésekor és a vágási mozzanat az autó egyensúlyi helyzetéből kimozdult és magával rántotta az áldozatát.

- 125 -

Halálos újítás

Amióta eszemet tudom, a főváros villamosközlekedésében gondot okozott a villamos járdasziget és a járda közötti részen történő balesetek megelőzése. A meggondolatlan gyalogosok gyakran lépnek féktávolságon belül az érkező

járművek elé. Erre rájöttek elődeink, és láncos korláttal védték az utasokat. Sajnos a láncon át lehetett lépni, hát mást gondolt ki a BKV. Elsősorban az 1-es villamos pályáját, „nagy” ötlettel lánc helyett colos csövekkel határolták el, még hozzá két függőleges és két vízszintes csővel. Arra gondolhattak a szakemberek, hogy ezt már senki nem lépi át, nem bújik át közte senki. Persze ez sem volt igaz, mert aki át akart rajta bújni, az át is bújta, el is ütötték a közúti járművek. Ez azonban a kisebb baj volt, hiszen ez a probléma a láncok esetében is fenn állt. Az újonnan épített vascsövek járműbalesetek alkalmával – amikor az adott jármű felhajtott a járdaszigetre – szigonyok és dárda esőként fúródta át a járművek hűtőin, motorházán és műszerfalán és kiszögezték, „keresztre feszítették” a vezetőt és utasait, utasait. A fizikai törvényszerűség alapján, a függőleges oszlopot ki üti a nagy sebességű jármű, el kezd leesni a vízszintes rúd, de nincs ideje, mert az érkező jármű eleje hamarabb találkozik vele. A következő függőleges oszlop pedig megtartja a már lándzsaként előre fúródó csövet, így hát, amíg a jármű tehetetlenségi ereje és a be-befúródó lándzsák állóra nem fékezik a tehetetlen járművet, addig öklel. Csak két konkrét esetet a szörnyű gyilkokról:

Az Árpád hídon, a vezető fején haladt át az egyik rúd, úgy hogy az emberi fej két oldalán gyorsdarabolóval vágtuk el a két méteres rudat, hogy beférjen a mentőbe. A másik rúd a csípő és derék tájon hatolt át, erről lehúztuk a szerencsétlen embert. Feltehetőleg nem élte túl a tragédiát. A Thököly úti

- 126 -

megállónál három rúd hatolt át a vezetőn. Mire kiszabadítottuk fogságából – „amputáltuk” a csöveket – menthetetlenné vált élete. Természetesen az ilyen irányú észrevételeinket különböző szinten jeleztük az illetékesek felé, felhívva figyelmüket a jobb megoldásokra. Ez esetben magam tájékoztattam a BKV-t és a Közlekedés Felügyeleti Hatóságot. Ennek fogamatja napjainkig nem teljesült, s

ez körülbelül húsz év! Ismét nem kívánok filozófiai fejtegetésbe bocsátkozni, de hát milyen kis nüánszok vezetnek katasztrófákhoz. Emberi, családi, de társadalmihoz is.

Nem figyelünk egymásra, elbeszélünk egymás mellett, nem illesztjük álláspontunkat a másikhöz, fordítva ugyanez. A gépezet forog, de az alkatrészek szétzilálódnak, nincsenek összhangban. Lesznek valaha?

- 127 -

Életmentés az Operaház felújításánál

Jelzés: „Az operaház Lázár utcai homlokzatáról valaki le akar ugrani.”

Kiemelt riasztással a helyszínre érkezve és tájékozódva tisztázódott, hogy lengyel szakmunkások egyike akar véget vetni életének. A nagyfokú épület

felújítás következtében a Lázár utca le volt a forgalom elől zárva és tele volt rakva különböző építési anyagokkal és a színpad felújításához előkészített vas traverzekkel. Első látásra nyilvánvalóvá vált, ha ugrik vagy leesik a személy, felnyársalják az ott lévő anyagok. Az építkezés magyar képviselői mellé azonnal kellett keresni, részben tolmácsot, de főként olyan személyt, aki esetleg munkatársa, vagy jó ismerőse az adott személynek. Ekkor az életét kockáztató 20-30 éves férfi a 40 centiméteres széles homlokzati falon körülbelül 25-30 méter magasban úgy állt mozdulatlanul, hogy a bakancs cipőjének a kétharmada a levegőben volt. Tolmáccsal és munkavezetőjével felhatoltunk az ő magasságába, de tőle mintegy 4-5 méterre, köztünk légtér. Hihetetlen pózban, két kezével fogta a munkanadrágjának két szárát, meredten nézett a semmibe, mi meg tehetetlenül vele szemben. Nem reagált semminemű kísérletünkre. Már az csoda volt, hogy ilyen tartással képes ott állni. Félő volt, hogy akaratlanul is bármelyik pillanatban leesik. Tekintettel arra, hogy kommunikációra nem reagált, mentése megoldhatatlannak tűnt. Első intézkedésre az látszott célszerűnek, hogy egyik angyalföldi lenfonó gyárból gyapot bálákat hozzanak a helyszínre. Amíg ez beindult, találtunk a tetőzetnek egy magasabb kiugró toronyszerű részét, amiről fölé tudtunk menni. Igen ám, de mivel semmilyen kapcsolatunk nem volt, félő volt, ha onnan mentőkötéllel leereszkedünk, félelmében, ijedtében vagy szándékosan leugrik. El kellett vetni ezt a megoldási lehetőséget is. Újabb szorult helyzetű tűzoltói ötlet: elkértem az egyik munkás pufajka kabátját és tolmács segítségével és kötélbiztosítással határozottan kezdtem megközelíteni, az életunt fiatalembert.

- 128 -

A tolmács közölte közben vele, hogy Én egy alpinista vagyok és hallottam, hogy Ő segítségre szorul, így hát most jöttem a hegyekből. Majdnem tragédiát okoztam ezzel az ötlettel, kis szálon múlt, hogy nem ugrott. Ez is dugába dőlt. Közben intézkedtem központunkon keresztül, hogy az Állatkertből hozzanak a helyszínre állatbefogó dobó hálót. Az elgondolás az volt, hogy a fölé emelkedő

tetőrésről észrevétlenül rádobjuk és megtartjuk. Ennek is ellentmondott, hogy ha észreveszi, késhetünk, nem különben, hogy ehhez a megoldáshoz nincs ismeretünk és tapasztalatunk. Kezdünk kifogyni minden lehetséges megoldásból. Ugyancsak központunkon keresztül kértem a helyszínre lengyelül beszélő pszichiátert. Mindeközben annyit közölt honfitársaival emberünk, hogy a Pápát kéri a helyszínre halálához, aztán beérte színes fotójával. A Lengyel követségről hoztak egy körülbelül 40-50 centiméteres gyönyörű színes keretezett fotót nemzete és a világ Pápájáról II. Jánosról. Stabilizálódott a helyzet és tehetetlenségünk. A gyapot bálák szaporodtak a nagy tömegű vastraverzen. Emberünk utolsó erejével kitartott eltökéltsége mellett. A fölé emelkedő tetőrész padlásteréből oly közel lehetett egy szűk szellőzőnyíláson tanulmányozni arckifejezését és tekintetét, ami a legrosszabbat sejtette. Már több mint egy órája foglalta el ezt a mozdulatlan pózt, légtornász nem képes ép elmével ilyen mutatványra, Ő igen, ilyen elmeállapot mellett. Változatlanul a leesése annyi veszélyt jelentett, mint az ugrása. Ekkor jelentkezett nálam az Orvostudományi Egyetem harminc év körüli pszichiátriai adjunktusa, aki viszont szintén nem tudott lengyelül. Ugyancsak nem tudott kapcsolatot teremteni tolmácson keresztül sem. Patt helyzetben és végső megoldásként, megkérdeztem segítőköt: Doktor Úr, nem létezik olyan szer, gyógyszer, amely akarategyengeséget okoz, stresszt old? Mondta, várjon, gondolkozom.. megvan, megoldjuk. De nincs nálam, sebaj itt a közelben van egy gyógyszertár, magam megyek érte. Igen, de már nem sokáig képes tartani magát páciensünk. Míg a Doki elment, emberünk elfogadott egy cigarettát, de megközelíteni nem hagyta

- 129 -

magát. Megérkezik az egyetlen és utolsó megoldást jelentő vakcina, amely vízben oldva gyorsan hat. Vizet, poharat, szer bele. Rászedjük emberünket, hogy szomjas és kell, hogy igyon. Nem fogadja el saját kollegáitól sem. Erre kimondja: vodkát adjanak, azt kér. Újabb gyötrődés, most már orvosunk részéről. Azt Ő sem tudja, hogy alkoholba kerülve hogyan hat, Ő orvos és nem

vegyész. Én sem tudok segítségére lenni, ez már az Ő felelőssége, de az hogy túléli-e, az-az enyém! Töprengünk, meg kell próbálni, nincs más megoldás, vállalnunk kell a kockázatos felelősséget. Belevaló, vagány orvos a helyzetet uraló. Vodkás üveget, szer a pohárba, üvegből előtte a vodka öntetik. Tűzoltók mentőeszközökkel ugrásra készen. Kollegája átnyújtja a poharat, miközben mi kötelekkel biztosítottuk. Egy slukk, kettő, három, üres a pohár. Feszülő aggyal és kiugró szívvel a Dokival együtt várjuk a hatást. Ha meghal börtön is járhat érte, de hát volt más választás?! Utólag könnyű az ügyésznek vádolni, hogy elég körültekintőek voltunk-e, vagy a bírónak dönten. Hála sorsunknak, ezek a kérdések az élet homályába vesztek. Nem telt el két perc emberünk bentebb húzta lelógó lábait, megernyedtek vonásai elkezdett kommunikálni. Rávetettük magunkat, lehoztuk a mentőknek, átadtuk. Annyi derült ki, hogy családi problémái miatt akart meghalni. Kedves, talpraesett orvos barátommal, azóta nem tudom mi van, hogy érvényesül hivatásában. Azt gondolom, őt is elkíséri egész életében e kétséges megoldás. Örülnék ha e könyvem kapcsán találkozhatnánk.

III. RÉSZ

KÜZDELEM AZ ELEMekkel

- 130 -

Operaház tüze

Kora délután érkezett bejelentés, adott intézmény portájáról, miszerint tűz van az Operában. Előadás nincs. Ez utóbbi nagy megnyugvás. A kiemelt riasztásra ennek ellenére jelentős nagyságú vonulás van előírva, ami el is indult.

Köztudott, hogy a színházak védelmére jelentős számú belső falitűzcsap van beépítve. Ez a színpad környékére különösen igaz. A nagyobb színházaknál pedig a színpad minden szintjén oldalanként is 1-2 darab van. A kerületi egységgel egy időben kanyarodtunk a Lázár utcai színészbejáróhoz. Sugár felszereléssel, futásban utánam. A lengődíszletek égtek, szinte teljes magasságig, a személyzet már olt, de elfelejtik a vasfüggönyt leengedni. A személyzetnek elrendelem a vasfüggöny leeresztését, így védve van a nézőtér. Minden érkező raj kap egy szintet, belső falitűzcsap sugárral történő oltásra. Egy földszint, zsinór 1, zsinór 2, zsinór 3! Magam a Rohammal az ördögpadlásra indulunk. HPK felé: két osztót szereltesen, egyiket a földszint színpadi lejáróhoz, másikat az ördögpadlás bejáratához. A rendkívüli, gyors és belső vízhálózatra helyezése az oltásnak tíz perc alatt gyümölcsöztette munkánkat. Itt viszont látjuk, célszerű az azonnali oltás, háttér kiépítése nélkül.

- 131 -

Vízszivátás, víztelenítések

A címéből mindjárt rá jövünk ez is a mi munkánk. A tüzek oltásához is használunk természetesen különböző vízforrásokat, de most nem erről van szó. Azokról a víztelenítésekről szólók, amelyek élet és robbanás veszélyt, az

ingóságok és otthonok biztonságát veszélyeztetik ilyenek általában (az árvizeken kívül) a csőtörések és a felhőszakadásos esőzések, valamint üzemzavarból keletkezett, hirtelen nagy mennyiségű vizek. A fenti esetekben a közcsatornák nem képesek elvezetni a gyorsan emelkedő vizet és törvényszerűen előnti az alacsonyabb területeket, főleg szuterénlakásokat és pincéket. A fenti esetek bejelentése tömegszerűen érkezik hozzánk. Mindig ki kell emelni az életveszélyt és a közvetlen robbanás veszélyt. Ez utóbbi esetekben azonnal indulunk a helyszínre. Az összes többi bejelentést rangsorolva csoportosítjuk és egy-egy előntött területet, egy-egy elhárít egységnek kiadjuk, aki helyszínen még rangsorol. Erre a szelekcióra azért van szükség, mert olykor fél óra alatt több száz bejelentés érkezik és a mi kapacitásunk is véges. A csőtörések a legveszélyesebbek, mert a legváratlanabb helyeken következnek be, házak falai alatt omlást eredményezhetnek, járművek zuhannak a hirtelen keletkezett kráterbe. Villamos síneket mozdíthat el. Volt, hogy a villamos fél oldalára feküdt a kráter szélén és nyakunkban végeztük az utasok mentését, daruval emeltük ki a villamost az aknából. Az egyik körúti csőtörésnél egy utcai szuterén műszerésműhelyét plafonig öntötte el a víz. Búvárjaink hoztak fel két holttestet. A nagyobb átmérőjű csövek hirtelen óriási erővel, olykor 10-12 bárnyomással törnek fel és percenként 100 ezer liter vizet is okádnak ki. Az elzárásuk sem egyszerű. A lakosság egyenletes ellátásának érdekében ezek az ellátó rendszerek, keresztben, hosszában és körkörösén össze vannak kötve. Elzárásukat csak a vízművek a saját munka térképei, olykor tapasztalata alapján

- 132 -

tudja elzárni, s olykor közel egy órát is igénybe vesz a munkálat. A pincékben elhelyezett 10 KV-os transzformátorok veszélyeztetése ilyenkor meg nő, mert ha a gyűjtő síneket eléri a víz, robbanásszerűen keletkezik a rövidzárlat, amely néha a trafó tartozékát, az olajos hűtőtáskákat is meggyújtja, és tűz keletkezik. Még hozzá a kiáramló égő olaj a víz színén úszva terjeszti a tüzet a pince többi

részébe, már nem csak vízszívásra de oltásra is szükség lesz. Még egy példát a legnagyobb nyomócsőtörésekről. Évezredünk utolsó évtizedének legelején egy nagyon jelentős csomóponton az Astoriánál tört el egy főnyomó cső és elöntötte az ott egymást keresztező 2-3 metró alagútját. A metrók építése folyamán gondolnak az ilyen esetekre is és van víz elvezetése a mély alagutaknak, de ez esetben nem győzte a víz mennyiségét a metró szerelvények vízben álltak az állomásokon, de az utasokat sikerült időben kiszállítani és a mozgó lépcsőkön lefelé tóduló vízzel szemben, kimenteni.

- 133 -

Gázcsőtörés

A Budafoki utat szélesítették, ennek kapcsán árokásó gépet alkalmaztak. Ilyen és ehhez hasonló esetekben nagyon pontos közmű térképek állnak rendelkezésre. Ennek ellenére bekövetkeznek a balesetek. Itt is az történt, hogy a

közműveket feltáró munkagép elszakított egy 200 milliméteres középnyomású vezetékét és abban a pillanatban hatalmas süvöltéssel a szabadba kezdett ömleni a gáz. A gépkezelője ijedtében tehetetlenné vált, a munkagép motorja leállt és a kijáratit ajtót zárt helyzetbe reteszelte. Így a szerencsétlen ember a munkagödör peremén rézsutosan bent rekedt és halálfélelmet élt át. Ebben a helyzetben érkeztünk a helyszínre. Nem ismétlem az előzőekben már említett teendőket, inkább azt, ami itt eltért a Rákospalotai esettől. Azon túl, hogy a gáz bármikor meggyulladhatott az is közvetlen veszélyt okozott, hogy a fülkét is eláraszsa gáz, kiszorítva az oxigént és a bennlévőt közvetlen életveszély fenyegeti. A teendők itt két fő területre korlátozódtak. Életmentés és az esetleges tűz oltása. A tűzoltáshoz felkészülés rutin feladat nem kellett sok energiát fordítani rá. Ennél bonyolultabbnak látszott a mentés. A gépet beindítani, és saját kerekén kihozni közvetlen robbanás és gyújtás veszéllyel jár. Kivontatni késedelmes és kérdéses, hogy a gép milyen sebesség állásban maradt. A gép kezelőjének meg kellett tiltani bármely elektromos kapcsoló elmozdítását. Roham! Dugólétrával, bontóbaltával, feszítővassal és kézi porral oltóval utánam. Közben szereltettem két vízsugarat az esetleg keletkezett hőhatásának leküzdésére. Már említettem, hogy a rendellenesen áramló és égő gázfáklyákat általában tilos eloltani, amíg az elzárás feltétele nem biztosított. Itt mégis szereltettem kettő porsugarat is, ha a mentés bajba kerül, azonnal meg kell kezdeni az oltást. A porral és vízzel történő egyidejű oltás különleges taktikát kíván, erről majd a tüzek oltásánál lesz szó.

- 134 -

A bevetési csapatot tíz másodpercben eligazítottam, azt is, hogy konkrétan kinek mi a feladata. A legcélszerűbb megoldásnak az látszott, hogy a gép fülkéjének ablakát betörve vagy kihúzzuk az ablakon a kezelőt, ha nem sikerül, úgy a Roham PK bebújik és segít a kiadásban. A dugólétra azért kellett, hogy a magas munkagép ablakával egy szintbe kerüljünk. Természetesen, hogy a mentési

csapat és sugárvezetők légzőkészülékben végezték feladatukat. A jól előkészített és átgondolt mentési akció egy-két percig tarthatott. Eszméleténél levő személyt átadtuk a mentőknek. A teljes akció több mint egy órán át tartott, sem tűz és más járulékos kár nem keletkezett állományunknál, de a civil szférában sem. A gázművek tette a dolgát, mi biztosítottuk, majd bevonultunk.

- 135 -

Gázömlés, kilakoltatás

A tizenötödik kerületben egy sportlétesítmény helyén lakótelepet kezdtek építeni a Mézeskalács téren. Délutáni órákban érkezett a jelzés, mely szerint gázcsőtörés történt és nagy hang kíséretében ömlik a gáz, de tűz nem

keletkezett. Ez a bejelentés mindenképpen „kiemelt” riasztást igényelt. Elindult a helyszínre két fecskendő, egy porral oltó gépjármű, a Roham és a TCS-1. helyszínre elsőnek érkezve megállapítottam, hogy a munkagép által a földalatti elszakított gázvezetékéből nagy nyomással áramlik a gáz, a munkagép fölötté, kezelője biztonságban. Tekintettel a percenkénti több ezer liter gáz kiömlésére, nagy terület érintettségével kellett számolni, elrendeltem a hármas riasztási fokozatot, amely újabb fecskendőt (hat-hat fővel) jelentett. Központi ügyeletünkön keresztül honvédségi és nagyobb számú rendőri erőt kértem a helyszínre. Első teendőnk egyike a személyi biztonság volt, úgy a lakosság, mint az elhárításban résztvevő állomány részére. Ilyenkor a szél irányának pontos meghatározása rendkívül fontos, mert a gáz tömeget aktívan mozgatja. Ugyanakkor fontos, hogy jelentősebb tömeg befogadására szolgáló épület, tűz és robbanásveszélyes üzem, érintett lehet-e. E konkrét esetben az úgynevezett szovjet-kórház jött számításba, a mellette lévő zárt lakótelep és nemkülönben a még közelebbi nyitott lakótelep. Ezeken kívül számtalan családi ház. A riasztásunkkal egy időben értesített (forródrót) Gázművek nemsoká a helyszínre érkezett, de csak abban tudott segíteni, hogy az érintett vidéki fenntartót értesítette, mert nem az ő kezelésükben volt. Ők, mint szakemberek megállapították, hogy ez egy, a Fővárosnak ezen a részén áthaladó úgynevezett középnyomású vezetéke, amelyet tíz bár nyomással csak lassan lehet elzárni. Vagy is fel kell készülni a hosszadalmas gázömlésre. Az ehhez hasonló – és ez esetben is - rendkívüli alapos, sokrétű és pontos szervezést igényel a kárhely

- 136 -

parancsnoktól. A létrehozott irányítási törzsbe bevontuk az összes helyszínen lévő társszervek vezetőit. Különösképpen a Mentőket és Rendőrséget. Legfontosabb az volt, hogy a porral oltót úgy helyezzük el, hogy oltósugarai elérjék a keletkezett lángzónát, de ugyanakkor maga a jármű és a személyzet ne legyen veszélyeztetve. E jármű biztosítására, esetleges hűtésére egy távolabbi

fecskendőt helyezünk el. A többi fecskendőt úgy osztottuk el, hogy bármely irányba kell indulnia, ne legyen akadályoztatva. Azaz elhatározás született, hogy egyrészt területzárást kell végezni és ennek a nagyságában konzultáltam a gázművekkel. A területzárásra az ötvenfős honvédségi erő látszott célszerűnek. Parancsnokuk feladatul azt kapta, hogy a területre befelé senki a kifelé jutást pedig segítsék elő. A Mentő szolgálta helyszínen levő három eset kocsját három különböző helyen helyeztük el. Kirendeltem még egy Műszaki Mentőgépjárművet, ha robbanás, omlás keletkezne, eszközeit tudjuk igénybe venni. A tűzoltói létszámot megosztva a saját szereiken biztosították az esetleges azonnali beavatkozást. A másik része a helyszínre érkezett készenléti rendőri egységgel megkezdtek a szélirányt figyelembe véve a házak, lakások kiürítését. Minden kilakoltató, tűzoltó és rendőr határozott utasításba kapta, hogy egyetlen elektromos árammal működő eszközt, gépet, kapcsolót tilos működtetni. Se le, se fel kapcsolni. Hiszen az indítás, leállítás, izzók le, s fel kapcsolásánál ív keletkezhet és ez okozza a robbanást és/vagy tüzet. Most már együtt szemrevételezhetjük a törés helyét, ahol a kráter folyamatosan bővült miközben a gázzal, por, homok és kisebb-nagyobb kavicsok is kb. 15-20 m magasba emelkedtek. Az a veszély folyamatosan fenn állt, hogy az esteleges egymáshoz ütődő kavics szikrája begyújtja a gázelegyet. Hogy ez, ez idáig nem következett be, talán annak volt köszönhető, hogy túl dús volt a gázkeverék, vagyis a kavicsok ütközési zónájában nem volt elég oxigén az elegyben. A Gázmű megtette a szükséges intézkedéseket a vezeték több távoli ponton történő lezárása, de végleges zárás időt nem tudtak mondani. Természetesen valamennyi

- 137 -

tett és szervezett intézkedést központunknak folyamatosan továbbítottuk. Talán már említettem valahol, hogy az égő gázt általában addig nem szabad eloltani, amíg az elzárás lehetősége nem adott. Most is szeretném ezt megerősíteni, azonban ez a csőtörés, ha ki is gyullad, ha közvetlen veszélyezteti a törést okozó gépet, de a már leírt óriási erők mozgatóját és a nagy területre kiható veszélyt

nem okozott volna. Ugyanakkor ki kell hangsúlyoznom, ha a vezeték kigyullad, és embert veszélyeztet az oltás elengedhetetlen, és csak ezután következik a járulékos veszély elhárítás. Felmerülhet a kérdés; ha a kiömlő gáz közvetlenül nagy területet veszélyeztet, miért nem gyújtjuk meg? Egyszerű a magyarázat: nem tudjuk, hogy a gyújtás pillanatában mekkora területre képez elegyet, ami rosszabb esetben nem csak gyújt, de robban is. A vezeték teljes lezárása több mint egy órát vett igénybe. A lakosság rendkívül fegyelmezetten engedelmeskedett. Atrocitásra nem került sor. A résztvevő erők együttműködésének, összehangolt mozgásával magunk is tanultunk, tapasztalatunkat gazdagítottuk. A bajt és kárt okozó jogi felelőségről nincs tudomásom.

- 138 -

Úttörővasút tüze, némi intermezzóval

Ez még a szocializmus hőskorában a hetvenes években történt. Amikor a szocialista nemzeti ünnepeket a közrendészeti és védelmi szervek szigorított szolgálattal, szabadnapos létszám visszatartásával és különleges párt

felügyelettel ünnepeltük. Az egyik ilyen ünnep éjszakáján érkezett a bejelentés, hogy a Szabadság-hegyi úttörővasút végállomásán a kocsiszín és benne mozdonyok égnak. Erre a hírrre beindult a hírlánc a legmagasabb szakmai és pártszervekig. Szabotázs, osztályellenség. Mi is nagy erővel, megfelelő technikával, és oltóanyaggal érkeztünk a várostól távol eső hegytetőre. Megelőztek minket a rendőri és elhárító szervek és a tűzoltókon kívül, senki nem léphette át az élő csatárlánccal lezárt objektumot. Megérkezvén, gyorsan felderítettük, hogy mi az, ami ég, és ami veszélyeztetve van. Különösképpen egy dízel mozdony és a kocsiszínben lévő éghető anyagok égtek. Egyrészt porsugár alkalmazása és vízsugarak bevetése látszott célszerűnek. A riasztott erők elégségesnek látszottak, így további erőket nem kértünk. A tűzjelzéssel egyidejűleg az ügyeletek és vezetők magas szintű vezetőket és tűzvizsgálathoz, keletkezési ok megállapításához magas szintű vizsgálatot rendeltek el. Az oltás gyorsan befejeződött és megkezdődtek az utómunkálatok, miközben magunk is kerestük a keletkezési helyet, illetve okot. Eközben a vizsgálatokat végző stáb (különböző állambiztonsági szervek) létszáma meghaladta a tűzoltóit. Megjöttek a kereső kutyák, szagmintákat vettek és rögzítették, izolálva más szagoktól. A mi tűzvizsgálóink is megérkeztek. Álláspontunk szerint elektromos zárlat, de szándékos gyújtogatás is okozhatta a tűz keletkezését. A teljes oltás befejeződött, megkezdtük a visszaszereléseket. A vizsgálat folyt, már hajnal lehetett, amikor elhangzik: Heuréka! Meg van az okozati összefüggés a gyújtogatáshoz, már csak azonosítani kell! Mindenki megkönnyebbült, megmenekülünk a hosszú, talán hónapokig tartó vizsgálatról.

- 139 -

Fóliazsákban és zárható fémkazettában a bizonyító tárgy. Kereső kutya orrában a szagminta. Embertől-emberig vándorol a mindent eldöntő szagmintával rendelkező jámbor eb. Megáll egy a vizsgálatot vezető tűzoltó főtiszt előtt, leül és csahol. Mindenki megrökönyödik, főtisztünk elsápad. Biztos önmagában, hogy nem lehet gyanúsított, de ez a határozott fellépés meglepte és meg is

ijesztette. Tudta, hogy az efféle gyanúsítást nehéz kivédeni, a megannyi alibi is kevés lehet. A nép vagyona ellen, az állam a párt és a néphatalom megdöntésére irányuló gaztett! Az egész vizsgálatot irányító fő funkcionárius oda kéri a bizonyítékot. Doboz fedél fel, kutjától újabb szagminta és megismétlődik az azonosítás. Tárgyat az asztalra! Előkerül egy tűzoltó egyenruha sálja. Főtisztünk nyakához nyúl, igen ez az én sálam! Hol hagyhattam? A folyosóról nyíló vécében, rám jött izgalomban a szapora és ott lecsúszhatott. Megkönnyebbülés újból, kézenfekvő volt a magyarázat, annál is inkább, hogy a városban lévő lakásáról érte küldött gépkocsi hozta a helyszínre. Szegény kollegát évekig nem hagytuk békén, hisz anekdotává vált az esemény. Egyébként a vizsgálat elektromos zárlatot állapított meg, de az anyagi kár igen jelentős volt.

- 140 -

Szénsavgáz - ömlés Kőbányán

A kőbányai gyógyszergyár egyik üzemében ismeretlen okokból eltört egy széndioxid vezeték és erős nyomással ömlött a szabadba. Megérkezésünkre kiürítették az üzemet így életmentésről nem kellett gondoskodni. Egyébként ez a

gáz nem tűz- és robbanás veszélyes. Azonban a meg növekedett nyomás szétvetheti a tároló edényeket és természetesen hanghatással és esetleg repeszek szétrepülésével balesetet is okozhat. Két fő veszélyt rejt magában, az egyik, hogy fajsúlyánál fogva az alsó tereket tölti először be, kiszorítva a levegőből az oxigént, fulladásos balesetet és halált okozhat. Másik veszélyét abban fejt ki, hogy szabadba kerülve rendkívül nagy hőt von el környezetéből (lásd oltóanyagokban a tűzre kifejtett oltóhatását) és a kiömlés helyén lefagyással nehezíti a nyílás megszüntetését, elzárását.

Esetünkben is ezek a jelenségek domináltak. Az esemény idején tűzoltóságunk még nem rendelkezett a később beszerzett teljesen gázálló, úgynevezett Telle-Borg védőruhákkal, így hát légzőkészülékben a szokványos öltözetben kezdtük meg az elhárítást. Igénybe kellett venni a gyár civil műszaki személyzetét is, részben az elzárás lehetőségének megoldásához, másrészt a deformálódott 200 milliméteres vezeték eltömítéséhez. A munkálatokkal csak lassan haladtunk, mindig közbe jött valami akadály – ahogy ez lenni szokott. Néhányan, akik a közvetlen elhárítás közelében tartózkodtunk, egyszer csak arra figyeltünk fel, hogy felváltva tapogatójuk hol a hónaljunkat, hol lábaink elágazásának környékét. Emiatt cseréltem a létszámot, majd ismét cseréltem és jómagam is időnként kivontam magam a gázfelhőből. Nem különben a gyár műszaki személyzetét is cserélni kellett. A művelet majdnem egy órát vett igénybe. Ekkorra viszont pingvinmozgással közlekedtünk – kissé szétrakott lábakkal. Jómagam is azt éreztem, hogy egy óriás bronzharang lóg a lábam között. Az igazi ok az, hogy a nedvesebb, s főleg nyirokrendszerből agresszíven vonja el a

- 141 -

hőt, és mivel a férfiembernek here nyúlványai vannak és eleve ezek valamennyi súlyt képviselnek, megszázsorozódik a súlyuk. Tekintettel arra, hogy a magamon is észlelt panaszok a helyszín elhagyásával folyamatosan szűntek, orvosi vizsgálatot nem rendeltünk el. A teljes megszűnés egy-két napig tartott és

utóhatása azóta sem jelentkezett. Ma már hasonló esetekben feltétlen a teljesen hermetikusan záródó, gázvédő ruhát kell alkalmazni.

- 142 -

Lakóház, méhkasként

Folyamatosan érkeztek a bejelentések egy négy emeletes lakóházból, hogy ellepték lakásukat a méhek, és súlyos csípéseket kell elszenvedniük. Tekintettel,

hogy nem egy-két lakásról volt szó, kötelességünknek éreztük, hogy a helyszínen tájékozódjunk, és azt követően keressük a megoldást. Még el sem indultunk, amikor megszólal a mentők diszpécser telefonja, és ugyanerre a címre segítséget kérnek tőlünk, mert több sérültet a helyi ellátáson túl, kórházba is kellett szállítani. Indulásunkkor még meghagytam ügyeletünknek, hogy valamilyen méhészeti szakembert próbáljanak felderíteni és az adott címre hozatni. Már vonulás közbeni fejtöréssel arra lehetett gondolni, hogy valószínűleg, hogy a lakásokat összekötő közmű vagy szellőző rendszerbe jutottak be a betolakodók, netán fészkeltek be magukat. Megérkezve, a legfontosabb feladatunk az volt, hogy valamennyi lakót el kell távolítani lakásából, ehhez szerettem volna rendőri erőt is igénybe venni a mind gyorsabb megoldás érdekében, de őket is ugyan úgy támadták, az egyébként rendkívül hasznos rovarok. A rendkívüli agresszivitásukat az okozhatta, hogy ők maguk sem értették helyzetüket. Időigényes volt a lezárt lakások ellenőrzése. Az esetleges idős, mozgássérült, tehetetlen beteg, netán bezárt gyermek. A személyeket légzőkészülékben, és minden lakónak a saját lepedőjét, törölközőjét ráterítve vezettük ki a házból. Eközben meg kellett volna állapítani, hogy hol a boly, az anyakirálynő és azt eltávolítani. Amíg folyt a lakók menekítése, külső szemrevételezéssel próbáltam a rovarok mozgását követni. Annyit sikerült megállapítani, hogy a lapos tető eresze alatt, egy szellőző rácson intenzív a mozgás, de a nagy távolság miatt nem lehetett eldönteni, hogy fűrtben is lógnak-e, ami az anyakirálynő helyét is jelentené. A ház kiürült, hála a jó sorsnak súlyos sérülés nem történt. A csípéseket a mentők ellátták. Nos, irány a tető. Kötélbiztosítással, védőkabátban, kesztyűvel és légzőkészülékben hasra fekve,

- 143 -

derékig kihajolva megállapítom, hogy nagy fűrtben itt lóg a rajnak jelentősebb része. Mi a megoldás? Méhész még nincs! Kézi tűzoltó készülék van, por vagy CO₂? Melyik okoz kisebb kárt, és mégis hatásos? Maradok a széndioxidnál. Kihajlás, lövés, mint a banán héja, úgy válnak le a külső részek. Fogy a fűrt a

hirtelen nagy hideg elgémberíti őket, de a többség mielőtt földre zuhanna, szárnyra kap, néhány persze elpusztul. Már csak kókuszdió nagyságú a boly. Fontos lenne, hogy a királynő ne befelé meneküljön a kürtőbe. Még kijebb hajlás a húsz méter magas tetőről, már a lábaimat is fogják a kollegák. Egy fontos célzás a rácsra a fal síkjából, egyben leválik a képződmény, zuhan néhány métert és lazul a szoros együttlét. Kiválik az anyakirálynő, ami szabad szemmel is jól látható, hiszen 5-6szorososa a többinek. Nem hagyják magára, újra együtt halad a szitányira lazuló boly és tovaszáguldanak. Ki tudja, hol, mekkorára duzzadó újabb családot alapítanak az általunk megcsónkítottak.

Mentőkkel, lakóközösséggel konzultálva jobb ötletünk nem lévén, javasoljuk, hogy egy-két bátrabb lakó fejét betakarva nyitogassa ki a közlekedők nyílászáróit, így az ott maradottak maguktól elmennek, és ugyan ezt a lakásokban is tegyék meg. A kürtökbe viszont célszerű gáznemű rovarirtót befújni. A mai környezetbarát egyesületek bizonyára elítélik az akkori módszerünket. Azonban lehetőségeinkhez képest a leghumánusabbat alkalmaztuk, és hát egyébként is mégis csak legnagyobb érték az EMBER.

Napjainkban megoldottak az effajta méh befogások. A környezetvédők és méhészek fel vannak készülve a hasonló esetekre.

Tűzvihar a Budaörsön

Egy ítéletidős szilveszteri délután tűzjelzés érkezett Hírközpontunkba, miszerint egy több szintes, villaszerű családi ház ég! Egy időben érkező több jelzés,

valamint az orkánszerű szél indokolta, hogy nagyobb erő induljon útnak, így II-es kiemelt riasztást hajtottunk végre.

Az épület a hetvenes úttól mintegy 150 méterre volt, és gépjárművel nem lehetett megközelíteni. Járműveink az útpadka mentén sorban álltak. Futva érkezünk, fogad a tulajdonos, kiderül, hogy sérülés nem történt, de a manzárd egész területén fűrészelt fa áruval van tele, hiszen asztalos lévén, itt tárolja az alapanyagát. Felderítés! Igen, 20-30 köbméter deszka. Már átégett a tető és az orkán szélben a felhalmozott deszka úgy égett, mint a disznópörzsölőben ventilátorral gerjesztett lángcsóva. Csodálatos tűzijáték látványt nyújtott a szikraeső, ami száz méter szélesen és tíz méter magasan haladt a hetvenes úton álló járműveinkre és azon túl is. Három osztót kérek! Egyet a ház bejáratához, egyet mögé, a harmadikat fel a manzárdba! A Roham pedig nálam jelentkezzen sugár felszereléssel. HPK foganatosítja utasításaimat. Beindul a szerelés a szikraesőben, amelynek kisebb-nagyobb izzó részecskéi olykor égeti a védőruha alól kimaradt testrészeket. Jelszó: háttal a tűznek, szerelj! Megérkezik az első osztó. Roham két sugarat szerelj előbb a laktér majd a manzárd oltására. Nem jön a víz, száraz a tömlő. HPK! Mi van a vízzel? Jelentem, már elindult a szivattyútól, még nem érkezett ide. Ellenőrizze! Ellenőrzi, félúton elakad a víz! Mi történt? Valami van a tömlőben, szétszerelni. Második alapot az első helyére – indul a víz egy másik szivattyúval. Első alap szétszerelve, jelentem jéggé fagyott a víz! Te úristen ilyen még nem volt! Második alapban nagyobb nyomással megérkezik a víz. A két sugár beindul lövelli az aranyat érő vizet, a Roham bátran és határozottan hatol előre, már a lángtengerben a sugarak, de a szembeszél eláztatja a sugárvezetőket is. Te jó ég, elfogy a víz! Azonnal vissza!

- 145 -

HPK, mi van a vízzel? Jelentem, ez is befagyott. A harmadikat közvetlenül a tűztér szélére, föl a manzárdba kérem. Megérkezik! Előző sugarakat rárajuk, de víz már nem érkezik. Megdöbbenő, ilyen még nem volt, azonnal lecsatolni a szivattyúkról a tömlőt és az ott hagyott tömlők nélkül induljanak

állomáshelyükre, mielőtt a szivattyúk és tartályok szétfagynának. Újabb egységek a beküldöttek helyett, de vizet nem adhatnak. Központunk felé: köztisztasági hivataltól kérjenek tartályos locsoló autókat üresen és készítsék elő, hogy a Paskál Malom termál kútjáról melegvizet hozzanak a helyszínre. Tehetetlenségünket némi leleményességgel pótoljuk. A pincéből szerelt locsolótömlővel magam védem a földszinti nappalit, míg állományom minden mozgatható még nem, vagy félig égett bútort kihordtak az udvarra. Új, száraz alapvezetékek lefektetve, várjuk a messiást, a két melegvizes tartályos kocsit, amelyek saját szivattyúval vannak ellátva. Megérkeznek! Három osztóval nyolc sugár, harapják a tüzet, gőzfelhő mindenütt, attól nem látunk, de ahol sistereg, oda lő a sugárvezető. Húsz perc és felfaljuk a tüzet. Már valahol írtam, hogy csak az a víz olt, amely gőzzé válik. Itt tudtuk bizonyítani az elméleti állításunkat. Hiszen a meleg víz gyorsabban válik gőzzé, ezért is voltunk képesek ennyire gyorsan leküzdeni a kiterjedt tüzet. Tanulság: nincs az életnek része, ahol váratlan dolog ne történne. Ezért kell felkészülni olykor a lehetetlenre is, és ha szükséges alkalmazni kell. Ez sem a véletlen műve volt, hogy számon tartottunk egy ilyen lehetőséget is. Most persze nehezítette és késleltette a megoldást a szilveszter maga.

- 146 -

Ég a Magyar Televízió!

Jött a tűzjelzés, ég a Televízió? Az egész? Nem tudom! Mi ég? Nem tudom. Ember van veszélyben? Azt sem tudom, ja most mondják, hogy a kellékraktár

ég! Ön honnan beszél? Itt bent a telefonról. A kérdések még folytatódtak, de a kiemelt riasztás már beindult. Később jött a televízió portájáról egy korrektebb jelzés, de ekkor már félúton voltunk. A Magyar Televízió ebben az időben (nyolcvanas évek) még megközelíthetetlen volt a saját dolgozóit kivéve minden földi halandónak. Minket persze beengedtek, de újságírót, fotóriportert távoltartottak. A tulajdonképpeni nem nagy raktárban (körülbelül 100-150 négyzetméter) kábelek, kamerák, lámpák és a mobilfelvételekhez szükséges ezerféle tárgy, valamint a teret elválasztó éghető falak és polcok égtek. A nem nagy jelentőségű, annál inkább felnagyított tüzet légzőkészülékben és vízsugárral fél óra alatt eloltottuk. Értelmetlenül hírzárlatot rendeltek el a velünk együtt működő tudósítókat kitiltották. Egy mindennapi társunkat, az egyik jelentősebb napilap a Népszabadság fotóriporterét a főrendész majdnem tettelesen inzultálta, holott ő is a feladatát teljesítette. A tűzvizsgálat a tűz keletkezését gondatlan dohányzásban jelölte meg. Ebben az időben még hamar született döntés a hírzárlatra. Elsősorban állami intézmények és államilag privilegizált létesítmények esetében. Amit nem tud a lakosság az nincs is elv alapján.

- 147 -

Tűz a Magyar Nemzeti Bankban

Rövid idő alatt sok bejelentés kapcsán elsőnek II-es kiemelt riasztást rendeltem el, ezt megtévezve létrás járművel és porral oltóval. Helyismerettel ugyan itt sem

rendelkezhettünk, hiszen rendkívül védett ez az intézmény is. Nem beszélve arról, hogy az effajta esemény kapcsán létre jöhetne illetéktelenek behatolása is. Ennek tudatában kezdtük meg mi is a felderítést. A nagyszámú biztonsági őrök folyamatosan szűrték a ki-be mozgást. Magam mellé vettem egy biztonsági őr-vezetőt és felmentünk az adott emeletre, ahonnan a füst tódult ki. A jártas belső ember elmondta, hogy a nemzetközi tőzsdei kapcsolatokat biztosító gépteremben van a tűz és lebénult a teljes nemzetközi háló. Mondtam, várjon kint az ajtóban, én bemegyek. Ekkor még légzőkészüléket nem vettem, de hozta a hírvivőm utánam, időt kellett nyerni. Mély lélegzetvétel, visszatartás, botorkálás, tömény füst és hő. Nagy és kiterjedt tüzet nem lehetett észlelni, de tisztában voltam a kár nagyságával és ezen helyiség pótolhatatlan voltával. Elfogyott a levegőm ki kellett jönnöm. Ekkor már kint várt a bank elnöke és tájékozódott tőlem, hogy mi van bent, és mi lehet, mit tudunk csinálni. Közöltem, hogy már is megszületett elhatározásom, és úgy vélem fél órán belül el fogjuk oltani a tüzet. A vízkárral természetesen tisztában vagyunk, és vizet csak végszükségben fogunk alkalmazni. Felhívtam a figyelmét, hogy érkezésünk előtt valakik az intézményből szereltek egy fali tűzcsap sugarat és be locsoltak, de a füsttől kiszorulhattak, kijöttek, az ajtót becsukták és a vizet elzárták. Ennek jeleit jól mutatta a lépcsőházban elfolyt víz. Leszaladtam az utcára, hogy kívülről milyen jelek észlelhetők. Jól látszott, hogy a már felderített szint magasságában egy erkélyes ablakon tódul ki a füst. Háttér parancsnokomat utasítottam, hogy szereltesse meg a gépezetes tolólétrát az adott ablakhoz és

- 148 -

készüljenek fel egy porsugar működtetésére. Ezen túl az épületbe is szereltesen hosszabbított porsugarat, ami eléri a körülbelül hatvan méteres távolságú helyiséget. A létra porsugarát csak utasításomra működtessék. A belső hosszabbított porsugar azt a veszélyt jelentheti, a vízzel szemben, hogy a hosszú

vezetékben leülepedik és bekeményedik a por szakszóval pasztillálosodik. Ezt a kockázatot vállalni kellett a gyors beavatkozás érdekében. A veszély mérséklése érdekében azt a módszert kell alkalmazni, hogy már a kifektetett tömlőbe érkező nagy nyomású pornak utat nyitunk és gyakran (8-10 másodpercenként) egy-egy másodperces lövéseket kell végezni, ami egyébként nem kevés mert 1-1 sugár percenként 2,5 kilogramm port lő a szabadba. Úgy kell irányítani a porsugár-csövet, hogy kárt ne okozzunk. Szerelés alatt a porsugár és kértem egy osztót a HPK-tól a terem bejáratához, működését én rendelem el. Fel a légzőt és bemegyünk a porsugárral, előbb lövünk egyet-egyét a füst lekötésére, hogy némileg lássunk. Valamelyest jobban látunk, így már a porsugarat jobban tudjuk irányítani a lángzónába, hiszen ott fejt ki oltóhatását. A jelentősebb lánggal égést megszüntettük, látni még vajmi keveset láttunk, a porsugarakat bent hagytam a Roham Pk-val és kijöttem részben tájékoztatni a bank vezetését beavatkozásunk eredményéről, valamint, hogy tovább tájékozódjak a terem nyílászáróinak elhelyezkedéséről. Kint már a pénzügyminiszter is várt, és megnyugtatta tájékoztatásom. A bank elnöke kijelölt egy közeli irodahelyiséget, ahol a válságstáb működhetett és ide várta további információimat. Ez idő alatt jobbá vált a teremben a látás, kinyithattuk az egyetlen szabadba nyíló erkélyes ablakot. Visszarendeltem a létrán várakozó üres porsugarat, létra visszaszereléséről is gondoskodtam. Erről tájékoztattam a válságstábot, amiben ekkor már az országos parancsnokságunk sajtó igazgatója is részt vett. Timár Istvánnak megkönnyebbülést jelentett tájékoztatásom és ebben a pillanatban már a helyreállítás fontossága vette át a fő szerepet. Vissza kell térnem a későbbi főnököm, a Főváros Tűzoltóságának parancsnokával történt közvetlen

- 149 -

találkozásunkra. Máshol már megírtam nagyságát és értékeit, itt most csak arra az emberi nagyságára emlékeztetek, ami Timár István óriási humán értékét élete végéig jellemezte. Az itteni találkozásunk rangban, beosztásban és szintben, messze különbözött a javára. Ő jobban ismert, mint én őt, hiszen ebben az

időben már sok elismerést szereztem magam is. Ő bemutatkozott és közölte, hogy tudja, hogy ki vagyok. Azt kéri tőlem, hogy őszintén és konkrétan tájékoztassam mindarról, amiről eddig tudomást szereztem, intézkedtem, és még tenni akarok. Megkérdezte, hogy ezeket az információkat továbbíthatja el a legfelsőbb szintig? Mondtam, természetesen, ezek tények. Timár István élsportolói pályáján nem csak Európai bajnoki, kétszeres világbajnoki, olimpiai második helyezeti kivívott nagysága, de az edzett, és minden akadályt leküzdő, a nehézségeket önzetlenül vállaló és megosztó, a világra objektíven rálátó férfiú volt. Bajban nem ismert szinteket, a megoldásokban álláspontját megosztotta, elfogadta a jobbat. Timár István tűzoltó ezredesnek is szerepe van abban, hogy könyvem megírása nem érdem, de kötelességem.

- 150 -

Körúti Keravill raktártűz

A nem jelentősnek számító raktár tűzét, a pincékben igen jártas kerületi egységek kezdik oltani. Valamennyi Keravill termék megtalálható, közte

televíziók, melyek képcsövei folyamatosan robbannak. A beavatkozó két sugár nem hátrál. Megérkezésünkkel már váltást kérnek a sugárvezetők, iszonyú a hő, nem bírja a szervezet, jelentős területen oltottak, de nem csökken a hő. Bemegy a második váltás, de tíz perc múltán nem bírják. Üzletvezetővel lerajzoltatom a pince alapszerkezetét. Ahan, van egy ütköző fal és egy bejárat a pince hátsó terébe. Porlasztott sugárral Roham utánam! Két sugárvezető, Rpk, s jó magam. Csakugyan iszonyú a hő. A légzőkészülékből, illetve annak álarcából kiálló füleink pörkölődnek. Közel a sugárhoz, nyisd széjjelebb a sugarat, guggolva előre, folyamatos durranások, és ilyenkor hő felhők száguldanak át rajtunk a kijárat irányában. Elérjük a falat, bele ütközünk, igen itt balra, aztán jobbra. Rettenetes a hő, nehezen viseljük. Jó lenne egy kicsit kint frissülni. Nem lehet, ezt az utat meg kell tenni, ez újabb csata nyérése. Tovább előre! Testemmel jelölöm az utat elől, de már hason. Itt valamivel elviselhetőbb a hő. Megfogom a sugarat és pásztázok a térben. Géppuskaropogás. Ez jó, elértük a televíziók képcsöveit. A hűtővíztől robbannak. Rendkívül hatásos a sugarunk, de az égető gőzfelhő, mely keveredett a füsttel, meggátolja látásunkat, bepárasodnak álarcaink szemüvegei. Ez a pokol! De nem sokáig. Tedd kötöttre a sugarat, és oda célozz, ahol sistereg, úgy, még adj neki! Nő a vízmennyiség és annak hűtő hatása, csak le ne álljon bármi okból (ok, számtalan lehet, tömlőszakadás, kapocstörés, szivattyú hiba, vízhiány, csak hogy néhányat említsek) mert akkor menekülés a tömlő mentén kifelé. De nincs hiba a vízzel. Most húzzuk ki a méregfogát a tűznek, vágjuk el a torkát a tűz kakasnak. Tovább előre, itt újabb falba ütközünk. Körkörösén mozgás a sugarat, közben térdre emelkedünk,

- 151 -

lépten-nyomon akadályba ütközünk, de hűl le a levegő és csökken a füst és a gőz is. Győztünk, ti még maradtok, én felmegyek. Mindenki örül. Újabb egységet a Roham váltására, ezek már utómunkálatok. Ismét kihúzzuk magunkat, férfias munka volt. Ehhez hasonló, galériás cipőüzlet tűzét oltotta az

előző szolgálati csoport hajnal óta, de hát már nyolc óra! Leváltjuk őket, elmondják meddig haladtak. A földszint eloltva, a galéria hőjét képtelenek legyőzni, hiába hűtik, nem képesek előre jutni. Üzletvezető, helyszínrajz, Roham, falkerülés, tűz kakas feje a kezünkben. Könnyű volt, már volt tapasztalatunk. Így halmozódnak az állomány kifogyhatatlan rutinszerzései.

- 152 -

Panelház, lakástűz

A tűzjelzés szerint egy tíz emeletes lakóépület ötödik emeleti lakásából füst szivárog. Ha tíz emeletes, hát II-es kiemelt riasztás, létrával. Arra a kérdésre,

hogyan van-e bent személy nem tudtak válaszolni. Lehet is, meg nem is. Közelebb a lakótelep állomáshelyünkhöz, első vagyunk. Liftet nem veszünk igénybe, öt emelet a tűzoltónak hármásával vett lépcsőn 25-30 másodperc, ha messze a lift, többszöröse ennek. Itt az ötödik! Enyhe füst szivárog ki, csöngetni tilos, hátha gáz is van a levegőben. Ököllel megverjük az ajtót, és enyhén fessegetjük, nem nyílik. Levélnyíláson nem látunk be. (ezeket általában eltömítik, betakarják, hogy illetéktelenek ne leskelődjének) Hallgatódzás, újabb dörömbölés, köhögés bentől. Vállat, csizmát az ajtónak, zárad, nyelvek az ajtótokból kiszakadnak. Bent vagyunk, kollegáim légzőben, jó magam mély lélegzetvétel, visszatartás, fél perc alatt megtalálom a lurkót az ágy és a függöny mögé bebújva. Felkapom, kirohanok vele, az ekkorra ide hozott légzőkészülékemről friss levegőt adunk a lefektetett gyermeknek. Az oltás egy percen belül befejeződik. Megérkeznek a mentők. Alapos vizsgálat, nem találnak nála semmi rendellenességet, de el fogják szállítani, kórházi megfigyelésre. Van egy kis időm, hát térdemre veszem kis hőünket és kedvesen - mintha az enyém lenne - kérdezem, hol az anyukád és miért játszottál gyufával? Kis bűnbánó tekintettel, nagy szemekkel nézett az enyémben, és megszólalt. Anyu a közértben, nekem meg mindig tiltották a gyufát, és most hogy nem volt senki, hát meggyújtottam. De hát hol gyújtottad meg? Hát a szekrényben. Miért épp ott? Mert apu mindig mondta anyának, hogy előbb-utóbb felgyújtod a ruhásszekrényt. Ezt miért mondta apukád? Mert anyu mindig oda tette az égő cigarettáját. Ezért még nem kellett volna ott tüzet gyújtani. De ha anyunak sem gyulladt meg, kíváncsi voltam, hogy nekem meg gyullad-e? És mit gyújtottál meg? Csak egy papírt. De hol? A szekrényben. Ekkor mi történt? A kezemet már égette a tűz és eldobtam. A szekrényben?

- 153 -

Igen. Ezután nagyon megijedtem és ki akartam menni a folyósóra, de zárva volt az ajtó. Ezután futottam ide, meg oda, de sok volt a füst. Ablakot akartam nyitni, de nem tudtam. De jó, hogy jöttetek! Minden szava igaz volt, a szekrényben keletkezett a tűz és a szőnyegek, valamint egy függöny gyulladt meg. A közben

megérkezett anya majdnem elájul a látottakon. Hála az éber szomszédoknak, nem járt áldozattal az eset. Könnyen levonható a tanulság mindenki számára.

- 154 -

Újpalotai lakótelep, panellakás tűz

A tíz emeletes, tíz lépcsőházas lakóház egyik ötödik emeleti lakásában a magára maradt háziasszony úgy döntött, míg távol a család, zsírszalonnát sütve, friss

tepertővel várja haza övéit. A gáztűzhelyre felhelyezte a megfelelőre aprított szalonnát, kicsit fakanállal meg-megkeverte, hogy míg nincs saját zsírja, le ne égjen. Már jönnek a jó illatok, olvad a zsír, ingert kap Klárrika, hogy egy jó babgulyást is csináljon, hiszen nemrég vidékről történő beköltözésükkor elég sok szárazbabot hoztak magukkal. Már érzi annak is az illatát. Két-három keverés a zsírshalonnán, bab beáztatás, krumpli pucolás. Klárrika átgondolja még egyszer, hogy meg van-e minden kelléke az ínycsiklandozó vacsorához. Lelki szemeivel látja cuppogó férje elégedett mosolyát, általános iskolás gyermekeik éhes falását, mikor eszébe jut, mindannyian csipetkével szeretik. Na igen, a tojás hiányzik, se baj, leugrok a negyedikre, hiszen Julcsiékkel együtt költöztünk, ők testi-lelki jó barátaink. Újra megkeveri a már piruló tepertőt, lejjebb veszi a gázlángot, és „egy perc már is itt vagyok”. Csengetésére Julcsi nagy ovációval fogadja Klárrikát. Képzeld, itt van nálam Bözsike az unokahúgom ángya, tudod te is ismered, hát persze! Egymás nyakába borulva meg-megpuszilva egymást mindannyian egyszerre akarnak beszélni, sok a pár hónap alatt felgyülemlett élmény, míg nem találkoztak. Míg egymás szavába vágva boldogan cseverésznek, már Klárrika azt is elfelejti miért jött és telik az idő. Nem veszi észre, hogy már sok-sok idő telt el érkezése óta, na meg a sok élménytől azt is elfelejtette, hogy sül a tepertője. Míg - nem a minden irányból érkező II-es riasztással érkező tűzoltó autók juttatják eszébe: jaj nekem meg sül a tepertőm, megyek már, vajon hol a baj, ahova ennyi szirénázó tűzoltó érkezik?

Csak egy perc az egy szint, ajtót nyit és visszahőköl, már nem tud bemenni, az ajtót is nyitva hagyja, úgy rohan Julcsiékhoz és kiabál, nálam is tűz van! Hívjuk a tűzoltókat, de nincs telefonunk, rohan le, hogy valaki segítsen, mire szembe

- 155 -

találja magát a megérkezett tűzoltókkal, hát ide is? Igen ide, nem tudja itthon vannak-e az ötödiken, hiszen ott jelezték a tüzet. Jaj, az - az én otthonom, na jöjjön velünk, itt viszont álljon meg az ajtóban. Hány szobás a lakás? Van még bent valaki? Nem tudja miből keletkezett a tűz? Nem, én csak tepertőt sütöttem.

Ennyi információ elég nekünk. A konyha és az előszoba, részben az egyik szoba lángokban. HPK felé, osztót kérek, a száraz felszálló vezetékéből az ötödikre. A beavatkozás légzőkészülékben, kérem az enyémet is. Az elsőnek érkező raj, 12 kilogramm porral oltójával a zsírtüzet lokalizáljuk és a gázcsapot elzárom. Várom az érkező aparátot. Eközben észre veszem, hogy a tűzhely fölött szellőző rács füstölög, na ne, fölfelé is terjedhet a tűz. Rohanás a hatodikra, otthon senki, de jelentős füst honol. A hetedikről kiabálnak, hogy tűz van. HPK felé, miért nincs még itt a víz? Jelentem, használhatatlan a száraz felszálló, kötél felhúzással azonnal az ötödiken, a kért helyen az osztó. Futás az ötödikre. Számos raj bevetésre ott várja az utasítást, közben itt az osztó vízzel, itt kiterjedt a tűz. IV/1 raj, itt teljes oltást! Az ott lévő rajokat elosztva, valamennyi fölöttünk álló lakást kinyitni, a már itt működő osztóval hosszabbított sugárral csak a lánggal égést szüntessék, amelyek valószínűleg csak a konyhákra korlátozódnak. A teljes és végleges oltást csak a tovább terjedés megakadályozása után egy másik osztóról. HPK felé, második osztót kérem a nyolcadikra. Magam végül nem vettem légzőkészüléket, így könnyebben futkostam a szintek között. A nyolcadik emeletnél már nem terjed tovább a tűz. Ez elsősorban a gyors, előre hatoló és részleges oltásnak volt köszönhető. Az újabb osztóról már alig használtunk vizet, hiszen csak izzásokat kellett megszüntetni. Jelentős kárt csak az ötödik emeleti lakás szenvedett.

A tűz keletkezésének és terjedésének koreográfiája a következő:

Túl hevül a zsír, szintje is megemelkedik, kifut az edényből, a gázlángtól meggyullad. Meggyullad a fölötte lévő kis ablak függönye, az ablakkeret, a törlóruha, a kitört ablakon huzatszerűen emeli magasba a lángokat és

- 156 -

veszélyezteteti és meggyújtja a fölötte lévő ablakok festékanyagát és faszerkezetét, így terjeszti a felső lakásokba a tüzet. A másik terjedési mód a falakban létesített elszívók kürtőkön keresztül áramló magas hőtől meggyulladnak a szellőző közelében lévő éghető anyagok. Klárikánknak nem

csak tanulságos, de költséges is lett a hőn áhított vacsora. Arról nem is beszélve, hogy gondatlanságból elkövetett közveszély okozás vádjából is ki kellett menteni ügyvédjének. A tűzoltóság részére az egyik tanulság – amit eddig nem alkalmaztunk – gyors, menetelős felületi oltást, kövesse a végleges, így a terjedés szűkíthető! Egyébként van erre elméleti taktikánk, ami azt tartalmazza, hogy fentről lefelé is kell támadni, igen ám de annak megszervezése és kialakítása rendkívül időigényes. Ezt már a totál lakások égésénél ajánlott betartani. A beépített tűzoltó rendszerek állapotáról és használhatóságáról már írtam. Ez van, de rosszul van!

- 157 -

MÁV, pályaudvari raktártűz

A Józsefváros pályaudvar vegyes raktárának tüzet jelezték hajnali két órakor. Előbb a MÁV területéről, de ezt követően másodpercenként jöttek a jelzések

úgy annyira, hogy az első riasztás befejezése előtt már II-es riasztással fejeződött be. Az a tapasztalat, hogy a késő éjszakai órákban érkező sok jelzés, kiterjedt, jelentős tüzet sugall, így már szükséges az első percben magasabb számú riasztást végrehajtani, mert így időt nyerünk a beavatkozáshoz. Itt jegyzem meg, hogy nappali tűzjelzéseket illetően szinte fordított a helyzet. A hirtelen, nagy területen és gyorsan terjedő tüzeket úgy gondolják a lakosok, hogy bizonyára mások már jelezték, így nem akarják a tűzjelző állomást tovább terhelni. Ezért aztán megesik, hogy elmarad, de legalábbis késik a jelzés, és terjed a tűz. Példaként említem, hogy egy perem kerületi kiterjedt tüzet elsőnek egy pilóta jelezte a levegőből, aki fölötté repült el. De térjünk csak vissza a most tomboló közeli kiterjedt tűzhöz.

Operatív csoportunk a jelzéstől számított második percben már a helyszínen volt. Megint egy kis kitérő, amiről még nem beszéltem. Amennyiben a magasabb szintű operatív csoport (TCS) érkezik elsőnek a helyszínre, az a legoptimálisabb bevetést teszi lehetővé. Ennek magyarázata az, hogy bizonyára egy alacsonyabb képzettségű, sokkal kisebb rutinnal és irányítói készséggel rendelkező (TV) a képességeihez alkalmazkodó taktikát fogalmaz meg – nem nagy örömünkre. Nem is akar tovább látni saját és legfeljebb két csapat bevetésénél. Szurkol, hogy csoportunk mielőbb érkezzen és átadhassa a TV teendőket. Ez a gondolkodás azért elítélendő, mert elfoglalja azokat a beavatkozási pontokat, ahova esetleg később magasabb szintű technikát kellene állítani (létra, porral és habbal oltó, generátor, mentő, esetleg tömlőszállító, vagy daru.) a későbbi átcsoportosítás időigényes és veszélyes is lehet. Általában meg kell alkudni a már kialakított

- 158 -

helyzettel és ez pedig nem teszi lehetővé az optimális támadás felfejlődését. Minden Tv-nek úgy kell gondolkodni, hogy a helyszínre érkezésekor és felderítése során kialakult kép és a bevetés időpontjáig eltelt időig mekkora erőket kell elrendezni a kárterületen. Természetesen ez a nagy kiterjedt tüzek

esetében igaz. A kisebb tüzek esetében az elsőnek érkező egység a legalkalmasabb bevetési helyet kell, hogy válassza. Mindezek után arra kell nevelni, kinevezett, megbízott és eseti leendő TV-t, hogy globálisan lássa és mérje fel a helyzetet.

Valahol már említettem, hogy jó módszer, hogy az előjáró ne vegye át az irányítást, de tanácsaival segítse a szervező munkát, és ajánlja az általa képviselt magasabb szintű taktikát. Most is, és mindenkorra ki kell hangsúlyozni, az előjárónak utasítási joga csak akkor van, ha érthetően kifejezve átveszi az irányítást, és innen ő gyakorolja a TV felelősségét és jogait. A törvény azért fogalmaz ilyen szigorúan és egyértelműen, mert csak így valósítható meg az egyszemélyi vezetés és felelősség. Gondoljunk csak bele, ahány előjáró van a helyszínen a legalacsonyabbtól a legmagasabbig, ide értve a minisztert és közjogi méltóságot is, ha mindannyian saját elképzelésükkel, ugyan jó szándékkal adnák a különböző egységeknek (amelyik számukra elérhető, közelükben van) és TV-nek, anarchiába fulladna a szervezés és irányítás. Ennek a szigorú kritériumnak nem mond ellent, hogy valamennyi helyszínen tartózkodó előjáró felelős a helyszínen törtétekért. Ezt is törvény tartalmazza. A tűz és kár elhárítása harc, és ezt úgy is kell kezelni.

Újból az égő raktár! Bármennyire veszélyes és kiterjedt is a tűz, elsőnek érkezve, szinte páholyban érezhettük magunkat. A rövid vonulási idő alatt ugyan nem állt módunkban a vízforrások felderítése, így hát már is kétfelé szakadt csoportunk. A HP a vízforrások helyét és vízhozamát, az érkező egységek fogadását és megfelelő vízforrásra állítását végezte, míg a csoportvezető TV a tűz terjedésének irányát, nagyságát, a behatolási helyeket, a tárolt termékek

- 159 -

milyenségét és az alkalmazható oltóanyag fajtáját állapította meg. A Tv felderítésének kezdetén rádöbbsent, hogy a földszintes és pincével rendelkező fél-lapostetejű, hússzor száz méteres – kétszer kétezer négyzetméteres raktárnak egyetlen kijárata sincs nyitva, a kis méretű rácsozott ablakon, ahol kitört a tűz

behatolni nem lehet, és csak részleges oltást eredményez, amit csak átmenetileg szabad alkalmazni. A TV III-as riasztást rendelt el és mentőszert, porral és habbal oltót, valamint generátorszert rendelt a helyszínre. Így az élő erő 70-80 főt, a szerek száma 15-öt meghaladta. Ez az erő elégnek látszott, annak ellenére, hogy a belső kialakításokról, pince lejárókról és az ott tárolt anyagokról eddig csak a saját orrával, az égéstermékéből tájékozódhatott. Nagy nehézséget jelentett, hogy a MÁV, a raktár részéről semminemű felvilágosítást nem kaptunk, mert ilyen személy nem volt a helyszínen. Máskor is, és most is alkalmaztuk, hogy adott nélkülözhetetlen személyt rendőrségi URH-s gépkocsival hozattuk a helyszínre. Ennek gyorsaságát mégis csak lassította az esetleges távolabbi lakás. Most is ez történt!

Javában folyt már az oltás behatoló por, hab és vízsugarak haladtak mind beljebb, mikor megérkezett a raktárvezető. A behatolás azért nem volt egyszerű, mert a roncsvágókat itt is alkalmazni kellett. Az előirt kulcskészlet nem volt található a kialakított helyen. Igen, a vagyonbiztonság nem mindig találkozik a tűzbiztonsággal, de erről is tettem már említést. Raktárvezetőnk természetesen és várhatóan csak némi fogalommal bírt a kezelése alatti készletről. Mentségére szolgáljon, hogy ez egy átmeneti raktár volt, naponta változtak a készletek és ezerféle terméket tároltak. Ha a raktárirodához hozzáfértünk volna is, ennyi anyag áttekintésére nem lett volna időnk. Abban nyújtott jelentős segítséget, hogy nagyjából az anyagcsoportokat és hozzávetőleges helyét, valamint a lejáratot a pincébe meg tudta jelölni. Mindig nehezíti a helyzetet, hogy ezek a személyek a látványtól pánikba esnek és elfelejtik, amit normál körülmények között precízen tudnak. Arra is volt példa, hogy egy ilyen éjszakai

- 160 -

berendelésnél, a látvány hatására elájult az igazgató, és a mentőknek kellett kezelésbe venni.

A termékcsoportok elhelyezkedésének ismerete alapján némi taktikát kellett módosítani és a por és hab sugarakat konkrétabb helyre irányítani. A

légzőkészülékekben működő sugárvezetők és a közvetlen parancsnok nagy hőterhelést kaptak, emiatt az egy órás készülékekből húsz perc alatt fogyott le az oxigén, emiatt a benti váltásokat nehéz volt szervezni. A már kivívott állásokat nem volt szabad feladni, de számon kellett tartani a bent lévők tartózkodási idejét. A pincébe hatolást elsőként a Roham kapta. A harcedzett és gyakorlott, nemkülönben bátor tűzoltó, főleg pk-a tudja, hogy a kiterjedt pincetüzekhez a lehatolás a kritikus pont. A lent akkumulálódott hő ide összpontosul és többszöröse is lehet a lenti hőnek. Úgy érzi az egység, hogy védőruhája ellenére, nem képes elviselni a hőséget. Itt van jelentős szerepe a jól képzett parancsnoknak, ha szükséges a TV-nek, hogy ezen a hő dugón átjuttassa egységét. Lent már rájönnek, hogy elviselhetőbb a hőmérséklet, és ha hatékonyan oltanak, percről-percre csökkenhet a forróság. A hő dugók mérséklésére alkalmazhatunk ködsugarakat és ezek hatékony körében maradván, kedvezőbbé válik az előrehatolás. Előfordul, hogy nem vízsugárral hatolunk be. Ekkor a bevetési csapat előtt hűthetjük kissé a levegőt. Fel kell hívni a figyelmet arra is ha lappangó tűz van lent, akkor a sugarak által keletkezett légmozgás hatására lobbanás következhet be, amely a légtérnek mindig a felső részét tölti ki, vagyis ha hajlottan, olykor térdelő helyzetben, ritkán hason fekve haladunk előre a lángtenger fölöttünk hatol el. Előfordulhat, hogy szén-monoxidot tartalmazó lángzóna, oxigén molekulákkal egyesülve kisebb robbanásszerű durranó hangokat hallat. Ha már lent vagyunk magunkat nem veszélyeztet, a lehatolás közvetlen terében viszont ne tartózkodjunk. Nem kell hangsúlyoznom, hogy ezeken a helyeken, ahol az ismeretlen rendszer és veszély fenyeget, csak száz százalékosan záródó álarccal szabad lemenni, ez nem csak adott egyedre,

- 161 -

de parancsnokára is igaz, aki minden beosztottjáért személyesen felel. Zárt tüzeknél a tűzoltók legkérlelhetlenebb ellensége a tökéletlen égésből keletkezett szén-monoxid. Nem látod, nem érzed, amikor már a szervezetbe jut, nincs erő a menekülésre. Ha ilyen rosszullétet észlelünk, azonnal a szabadba kell

juttatni a személyt, és a mentőknek átadni. Említést kell tennem még a napjainkra rendkívül széles körben megsokasodott különböző műanyagokról és származékairól, olykor nem is gondolt elektronikai és egyéb műszerekben olvadnak, gyulladnak meg, és gőzeik ciángázt fejlesztenek, ami részben érezhető édeskés ízéről, de ekkor már halálos lehet. A fejlett nyugati technológiáknál ezeket a veszélyes gázokat termelő anyagokat már tilos alkalmazni, de ott van távol-kelet, Kína és néhány fejlettebb afrikai ország. Ha egy-egy bolhapiac ismeretlen eredetű termékeit górcső alá vennénk, megdöbbentő képet kapnánk. Az a baj, hogy ezek a termékek ma már ott vannak otthonainkban, a gyermekjátékoktól kezdve a már említett eszközökben és háztartási kellékekben. Nem is beszélve a régebben gyártott különböző gumilapra vulkanizált szőnyegpadlókról. Tűz keletkezésekor, de oltása során is, nem árt minderre gondolni!

De mi még oltunk a földszinten és már három egység a pincében. Lent olajos hordók, vegyszerek, némelyike elfakad, durran egyet, lángot lövell, de a bátor oltó apaarát mind nagyobb teret nyer el a tűz uralma alól. Három habsugár és két vízszugár lent, fent már leállt két porsugár, egy habsugár és nyolc vízszugár lebénította a tűz kakast. Itt-ott lélegzik egyet, de kénytelen megadni magát erőskezű és hitű, bátor tűzlovagjainknak. Szakszóval élve, megtörtént a körülhatárolás, amikor a tűz semmilyen körülmények között nem terjedhet, ezt követi az úgynevezett lefeketítés, amikor is nincs összefüggő égés, itt-ott fellángolhat, de már jelentéktelen eszközzel ismét oltható. Ekkor megkezdődnek a visszaszerelések, felszerelés ellenőrzés, bevonulás, tisztálkodás, a felszerelés tisztítása, karbantartása, oltóanyagpótlás. A mi esetünkben már régen

- 162 -

megvirradt, eljött a szolgálati csoport váltása, reggel hét óra. Ők a szerencsésebbek! Akik még az utómunkálatokat végzik, itt helyben történik váltásuk, vagy úgy hogy egy tartalékfecskendő kihozza az új egységet és beviszi a csatában elfáradt, és akiknek már rég lejárt a huszonnégy órás szolgálata is.

Ilyenkor izgul és ideges a család, különösen a vidéken lakó kollegák, akik vonathoz és buszhoz vannak kötve és csak délután érnek haza. Az is az igazsághoz tartozik, hogy az állomány jelentős része szabadnapján különböző munkákkal gyarapítja a családi kasszát és pótolja a szerény fizetését, amit olykor nem is könnyed szolgálattal keres meg. Persze egy ilyen éjszaka után, hogy tud teljesíteni az is kérdéses. A több milliós tűzkárnak a keletkezési okát hosszan vizsgálták, és végül megállapíthatatlan maradt. Mi tettük a dolgunkat, a megmentett érték több százmillió.

- 163 -

FÜSZÉRT raktár tűz, pályaudvaron

A nyugati pályaudvar területén a kigyózó vasúti sínek ölelésében helyezkedett el egy 12000 négyzetméteres csarnokszerű épület, melynek éghető anyagú

nyeregteje lévén, fele részben lángokban állt érkezésünkkor. A II-es kiemelt riasztást III-asra kellett emelni. A felderítést nehezítette, hogy a raktár részéről egyetlen elérhető személy sem állt rendelkezésre. Égtek az étolajok, zsírok, égetett szesz, de minden, ami tárolva volt. A kijáratok és bejáratok belülről reteszelve illetve kívülről lakatolva voltak. Ezeknek kinyitása késedelmet jelentett az oltás megkezdéséhez. Az épület teteje körülbelül 20-25 méter magas volt és gépezetes tolólétrákkal megközelíthetetlen a sok kiemelkedő síkronák miatt. Előre látható volt, hogy 20-25 sugárra lesz szükség. A tető oltására legalább egy létrasugarat valamelyik elérhető irányból mindenképpen be kell vetni. A tűzfalon vezetett fel ugyan egy vashágcsó, de a magasság és a lángtenger nem tette lehetővé oltósugarak elhelyezését. A taktikai elképzelés az volt, hogy valamennyi ajtót kinyitatos és belső, totális támadást indítunk. Az irányítási pontot kissé távolabb jelöltem meg, számolva az esetleges omlással, persze más tűzoltójárművet sem helyeztünk el az omlási határon belülre.

A Hpk-tól tíz osztó szerelését kértem, úgy, hogy a folyamatosan érkező osztók helyét menetközben én jelölöm meg. Ennyi osztó folyamatos vízellátását kell biztosítani. További feladata egy gépezetes tolólétrának az elhelyezése és telepítése. A helyét együtt tárjuk fel. A létrasugár működésének irányítását magam végzem URH rádióon keresztül. Ez azért volt fontos, hogy a bent működő oltó erőket ne veszélyeztesse, hiszen a létrasugár ütőereje a tetőt is megbontja, és épületelemek zuhanhatnak alá. A bejáratok csak az épület egyik oldalán voltak, így ebből az irányból indítottuk a totális támadást. Ekkor már a tető többségében égett, de az alsó sugarakkal elérni nem lehetett. A totális támadás

- 164 -

mellett a Rohamot tartalékban hagytam, váratlan esemény bekövetkezéséhez. Maga az oltás nem állított bennünket különleges feladat elé. A légzőkészülékben működő erőknél a magas hőt és füstöt kellett leküzdeni. Jól haladtak előre, de a folyamatos el-eldurranó égetett szesz üveg palackjai és az ömlő alkohol növelte

és terjesztette a tüzet. A tetőzet mind nagyobb részének átégése könnyítette a belső munkát és csökkentette a hőtermelést, valamint segítette a látást. Ugyanakkor fontos lett volna annak oltása is. Kezdt kimerülni a bent lévő állomány, ezért újabb két egységet kértem a helyszínre. Beindult a létrasugár, de előre látott volt, hogy nem lehetett optimális helyre állítani, így hát az égő tetőzetnek csak egy részét tudta oltani. Megszületett az elhatározás, rizikót kell vállalni. A Rohamot felrendeltem a tűzfalra és onnan rendkívül hatásosan támogatta a létrasugarat. Arra azonban fokozottan kellett vigyázni, hogy a létrasugár véletlenül se közelítse meg az ott oltó állományt. Egyidejűleg magamhoz vettem a tartalékból két tűzoltót és két különböző fix pontból folyamatosan a magas tűzfalakat kellett figyelni és a legkisebb elmozdulást, púposodást azonnal számomra jelenteni, eközben magam is nagyobb figyelmet fordítottam a falak állapotára, annál is inkább, mert a bent lévő állományt is veszélyeztette. Felmerülhet a kérdés, nem vállalt-e túl nagy kockázatot a TV? Ha baj történik, ügyészség, bíróság mond felette ítéletet, nem beszélve saját lelkiismeretével és az alárendelt állomány családjával is el kell számolnia. Nem történt baj, utólag is jó taktikának bizonyult.

Sajnos a kárelhárítások során a döntéseket hozó parancsnok sokszor kerül ilyen döntési kényszerbe. Az a jó parancsnok, aki sosem téved, ebben persze segíti magas szintű elméleti tudása és – a már említett – felhalmozott tapasztalata. Nem akarom megnevezni a helyszínt és kollegát, aki visszarendelte a már bent lévő oltóerőt és porig égette az objektumot. Nem maradt el a számonkérés és a leváltása sem. Ebben a beosztásban – akik nap, mint nap TV-ékké, kárhely

- 165 -

parancsnokokká válnak az események helyszínén csak válogatott, jól felkészült, emberekkel bánni tudó harcedzett tűzoltók lehetnek. Ennek a káresetnek felszámolása során kifejtett bátor és odaadó fegyelmezett munkájáért sok

elismerést oszthattunk ki. Én magam is úgy értékeltem, hogy férfias tűzoltó munka volt.

A hetvenes évek végén, a Miklós téren áll egy három emeletes bérház. Ennek pince tüzéhez riasztották a tűzoltókat. Kierkezéskor már kifejlett, nagy hőképződéssel járó zárt tüzet találtunk. Elsőnek érkező kerület egység már megkísérelte a pince lejárón keresztül az oltást, de a nagy hőtől nem volt képes tovább hatolni. A jól képzett, rutinos főnököm elrendelte a Roham bevetését. Én magam HP-ként még csak a vízellátásért és az oltóanyag utánpótlásért voltam felelős. Habbal oltót kértünk a helyszínre és előbb két nagy teljesítményű úgynevezett közép habsugár, ablakon történő bevetésével vártuk az eredményes oltást. Sikertelenül, amennyi habot bejuttatunk, annyit evett meg a tűz. Aztán nehéz habra váltott a TV, a helyzet nem változott. Buzgó Hpk-ként felajánlottam a TV-nek, hadd menjek én le a rohammal! Egyetértett a TV ajánlásommal, gondolta nem árt próbát tenni velem. Büszkén indultam le a Rohammal. Lejutottunk, de az első kanyarnál megtorpantunk. Nem megy, nem lehet a hőt elviselni. Meghátráltunk és visszajöttünk. Ekkor már a pince fölötti lakások kemencévé váltak. Az egyik kövezett előszobában felhalmozott újságpapír meggyulladt. A TV elrendelte a kettő darab, egyenként ezeröttszáz liter vizet igénylő és tizenötezer liter habot okádó habágyú bevetését. Ő maga vállalta három sugár kíséretében a lenti oltást. Eredmény koronázta a behatolást. Csak részben segítették az oltást - a habot okádó habágyúk. Meggyőződésem, hogy nagy rutinnal rendelkező TV által irányított sugaraké volt a főszerep. A felhalmozott tűzifa, kox, és egyéb lom végleges oltása még sokáig tartott, amiből még magam is ismét kivehettem részem. Utólag is hálás vagyok Totzl Károly alezredesnek, hogy lehetőséget kínált próbáltatásomhoz.

- 167 -

A nyolcvanas évek vége felé újabb bejelentés. Adott helyen kiterjedt tető tűz van. II-es riasztással indulunk, az éjszaka ellenére érkező sok tűzjelzés miatt.

Vonulás közben, nézegetem, hogy hány szám? Jé, én itt már voltam pincetűznél, de hát ez tetőtűz. Pincében már van jártasságom, padláson nincs, de hát majd lesz. Még rémlenek azok a tűzcsapok, amelyekről annak idején én szereltettem Hpk-ként, a teljesítmények is eszembe jutnak, erről már is tájékoztatom Hpk-omat. Megérkezünk! „U” alakú tetőzetnek a fele lángokban. A tűz III-as, létrát kérek a helyszínre. Utasítások, HP felé: öt darab osztót kérek, valamennyi helyét - menetközben a felderítés során adom meg. Kijelölöm a létrák helyét. A Tcs-2 pk-át megbízom a legfelső lakószint kiürítésével, majd az onnan induló támadás 1-es szakaszparancsnokának. Az egyes Rohamot a padlástéri támadáshoz irányítom. A 2-es Roham a harmadik emeleti függőfolyosóról az átégett ereszen át dugólétráról támadjon az égéssel ellentétes irányból. A tovább terjedés megakadályozására a III/1 parancsnokát jelöltem 2-es szakaszparancsnoknak. A tatarozás alatt álló épület állványzata is lángra kapott. Ennek oltását a második emeleti függőfolyosóról indítjuk. Ekkor elrendeltem a IV-es riasztást és a ház teljes kiürítését, amely 50-60 főt jelentett, ebben a feladatban igénybe vettem a rendőrség közreműködését is. Újabb osztók, már a hetedik a helyeket közben kijelöltem, már 13 sugár, beindul az egyik majd a másik létrasugár, ontjuk az oltóanyagot. Mindenkit veszélyeztetnek a felforrósodott cserepek, hidegvíz hatására, mint a légaknák röpködnek. A kilakoltatás is a fal mentén, mielőbb a lépcsőházba jutással volt lehetséges. Mentők a helyszínen, sérülés még nem történt. Elöljárók, médiák, társszervek gyülekeznek a helyszínen, jelentenem kellene. Üzenem, nincs módomban, mert hol a még nem – vagy félig égő állványzaton, hol a folyosókon, hol a padlástérben a gerendákon táncolok. Elöljáróim megértik késésem okát, türelemmel várnak rám. A médiák türelmetlenebbek, az MTV, az MTI, a különböző sajtó képviselői éhesek az éjszakába messze világító tűzre. Már 17

- 168 -

sugár, két létrasugár működik, megakadályozzuk a tűznek a tetőzet U betűs alakzatának a második felére történő továbbterjedését. Elhangozhat: a tűz körül

határolása megtörtént. Indulok a tetőtér közepéből az állványzaton át az irányítási pontra. Jelentésem megnyugtatja a helyi előljárókat és a hírláncban szereplő valamennyi vezetőt. Már nyilatkozhatok a médiáknak, akik futárszolgálat módjára viszik a friss, megbízható híryananyagokat, ki-ki saját szerkesztőségében és a reggeli hírekben láthatja és hallhatja az ország, esetleg a világ a Budapesti tűzoltók éjszakai kiruccanását. Oltásunk során a legfelső lakások, szinte valamennyi kissé átázott, de a tűz egyikre sem terjedt át. Lakhatatlan lakás nem keletkezett. A kilakoltatott családok éjszakai elhelyezésére egy BKV buszt rendeltünk ki, hiszen hűvös éjszaka volt (ilyen esetekben a TV, a kárhely pk. ilyen és ehhez hasonló eszközöket is igénybe vehet) . Mire megvirradt mi is elvégeztük dolgunkat. A tűz a háztatarozása közbeni hegesztésből keletkezett.

Hajnal van, negyed-kettő. Alszik a város. Kisebb események riasztásánál bele-bele hallgatok a riasztás végrehajtásába. Visszajelzéseknél jelentéseket kell fogadni, így hát a csoportvezetőnek teljesen nyugodt éjszakája soha nincs. Azonban ezt is meg lehet szokni, különösen annak, aki ezt évtizedeken át gyakorolja. Hallgat a telefonba, míg szól a jelentés, ha mindent rendben talál – köszönöm és leteszi, ha intézkednie kell - azt teszi, tíz másodperc és visszaalszik egy kicsit. Időérzéke nem csal. Már kellett volna visszajelzésnek érkezni, miért nem? Már is nyúl a diszpécser vonalhoz, érdeklődik a részlegvezetőtől, jelentem most érkezik rádióan azonnal jelentjük. Megkapom, kielégítő, nem szükséges beavatkozni. Más esetben innen az összkomfortos körletünkből (előszoba, iroda, fürdő, háló) olykor a nyikorgó vaságyról teszem meg, de ha szükségét látom, felkelve átmegyek a szemben lévő Hírközpontba és onnan, ha szükséges – az éjnek közepén is – személyesen teszem meg a szükséges intézkedéseket, saját állományom, a társszervek vagy intézmények felé is. HKP-ommal együtt töltjük az éjszakát ebben a hálóban. Három kollegánk (hírvivő, fotós, gépkocsivezető) külön, távolabbi körletben vannak elhelyezve, ők csak akkor érdekeltek, ha már nekik is szól az egy hosszú – két rövid csengőjel. Az elkülönítés oka nem elsősorban a beosztási szintek nagy különbsége miatt van, hanem az irányítási törzsben rengeteg szolgálati, olykor állami titok keletkezik és ennek megtartása csak úgy lehetséges, hogy mindenki annyit tudhat, amennyi reá tartozik. Ki kell hangsúlyoznom, ez nem politikai, kimondottan szakmai és hivatali igény. Kanyarodjunk vissza, negyed-kettőhöz. Nem a diszpécser telefon szólal meg, hanem a riasztási lámpa gyullad meg. Ebből világos, hogy mi is érdekeltek vagyunk. A csengő még nem szól, de egyik csizma már fent, mire vége a

- 170 -

riasztási jeleknek már a folyosón vagyok - és az villan be, hogy az imént rosszul döntöttem, mégis segítséget kérnek az előző tűzesethez. Már lelkiismeret

furdalásom van, mikor nyílik a hírközpont ajtaja és a hat kollegám, hat különböző jelzőtől veszi a jelzéseket, de közben minden telefon cseng, már az ügyeletvezető tiszt is vonalban. Főnök, ég a Budafoki textilgyár és tucatszám jönnek a jelzések. Akkor ez egy másik riasztás!

Megint ahhoz a ponthoz érkeztünk, hogy ha nagyobb a baj lassabban, higgadtan, átgondoltabban kell intézkedni. Meghatározom még milyen különleges szereket riasszanak és csak ezután hagyjuk el állomáshelyünket, ami dupla riasztási idővel járt, de a tett intézkedések többet értek. Ilyenkor vibrál a csoportvezető agya. Két-három tucat variáció villan be, szelektál közülük, újra kezdi, és míg helyszínre ér meg ír egy novellát. HP-a bújja a vízkataszterit. Előre tudott, hogy rengeteg vízre lesz szükség. Fontos tudni, hogy elhelyezkedésükön túl, melyiknek, mekkora a vízhozama. Már találkoztunk evvel a helyzettel, amikor már vonulás közben meg kell tervezni a szerek (egységek) elosztását. Idegtépően várjuk rádiókon a visszajelzést. A tűzoltói visszajelzés a legprecízebb, tűzjelzésnél is többet jelent nekünk. Nem jön a visszajelzés, már a körúton haladunk, amikor észleljük, hogy pirosodik a főváros dél-nyugati városrésze. Megszólal a Tcs-2 rádiója: Vonulás közben III-asnak értékeli a tűz nagyságát. A Tcs-2 érkezik elsőnek, a helyszínről IV-es riasztást rendel el. Több ezer négyzetméteren lángtenger. Kiadja első támadási utasításait, és megkezd a felderítést. Közben megérkeztünk. Magamhoz kéretem rádión a TV-t. Még sok mindent ő sem látott. Megpróbáljuk elosztani az erőket. Átveszem a TV szerepét és az alábbi intézkedéseket teszem. Három harci szakaszt alakítunk! Az egyes a tied, az alábbi négy egység áll rendelkezésre, feladatod a csarnok szintjén oltani a tüzet és a szellőző művek felé történő tovább terjedés megakadályozása. Tcs-2 háttér parancsnoka a Tcs-1 HP alárendeltségében segíti szervezni a vízellátást.

- 171 -

Saját HP felé: Tíz osztó elhelyezéséről és vízellátásáról gondoskodjon, de lehet, hogy számuk nőni fog. Készüljön fel 25-30 sugár vízellátására. Hírközpont felé:

A tűz ötös, (ez a legmagasabb, de erről már írtam az első részben, így hát nem tudok hatosat elrendelni) kérek hát még két egységet, az ötösön túl és még két létrát, habbal oltót, (a nagy szivattyú kapacitása miatt) tömlőszállítót és generátorszert - világításra, és a légző bázist - levegő palackok pótlására. Valamint készüljenek fel nagyszámú légző palacktöltésére. Kutatva a legtapasztaltabb egységparancsnokok között megtalálom a két alkalmas személyt. A kettes szakaszparancsnok kap három egységet és az északi oldal oltása és a tovább terjedés megakadályozása a feladata. A 3-as szakasz pk a tetőteret kapja mely lapos-tető, de már több helyen berogyott, így ezeken a nyílásokon át végezzen oltást, szintén három egységet kap. A balesetet kerüljék. Első körbe futásommal (majd egy kilométer) találkozom egy nagyon hosszú alapvezeték szerelésével. Megkérdezem, kinek az utasítására szereli? Az előző TV-jére. Döntök! Hagyja ott, ahol van, majd később érkező más egység felhasználja. Itt a közelben a tömlőszállító, annak készletéből szereljen alapvezetékét és a keleti oldalon, légzőkészülékben várja személyes irányításomat. HP-val közlöm az újabb alap vízellátását, valamint még két alapot ugyan erre a helyre. Az irányítási ponton feladatot váró mindkét Roham pk-ának ugyan ez az utasítás. Légzőkészülékben, 2-2 sugár felszereléssel várjon a keleti épület részénél. Tekintettel arra, hogy életmentést nem kellett végezni, aránylag jutott idő a jól megfontolt támadás kiépítésére. Az első legfontosabb szempont a továbbterjedés megakadályozása volt.

A kényszer szülte a frappáns megoldást. Tekintettel, hogy a TV-nek áttekinthetetlen volt az óriási terület, jött az ötlet. A kevésbé hőszigetelt oldalon állt egy húsz méter magas, rácsos-szerkezetű villanyoszlop. Felmásztam a tetejéig, ahonnan kiválóan beláttam a mintegy tízezer négyzetméteres

- 172 -

kárterületet. Egyenként felvettem a kapcsolatot sisakrádiómon a harci szakaszok parancsnokaival, és ebből a helyzetből látottak alapján irányítottam őket, majd

felhívtam valamennyiüjűk, de különösen a tetőn dolgozó és engem látó 3-as szakaszparancsnok figyelmét, hogy saját irányításom alatt, újabb három egységgel, 6-8 sugárral totáltámadást indítunk a belső tér ellen. Ekkor már sugarak száma elérte a húszat. Központunknak a visszajelzés ezt a helyzetet tartalmazta. Mielőtt a belső támadást megindítottam volna, a HP-t utasítottam a tolólétra telepítésére. A helyét megbeszéltük és vele is közöltem, hogy mire vállalkozunk. Egy tartalék rajt légzőkészülékben tartson, esetleges bajba kerülésünk esetén. A generátorunkról a térvilágítás helyét még megmutattam. Elindítjuk a mindent eldöntő rohamot.

Sistereg és kongnak bent a fonó és szövőgépek, kelmék, bálák, elektromos hálózat szakadozik, itt – ott a tető közeledik fejünkhöz. Utasítás, a fémváz hűtésére. Sokat haladunk előre, vízhiány, erőtlenek a sugarak, kiszorít a hő bennünket.

HP! Mi történt a vízzel? Jelentem, kifogytak a víztároló medencék és a feltöltéshez nincs elég víznyomás. Elrendelem a szakaszos működést, csak a legfontosabb sugarak kapjanak vizet. Konzultálás a HP-kkal, nézzük át a vízkatasztert, hátha találunk még alkalmasat. De hát a hálózat nem bírja.

HKP! Intézkedjen a Vízművek felé, hogy fokozza a hálózati nyomást. Szóba kerül a tűzoltóhajó Dunáról való víz adása. Messze van, hány méter? 800 – 1000, van annyi tömlőnk? Nincs, de lehet hozatni. Újból HKP. Kérdezzék meg a hajóskapitányt mennyi idő a csepeli kikötőből átérni, túl sok, a tömlők kiépítése sok idő szintén. Nagy munka és ekkora távon sok a hibaforrás. Lemondunk róla. Át kell gondolni a gazdaságosabb vízhasználást. Nehéz, mert az óriási hő leküzdéséhez sok víz kell! Még is kell lenni megoldásnak! A déli oldalon találunk újabb medencés vízforrásokat a szellőző művek területén. Jó a stratégia! A továbbterjedést megakadályoztuk! Összehívatom a

- 173 -

szakaszparancsnokokat, közös konzultáció. Valamennyi víz van. Oltani kell! A fő ütőerő a benti sugaraké, korlátlan lehetőséggel, sőt megtoldjuk kettővel,

ennek a 10 sugárnak minden körülmények között kell vizet kapni. A létrák nem kaphatnak vizet, ne hosszabbítsák ki azokat. A szakaszok belátásuk és lehetőségeik szerint működjenek. Kerüljék a teljesen nyitott kötött sugarak működését. Még nem jelezhetem vissza a körül határolást, hiszen a vízhiány miatt bármely irányban megugorhat a tűz. Kissé elcsigázott az állomány, nem annyira a már több mint egy óras bevetés, sokkal inkább az eredménytelenség miatt. A most is működő sugaraktól jelentések érkeznek, hogy nő a nyomás itt is, ott is. Megérkezik újabb két alap a szellőző művek víztározójából. Az általam leállított alap már régen működött, de annak is elfogyott a vize. A hálózati víznyomás megnövekedésével, nem csak a vezető törzsszel, de a teljes állománnyal nyulat lehetett volna fogatni. Újult erő bennünk és sugarainkban. Vágjuk a rendet bent a gépek között, mint a kasza a búzamezőt. Ott dől a szár, itt hanyatt a tűz kakas! Piheg, zihál még, de feléledni már nincs ereje. Az 1-es Roham parancsnokára ott hagyom a sugarakat, miközben a különböző szakaszok oltósugarai is összeérnek. HKP. Visszajelzés! „A tűz 27 sugárral körülhatárolva, a végleges oltás folyamatban. Ez idáig személyi sérülés nem történt!” Tekintettel arra, hogy fokozott nyomású hálózatból percenként kivettünk mintegy tízezer liter vizet (kisebb település ellátása). Az elvételünk csökkentését is jelezni kellett a Fővárosi Vízművek felé, mert ha nem, a hirtelen felszökő nyomás csőtörést okozhat, és oda pedig víz-szívatasra kellene beavatkozni. Lám a TV figyelmének még erre is ki kell terjedni. Közben jöttek az előljárók, különböző szervek, minisztériumok vezetői, és az elmaradhatatlan médiák. A Tv-nek ennél az arculatában is változó, nagy kiterjedésű, nagy szervezetséget igénylő és jelentős állományt, technikát működtető gépezetben sokáig nem maradt ideje a tájékoztatásra. A visszajelzések folyamatosan és a helyzetnek

- 174 -

megfelelően megtörténtek. Az érintett illetékesek ebből a hírláncból megkapták a tájékoztatókat. Már világosodott, és több mint négy órája álltuk a sarat, az

Országos Parancsnokunk a helyszínre érkezett. Volt időm jelentéstételre, tájékoztatni működésünkről. Kérdezte, hogy megtekintheti-e kíséretemben? Természetesen! Az alsó térbe nem engedtem be, mert még alig hűltek ki az acél tartó szerkezetek, váltakozva mozgott a tető. Javasoltam, hogy a tetőtér valamivel biztonságosabb, persze az is mozgott, de ott nem alatta voltunk. Két tábornokkal mögöttem, irány a tető! Elszörnyedtek, át sem láttak a másik oldalra. Rám nézett az országos parancsnokom: Férfimunkát végeztetek! A teljes oltás az előljárók helyszínen tartózkodása idején megtörtént. Csökkentettük a sugarak számát, az egységek számát. A reggeli őrsváltás idejére (7 óra) már csak hat egység maradt a helyszínen az utómunkálatok elvégzésére és felügyelet biztosítására. Sajnos a csarnok épületből és az abban lévő gépekből körülbelül 30-40 százalék maradt használható állapotban, de a környezetére nem terjedt át a tűz. Több mint 1 millió liter oltóvizet használtunk fel. Ennek a kiemelkedő tűz oltásához több mint száz tűzoltóra és több mint harminc különböző tűzoltó gépjárműre volt szükség. A mentők végig biztosították munkánkat, de beavatkozásukra nem volt szükség. A bevetett állományból sokan kaptak kitüntetést és előléptetést. Eredményesnek tekintették munkánkat.

Karácsony után voltunk és készültünk az ó év búcsúztatására. Szilveszter éjjelén mi következünk szolgálatadásra. Csapatainkban mindig akadt a helyzethez alkalmas szakiparos így hát szakács is. Gyűjtöttük a kellékek bevásárlásához szükséges pénzt. Hiszen nevesebb ünnepi szolgálatok alkalmával közös ebédet fogyasztottunk. Hétköznapokon az üzemi konyha biztosította az ebédet. A reggelit és vacsorát mindenki magának. Persze a téli hónapokban vidéki kollégáink egy-egy disznóvágási készítménnyel megvendégelték az egész csapatot. Hol hurka, kolbász, tepertő vagy jó fűszeres disznósajttal, máskor abált tokaszalonnával. A tűzoltók nem vetik meg az ilyesfajta emberes étkeket. Szóval megtörtént a szilveszteri menü összeállítása. Csendes napnak néztünk elébe. Az időjárás nem igazán kedvezett az úton lévőknek. Londoni szmog uralkodott a városon. Néhány koccanásos balesetnél kellett közreműködnünk. Az a tapasztalat, ha rosszak a látási viszonyok a közlekedők óvatosabbak, ennek ellenére akadnak renitenskedők. A délutáni órákat, ha mód volt rá sportolással töltöttük. A sport kombinátban a kispályás foci volt a favorit. Máshol, kisebb helyen, főleg a röplabda, később mikor már lettek kondi termek a parancsnokságokon, ott már erősítő gyakorlatok. De hát most a szabadtéri pálya nem volt alkalmas a focira, a fővárosnak még nem volt kondi terme. Ennek a szolgálatnak éjszakájára terveztem év végi jelentésem írásának kezdetét, de a csendes szolgálat ihletet adott a korábbi alkotáshoz. Előkészítettem a szükséges irományokat, két asztal rendszerezetten elékészítve. Agyilag kész a keret, írógép bemelegítve, már leültem, papír befűzve, margószélesség beállítva. Egy ujj a nagybetű kiemelőjén, másik az A betűt üti le és megszólal az egy hosszú két rövid csengő jel. Zubbony fel, irány a Hírközpont. Jelentem, repülő baleset Ferihegyen! Honnan jött a jelzés? Ferihegyi tűzoltóktól! Kategória? Nincs

- 176 -

megadva! Akkor hármas kategória! Utasok száma? Nincs megadva! Üzemanyag mennyiség? Nincs megadva! Pontos helyszín? Jelentem, nincs megadva!

Csoportos riasztás végrehajtva? Igen. Nincs hiány az előírt erőkben? Nincs, jelentem. Átvettem a riasztási lapot és még a szertárba értem addig is folyamatosan tanulmányoztam. A csoportos riasztások alapos megfontolások és rengeteg szempont alapján készülnek és ezek az adathalmazok a HKP-ba és valamennyi készenléti szerven elvannak helyezve, melyek szolgálati titkot képeznek. Hiszen több tucat adatot, helyszínrajzot, technológiát, ki-be járatokat, vízszerezési helyeket tartalmaznak. Az ilyen objektumban történő riasztásnál a parancsnokoknak vonulás közben kell tanulmányozniuk. Ezeknek a terveknek előírásait, többségében be kell tartani és a beavatkozásokat ennek megfelelően kell végezni. Természetesen adott konkrét esetben előfordulhat, hogy abban az időpontban és helyen más taktikát kell alkalmazni. Ennek indokát viszont később meg kell védeni. Óvatosan vágja az átláthatatlan ködöt nínózó Volgánk. Utasítás a gépjárművezetőnek, fő az óvatosság, ki kell érní! Riasztási segélynyújtási terv (RST) már az ölemben, egy részét átadom a HP-nak. Útvonalat nem kell megjelölnöm, mivel mindannyian jól tudjuk. Összegzem a riasztási adatokat, amiket végrehajtottunk és ami az előírt, nincs hiba. Azonban a nagy köd miatt elrendelem világításra egy generátor riasztását. Miközben át - meg átgondolom a helyszínt, a tervezetet, egyfolytában visszatérnek kategóriakérdéseim – utas szám, üzemanyag mennyiség és pontos helyszín?! Rendkívül kevés adat egy ideális és optimális beavatkozáshoz. Riasztásunk óta három perce lehetünk úton. Elfogy a türelmem. „KUN” (saját központ) itt a TCS-1! Van-e újabb információnk? „KUN” jelenti nincs. „TORONY” (Ferihegy irányító torony és egy másik rádió csatornán) itt a TCS-1 kérek pontos helyszín meghatározást! Csak megközelítőt tudok, a 31-es küszöb környéke. Biztos, hogy bekövetkezett a baleset? Ebben a körzetben eltűnt a gép. Kategória, utas létszám, üzemanyag? Erre sem tud a torony teljes pontosságot. Két gép volt a

- 177 -

légtérben, nincs kapcsolatunk velük. Torony itt a TCS-1! A szóban forgó gépek beleférnek a hármaskategóriába? TCS-1, itt a torony, beleférnek! Reptér-1, itt a

TCS-1, vonulása közben mit lát? TCS-1, itt Reptér-1, nem látok semmit! Jelentse, ha tapasztal valamit! Értettem. Torony! Tud-e már több információt? Nem tud. Közeledünk Feri-hegyre, KUN itt TCS-1, van-e újabb információja? Jelentem nincs. Elképzelhető, hogy saját és a légi kikötő apparátusában, hogy zsong a munka, égnek a telefonok, mindenki információra éhes de képtelen többhez jutni. A fővárost minden irányból szirénázó tűzoltóautók piros foltokban lepik el. Valamennyi parancsnok ölében ott az RST, de nem tudja, hogy mi vár rá. A légi kikötő kapujához érve megszólal URH rádiónk. TCS-1, itt Reptér-1! A 31-s küszöb irányából az átláthatatlan ködön át erős fényt lát, tartja az irányt és halad a fény felé. Torony itt TCS-1! Torony itt TCS-1! Nincs idejük reagálni, még rosszabb. Az RST szerint, összeállíthatók a riasztott szerekből különböző csoportok, különböző feladatra. A vonuló szerek is csak egymás kék fényét látják, a más szerekből kiszállt tűzoltók egymást sem. Az érkező egységek jelentik rádióan érkezésüket, emiatt is nagy a hangzavar az éterben. Le kell állítani a teljes forgalmazást. Egy hosszú adás jel! Itt a TCS-1! Rádióforgalmazást beszüntetem, csak halaszthatatlan jelentés hangozhat el. Felveszem a kapcsolatot a Reptér-1 parancsnokával, ők már oltanak egy fém halmazt habbal. Átveszem az irányítást, és egyenként szólítom az egységeket, küldöm a ködön át-átvilágító tűz góckhoz. A terepen úgy közlekedjenek, hogy sérültek és tetemek lehetnek! Aki nem kapott feladatot, az irányítási ponton jelentkezzen vissza jelzés a KUN felé! Elértük a kár helyet, nagy területen szétszóródott, részben égő gép roncsok és tetem maradványok. Megkezdjük az oltást, mentést és a terület felderítését. Tekintettel a terület nagyságára karhatalmat és katonai egységet kérek 60-120 fővel. Torony itt TCS-1! Létszámot illetően van-e adata? Úgy néz ki, hogy csak a személyzet tartózkodott a gépen, az hány fő? Pontosan nem tudom 7-9 fő! Megérkezik a repülő téri

- 178 -

mentőszolgálat. Feladatul a nagy teljesítményű fényszórójukkal, terület megvilágítási feladatot kapnak. A megérkező saját generátorunk úgy szintén.

Irányítási törzset hozok létre. Tűzoltók, mentők, rendőrök és a repülő téri különböző szolgálataiból. A teljes erők irányítását, kárhely parancsnokként magam végzem. Itt minden kérés parancs, a katonai fegyelem elengedhetetlen a civileknek is. Stratégia elhatározás. A leggyorsabb feladat az esetlegesen sérültek felkutatása. Erre a legalkalmasabb, a csatár láncfelállítása. Az oltásokat végzők kivételével minden közreműködött erre a feladatra kértem fel. A fecskendőkről levett 30 méteres mentő köteleket kifeszítve 3 méterenként egy-egy emberrel négy kötélhosszban elindult a kutatólánc. Kötelenként vittek könnyű hordágyakat és jelölő zászlókat. Minden kötélhez került egy-egy mentős kollega is. A kötél csapatok 1-től 4-ig meg lettek számozva és URH rádiókkal, kézi elemlámpával rendelkeztek. Feladatuk, hogy az élet jelenlétét jelezzék ekkor orvos, vákuumágy és mentőkocsi megy a helyszínre. Tetemeteket ne mozdítsák el a helyzetükből az, de kitűzött zászlóval jelöljék meg őket. Közben kitudódott a pontos géptípus és létszáma, valójában csak a személyzet tartózkodott a gépen. Közben egy-egy tetemet találtak a keresők, de élet jeleit nem. A megérkező karhatalmi és katonai alakulat ugyan azt a feladatot kapta, mint az előző kutatók. A felderítésre tervezett terület nagyságát csak feltételezni lehetett, így a teljes repülőtéren több négyzetkilométer területet kellett megjelölni. Ha nagyobb a szétszóródás azon túl is. Ekkora már több, különböző szintű vezető tartózkodott a helyszínen és az illetékes hírzárlatot rendelt el. A Légügyi Hatóság megkezdte a vizsgálatokat. A szerteszóródott tüzeket sikerült eloltani, de egy fő gócot csak másnap. A tetemek helyének, helyzetének megjelölése és lefotózása után megkezdjük összegyűjtésüket, majd az erre illetékesek az azonosításukat, sajnos a leszakadt végtagok olykor messzebb hevertek gazdáitól. Ekkora persze kivilágosodott, eloszlott a köd teljes mértékben áttekinthetővé vált a nagy kiterjedésű helyszín. Hihetetlen energiát, idegi feszültséget emészt

- 179 -

fel, amikor csak a képzeletben jelenik meg teendőnk. Sehol nincs előírva ama bizonyos csatárlánc, hiszen ez gyakorlott katonai feladat. Lám, a tűzoltó szorult

helyzetében talál megoldást. Élő ember nem maradt a gépről, sőt a két pilóta tetemét az orr részben szénné égve találtuk. Következtetés. Ferihegyen ebben az időpontban repülési tilalom volt a rossz időjárás miatt. Ennek ellenére közel egy időben két gép jelentkezett landolásra. Egy ideig mindkét géppel elvesztette a kapcsolatot az irányító torony. Míg hívogatták felváltva a gépeket, erős villanást láttak a ködön át és robbanási hangokat. Ekkor jelezték felénk az eseményeket. A légikikötői irányítás azért nem rendelkezett a megfelelő adatokkal, mert őket is váratlanul érte a két gép felbukkanása. Az egyik gép tovább repült és az egyik szomszédos ország repülőtéren landolt, szerencsésen. Utólag rekonstruálható volt a bekövetkezett baleset oka. A rossz látási viszonyok és a gép magasságának megítélése miatt a leszálló pálya betonjánál még fordulóban volt a gép és a jobb szárny elérte a betont, abból kiszelt egy méteres darabot, valószínű ebben a pillanatban ki is gyulladt. Ezt észlelték a toronyból az irányítók. Ettől a becsapódástól száz méterre leszakadt a gép farok része, amely aránylag egybe maradt. Legtovább a hajtóművek és a gép orra haladt a tehetetlenségi erő kapcsán. A gép szétszóródása kb. 600 méter hosszú és 300 méter széles területen történt. Az irodámban hagyott irataimat és írógépet a túlórás szolgálatom után elraktam, hogy legközelebb folytassam. Ennek az eseménynek tanulságai is gazdagították éves jelentésemet.

IV. RÉSZ

A KÖR BEZÁRUL

A mentőközpont kéri segítségünket, egy beteg mentéséhez, kórházba szállításához. Magam lépek kapcsolatba a mentőkkel, akik elmondják, hogy rendkívüli esetről van szó. Nem közvetlen életveszély elhárításával de nélkülünk megoldhatatlan a beteg elszállítása.

A meggyőző érvek köteleztek bennünket a segítségnyújtásra. Elrendeltem az R-1 és a XI/1-es egységek riasztását. Cím, az egyik kerület adott utcájában lévő lakóépület második emelete. Érkezésünkkor a Rohammentő orvosával a helyszínen találkozunk és közösen felkeressük a beteget. A két szobás lakás egyik szobájában a padlóra fektetett habszivacson fekszik egy középkorú hölgy, akinek a méretei körülbelül 160x160 centiméter és súlya vagy 360 kilogramm. Ekkor értettem meg, hogy még mi is nehéz feladat elé nézünk. Ekkora testet képtelenség a bejárati ajtón és lépcsőházon át levinni. A már megszokott meditáció: „hogyan?” konzultálás az orvossal. Évek óta orvosi kezelés alatt áll a beteg otthonában, de most az állapota mindenképpen kórházi ellátást igényel. Megértettem! Lehetetlen nincs! Roham hozzon fel három darab fém dugólétrát és két mentő kötelet, a másik egység bontó baltákat és kapacsot. Amíg felérnek az eszközökkel a kollegák a másodikra, kedvesen szóba elegyedek kiszolgáltatott páciensünkkel. Sírva szégyenkezve kérlelt, hogy ne mozdítsuk ki befalazott otthonából. Dokival együtt meggyőztük, hogy nincs más megoldás, és a gyógyulásához engedelmeskednie kell. A rettenet az volt, hogy az egész ember, mint egy vízzel töltött luftballon, úgy mozgott tehetetlenül.

Doki nyugtató injekciót adott betegének, miközben a Roham a három darab dugólétrából mentőkötél átfonással bölcsőszerű hordágyat készített, a másik egység – ajtó le, fél fa ki, falat ötven centiméteren lebontani! Hordágyra

- 181 -

plédeket, beteg alá szintén. Mérések: falnyílás már elegendő, a rohammentő kétfelé nyíló ajtaja elégséges. Száz kéztől fogva felgöngyölítjük a beteget a Noé birkájára. Selyem hálóingjére újabb plédeket teszünk, hogy a kötelek kárt ne

okozzanak benne. Most érkezett el a gúzsbakötés, hogy a szállítás közben le ne billenjen. Minden előkészület rendben. Állományom magasabb tagjai elől, az alacsonyabbak hátul. Emeld meg! Tizenkét ember! Vállra. A bárka bírta a kötelek nem engedtek, de a lépcsőkorlát magas. Elindultunk lefelé, fontos volt, hogy a hordágy vízszintes maradjon. Letenni közben nem volt hely. A mélységgel és a szűk hellyel való küzdelem párját ritkította, de az utcán vagyunk végre. Mentő ajtaja nyitva, megcélizzuk és megkezdjük folyamatosan betolni az eszkábált hordágyunkat. Félig bent vagyunk – nagy eredmény, de a létránk hosszabb, mint e mentő hossza. Sebj! – rögzítsük, kössük ki bárkánkat és a kórházig úgy is kísérik a nyitott ajtós mentő gépkocsit.

Vas utcai kórház, ott is meg kell birkózni a helyi körülményekkel. Már az intenzív szobában vagyunk a sterilnek aligha mondható eszközeinkkel. Alkalmas ágy – ágyak nincsenek. Két műtőasztal összetolva. Betegünket átgörgetve, eszközeinkkel búcsúzunk a hölgytől és mentőktől. Harmadnap érdeklődésemre közölte kezelő orvosa, hogy már 80 kilogrammal megkönnyebbült a beteg, de további gyógyszerelésre szorul. További sorsáról nincs tudomásom, de hiszem, hogy a tudomány, a terápia és közös emberi készség még meghosszabbította életét. Csak kuriózum, hogy az egészen fiatal leánya is 180 kilogrammal asszisztálta végig édesanyja kórházba szállítását.

Az állatok általában kétféleképpen kerülnek életveszélybe. Leginkább a szálláshelyükön, az istállókban, az akolban, a szárnyasok pedig tojóházakban és keltetőekben keletkezett tüzek során. Természetesen némi különbséget kell tenni az értékes haszonállatok és a kevésbé értékes - például - szárnyasok között. Az istállókat közvetlenül veszélyeztető tüzeknél a legveszélyesebb és legtöbb gondosságot a lovak mentése igényel. A ló a szagokra, ízekre majdnem annyira érzékeny, mint az ember. Az idegzetének érzékenysége vetekszik az emberével. Éppen ennek kapcsán a ló is elveszíti türelmét, ideges és sokkos állapotba kerül. Társa és barátja az embernek, de ilyen esetekben sokkos állapotba kerül, a pánik erőt vesz rajta és csak egyben biztos, hogy az a tér, amiben él és mindig biztonságot nyújt számára nem hagyható el. Több esetben került sor, még versenylovak esetében is a tűzből való mentésre és tapasztaltuk kötődésüket a jászóljukhoz. Akkor sem hagyja el boxát, ha elvágtuk kötelékét és látja is a nyitott istálló ajtaját. Mindenek előtt, ha csak egy mód van rá, saját gondozóját vesszük igénybe, mert rá esetleg hallgat. A beavatkozásunk első mozzanata az oltással egy időben a megkötött állatok elszabadítása, minden ajtó nyitása és a lovak fejének letakarása bármi módon (olykor saját kabátunkkal is) és így ha nem látja a veszélyt, a ló engedelmeskedik. Állományunkból ilyenkor, olyan esetleg lovakat tartó, de mindenképpen lovakkal bánni tudó kollegákat választunk, elsőbbséget élvez az önként jelentkezés. A lovak ilyenkor nyihognak, nyerítenek és toporzékolnak. Bántani minket nem akarnak, de kapálódzó lábaikkal ránk léphetnek, illetve nagy testükkel oda szoríthatnak. Ilyenkor nem babusgatni kell a lovat, hanem nagyon határozottan akaratunkat rá

- 183 -

kényszeríteni, akkor engedelmeskednek. Még egy fontos szempont: a már kiszabadított lovakat valamilyen zárt térben kell elhelyezni, mert visszarahannak

megszokott helyükre, vagy felzaklatottságuk, a füst és a mi zajos munkánk miatt vágta kezdenek, autók elé kerülnek, gödörbe esnek, de olyan is volt, hogy addig rohant, míg szétrobbant a szíve és elpusztult.

A szarvasmarhák esetében könnyebb a mentés, általában kirohannak, ha szabadok az istállóból. Kevésbé szelesednek meg. Ha egész marha gulyát kell menteni, keressük meg a kolompos marhát, de ha az már elpusztult volna, jó módszer a kolompjával kint a szabadba kolompolni, követni fogják ezt a hangot. Juhnyáj esetében ugyan ez a taktika. Vezérkost bundájánál fogva kihúzkodni. Követni fogja az egész nyáj. Gyorsíthatjuk, ha lökdössük kifelé őket. Sertések mentése egyszerűen ól ajtónyitással és kituszkolással történik. A szárnyasokkal nem tudunk sokat kezdeni. Szabad utat nyitunk nekik és kitereljük őket.

Egészen más a helyzet a vadállatok mentésével. Ketreceiket akkor sem szabad kinyitni, ha közvetlen veszélyben vannak. A tűz oltását úgy kell irányítani, hogy elsősorban azok életét védjük a tüztől. A terráriumoknál még veszélyesebb a helyzet, mert láthatatlanul szabadulhatnak ki életveszélyt jelentő hullók stb. Állatkertek, cirkuszok, magántartók közreműködése elengedhetetlen. Gondoskodni kell nagyobb rendőri erőkről is.

Egy – két érdekesebb, egyedi mentés.

Egyik dunai kikötő területén szekérrel együtt a kikövezett rézsütős parton lerohant egy kettős fogat. A lovak született ösztöne az úszás, ha soha sem volt vízben és bele kerül, azonnal úszik. Igen ám, de itt a kocsi azonnal alámerült és egyes szerszámok (nyakló, istráng, stb.) húzták lefelé szerencsétlenül járt állatokat. A kikötőben lévő csónakról sikerült megszabadítani a lovakat a kocsitól, de ekkorra rendkívül kifáradtak, hogy – az egyébként is – termésköves hullámtörőn nehéz lett volna átvezetni őket. Csónakból a zablás fejjöt fogva paskoltuk hozzájuk beszélve, nyugtatgattuk az állatokat. Ebben az időben még

- 184 -

rendelkeztünk (ma már nincs) ló-mentő felszereléssel. A két hevedert aláhelyeztük, az egyiket a hátsólába (lágýéka) közelébe a másikat az első marja

közelébe és a rakpart híd daruja 20-25 méter magasan partra emelte egymás után a két pacit, amik még hosszan remegtek a kimerüléstől, de túléltek a kalandot. A kocsit bűvárok segítségével hoztuk a felszínre. A Rákos-patakba ugyancsak kocsival került bele ittás kocsisával fogata. A mentés itt is hasonló volt, a daru helyett háromlábú bakállványt alkalmaztunk (ez sem található meg ma már felszereléseink között). Ezeknek a felszereléseknek az elhagyását részben a lóállomány lecsökkenése és újabb felszerelések készenlétbe állításának költségessége indokolta. Nem beszélve, sok új modern felszereléssel gazdagodtunk és már hely sem jutott nekik.

Elefánt mentése.

Kétségbe esett kéréssel fordult hozzánk egy cirkusz tulajdonos. Elefántja megmentését kérte és felajánlotta, hogy megtéríti munkánkat. A helyszín egy perem kerületi téliesített cirkusz telep. Előbb csak csoportommal mentünk a helyszínre, hogy felmérjem a helyzetet. A már nem fiatal, de élete teljében lévő elefánt tüdőgyulladásból épült fel, de fekve maradt. Kezelő orvosa szerint mindenképpen fel kell állítani, de saját erőből képtelen. Körbe jártuk a nem túl nagy istálló közepén, oldalán fekvő állatot, aminek szemében a kétségbe esés, és ormányával keresi az ember közelségét. Ekkor már eldöntöttem, hogy meg kell oldani, de hogyan? Sok tűzoltó körbe fogja, kikötött csigák, kötelek. Nem látszik biztonságosnak. Állítás közben a kétségbe esett állat mozgása, megbillenése minket és magát az állatot is veszélyezteti. Ismét szorult helyzet, mint már annyiszor. Vizsgálom a tető szerkezetét, kimegyek, hogy a környezetet szemügyre vegyem. Megszületik a döntés: elmondom a tulajdonosnak. Megoldás, tetőbontás és az istálló mellett elhelyezett daruval fogjuk felemelni. Tulajdonos örült, elfogadta javaslatomat, mi mást tehetett volna. Kértem, hogy a tető megbontásban segédkezzen, ahol a daru köteleit bevezetjük. Kirendelem a

- 185 -

darut és a Rohamot. Tulajdonossal közöltem, hogy legyen itt az állatorvos is a felállítási műveletnél. Ennek sem lett akadálya. Minden előkészítve, konzultálás

a kötelek bevezetési helyéről, állattartóval és orvossal. Kijelöljük a helyeket. Ekkor felmerül az igény, hogy előbb a két első lábát kellene felállás előtti helyzetbe hozni. Újabb gondolkodás, akkor ez két emelés, közben biztosítani, hogy el ne dőljön, a négy tonna tehetetlen súly nem csak emelése de egyensúlyban tartása is gond. Egy órán át küzdünk. A jámbor állat tűrt minden műveletünket és hálásan viselte azt. Négy lábon az állat, visszaengedünk a daru köteleken, hogy átterheljük az állat lábára. Nem bírja el a testét. Fokozatosan lazított kötelekkel már mocorgott állatunk, de orvosa úgy döntött, hogy biztonsági kötelekkel még napokig biztosítani kell. Ezeknek a köteleknek a gerendához kötésében is segédkeztünk. Visszaszereltünk. Megpaskoltuk az okos állat arcát és hintáztatott ormányával megköszönte az ember segítségét. Kezet nyújtottam ápolójának és tulajdonosának, ami egyben a fizetség is volt. Néhány nap múlva telefonon keresett a cirkuszos és ismét hálálkodott, hogy teljesen felgyógyult elefántja.

Bikák befogása.

A marhavágóhídról egy tucat vágásra szállított fiatal állomány indult útjára, hogy ismerkedjen a főváros különböző nevezetességeivel. A rendőrség kéri segítségünket, ők már a helyszíneken vannak, hiszen a szélrózsa minden irányába szélednek a jószágok. Riasztás a IX./1-2nek, a Rohamok is, mi is elindulunk a Soroksári út, Boráros tér, Mester utca és Közvágóhíd utca által határolt területre. Már írtam a szarvasmarhák viselkedéséről, de az, tartásuk közelében volt igaz. Itt a város zaja, járművek sokasága, ismeretlen és előlük futkosó emberek sokkal jobban meg szelesíti az állatot. A határozottság, kemény bánásmód, kényszerítése a saját akaratunknak eredményes. Aki ebben a befogásban részt vesz nem félhet. A kötelekkel falhoz, sarokba, fához kényszerítés eredménnyel jár. A kötélre vetett állat meghunyászkodik, kezessé

- 186 -

válik, örül, hogy engedelmeskedhet. Ehhez hasonló módszerrel begyűjtöttük valamennyit. Nem volt szükség a közben sorozatlövő fegyverekkel ellátott

rendőrségnek a beavatkozására. A közben megérkezett hajtók, hajcsárok elvezették szegény halálra ítélt bikákat.

Nyári délután érkezik a női esdeklő segítségkérés központunkba, miszerint „egy ember van a kéményben” – Milyen kémény?... hogy került az ember a kéménybe, azt nem tudja? Miközben rejtélyes esemény bontakozik ki, a riasztás beindul, hiszen életmentés. Két fecskendő, R, TCS-1. a további kérdések már azok vonulása közben történnek. A helyszín Zugló kertváros része, ekkora kémény nehezen képzelhető el. Milyen gyár, üzem lehet a közelében? Van, de nem azonos a címmel. Egy kissé vaklárma ízű a bejelentés, de nem lehet kockáztatni. Egy tűzoltó rajnak mindenképp a helyszínre kell érni és megbizonyosodni a segítségkérés valódiságáról. Addig tilos csökkenteni is a riasztott erőket. Volga kombi csoport kocsival száguldunk a délutáni csúcsforgalomban és változatlanul akörül jár az agyunk, ha igaz, milyen mentési módszer alkalmazható. Ha netán gyárkémény, akkor kötéllel leereszkedve a sérülthez, mennyire sérült, élhet még? Kéményfal bontás, milyen magasságban, hogyan döntjük el a bontás helyét? Tudunk vele vagy környezetével szót érteni. Nem megy ki fejemből a gondolat, mindenképpen nagy öblös kémény lehet, előbb fentről célszerű felderíteni a személy helyzetét, állapotát, csak azután a mentés módszerét. Igen, intézkedni kell egy emelőkosaras jármű riasztására is! „KUN központi rádió, itt TCS-1! Riassza a IV/Emelőt! Visszaigazol, hogy megtörtént. Már félúton haladunk és szurkolok magunknak, hogy elsőnek érkezzünk. Bizonyára bonyolult mentéssel kell szembe nézni és kell a mi nagyobb tapasztalatunk.

Már nem messze vagyunk a helyszíntől, mikor az éterben megszólal az elsőnek érkező XIV/1-es rádiója. „Helyszínen felderít!” minden másodperc triplázódik, nem jön az újabb visszajelzés, nem jön. Bonyolult a felderítés. Mindjárt ott vagyunk az a tuti, amit személyesen látunk, tapasztalunk. Nincs visszajelzés!

- 188 -

Megérkezünk. Egy családi ház szokványos kéménnyel, ebbe nem férhet egy ember, hol a parancsnok, mit talált? Jelentem semmit! Hol a jelző személy? Itt,

mondja és mutat egy középkorú hölgyre, eközben haladunk a lakás belsejébe. Szóban felveszem a kapcsolatot a jelzővel, s mondom ebben a kéményben nem lehet senki, nem fér el benne. Ő váltig állítja, hogy saját szemével látta. Akkor mutassa meg, hogy hol látta. Ekkor a hálószoba közepén álltunk és az ágy alá mutatott, lehajolok, az ágy alatt sincs senki, elhúzzuk az ágyat, senki, kémény, akna sem. Közelről tekintetembe nézek az asszonynak, és rá kérdezek most is látja? Igen, most is! Mondom: Drága asszonyom bocsánatot kérek, de most már én is látom, a kollegáim most emelik ki a tetőn keresztül. A szerencsétlen tudathasadásos asszony nyakamba csimpaszkodott és sírógörcsbe torkoló hálójával halmozott el. Intettem híradósomnak, hogy vaklármát találtunk, a még vonuló erőket fordítsák vissza. A még mindig nyakamban csüngő karokat kollegám és a közben megérkező mentők szedték le, akik megkezdték ellátását. A helyi illetékes raj megkezdi a szokásos adatfelvételt, mi pedig elindultunk állomáshelyünkre.

Egy másik bejelentés más alkalommal:

Egy megnevezett kórház, valós kéményén egy öngyilkos jelölt, és le akar ugrani! Milyen magas a kémény? Húsz – harminc méteres. 1-es kiemelt riasztás, emelőkosaras járművel. Elsőnek érkezve, gyorsan megállapítható volt, hogy most valós mentéssel állunk szemben ezt visszajelezzük központunknak. Megerősítjük, hogy a Mentőket kérjük a helyszínre. A kórház vezetésétől azt kértem, hogy az össze sereglett betegeket, látogatókat távolítsák el a helyszínről. A közben érkező rendőrség segítséget nyújtott ebben. Saját hangosító útján megkísértem kapcsolatba lépni a mintegy 25 méteres kémény tetején, a vashágcsón álló és a villámhárítóba kapaszkodó fiatalemberrel. Kérdéseimre, ajánlataimra nem felelt. A Rohamot felkészítettem közben 2 fővel a vashágcsón való felhatolás előkészületeire. Kijelöltem az emelőkosaras jármű telepítési

helyét és ismét kísérletet tettem a kapcsolat kialakítására. - Kedves barátom, látom nehéz helyzetét, mi segítünk visszajönni. - Addig is kapaszkodjon, le ne essen. - Bizonyára nyomós oka van elszántságára, de van családja, szerelme, erre nem gondol?

Megtaláltam érzékeny pontját, első válasza született, hát ez az, amiért nem érdemes élni. Ha ennyire be tudunk hatolni ezen emberek lelkébe, több mint fél siker. Ekkor lép előtérbe felhalmozott tapasztalatunk az évek során sok-sok hasonló eseti megoldások képletének az ide vonatkoztható gyöke.

Ha eddig a pontig eljutunk, és mégis sikertelen a mentés, az már a mi hibánk is. Eredményes, ha saját példánkkal, kitalált de az élethez közelálló epizódokat formálunk, miközben persze a mentés folyamatosan épül fel, s ha csak egy mód van rá lehetőleg kétirányú legyen. Ez azért fontos, mert mindig számolni kell a váratlan eseménnyel, s ha az egyik nem célszerű, a másik az lehet. Itt sem vettem el a már jelzett kötelen történő mentést, de közben a nagyobb biztonságot nyújtó emelőkosaras mentést helyeztem előtérbe. Rendkívül fontos, hogy a kárhely parancsnok képes legyen a mentésnek minden fázisát és pillanatát személyesen irányítani és ellenőrizni. Pillanatról-pillanatra le lehessen állítani és indítani a megoldásokat, akciókat. Mindig a legkritikusabb és legoptimálisabb ponton kell tartózkodnia. Elérkezett a mentés konkrét végrehajtási fázisa. Az emelkedő kosárból most már élő szóval beszélgettünk. Nem adta jelét, hogy ne engedelmeskedne. Ekkorra már el voltak gémberevedve végtagjai, már magassági iszonya is hatalmába kerítette, örült érkezésünknek és segítőkkel be léptettük életunt emberünket. A Rohamot a vashágcsó félútjáról visszarendeltem. Páciensünk meg is köszönte segítségünket, majd átadtuk a Mentőknek. Visszaszerelések, adatfelvétel és bevonulások. Remélhető, hogy segítségünkkel egy hosszú, boldog élet kezdetét valósítottuk meg.

Bihari úti lakótelep egyik lakásához kértek segítséget a mentők. Elmebeteget szerettek volna időszakos gyógykezelésre szállítani, aki ennek ellenszegült és a gázcsapok kinyitásával fenyegetődzött. Robbanás veszély, tűzoltó esemény!

Helyszín: két emeletes bérház első emelete a cél. Már a rendőrség is a helyszínen, konzultálunk, milyen cselet alkalmazzunk. Az orvos szerint veszélyes a személy. Kontaktus volt vele, de már nincs. Gáz szag? Még nincs! Merre néz az ablaka? Kertre. Kihúzó létra alkalmas a külső behatolásra, de mi van, ha támad, létrán nehéz védekezni. Szóba jön, hogy a fölötté lévő lakásból mentőkötéllel való leereszkedéssel hatolnánk be, de a kötélén csüngő ember még védtelenebb, elvetjük. Közben meg - megkíséreljük vele a kapcsolatteremtést, nem sikerül. A mentőktől már fél, a rendőröket nem fogadják. Próbáljuk előtérbe helyezni tűzoltó mivoltunkat és segítőkészségünket. Újabb cselhez folyamodunk: bekiabálva, hogy csak mi vagyunk itt és füst, és gáz szagot érzünk, veszélyben van, nyisson ajtót. Persze azon túl, hogy őt mentőkézre jutassuk, fontosabb, hogy bántódása ne essen. Ne ugorjon ki az ablakon, ne legyen öngyilkos, de eközben közveszélyt se okozzon. Rendkívül agyafúrt és gyakorlott, alkalmi módszert kíván az eset. Létra már szerelve, a lépcsőházban csak tűzoltók. Sokan, mert az ajtó betöréséhez nagy erő kell. Helyettesem a kerti létránál irányít, és figyeli a félig nyitott ablakot. Sisakrádióon kapcsolatban vagyunk egymással. A célunk az volt, hogy az ablak közelébe legyen, amikor betörjük az ajtót, hiszen arra is kellett figyelni, hogy benne kárt ne okozzunk. Növekszik a feszültség, várjuk a pillanatot, amikor a kulcslyukon megérezzük a gázszagot. Rádióutasítás, a létrán álló tűzoltó lépjen följebb, de rögzítse magát a létrához, szóljon emberünkhöz. Jön a hír, baltával hadonászik, zúzza a bútorokat és már az ablakban is gázszag érezhető. Döntés:

behatolás minden áron. Rendőrség fél szinttel lejjebb, mentőorvos közelünkben. Három tűzoltó váll és az én csizmás lábam készen áll. Egy – kettő – hááárom! Pattan az ajtó, félig bezuhanunk, de lendül belülről a baltás kéz is a Roham parancsnok sisakján, nem nyílt ketté. Tíz vasmarok teperi le szerencsétlen beteget, de az ő érdeke is ezt kívánta. Gázcsapot elzártuk, az erős fizikumú beteget már a rendőrök bilincsben vitték le a mentőkhöz, ahol még megajándékozták szegényt egy kényszerzubbonyal, és rendőri kísérettel vitték a megfelelő gyógyintézetbe.

Régi Soroksári út, elmebeteg vagy részeg nő a tetőn, és dobálja a cserepeket emberekre és kocsikra, hangzott el a rendőrségi kérés. Helyszínen körülbelül 15 méteres fél-nyeregtetejű ház tűzfalán randalírozik delikvensünk. Szópárbaj után kiderül nem beteg, részeg. Kérdéseinkre, még nagyobb munkába kezd. Szomszéd ház udvarán megszereljük a gépezetes liftes tolólétrát (még nem volt emelőkosaras) és magamra vállaltam átölelését. Beszálltam a liftbe és szakaszosan közelítettem hozzá, miközben szóval bírtam. Célom elsősorban az volt, hogy a dobálást szüntesse be, mert azzal engem is veszélyeztetett. Lassította a dobálást és mind többet figyelt rám. Elhitettem vele, hogy milyen csodálatos ezen a létrán hintázni, hálás lesz, ha kipróbálja. Megengedte, hogy megközelítsem, kezemet nyújtsam, ez a pillanat volt, amikor erős rántással derékon fogva berántottam a liftbe és magamhoz öleltem. Igen ám, de meggondolta magát és ahelyett, hogy létránkon élvezkedett volna ölelésemben, a két szabad kezével el kezdte ütni fejemet. Az egyik jól irányzott ökölcsapással, az amerikai sisak széles peremére csapott, melynek lebillenő pereme az ornyergemet törte és a földig meg sem állt. A 15 méteres zuhanást sérülés nélkül vészelté át sisakom. Az orromból ömlő vér emelte adrenalin szintemet és egy gyors fogással elkaptam a hadonászó kezét, hátracsavartam és úgy a létra fémfokához szorítottam, hogy innentől kezes-báránnyá változott, addig, míg lent el nem engedtem. Ott, ütötte a közelében lévő valamennyi tűzoltót. Utasítani

kellett az ott lévő nem kevés rendőr kollegát, nem vennék-e át tőlünk a már
részben megszelídített amazont.

Egyik kórház zárt osztályáról kiszabadult egy férfi. Nem tudtuk sehonnan sem megközelíteni és visszajönni sem akart. A csel ismét diadalmaskodott. Magamat kötéllel biztosítva a cserepes tetőn, közelítettem hozzá, miközben kitalált mesémmel megnyugtattam. Azt találtam ki, hogy holnaptól én is ide az ő osztályára vagyok beutalva, és így ha bizalmába enged, híreket vigyek és hozzak szeretteinek. Közeledve még azt a feltételt szabta, hogy jó, de ha holnap jövök, akkor együtt szökjünk meg. Hát persze, mondom, én is így gondoltam, de ezt nem szabad elárulni senkinek. Átöleltük egymást és az ablakon besétáltunk. A benti sorstársait a gondozók nehezen tudták távol tartani tőlem. Tapssal, kacajjal és ölelgetéssel jutalmazták társuk visszahozását. Míg áthaladtam a zárt osztály sok-sok elnyomorodott lelkű és nem kontrolálható agyú emberi roncs között, nehéz volt könnyek nélkül búcsút inteni, és lelkiismeretemmel számolni. De hát már írtam erről is, a szükség törvényt bont.

Nagyon fontos cél, hogy ne legyen nagyobb az áltatás, mint amennyire érdekében állítottuk. Hazugság vagy igazság, élet vagy halál, a hit a remény, erkölcs vagy galádság relatív valamennyi. Az államok alkotnak törvényeket, jogot és kötelességet népeire. Amiket be kell tartani. A magunk által felállítottakat, szent kötelességünk.

Egy követségi rezidencia tűz, humorral

Vasárnap, késő este segítséget kérnek az egyik követség rezidenciájáról, hogy tűz van, és személyek vannak veszélyben. Messze a város szívéből, a budai hegyekben. Egyes kiemelt riasztással elindulunk hegynek felfele. Mindig, ha élet van veszélyben - és ezt már vonulás közben tudjuk - növekszik az adrenalin szint. Nos, ha a beavatkozásunk, gyorsaságunk és szakszerűségünk a magyar tűzoltóság és hazánk tekintélye függ, hát minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk, és ez áthatja lényünket. Sietünk, de mindig sietünk, ezer gondolat, mit találunk, tudunk még – kell-e még mentenünk, elfogadják-e segítségünket (erről már írtam). A könnyebb és gyorsabb gépjárművünkkel elsőnek érkezünk. A zöld övezetben a villaszerű épület kapuja már nyitva, füstöt, lángokat még nem látok. Utasítás HPK felé: Elsőnek érkező egység hozzon kézi porral oltót és szereltesse egy osztót a bejáratához! Tovább rohanunk hírvivőmmel. A bejárat előterében két ember pucéron és kezükkel takarják pucérságukat. Azonnal levetem pigmentes védőkabátomat és az illető hölgyre adom. Hírvivőm felsője a férfire kerül. Szót értek a tört magyarsággal beszélő attaséval. Közlöm vele, hogy itt biztonságban vannak, maradjanak e helyen. Megérkezik a kézi porral oltó, irány a rezidencia. Nagy levegő, visszatartás és belső felderítés. A füstben is kivehető volt, hogy függönyök, polcok, könyvek, ágynemű és egyéb berendezés ég. Porral a nagy lángokat levertük, de a végleges oltáshoz vízszugár is kellett. Néhány perc alatt el is oltottuk a tüzet, jelentősebb tűzkár nem keletkezett, a füstkár viszont jelentős lehetett.

Visszaszerelések, bevonultatás. Átöltöznek kimenekült felebarátaink és nyugodtabb körülmények között megkérdezhetem az attasé urat, hogy van-e fogalma, miből keletkezhetett a tűz, esetleg kér-e tűzvizsgálatot? „Oh, nem! Tudom mi baj, én baj. Jött hölgy, én csinálni hangulat. Mi jól vagyunk,

gyertyák égni. Közben elaludni, egyszer köhögni, ébredni, hogy meleg. Nőmet vinni oda ki. Jönni ti, mi vagyunk. Köszönni nektek, mit fizetni?”

Örültünk, hogy segíthettünk és, hogy nem esett nagyobb baj. Visszakaptuk kölcsönzött ruháinkat és mi is elindultunk állomáshelyünkre.

Egy hét múlva jött a hálálkodó köszönőlevél, némi ital csomaggal, így hát mi is hálásan gondolunk vissza őrájuk. Töltsenek együtt még sok-sok alkalmat, de mindenkinek ajánlom, hogy lefekvéskor, de mindenképpen elalvás előtt oltsa el a gyertyát!

Kazaltűz, oltatlanul

Annak ellenére, hogy a fővárosi tűzoltóság nem elsősorban mezőgazdasági tüzek oltásában profi, a peremkerületekben és agglomerációban évente jelentős számú ilyen tűz keletkezik. Így hát elégséges tapasztalatunk volt arról, hogy az ilyen tüzek eloltása után keletkezett kár nagyobb, mint a kigyulladt alom, vagy takarmány értéke. Nem beszélve a mi munkánk, technikánk, oltóanyagunk értékéről. Rájöttünk az évtizedek során, hogy a még nem égő kazlak, boglyák védelme a fontos. A már égők, az oltóvíz hatására dudvásodnak. Sem alomnak, sem takarmánynak nem alkalmasak, a házi haszonállatok a füst szagával átjárt szálalag termékeket nem viselik el. A gyakorlat az, hogy az általunk ott hagyott eloltott dudvát a gazdák és gazdaságok megszáritják, és felügyelet mellett elégetik. Ezeknek az ismereteknek a birtokában érkeztünk egy XVII. kerületi termelőszövetkezet szérűskertjéhez az éjszakai órákban. Az időszak már a cséplés után volt, így hát csak szalmakazlak voltak közel egy tucat és darabonként 20×6×4 métereseek. Lehetett darabonként, közel ötszáz köbméter szalma. Egy kazal teljes terjedelmében, a széljárás irányában lévő félig lángokban állt. Alig az elsőnek érkező egység után érkeztünk, ők már megkezdték az oltást és a visszajelzésben, azt jelentették is. Pillanatok alatt felmérve a helyzetet, közöltem a TV-vel, hogy átveszem az irányítást és szüntesse meg az oltást, a legközelebb veszélyeztetett kazalt nedvesítse be és képezzen vízfüggönnyt, hogy a sugárzó hő ne gyújtson. Következő egységnek egy másik kazalnál ugyanez a feladata.

Megdöbben saját állományom, ilyet még nem pipált tűzoltó, hogy ott a lángtenger előtt és nem olthat, tekintélyem megvédett a kérdésektől. Előkerül az agronómus, konzultálunk, nem csak hogy egyetért döntésemmel – dicséri is azt, ez a megerősítés erősítette a én hitemet.

Ezek után elhangzik az éterben egy olyan visszajelzés, ami eddig az idők során soha: „A kiérkezett erők oltást nem végeznek, a két égő kazal tüzet felügyelik és a még nem égő tíz kazalt, hűtik és védik. Ennek végrehajtására csökkentjük az erőket és bevonulunk!”

A visszajelzést, fontossága és megdöbbentő hatása miatt magam adtam, amit a központ alig mert megismételni, nem tudta jól hall-e, ez lehetetlen, baj lehet a főnökkel. Beérkezvén állomáshelyemre elsápadva kérdezi az ügyeletvezető tiszt, hogy jól meggondoltam-e intézkedésemet? Mondom, tökéletesen. Miért van visszhangja? Igen, Pest megyei ügyelet ide szólt, hogy mi ez, ilyen még nem volt. Mondom, majd lesz! Az éjszaka folyamán a két kazal leégett, hamu maradványát trágyaként felhasználták. A termelőszövetkezet köszönőlevelet küldött az ésszerű döntésünk miatt. Az előjáróim a mai napig nem kérdezték meg, hogy miért így döntöttem?

Így lehet konvenciókat, beidegződött módszereket egyik pillanatról a másikra megváltoztatni, ha azok rosszak, már nem korszerűek.

Néhány adat arra, ha értelmetlenül beavatkozunk:

Negyven tűzoltó, tíz tűzoltójármű, körülbelül 300 m³ víz. Távolsági vízszállítás, víznedvesítő habképző anyag. Egész éjszakás munka, minden itt lévő egység kiesett volna a más káresetek elhárításából. Elhasznált és sérült tömlők a távolsági vízszállítás során. Durván számolva is egy millió forintot pazaroltunk volna el az éjszaka folyamán, míg a két ott maradt egység töredékét használta fel ennek az összegnek és okozott kár pedig nem keletkezett. A tűzoltóságok munkáját az ésszerűségnek és a logikának kell vezérelni, ami ugye alapigazságnak és elfogadhatónak látszik. Azonban vannak minden társadalomnak ugyan csak alapvető céljai, eszméi, egyes érdekcsoportokat a másik elé és fölé helyezni. Így hát az elvárások és igények a tűzoltóságokkal szemben állított követelmények is változnak. Amit nekünk követnünk kell, esetleg a lehetőségeinken belül befolyásolni is lehet és néha néha kell!

Gyakorlat teszi a mestert
(Különböző gyakorlatok)

Az első részben már tettem említést arról, hogy a tűzoltóság készenléti állománya, amely 24 órás szolgálatot lát el órarendes tematikai kiképzésben részesül. Az elméleti képzésben megismeri az élet szerteágazó szektorainak veszély forrásait. Beavatkozási sémákat, az életmentésnek az elméleti feltételeit. A formális és különböző szintű gyakorlatoknál pedig megismeri felszerelését, kezeléseit, azok teljesítményét és főleg, mit hol lehet, kell alkalmazni. A régebbi időkben az újoncot, aki egy éves próbaidőre lett felvéve és egy év után vizsgával kellett számot adni a további alkalmasságáról és vagy maradt és a kinevezéses állományba került, vagy megköszöntük eddigi munkáját és eltanácsoltuk. Ő a hétköznapiakban betagozódva az állományba nap, mint nap gyűjtötte a tapasztalatokat. Mellé rendeltünk egy tapasztalt kollegát, aki felelős volt az újonc fejlődéséért. Ritkán, alkalmasszerűen szerveződtek alapfokú tanfolyamok, amelyek nagyon hasznosak voltak, mert sokkal szervezettebb körülmények között érlelődhetett az újonc, persze számára nehezebb is volt. Manapság már úgy történik a felvétel, hogy az újonc ebben az intézményben kezdi pályáját. Rövidre szeretném fogni a gyakorlatok sokféleségének számát, de hogy ízelítőt kapjon az olvasó, esetleg a jövő tűzoltója, mégis valamennyiről tesztek említést. Alapszerelési gyakorlatok arra alkalmasak, hogy az egyén elsajátítsa az alapfogásokat – párcapcsolatokat, az összhang harmóniáját. Ezeknek az alap gyakorlatoknak a fajtája legalább ötven. A begyakorló művelet, komplett összetett és összehangolt gyakorlatoknak a folyamat. Ezeknek csak a kisebb része történik a laktanyákban. Többsége gyárak, üzemek, intézmények területén folyik a helyi sajátosságok figyelembe vételével. A taktikai gyakorlatok már azok, ahol feltételek szerepelnek a különböző lehetőségek megoldására.

Kicsiben olyan, mint a matematika, ahol adott példához meg kell találni a megfelelő képletet. Az ellenőrző gyakorlatokat mindig valamilyen szintű előjáró rendeli el, általában olyan helyen, ahol a begyakorló, vagy taktikai gyakorlatokat tartották. Az ilyen gyakorlatokon már minősíteni kell a parancsnoki és alárendelt állomány munkáját. Az ellenőrző gyakorlatoknak a legmagasabb foka, amikor is ismeretlen helyen zászlókkal esetleg lámpákkal jelöljük a tűz és füst határait. Feltételeket adunk a parancsnoknak, ahol a megoldások közül választva, ő dönti el a végrehajtást. A zászlók és lámpák szerepe itt az igazi tüzet és füstöt jelenti.

Éles tűzoltási gyakorlatok.

Ezekből nem csak a végrehajtó állomány, hanem a szakma is profitál. Részben az állomány tűzhöz olykor mentéshez is szoktatása, a terhelések felmérése, az oltóanyagok viselkedése, a felhasznált égetett anyagok, főleg tűzveszélyes folyadékok oltóanyagokra való reagálása. Alkalmat ad a szervezett tűzoltás gyakorlására is. Megemlítem még, hogy ritkán adódnak nemzetközi együttműködésben szervezett tűzoltási kísérletek, ahol a legújabb oltóanyagok hatásosságát és az ahhoz megfelelő technikát próbáljuk ki. Ezek az alkalmak – általában – a világban publicitást kapnak és a világ valamennyi tűzoltósága megismerheti az eredményeket. A színházak zárási gyakorlatai arra valók, hogy évad záráskor kipróbáljuk a színház valamennyi tűzvédelmi berendezését, és ha hibát találunk, azt évadkezdésre kijavíthassák. Mindezeket túl mi is ismerkedünk a házzal, és tűz esetén felhasználjuk ezen ismereteinket.

Villamos szerelési gyakorlatok mindig a vasárnapi szolgálatokra esnek és a különböző villamos kocsiszínekben történnek. Célja, hogy ha villamos gázolás történik, gyors és szakszerű legyen a beavatkozás. Különböző villamosok emelési pontjaival tisztában legyünk. A METRO és HÉV esetén ugyan ezt tesszük. Az alátámasztási gyakorlatok jelentős statikai és szerkezeti ismeretet igényelnek. Ezeknek irányítását csak rendkívül gyakorlott, ilyen ismeretekkel

bíró parancsnok irányíthatja. Főleg épületek omlásánál van rá szükség. A vízszívási gyakorlatok során, a mélyből szerelésen túl, megismeri az állomány az elméleti szívómélységeknek a gyakorlati oldalát. Rájön, hogy a nem precízen szerelt, nem jól záródó tömítések megakadályozzák a víz szivattyúig történő felvételét. És ha most már itt tartunk - elmondom, hogy a közhiedelemben, de szakmai berkekben is kialakult szivattyú elnevezés, nem is szivattyút takar, ha nem nyomattyút! Ugyanis segédberendezéssel (légtelenítő) légtelenítést, légritkítást végzünk az adott víz felülete és a szivattyú között és a földre ható gravitációs erő hatására, önmagától jön fel a víz a szivattyúba és annak csak továbbítani kell. Így hát a föld más-más részein ez a bizonyos szívó mélység változik, hazánkban, nyolc méterben határozható meg az elméleti 10.33 m.

Mentési gyakorlatok.

Ezek a gyakorlatok is összetettek és sokrétűek. Történhetnek kötéllel, létrán, emelőkosárból, magasból és mélyből, vízből.

Repülőtéri mentések.

Amíg nem voltak kiselejtezett repülőgépek, egy-egy gépet bocsátott a rendelkezésünkre a Repülőtér gazdája. Azonban ahogy megindultak a selejtezések még gyakrabban áll rendelkezésünkre ez a lehetőség. Ezek a mentések annyiban térnek el a többi általános mentéstől, hogy mindig tűzoltással egybe végezzük, hiszen a valóság is ez. Ha még nem ég a kényszerleszállással földet ért gép, minden pillanatban lehet számolni kigyulladásával.

Taxis blokád, kárelhárítás

A budapesti taxis blokád megbénította egész Budapest forgalmát. Mivel előre bejelentett akcióról volt szó, mi magunk – tűzoltók is veszélyeztetve láttuk kárelhárítói tevékenységünket. Ezért tárgyalást kezdeményeztünk a blokád szervezőivel, akiktől megnyugtató választ kaptunk. Itt és most is elismeréssel adózom valamennyi szervezőnek. Nem csak hogy nem akadályozták, inkább segítették káreseti vonulásunkat. Itt most egy példát is bemutatok, nem mindennapos esemény kapcsán. Péntek délután van, lebénulva a főváros forgalma. Gyér vonulásaink inkább gyorsabbak voltak a szokásosnál, hiszen aki csak tehetett nem közlekedett. Kérelem érkezik a rendőri szervek révén. Miszerint az M-7-es autópálya bevezető szakaszán a főváros határán vesztegel egy pótkocsis kamion, aminek ismeretlen és veszélyes szállítmánya elfolyással veszélyezteti a közút forgalmát, de magát a járművet is. Központunk szakszerű kérdéseire nem kapott kielégítő választ, ezért magam is bekapcsolódtam a beszélgetésbe. Tűz nem lévén, közvetlen robbanásveszélyre nem kellett következtetni. Át kellett gondolni, hogy mit lehet, kell tenni! Péntek délután lévén a számon tartott segítő partnereink, mint a vegyi, vagy gyógyszergyárak intézkedésre jogosult vezetői már elhagyták cégeiket. Az ügyeletek ugyan folyamatosan rendelkezésre álltak, de természetesen kisebb hatáskörrel és esetleg szerényebb ismerettel. Tekintettel arra, hogy egy valós kibontakozó veszéllyel lehetett számolni, azonnali döntéseket kellett hozni. A helyszínre riasztottuk a Budai csoportot a rohammal, habbal oltóval és két fecskendővel. A TCS-2 helyszínre érkezését követő visszajelzésében lévő adatok megfelelnek a valóságnak, de az anyag milyenségét, összetételét és veszélyességét a rendelkezésére álló okmányokból nem tudja megállapítani. A szállítmány, hordós tételekből áll és folyamatosan folyik az útestre, de nem kimondottan nagy mennyiségben. A következő döntési mérlegelés: ott a helyszínen

végezzünk-e átfejtéseket, vagy válasszunk egy veszélytelen helyszínt. Az utóbbi avval a veszéllyel jár, hogy a városon keresztül kell az ismeretlen vegyi terméket szállítani, nem beszélve a blokádok csomópontján keresztül. Utóbbi mellett azért döntöttem, mert optimális lehetőséget véltem benne. A XV. kerületi, 22-es volán óriási beton placcán, a lakott területtől távol, de mégis közel a Chinoin gyógyszergyártól, talán vegyészeti szakembert is tudunk találni. Gyors kapcsolat felvétel a IV-XV TP. Parancsnokával, hogy mint a terület gazdája, vegye fel a kapcsolatot a két intézménnyel és egy gyakorlott vegyész-mérnököt vigyen ki a helyszínre. TCS-2 parancsnokával megbeszéltem URH rádión, hogy az Erzsébet hídon jöjjenek át konvojban, és a pesti Rákóczi úton átvesszük a konvojt tőlük, és mi visszük a XV. kerületbe. Miközben kísértük a konvojt a blokádok csomópontjai úgy nyíltak előttünk, mint a kerti kapu. Szerencsésen megérkeztünk adott célunkhoz, úgy, hogy még mit sem tudtunk szállítmányunk tartalmáról. A félre eső telephely részén biztosítottuk a járművet, a lefolyt cseppfolyós átlátszó folyadékot homokkal körül határoltuk. Mintát vettünk, és a vegyész-mérnök elvitte üzemében analizálni. A rendelkezésre álló okmányokból csak annyit tudtunk megállapítani, hogy a török kamion, egy másik országból származó vegyi terméket Törökországba szállítja. Az indító országnak faxot küldve sem tudtunk meg többet. A szállítmány veszélyességét ettől kezdve úgy kezeltük, hogy a maximális védekezés álljon fenn. Kirendeltük az úgynevezett (már említett) Telle-borg gázzáró ruha készletet. A Chinoin gyógyszergyár biztosított üres fémhordókat. Az anyag analizálását ennyi idő alatt nem tudták elvégezni. Védőfelszerelésben, por, hab és vízsugarak biztosításával, kézi erővel átfejtettük és átraktuk a teljes szállítmányt. Este, huszonkét órára fejeztük be, és a vontatmány elindult Törökországba. Utólag annyit sikerült megtudni a szállítmányról, hogy hadipari alkotórészét képezte, és szerencsésen elhagyta az országot. A baj csak az, hogy nemzetközi egyezmények és

szabályzatok előírják a veszélyes szállítmányok szállítását és okmányokkal történő ellátását, de hát mit ér, ha nem tartják be. Nem ritkán az ilyen esetek torkollnak tragédiákba és katasztrófákba.

Extrém események

Ami már igazán nem tűzoltói feladat.

Szolgálati csoportunk majdnem annyit volt távol állomáshelyétől, mint amennyit bent töltött. Ennek magyarázata státusából adódott. Ismerkedik folyamatosan a főváros arculatának változásaival. Az új létesítmények, lakótelepek, gyárak, veszélyes üzemek, raktárak környezetével. Konkrét technológiákkal ismerkedik. Oltási terveket készít és ellenőriz, beavatkozási sémákat alakít ki. Ellenőrzi a tűzi vízrendszereket, köz- és magán területen egyaránt. Hiányosságok megszüntetésére vagy ő (ha profiljába tartozik) maga, vagy a társ szakágazon keresztül intézkedik. Gyakorlatokat készít elő, szervez és fektet papírra. Káresteket ellenőriz (ha maga nem érdekelt). A kerületek készültségi fokát, a tematika betartását, annak színvonalát. A helyi és a működési területén végzett gyakorlatokat. A szerek, felszerelések állapotát, karbantartottságát, nem különben tisztaságát. Stopperrel mért riasztási időket, annak végrehajtási színvonalát és pontosságát. A szolgálati ág hierarchikusan felépülő alárendelt teljes vezetői állományt, annak alkalmasságát. Az ellenőrzéseket egyrészt jegyzőkönyvekben, illetve külön jelentésekben rögzíti. Folyamatosan és szükségszerűen tájékoztatja szakág vezetőjét. Látható, ha nem is teljes igényességgel említettem a legfontosabbakat, de igaz, hogy sokat van távol az operatív csoport. Azt már nem kellene hangsúlyoznom, hogy mindettől függetlenül, minden másodpercben riaszthatónak kell maradnia.

Akkor most néhány kuriózumot:

Éjszakai ellenőrzésből békésen tartunk állomáshelyünkre, amikor az Erzsébet királyné út és Fűrész utcai villamosmegállóban két férfi dulakodik, és már majdnem melljük érve látjuk a bányadt éjszakai fényben, részben gépkocsink tompított fényében, hogy az egyik kezében villan a halef pengéje. Állj!

Vészfékezés, minden ajtó kicsapódik. Az illetők megrökönyödnek, előbb azt hitték, hogy rendőrség, hiszen URH-s kocsik, egyenruhások. Tíz másodperc és mi négyen hátracsavart kezekkel próbáltuk jobb belátásra bírni őket, nem ment. Hasra fektetés, halef biztonságban, gépkocsivezetőnk azonnal kérte a rendőrséget rádión. Nem telt bele három perc, az egyik közelben cirkáló URH-s járőr kocsik fényekkel csikorogva megállt három rendőr kollegával. Mint a puskagolyó kipattantak, mire odaléptek a bilincsek készenlétben, egy pillanat és kattantak. Ők megköszönték segítségünket. Mi beszálltunk és folytattuk utunkat állomáshelyünkre. Állampolgári kötelességünket teljesítettük, amiben legfeljebb felszereltségünk segített, persze az is lehet, hogy meg mentettünk egy életet. Az meg hát mégis a feladatunknak tekinthető.

Ugyan csak éjszakai ellenőrzésből már majdnem állomáshelyünkön vagyunk, amikor a Köztársaság tér egyik oldalán lévő közért ajtaja nyitva és enyhe világosság szűrődik ki. Első reakciónk, az üzletvezető számlákat rendezhet bent. Na de éjjel két órakor?! Kanyarodj vissza és álljunk meg. Ismét négyen kiszállunk, azért számolva a támadással. Elemlámpákkal bevilágítunk, és beszélünk, hogy jöjjön ki, aki bent van. Halotti csend, lehet, hogy nincs is bent senki. Na jó, ez már nem a mi dolgunk, rádión rendőrséget hívunk és megvárjuk. Ismét percek alatt itt vannak, ők is beszélnek. Ők már felfedik, hogy rendőrök és utasításokat is adnak. Most már várjuk meg a fejleményeket. Itt is három rendőr. Kettő gumibot lecsatolással belép, harmadik társuk az ajtóban áll, tokjából kivett fegyverrel. Közben bent szópárbaj, utasítások és kattató bilincsek. Eközben eszeveszetten rohan ki a másik betörő, (elállhatott az ajtó mögé és a beható két rendőr nem vehette észre) félre löki a rendőrt és rohanna tovább. Azonban ezt a rendőrkollegát sem viaszból öntötték. Egy jól irányzott bokarúgással hasra teríti a betörőt. Már csak hátra kell csavarni két karját és ott is kattant a bilincs. Újabb búcsú rendőr kollegáktól és már otthon is vagyunk.

A délutáni órákban, meleg nyári napon káresetből jövünk a Thököly úton haza felé. Még tárgyaljuk a beavatkozás tanulságait. Magam is magam elé merengve az előző víziós képeket látom, és nem veszek tudomást környezetemről. Beértünk már a Baross térre, amikor kollegáim mondják: látta főnök? Mit? Az arabok az út közepén ütik a magyarokat. Belenézek a visszapillantó tükörbe és valóban óriási tumultus, és emberek ugrálnak az álló és haladó kocsik között. Ekkor már majdnem elkanyarodtunk állomáshelyünk irányába, a Mező Imre útra (most Fiumei út). A pillanat tört része alatt döntöttem, kéklámpa, sziréna, kanyarodj vissza! Szembe forgalommal pár másodperc, csikorgó fékek, rádión kollegám már leadta a fülest a rendőröknek. Megdermed mindenki. Az arabok nem tudják mire vélni nációnkat, még csak alig hogy kiszálltunk a rendőrök a másik és a harmadik irányból. Kezdek összegyűjteni a feleket, aki ellenáll, bilincs! Közben hozzánk lépett egy vérző kezét szorongató magyar, és mutatja, hogy az arabok leharapták az egyik ujját. Mentőt kérünk. Közben elmondja, hogy az történt, hogy itt a Baross téren előző nap autót vettek az araboktól és budai lakásuk elől, az utcáról eltűnt az autójuk. Most egész nap barátaival itt dekkoltak a Baross téren, amikor is, meglátták a tegnap megvásárolt autójukat. Arabok ültek benne és a nagy forgalom miatt, csak araszolgatott. Eléjük álltak, felszólították őket, ők ellenálltak és ebből lett a verekedés és az ő ujj hiánya. A mentők ekkorra oda kanyarodtak. A rendőrök végezték a dolgukat. Elbúcsúztunk, haza mentünk.

A három eset más-más, de sok a hasonlóság is közöttük. A kedves olvasóra bízom tetteink megítélést.

Más, de még mindig extrém esetek.

Ezek már – már majdnem húsba vágóak. A sok mozgás és kivételes képességekkel rendelkező sofőr ellenére a megkülönböztetett jelzéseket használó jármű fokozott veszélyeket hord magában. Sok előnyt biztosít a

KRESZ, sok tilalmat szeghetnek meg az ilyen jelzésekkel ellátott járművek, de a személy és vagyon biztonságát soha nem veszélyeztethetik. Azonban a fokozott sebesség, a mielőbbi odaérkezés szintén fontos. Így hát ezek a szervek, akik ezekkel a jelzésekkel ellátott járművekkel közlekednek, örök konfliktus és megalkuvás szerepek között teljesítik feladatukat.

Hétköznapi kora délutáni riasztás Ó-Budára. Ismert a kifizetésünk ebbe az irányba. Köztársaság tér, kenyérmező út, Rákóczi út. Oda érkezünk a Rákóczi úti kereszteződéshez, lámpás kereszteződés. Pirosat kapunk! Lépésben haladunk. Üvölt a sziréna, forog a kéklámpa. A Rákóczi út kétszer három sáv, mi balra nagy ívben kanyarodnánk. A jobb oldali három sávban minden kocsit áll, de mi balra szeretnénk kanyarodni, még mindig egyes fokozat csúsztatott kuplung, ötven tíz felé figyelünk. A legfelső üres, balról, a középső leállt, de a legalsót az alacsony kocsiból és a járdán várakozó gyalogosoktól nem látjuk, de már mindjárt szabadot kapunk, ki kell látni a bal szélső sávba, mocorgunk. A Volga orra nagyon hosszú, már beér a szélső sávba. Már belátjuk a sávot, egy fekete tömeg a csuklós piros hetes. A másodperc töredéke alatt elkapja a Volga motorház bal oldalát. Az agynak csak arra volt ideje rögzíteni, felfogni, hogy gépkocsink a járdán, a busz egy hosszú utat megáll. Érzem, én nem sérültem. Ellenőrzöm kollegáimat. Gépkocsivezetőm eszméletét veszítette, a hátsó ülésen mocorgás. Ki a csípőjét, ki a vállát, más a fejét fájlalja, de még megy a sziréna. Felfogom, hogy a járdán vagyunk, úristen hány ember lehet alattunk? Kinyitom az ajtót, egy lábbal kilépek, kocsink alá nézek, senki alatta, ez megkönnyebbülés. Szirénát ki, rádióval jelzem helyzetünket, mentőket kérek, nálunk négy sérült, a buszon még nem tudni mennyi. Tartalék kocsit kérek, hogy tovább vonulhassak. Közben eszmélethez tér a gépkocsivezető, valószínűleg agyrázkódása van. Közben ellenőrzöm a buszt, hála istennek ott nem történt sérülés. A féknyomot vizsgálva megállapítható nagy sebessége, de ez most nem az én dolgom. Megérkeznek a mentők, mind a négy kollegát elszállítják. A

legsúlyosabbnak a bal hátsó ülésen ülő háttérparancsnokom, egyben helyettesem tűnt. Csípő törés, vagy porc. Két sofőrrel megérkezett a tartalék kocsi, átmálháztuk a felszereléseket. Egyik sofőr maradt a sérült kocsival, én tovább vonultam a jelzett káresethez. A kollegákat csak megfigyelésre tartották bent a kórházban, igazán súlyos balesetet nem szenvedtek. A szituációt és ütközést elvekben rekonstruálva azt a következtetést láttuk megvalósultnak, hogy az egyetlen, legközelebbi sávot mi csak úgy láthattuk, ha a kocsink orra belóg a sávba. A piros hetes egy gyors járat. Egyet figyelt vezetője, hogy még a zöldön átszáguldjon. Nem figyelt fel arra, hogy az adott kereszteződésben, öt sávban áll a forgalom, vajon miért?! Nem figyelt fel villogó kék lámpánkra (ő magasabban ült), amit észlelnie kellett volna. A hangjelző erőssége visszadissonált a szemközti tűzfalról. A rekonstrukciós vizsgálat során testületünk nem tudta megfelelően képviselni saját érdekeit. A BKV-nak pedig közismerten nagyon felkészült jogászai vannak. Elhitették az igazságügyi szakértővel, később a bíróval, hogy a hangjelzést azért nem halhatta a buszvezető, mert forró nyári délután véletlen bekapcsolódott a fülke fűtőmotorja. Megosztott felelősség lett a vége. Szerencse is kellett, hogy túléljük az ütközést. Ha egy arasszal hátrébb, az első ajtót kapja el a busz, végig gyalogol rajtunk. Bálává présel bennünket, de hát hála sorsunknak nem ez történt. Kollegáim felépültek, én pedig lehet, hogy burokban születtem. Gépkocsivezetőm nem vállalta a további vezetést.

Újabb ütközés: A kocsinkba a fényképész helyére újságírót ültetett főnökünk. Száguldunk a Damjanich úton a Dózsa irányában. Kétszer két sáv, már lassan haladunk, átérünk a fél kereszteződésen, amikor az előttünk, a belső sávban álló kocsitól nem lát a külső sávban haladó. Ütközünk. Sérülés nem történt, összetört kocsik vannak. Tartalék kocsi, átmálházás, vonulás tovább. Megosztott felelősség, már újabb sofőrrel.

Kigyulladt saját autónk.

A Váci úton haladunk, szól a háttérparancsnok: főnök, két méteres lángcsíkot húzunk magunk után. Vészfékezés, motor leáll, ajtók ki, porral oltó elő, motorháztető fel, olt a háttérparancsnok! Füstöl a műszerfal. Akkumulátorról kábel lecibálva sikerrel. Tűz elalszik, de indítás nincs. Kocsinkat félre toljuk. Tartalék kocsi, átmálházás, tovább indulás. Égett kocsi marad a másik sofőrrel. Beszállítás, megállapítás: eltört a benzin főnyomócső és a kiömlő benzin meggyulladt a forró kipufogócsőtől. Így hát lángcsóvával közlekedtünk. Sem sérülés, sem jelentősebb kár nem keletkezett. Újabb vonulás a körúton vasárnap délután, az irány Buda lenne, de a Rákóczi téren a járdasziget és járda között haladunk, amikor két másodperc alatt a teljes utastér átláthatatlan füsttel telt meg. Újabb vészfékezés, motor leáll magától, gyújtást le, ajtók ki, porral oltó indul. Az összesen három sofőröm legjobbika letérdel a küszöbre és alánéz a műszerfalnak. Fél méter hosszban izzik a zárlatos kábel. Nem kíméli csupasz kezét, rá mar és egyetlen rántással szétszakítja. Motorháztető fel, ott tűz nincs, akkumulátorról a kábel le. Tartalék kocsi ki, málna felszerelés át, irány tovább. Keletkezési ok: zárlat, de hogy pontosan mitől a már égett kábeleken nem lehetett megállapítani. Gépkocsivezetőm a tenyerén örökre viseli az izzó kábel helyét. Ne gondolja az olvasó, hogy a tűzoltóság járművei nem fokozott karbantartás alatt állnak. Naponta megtörténik valamennyi jármű és egyéb technikai gép és felszerelés karbantartása és a legkisebb hiba esetén, ki kell venni a készenlétből. Az időszakos ellenőrzéseket, karbantartásokat nem lehet elnapolni, akkor sem, ha csökkenteni kell a napi harcra fogható technikát. Csak száz százalékos eszköz lehet a készenlét birtokában. Mégis mi a magyarázat? Egyszerű! A riasztás pillanatában, hideg motoroknak száz százalékot kell nyújtani, amikor is általában csak hetvenet képesek. Nem tökéletes a kenés, nincs tökéletes sűrítés, szerény a kompresszió, de mi hajszoljuk azokat. Kísérletezünk vele (házilag újítással), hogy az álló motorok hűtővizét melegen tartjuk, de túl bonyolult és költséges. Egyébként is vannak léghűtéses motorok,

azoknál egyáltalán nincs megoldás. Nagy hidegben nem kellően fűtött szertárakban időnkénti járatással javítható a helyzet. Az igen nagy értékű és az első percben totál erővel működő, nagy teljesítményű repülőtéri gépjárműveket a gyártó már így gyártja. Elektromos gyors csatlakozó automatikusan leválasztódik az elmozduló gépjárműről. Azonban valamennyi készenléti járműnél napjainkban ez még megoldhatatlan.

Még egy lehetőség

Utolsó évemben, mikor már gondolatban vágtam a fogyó centiket, ajánlatot kaptam. Az országos parancsnok akart megtisztelni egy nagyon magasztos lehetőséggel, miszerint hosszabbítsak két évet és az egész ország tűzoltóságainak szolgálati és kárelhárítási színvonalát növeljem hozzáértésemmel és tapasztatommal. A rendkívül megtisztelő ajánlatot, három nap gondolkodási idő után, nem fogadtam el. Hosszabbítani sem akartam, másrészt több irodai munkám lett volna, kevesebb a megszokott életem. Nem is szólva arról, hogy amikor megkérdeztem ajánlómat, hogy az igényeim feltételei mennyire biztosítottak, hát erre már nem kaptam biztatást. Valamint abban sem voltam biztos, hogy abban az új körben, két év alatt tudtam volna-e maradandót alkotni. Így hát megmaradtam a kaptafánál, amit sikerült testre szabni és finomra munkálni.

Sisakomat szögre akasztom

Már jeleztem néhány helyen, hogy a pályám végét ugyan olyan természetesnek tekintettem, mint annak egy-egy állomását. Nem szorongtam, nem lelkesedtem, sokkal inkább nyugalom szállt rám. A mű befejeztetett részemről, de amit alkottam, utódaimban tovább élhet, s talán él is.

Eljött az utolsó szolgálat. Már hónapokkal előbb eldöntöttem, hogy ezt a szolgálatot gála öltözékben, társasági öltönyben látom el. Kivételt természetesen a csizma viselése jelentett. Mint minden szolgálatot, reggel fél nyolckor, most is közös referálással kezdtük a szakág vezetőnél. Nyolc órakor a Hírközpont a következő állomás. Itt és ekkor kell a huszonnégy órás készenléti szolgálat pillanatnyi helyzetét áttekinteni. Szükség esetén állomány és technika ügyében intézkedni. Saját módszerem úgy alakult ki a hosszú éveken át, hogy a HKP-ba csak átfutottam az úgynevezett Napi jelentést, amely A/3-as adatlapon az egész főváros személyi és technikai adatai szerepeltek, és csak kirívó és abszolút halaszthatatlan esetekben változtattam. Ezután saját irodámban ismét áttanulmányoztam, alaposan megfontoltam és napi készenlét biztonsága érdekében hoztam meg a döntéseket. A sors kegyeiről és irgalmáról már többször tettem említést, amikor is, ezek fölöttünk állnak. A tűzoltó a kikristályosodott tudásával, óriási tapasztalatával szemben áll egy ismeretlen iszonyattal. Százhuszas pulzussal és roppanásig feszült idegzettel, villan az agy és meg van a megoldás. Általában igaz, hogy az ember a legnehezebb helyzetekben képes a legtöbbre. A tűzoltóra ez négyzetesen igaz. A tűzoltó ezekben a döntési helyzetekben intézkedik, olykor élet vagy halál fölött, és felel a döntéséért. Felelnie kell!

Nos hát a sors úgy hozta, hogy az utolsó napom szolgálatra esett és tündököltem a fehér ing – nyakkendő öltönyömben, amikor betoppan irodámba a Magyar Televízió Híradó stábja. A nyíló ajtóban megjelenő kamera totál

képpel közelít rám, miközben elhangzik egy kérdés, ami állítást tartalmazott. Edelényi Gábor operatőr barátom szól hozzám: „Így gondoltam az utolsó szolgálatot? Hiszen irodában mi még sose találkoztunk.”

Csak felállni volt időm, fogadni vendégeimet nem, mert megcsörrent a diszpécser telefon, miközben a villanó fények a szerállapotjelző demonstrációs táblán nekem már mutatták, hogy jelentősebb riasztás indul be.

Eddig tartott az interjú első része. A második, húsz kilométerrel távolabb a XVII. kerületi Pesti úti egyik családi házánál folytatódott, ahol a melléképület égett teljes terjedelmében és gázipalackokat öleltek át a lángnyelvek. Hű tévés kollégáim itt fejezték be a riportot. Szép képekkel ajándékoztak meg. Gáláns öltönyömben gázipalackot cipelve, sisakomra tető omlik, hófehér ingem szeplőssé vált az oltóhabtól.

Gyönyörű pályámtól méltón szerettem volna elbúcsúzni. Ami szintén megadatott. Az izgalmas utolsó szolgálat reggelére terveztem egy nagy összejövetelt a nagy kultúrtermünkbe. Meg akartam köszönni bajtársaimnak, sorstársaimnak, alárendeltjeimnek és előljáróimnak az együttműködő társszervek képviselőinek, hogy segítettek munkámat, hiszen mindezek nélkül nem tudott volna ki teljesedni pályám.

A több mint kétszáz meghívott vendégemet itt egy helyen és egyszerre látni, érezni közelségüket óriási élmény volt és soha nem ismétелhető meg. Csak hogy az a bizonyos sors, még mindig közbe szólt.

Néhány csodálatos óra elteltével, mind több riasztási jel hangzik fel, fogynak a teremből az előljárók. Sugallta, hogy ismét baj van valahol. Futok a második emeletről a földszinti HKP-ba, mi történt? Az Astoriánál főnyomócső törés és elöntötte a víz a metró, a szerelvények emberekkel az alagútban! Ott felejtettem vendégeimet, kollégám két perc alatt a helyszínre repített. Tímár ezredes még talált feladatot számomra és talán nem is voltam haszontalan. Életet nem

követelt a csőtörés, de a környező pincékből napokon át szívatták ki a vizet ott maradt bajtársaim.

Ez volt nyugállományom első kitüntetett napja!

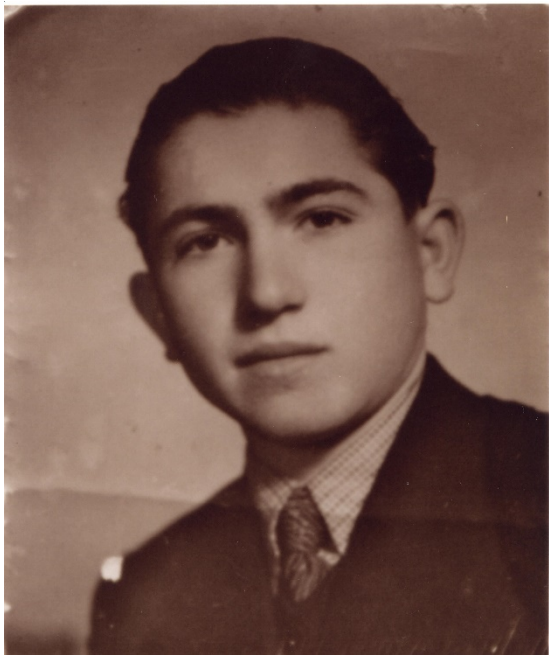
A fényképfelvételek elsősorban Boriszov Jenő és E.Várkonyi Péter, valamint saját testületi fotósaink munkáját dicsérik.

KÉPEK A KÖNYVBEN

214. oldal Ifjúkor, zene is érdekelt, katona idő, első tűzoltó fotó
215. oldal Duna télen, Duna nyáron, ez is a Duna, belvárosi pince tűz
216. oldal KERAVIL pinceraktár tűz, MÁV Pu.raktár tűz, HTO.gk robbanás, oxigén szippantás
217. oldal Ez egy villamos, mentés felmérés, már megmondtam, tájékoztatás
218. oldal Méhek a mi otthonainkban, kötési hely keresés, oltás kezdete, gyermek tragédia
219. oldal Megérkeztünk, terepszemle, hőségből a fagyba, egy pillanat fotó
220. oldal Oltási gyakorlat, fémnátrium robbanás. visszajelzés, vizsgálódás
221. oldal Színház zárás, érthető?, gyakorlat kezdete, obsitom a kezemben
222. oldal Díszőr szemle, hívatásom, barátom méltat,
223. oldal Meghívók 1 – 2
224. oldal Pályám végén hálám együttműködésünkért, csodálatos együttlét
225. oldal Elköszönés, szép emlék
226. oldal. Emlék balta, tűzoltó nap
227. oldal. Szép emlék
228. oldal. Szabad élet

-214-

-214-

-214-

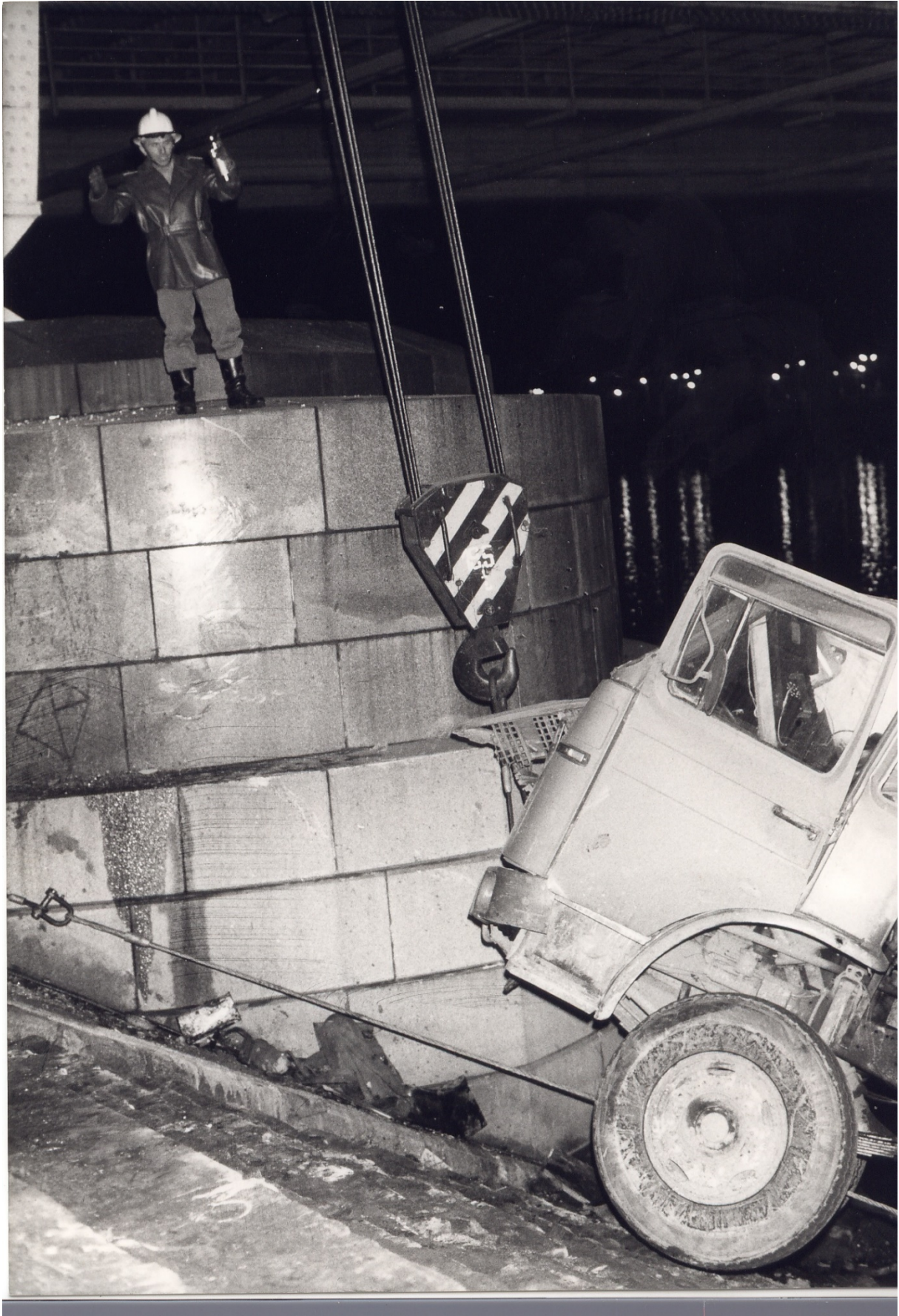

-214-

-214-

-215-

-216-

-216-

Bent már senki, alatta halottak

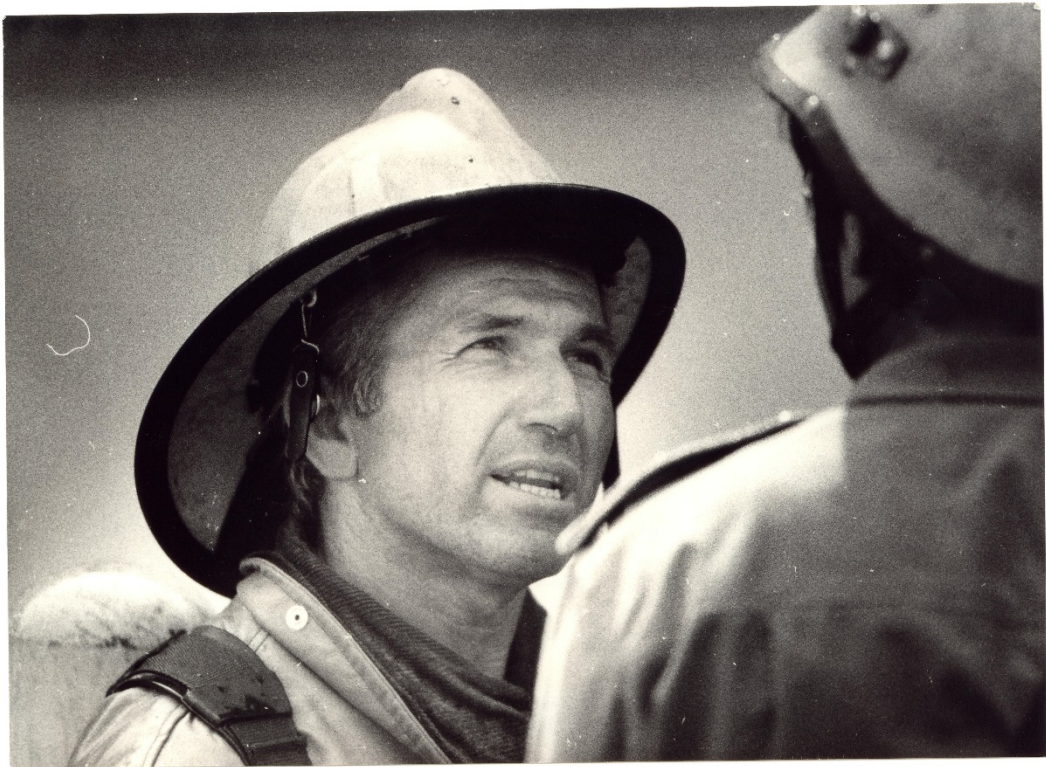

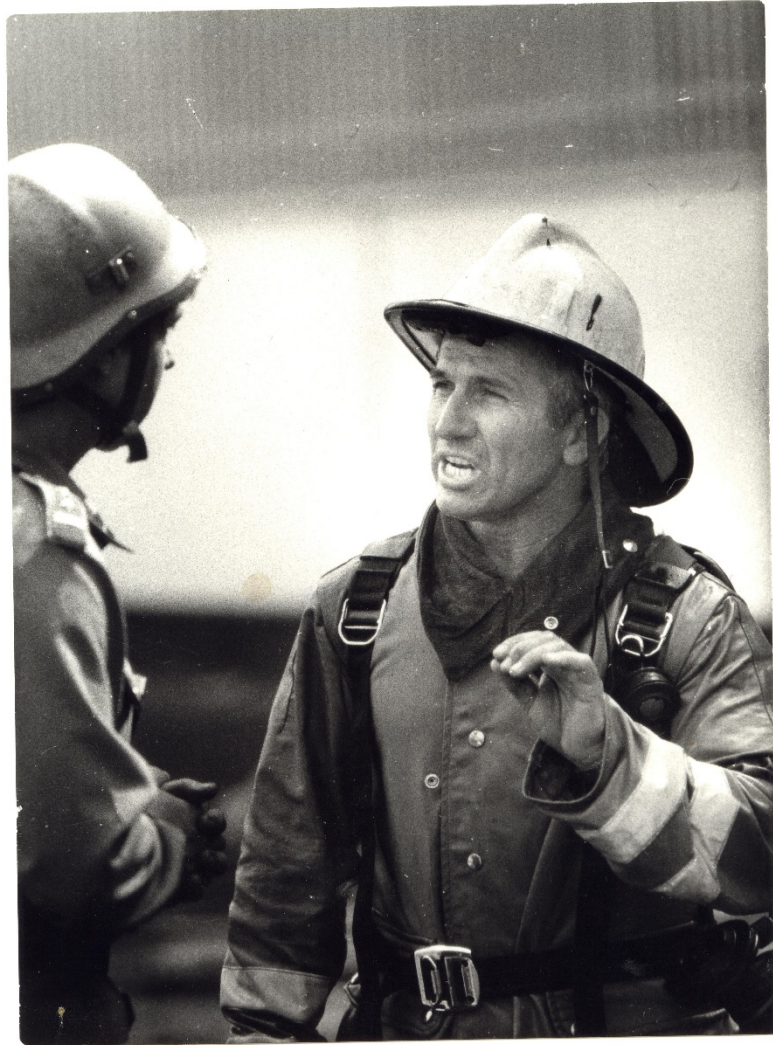

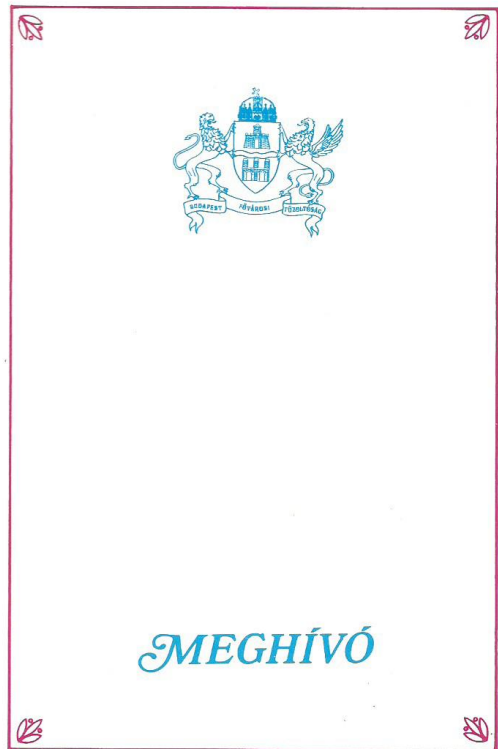
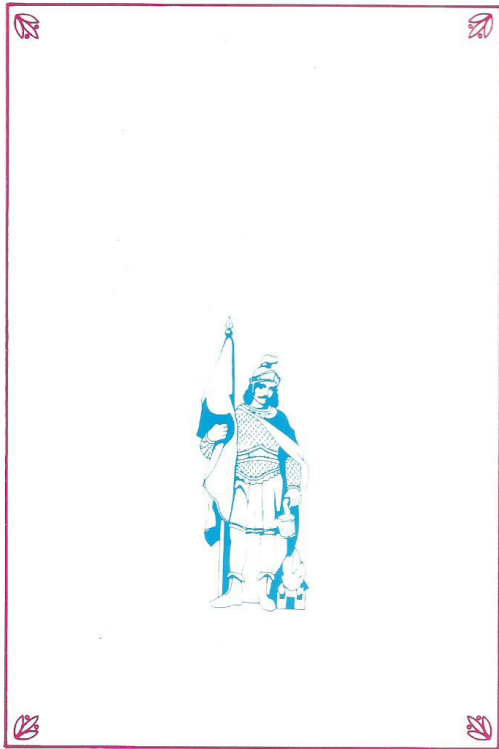

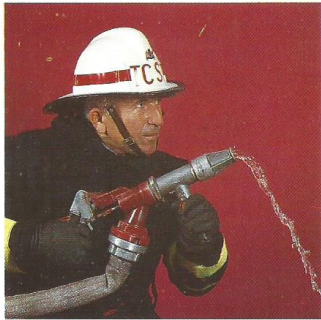

BÁR
FEGYVEREM
MÉG
TETTRE
KÉSZ
TÖLTETE
MÁR
SZERÉNY

OLTÓCSÖVEM
SZÖGREAKASZTÁSA
ALKALMÁBÓL
BAJTÁRSI
FEHÉRASZTAL
TALÁLKOZÓRA
SZÍVEMBŐL
INVITÁLOM
1991. 02. 01-ÉN 08,30
A FŐVÁROSI
PARANCSNOKSÁG
NAGYKULTÚR-
TERMÉBE

Székely György

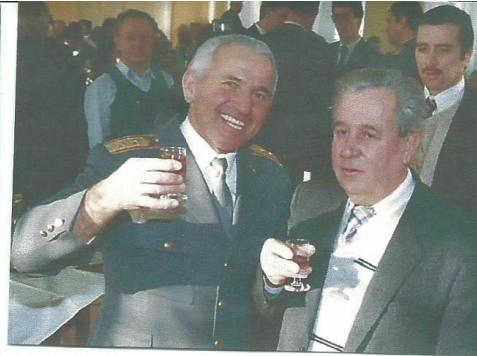

Oh... hová tűntél negyven esztendő

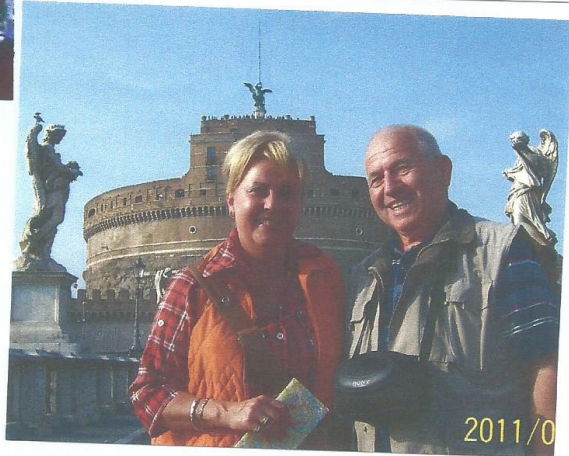
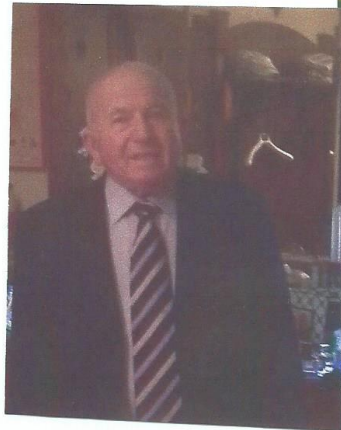
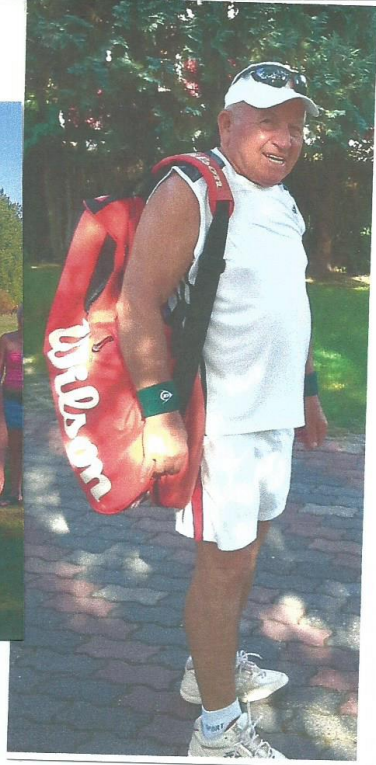

Tűzember esetei

Meghívott vendég: Bélteczky József ezr.,
Filmösszeállítás az FTP tűzoltási
csoportvezetőjének káreseteiből

„... A tűzoltó is hétköznapi ember, lát és érez, szereti a szépet, nem különben a másik nemet. Ha nincs akcióban, megnézi a szép nőket, s ha libben a szoknyájuk, tovább gondolja, mi van alatta.

A mély dekoltázs láttatja a még nem látottat is. Ugye ez így természetes, így teremtett minket a Teremtő.

Mi van akcióban? Elfeledd a nemeket, nincs mell, kicsi vagy nagy, alma vagy körte, fiatal vagy öreg, szép vagy csúnya, szőke vagy barna, nem észleled bugyija színét, van-e rajta vagy nincs, ha nyakadba mented nem érzed bőre izgalmas harmatát. Lekapcsol agyad, csak mentés van! A békés napokban sem tudsz visszaemlékezni a kimentett milyenségére, legfeljebb kétségbeesett tekintete, netán hálás pillantása marad, olykor örökre.”

ISBN 963743312-0

9789637433122

Ára: 2480,- Ft